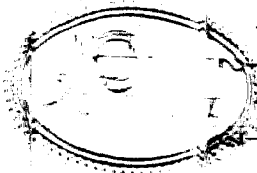

R. 2571

2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16

Memorandum
A
1933

17.a 8

14.

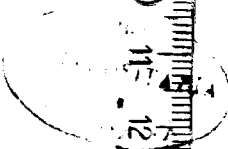
17.17.8065

CONSULTATIONES.

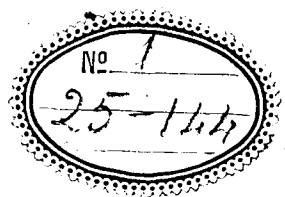
MEDICAE,

CUM RESPONSES

PERHAUVIANSIS.

R-2598

Handwritten notes and stamps, including 'A' and '3'.

17.a 8

14.

CONSULTATIONES
MEDICÆ,
CUM RESPONSIS
HERHAAVIANIS.

177388055

R. 2588

CONSULTATIONES
MEDICÆ,
SIVE SYLLOGE
EPISTOLARUM;
CUM RESPONSIS,
HERMANNI
BOERHAAVE.

*Editio nova, priori Parisiensi, ceteris
ante hanc datis perfectiori, auctior.*

PARISIIS;

Apud G. CAVELIER; Patrem, via
Jacobæ, prope fontem S. Severini.

M. DCC. L.

Cum Approbatione & Privilegio Regis.

PARISIENSIS EDITOR
BENIGNO LECTORI

s. p.

Borhaavianorum
scriptorum dignitas
adeo orbi litterato
innotuit, ut eorum laudi-
bus superfedere multo sit
consultius, quam in iis im-
morari. Nullus ergo dubi-
to quin quas ejus Consul-
tationes Medicas tibi, B.
L. offero, lætus accipias,
eoque lubentius, quod in-

ij PRÆFATIO

numeris purgatas mendis
tum typographicis, tum
grammaticis, reperies. Uti-
nam omnibus! sed cum
Londinensi Editori in Epi-
stolis Boerhaavio missis,
ac in ejus responsis, vel ver-
bum mutare religio fuerit,
hujus exemplis edocto,
quæcumque menda gram-
matica typographis expro-
brari non posse suspicatus
sum, ea mihi attingere re-
ligio fuit.

De medicamentorum
Boerhaavio in hisce Con-
sultationibus familiarium
usu pauca observare for-

EDITOR. PARIS. iijj
tasse operæ pretium erit.

Eorum simplicitatem
Auctori nemo vitio vertet,
nisi ignorans morborum
causas angustissimis limi-
tibus circumscribi, utut
pro partium affectarum ra-
tione proteiformes meri-
to dici possint. Sed ne ex-
tra carceres vagari videar,
de chronicis tantum faciam
verba. Observat rerum
medicarum æquissimus ju-
dex Celeberrimus Frider.
Hoffmannus, » eorum qui
» diutius trahuntur morbo-
» rum causas plerumque
» esse obstructions & in-

iv PRÆFATIO

» durationes minimorum
» vasculorum in emuncto-
» riis & glandulosis visce-
» ribus, inutilium & super-
» fluum tam se quam ex-
» cretioni dicatis; quibus
» oppilatis non potest non
» ingens vitalibus succis
» conciliari impuritas, ac
» demum ipsa viscera, &
» glandulosa excernicula,
» penitus oppleta, indura-
» ta, & tumefacta, in pu-
» tridam corruptionem,
» exulcerationem cancro-
» sam, vel in abscessum
» concedere, aut funestis
» lymphæ effusionibus an-

EDITOR. PARIS. v
» sam suppeditare. *Thera-*
» *peut. sect. II, c. I, § 26.*
Unde sequenti § conclu-
dit, » nullam aliam suppe-
» tere methodum (his ma-
» lis medendi) quam qua
» vitalis ille vitæ sanitatis-
» que autor, sanguinis &
» humorum per omnia
» vascula itus & reditus
» liber redditur, sordium-
» que, per omnis generis ex-
» cernicula, evacuatio in-
» tegra præstatur; adeoque
» obstructions, ubicum-
» que consistant, expediun-
» tur, atque humores qui
» in vitio sunt, per con-

vj PRÆFATIO

» grua emunctoria edu-
» cuntur. Jam vero, pergit
» idem Autor, ipsa dicti-
» tat ratio vasculorum ob-
» struções nec prius sol-
» vi, nec succos vitiosos
» eliminari posse, quam
» mobiles, fluxiles, & ad
» excretionem apti, red-
» diti fuerint. Hinc utique
» omnis perlongos mor-
» bos sanandi methodus in
» eo continetur, ut humo-
» res crassi mobiles, ac
» fluidi, efficiantur, dura
» emolliantur, stricta la-
» xentur, & postea vali-
» diori factò sanguinis im-

EDITOR. PARIS. vij
» pulsu per intensam soli-
» dorum actionem, im-
» pacti humores concutian-
» tur, dissolvantur, eluan-
» tur, & sic obstructionum
» repagula referentur ».
Ad hunc autem scopum
obtinendum, medicamen-
torum omnium incidendi
& aperiendi facultate præ-
ditorum *tempestivum usum*
commendat, scilicet mi-
tiora efficacioribus præmit-
tendo; quod quidem facile
sic ordinari potest, cum
morborum chronicorum
ea sit indoles, ut, si res
ægrorum non omnino pef-

viiij *PRÆFATIO*

sumdatæ fuerint , curanti Medico dent inducias. Porro fere solis incidentibus utitur in remediorum formulis Celeberrimus Boerhaavius.

Quod autem eadem fere semper omnibus in circumstantiis remedia adhibeat , a sana praxi , si etiam supra laudato Hoffmanno fides , nullatenus alienum ; quippe qui *Therap. sect. II. ch. 2. §. 18.* eam condât legem : » *per paucis selectis*
» *Medicamentis ad morbos,*
» *& sanandos , & arcendos,*
» *utendum....* pauca enim ,

EDITOR. PARIS. ix
» *& simplicissimæ sunt, mor-*
» *borum causæ , ideoque*
» *iis etiam removendis pau-*
» *ca sufficiunt adminicula ;*
» *& ex vero scribit Joan-*
» *nes Langius, Ep. 76. Ego*
» *dico desipere eos Medicos,*
» *qui pluribus medicamentis*
» *aliquid expediunt quod pau-*
» *cioribus transigi potest.....*
» *Egregium profecto Da-*
» *masceni Aphor. 34. est*
» *consilium: Pharmaca pau-*
» *ca tenenda tibi sunt , &*
» *quorum operationes ac po-*
» *testates multoties expertus*
» *es ; totius enim multitudi-*
» *nis notitia incomprehen-*

x P R Æ F A T I O

» bilis est, & , cum per singu-
» las volueris inquirendo dif-
» currere , multiplici diver-
» sitate distentus , nescies cui
» debeas fidem adhibere.....
» Scite quoque in hanc rem
» scribit Wedelius. *Res se*
» *habet hæc instar amico-*
» *rum. Magis æstimamus*
» *unum vel alterum ami-*
» *cum, quam centum notos.*
» *Multi etiam amicitiam of-*
» *ferunt, pauci merentur. Ita*
» *etiam curiosum, selectum,*
» *& expertum, medicamen-*
» *tum, reliquis omnibus præ-*
» *ferendum est. Qui omnes*
» *habet amicos, neutrum hæ-*

EDITOR. PARIS. xj

» bet ; qui omnia novit , neu-
» trum novit. De Medic.
» facultat. cognit. & applic.

P. 25.

Hæc de Medicamento-
rum a Boerhaavio adhibi-
torum simplicitate & pauci-
tate præfato superflunt ali-
qua super familiaribus ape-
rientibus quibus utitur ob-
servanda. Gummata , &
gummi resinosa vix un-
quam a formulis exulant,
nostrates autem Medici eo-
rum usum penitus reformi-
dant, nisi, quod profecto ra-
rum est , Batavis & Anglis
familiarem in spissitudinem

xij *PRÆFATIO*

corporum nostratium liquores concreſcant. Nunquam igitur excidat memoria præclarum illud Cornelii Celfi monitum : *aliud opus eſt Romæ , aliud in Ægypto , aliud in Gallia , lib. I. c. 8.* cujus veritatem confirmat sæpius repetitum Georgii Baglivii dictum , *ſcribo in aère Romano.*

De frictionum , in quibus præcipuus curationum Boerhaavianarum cardo verti videtur , in curandis chronicis morbis efficacia , differere ſupervacaneum eſt , cum paucis abhinc an-

EDITOR. PARIS. xiiij
nis fuſe doctèque tractata fuerint hæc materia , & ab Editore Londinenſi in Præfatione tractetur. Superest igitur , 1°. ut Lectores moneam , ſimul atque publici juris ſient apud externos ſequentia volumina , noſtratibus typis committenda ; 2°. pluribus ditanda Conſultationibus quæ Bibliopolarum Pariſienſium opera a diverſis regionibus expetitæ fuerunt. 3°. Cum quo amplior futura earum meſſis , eo melius publicæ utilitati conſuletur , rogatur benevolus Lector ut ſi

xiv *PRÆFATIO*, &c.
quidejusdem generis (quin
& alterius, modo Boer-
haavianum sit) in scrini-
niis habeat, alteri ex su-
pra recensitis Parisiensibus
Bibliopolis communicet,
annexa morbi, si fieri po-
test, missa ad nitidissimum
Batavæ Medicinæ jubar
historia.

EDITOR LONDINENSIS
L E C T O R I
SALUTEM.

HABES, Amice Lector,
fasciculum litterarum,
quem tibi pergratum fo-
re non dubito; quippe qui con-
tinet plures historias morborum
Chronicorum, & inter illos quo-
rundam qui minus sæpe occur-
runt. Horum genium, ac sympto-
matum rationem, expendit **HER-**
MANNUS BOERHAAVE, prin-
ceps ille nostri sæculi Medicus,
& Philosophus; qui ob sacram
Artem simplicitati suæ vindica-
tam & feliciter promotam, de
humano genere optime meruit,

xvj PRÆFATIO

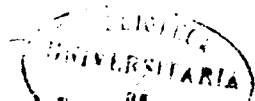
sibi que monumentum exegit ære perennius.

Scias solummodo velim exempla hæcce ab ipsis epistolis Boerhaavio missis, & ejus responsis, esse descripta, in quibus vel verbum mutare religio erat. Hoc inter omnes constabit, qui illius styli, aut medendi rationem quam in hisce tenuit, probe intelligunt.

Observatu dignum est, FRICIONES in his morbis curandis a Boerhaavio vehementer commendari, cui quidem auxilio medelæ summa sæpius innitur. Hoc minus aptum, forsan & ridiculum nonnullis videbitur. Quid enim boni (a) expectare licet in morbo inveterato, a corporis perfricatione, millies, si velis, repetita? Duo in morbis Chronicis peccant, quæ Medici

EDITOR. LONDIN. xvij
dici attentionem præcipue merentur, solidorum scilicet vis imminuta est, & adfunt viscerum obstructions: hæ itaque solvendæ, & fibrarum tonus firmandus est. Hæc proposito, secundum Hippocratem, apprime infervit frictio, cujus leges & effectus his verbis tradit: *Dura ligandi, mollis solvendi, multa minuendi, mediocris carnem augendi, vim habet* (a). Ipse summus Magister hæc ultra non exposuit, Artis peritis scribens; hanc vero ejus fuisse mentem ex eleganti commentario constat, quem super hoc loco concinnavit Galenus. Sic enim ille; *mollis solvit quæ colligata & coacta sunt: illa colligata dicuntur quæ ob siccitatem aliquam, frigus, phlegmonem, scirrhum, tensionem, repletionem,*

(a) Εὐ τὰ κατ' ἰσχυρῶν.

xvii] P R Æ F A T I O

aut pondus , ægre moventur (a).

Quibus verbis nulla invenies , quæ *obstructionum* characteres pulchrius designent. Diu vero post Hippocratis tempora , cum remedium hoc usu magis invaluerit , Medici ejus species & differentias notarunt , sive modum , durationem , varias corporis partes pro morbi genio fricandas , & reliqua quæ huc spectant , definiverunt. De his omnibus gloriabantur , tanquam tot inventis , & Artis egregio incremento ; ignari , aut nescire volentes , Medicinæ parentem ante multa sæcula rei summam enuntiasse. Sic *Asclepiades* , uti auctor est *Celsus* , maximam voluminis partem in hoc argumento consumpsit , cujus inventor haberi voluit : » In

(a) Lib. sec. de sanitate tuenda , ubi de hac re fuse disserit contra Theonem & alios.

EDITOR. LONDIN. xix

» illo , fatente *Celso* , latius & di-

» lucidius ubi & quomodo frictio-

» ne esset utendum , quam Vete-

» res , præcepit. » Hoc Artis fa-

» ne damno cum cæteris viri scrip-

» tis periit ; quanquam enim , præ-

» perdita disputandi libidine Me-

» dicinæ principia argutiis obscu-

» rarit , cum ad morborum tamen

» curationes ventum esset , longe

» alium se præbuit. Id ex *Celsi* li-

» bris patet , qui illius curationes

» in plerisque affectat. *Methodici*

» vero *frictiones* , & corporis as-

» persiones , in morbis chronicis

» quam maxime adhibebant ; quod

» ex *Cælio Aureliano* constat , qui

» solus ex illustri secta nobis restat.

Aræteus , qui morborum chro-

» nicorum concinnam historiam

» curandi rationi conjunctam ex-

» posuit , *frictiones* in omnibus fe-

» re commendat ; & in affectioni-

bus illis quæ a singulari partis aliqujus vitio originem ducunt, tum locum, tum frictionis modum, indicat. Id summo judicio assequitur in diris illis affectibus, Epilepsia & Cephalæa. Hic vero gravissimus scriptor, ut censent viri in his *επιληψιας*, sua plurimum ex Hippocrate hausit, cujus habetur purus & fidus interpret. Atqui in hoc argumento *Galenus* solus sufficit, neque plures citare necesse est. Si quis illum super hac materia attente perlegat, statim percipiet *frictionum* usum atque vires, & tum, & ante isthæc tempora, diligenter explorasse Medicos, quorum universo consensu in his malis sanandis principem obtinuerunt locum; sive enim corpus imbecille firmare volebant, aut nutrimentum promptius distri-

buere quo languidum reficeretur; sive vitalis calor excitandus foret, aut succos pravos digere & educere oportebat; ad *frictionem* recurrebatur, maximum illud & ultimum præsidium. De ejus modo, aut loco ubi esset instituenda, quandoque disputatum est, de re ipsa nunquam. Neque hoc profecto mirum: subtile enim argumentum magnas habet difficultates, ut modus & limites figantur. Hanc provinciam suscepit *Galenus*, & docuit cui ætati, sexui, temperiei, quænam & qualis conveniat *frictio*.

Neque in Chronicis solum affectionibus valebat nobile remedium; nam in febribus putridis, ut testatur *Oribasius*, *frictiones* administrabant. Quin in tertianis & quartanis quæ sæpius re-

xxij PRÆFATIO

petebant, & difficilius resolvebantur, alii (quod Galeno placuit) totum corpus fricabant, alii abdomen & hypochondria solum. Id ante accessiones faciebant, ut materiam febrilem digestam ad exteriora calore attraherent, hoc est foras expellerent.

Ex his constat, quanta fuerit hujus auxilii auctoritas apud antiquos Medicos, cum ad sanitatem tuendam, tum ad morbos pellendos. Aliæ item gentes, quas Græcorum monumenta haud attigerunt, plurimum utuntur hoc naturæ instrumento. Sinæ & Indi (modo illis qui regiones has peragrarunt fides adhibenda sit) *frictione* sola pertinacissimos morbos curant. Hos homines forsitan non litteræ, sed usus & experientia edocuit; quemadmodum rustici, & vete-

EDITOR. LONDIN. xxiiij
rinarii, natura duce, frictiones equis accommodant tum nutrimenti tum medicamentorum loco. Haud itaque temere in sequentibus toties pronuntiavit Boerhaavius, *partes esse fricandas pannis calidis, siccis, aperiusculis*: præceptum sane est, si ullum aliud, rei *natura* fundatum æque, ac *veterum Artis principum* auctoritate suffultum.

Rogabit forsitan Lector, quod demum fato remedium tanti Veteribus æstimatum, apud Recentiores dignitatem suam amiserit, cum ei nullus, aut infimus certe, in praxi hodierna locus assignetur. Hoc quidem contigisse videtur, quod ratiocinia illa nova quæ ultimo sæculo in scientiam Medicam adscita sunt, theoriam morborum Chronicorum in to-

xxiv PRÆFATIO

tum immutarint. Viri nimirum ingenio pollentes, experimentis chymicis Medicinam primo illustrare, dein novam plane condere coeperunt. In hisce affectionibus, vel *acidum* peccabat, vel *fermentum* quoddam *specificum*, aut *putrefactio*, humores inquilinos infecerat, vel simile quid commentum in causa erat; humores dein exaltati in *speciem* erumpebant, sicque varias morborum *species* edebant; quibus inter se diversis & specificè notatis nova erant & *specificæ* inveniendæ remedia; sicque antacida, elixires varii, magisteria, sudorifera decocta, &c. omnia pervadebant. Mirum profecto non est *frictionem*, quod nimis simplex & vulgare quid audit, inter tot tamque Medici

EDIT. LONDIN. xxv
magna remedia, Arte exulasse: Medici enim in specifico pro morbo inveniendò ingenium torquebant (a).

Nonobstante hac theoria, Practici nonnulli longe aliam monstrarunt viam. Exemplo erit *Sydenhamus*, ideo citandus quod his de quibus agitur notionibus maxime imbutus erat. Is sæpe monet, medicamentis solis hos morbos non posse curari; exercitia quotidiana plus in hisce valere quam ulla medicamenta; *equitationem* esse in Phthisi curanda æque efficacem, ac est *Mercurius* in Lue Venerea, aut *cortex Peruvianus* in febre intermittente. De hac sane tam mira

(a) In vincendo itaque morbo Chronico, is demum jure meritoque Medici nomen sibi vindicat, penes quem est ejusmodi medicamentum, quo morbi *species* possit destrui. Sydenham. de Morb. Acut. in Præfat.

xxvi P RÆFATIO

prædicat, ut viri summi iudicium, ne dicam fides, nonnullis suspectum fuerit (b). In curatione itaque versatus, stomachica pauca commendans, totum negotium aëri & exercitationi committebat; sicque animi sagacitate & eximio candore, scopulos illos in praxi evitavit, ad quos Theoria sua recta ducebat. *Boerhaavius* vero naturæ ipsius in his morbis simplicitatem perspexit, & dudum pronuntiavit, » Morbos hos chronicos, variæ etiæ quidem infinitos ratione » symptomatum, tamen ex origine non adeo composita pendere, neque tam varia medicamenta, medendive methodum, requirere ».

(b) Sancte asserit remedium hoc obtinuisse, postquam nocturnis sudoribus diarrhœa illa accesserat, quam post Hippocratem omnes Medici mortis prænunciâ prononciaverunt.

EDIT. LONDIN. xxvij

Medicamenta quæ hic commendantur pauca sunt, & valde simplicia; gummi plerumque ferulacea, quibus adjungit succos plantarum aperientium. Vir Chemiæ probe gnarus, medicamenta quæ hæc suppeditat, raro in usum adhibuit, quamquam bene noverat Alchemistas morbos hos pene desperatos, magnis suis remediis nonnunquam sanasse. Illa vero parcius usurpanda sunt, quum ægrum sæpius obruant, ni viscera sana & ferendo paria sint, quod semper dispicere haud adeo facile est.

Accedit ad hæc quod fortiora illa intentionibus, quas sibi proposuit *Boerhaavius*, minus apte respondeant; in his enim malis, si uspiam alias, ex illius doctrina, lente festinare oportet: hoc morbi indoles, & œcono-

xxvii] *PRÆFATIO*

miæ animalis ratio , exigit. Neque nos sollicitet *ἀντιβεία* illa , quam sibi fingunt nonnulli Anatomes & nostri systematis legum parum periti , qui volunt omnes corporis partes ita esse connexas & inter se compositas , ut minimum quid totam compagem turbet , & afficiat. Ita nos homines machinas fabrefacimus , nosmet vero ipsos longe aliter comparavit summus Artifex ; si morbus enim invadat , multa ex omni parte adfunt subsidia ad illum excutiendum ; si idem perfret , per multos eat gradus necesse est , antequam vitietur pulcherrima machina : in morbis itaque perinde , ac sanitate , magna datur *latitudo*. Qui vias igitur aperiet , fibrisque robur & elaterem reddet , magni quid præstabit his in morbis ; sic enim

EDIT. LONDIN. xxix

natura liberius vires suas exferet. Ad hoc annifus est *Boerhaavius fridione* , & medicamentis , quæ leniter , *detergunt & coacta solvunt* , quæ (ut naturæ spatium concederet) *per sex ad minimum septimanas usurpanda præcipit in spem meliorum*.

Hæc adeo summam faciunt Authoris in his methodi , quæ quidem *perpetua est* , *boni plurimum sæpe præstans* , *mali vero nihil* ; atqui talem inire rationem viri erat prudentis æque ac boni Medici , præsertim cum absens foret , & morbi historia imperfecta , imo sæpius turbata , transmitteretur. Haud interim dubium est , si ipse præsto fuerat , quin nonnullis in hisce mutatis , medicamenta magis accommodasset ad morbi stadium , & ægri temperamentum.

xxx PRÆFATIO, &c.

Animus erat chartulas quasdam Authoris (quæ nuper ad nos perlatae sunt) huic volumini adjecisse , quum historiam Morborum Chronicorum spectent ; sed Epistolarum fatum prius experiri placuit , quibus fruere , & vale.

Approbatio Regii Censoris.

Amplissimi Galliz Cancellarii jussu Librum accuratè perlegi , cui titulus *Consultationes Medicae, sive Sylloge Epistolarum, cum Responsis Hermannii Boerhaave*; illumque dignum judico qui prælo committatur Lutetiz Parisiorum die 23 Aprilis 1744;
BRUHIER.

PRIVILEGE DU ROY.

LOUIS, par la grace de Dieu, Roy de France & de Navarre : A nos amez & féaux Conseillers les Gens tenans nos Cours de Parlement, Maîtres des Requêtes ordinaires de notre Hôtel, Grand Conseil, Prévôt de Paris, Baillifs, Sénéchaux, leurs Lieutenans Civils, & autres nos Justiciers qu'il appartiendra, Salut. Notre bien amé PIERRE-MICHEL HUART, Imprimeur-Libraire du Dauphin notre très-cher fils, & ancien Adjoint de sa Communauté,

Nous a fait exposer qu'il desireroit imprimer & donner au Public un ouvrage qui a pour titre : *Consultations de Médecine de M. Hermant Boerhaave, en latin & en françois*, s'il Nous plaïoit de lui accorder nos Lettres de Privilège pour ce nécessaires : A ces causes voulant favorablement traiter l'Exposant ; Nous lui avons permis & permettons par ces Présentes, d'imprimer l'Ouvrage ci-dessus en un ou plusieurs volumes, & autant de fois que bon lui semblera, & de le vendre, faire vendre & débiter par tout notre Royaume pendant le temps de neuf années consécutives, à compter du jour de la date desdites Présentes: Faisons défenses à toutes personnes de quelque qualité & condition qu'elles soient, d'en introduire d'impression étrangère dans aucun lieu de notre obéissance : comme aussi à tous Libraires, Imprimeurs, & autres personnes, d'imprimer, faire imprimer, vendre, faire vendre, débiter ni contrefaire ledit Ouvrage, ni d'en faire aucun extrait sous quelque prétexte que ce soit d'augmentation, correction, changement de titre, ou autres, sans la permission expresse & par écrit dudit Exposant, ou de ceux qui auront droit de lui, à peine de confiscation des exemplaires contrefaits, & de trois mille livres d'amende contre chacun des contrevenans, dont un tiers à Nous, un tiers à l'Hôtel-Dieu de Paris, & l'autre tiers audit Exposant ou à celui qui aura droit de lui, & de tous dépens, dommages & intérêts : A la charge que ces Présentes seront enregistrées tout au long sur le Registre de la Communauté des Libraires & Imprimeurs de Paris, dans trois mois de la date d'icelles ; que l'impression dudit Ouvrage sera faite dans notre Royaume, & non ailleurs, en bon papier & beaux caractères, conformément à la feuille imprimée attachée pour modèle sous le contre-scel desdites présentes ; que l'Impétrant se conformera en tout aux Réglemens de la Librairie, & notamment à celui du 10 Avril 1725 ; & qu'avant de les exposer en vente, le manuscrit qui aura servi de copie à l'impression dudit Ouvrage, sera remis, dans le même état où l'approbation y aura été donnée, es mains de notre très-cher & féal Che-

xxxij

valier le Sieur DAGUESSEAU, Chancelier de France, Commandeur de nos Ordres; & qu'il en sera ensuite remis deux exemplaires dans notre Bibliothèque publique, un dans celle de notre Château du Louvre, & un dans celle de notre dit très-cher & féal Chevalier le Sieur Daguesseau, Chancelier de France, le tout à peine de nullité des Présens: Du contenu desquelles vous mandons & enjoignons de faire jouir ledit Exposé, & ses ayans cause, pleinement & paisiblement, sans souffrir qu'il leur soit fait aucun trouble ou empêchement. Voulons que la copie desdites Présens, qui sera imprimée tout au long au commencement ou à la fin dudit Ouvrage, soit tenue pour dûment signifiée, & qu'aux copies collationnées par l'un de nos amés & féaux Conseillers Secretaires, soy soit ajoutée comme à l'original: Commandons au premier notre Huissier ou Sergent sur ce requis, de faire pour l'exécution d'icelles tous actes requis & nécessaires, sans demander autre permission, & nonobstant clameur de Haro, Chartre Normande, & Lettres à ce contraires: Car tel est notre plaisir. DONNE à Paris le huitième jour du mois de May l'an de grace mil sept cent quarante-quatre, & de notre Règne le vingt-neuvième. Par le Roy en son Conseil, S A I N S O N.

Je soussigné déclare avoir cédé à M. BRIASSON, moitié au présent Privilège, & un quart à M. DURAND. Fait à Paris, ce 15 May 1744, HUART.

Registré sur le Registre XI. de la Chambre Royale des Libraires & Imprimeurs de Paris, num. 328, fol. 276, conformément aux anciens Réglemens, confirmés par celui du 28 Février 1723. A Paris le 27 Juin 1744. SAUGRAIN, Syndic.

EPISTOLÆ

EPISTOLÆ
CONSULTATORIÆ,
CUM RESPONSIS
BOERHAAVIANIS.

I.

Viro Illustrissimo Hermanno Boerhaave,
S. P. D. ***

Estram opem implorat,
Vir Spectatissime, Domina
W— foemina annum
agens trigagesimum primum,
& ex stirpe, vel levissima de causa,
Phthisi pulmonali obnoxia. Fibras
animales nimium esse laxatas abun-
de testantur habitus corporis tenuissi-

A

2 *Epistola Consultatoriæ*

mus, prostratæ vires, crura vesperi tumida, &c. Usque ad viceſimum ætatis annum convaluit, quum chlorosi, fluori albo, & toti symptomatum hysteriſcorum catervæ, quibus miseræ affliguntur mulieres, capitis dolori, & spirituum dejectioni præfertim, ansam dedit febris acuta; ad cujus remedium Medici curantes, iusto plus seduli, sexies ad minimum magna quantitate sanguinem mittere haud dubitabant. Hinc tussi, per septem annos ultimo elapsos continuo ingravescente, affecta est. Forte etiam nocturnis choreis, & vigiliationibus, plus olim quam prudenti par fuit, nostra indulserat, minime conscia peccati. Nec gulæ, nec liquorum spirituosorum potui, unquam dedita, de constrictione quadam pectoris queritur, interdum non sine dolore. Materia quædam, saporis nunc salini, nunc dulcis, per tussim quotidie exantlatur; & quo majore quantitate hoc fit, eo majores inducias ferunt symptomata quæcumque cætera, quod observatu dignum cenſeo.

cum Responsis BOERHAV. 3

Vel minima, vel etiam nulla omnino causa data, perspiratio debita frequenter impeditur; unde de novo vires acquirunt importunæ tusses. Ardores hecticos, semel vel bis, & leviores experta est: partes musculosæ evidenter, lente tamen, gracilescent.

Circiter viceſimum sextum ætatis annum nupta, tribus fere ab hinc annis filiolum peperit. Ex illo tempore quoad chlorosin multo melius se habuit, ita tamen ut nullo ordine certo fluant adhuc catamenia. Durante graviditate integram fere faciem impetebant maculæ quædam scorbuticæ, iis persimiles quibus ingluviæ & computationibus indulgentes sæpe scædantur, nec adhuc penitus evanescere. Vale, Vir doctissime, & methodum quæ tibi maxime arridet humaniter imperti; quod quidem, ne in miseræ emolumentum, tuæ autem famæ incrementum cedat, nequaquam dubito. Sum Tui cultor observantissimus.

RESPONSUM BOERHAAVII.

Nobili Claroque Viro ***

S. D. H. Boerhaave.

Sapienter observatum, descriptum exacte, & prudenter tractatum hætenus a te morbum consideravi; unde cogor credere causam mali hæere in debiliore tenuis corpusculi fabrica, tenelli imprimis pulmunculi infirmitate; unde vitanda censeo quæ evacuant, viresque temere projiciunt. Instaurantia vero amplectenda sedulo suadeo. Hæc inter quum corporis perfrictio, atque motui apta instituta exercitatio, cum victu, facilis quidem concoctionis, at tamen indolis siccioris, præcipuas obtineant, utendum his hæud perfunctorie erit. Addam e re medicamentaria pauca hæc. Omni trihorio diei deglutiat tria de catapotis A; mox superbibat unc. j. de vino medicato B, observans vacui potissimum ventriculi opportunitatem. Hæc si maturo tuo judicio exa-

cum Responsis BOERHAAVI. 5
minata hæud displiceant (prorsum ea lege) bimestri spatio commendata velim, in spem meliorum. Tu interea, Vir sapiens & bone, plena utaris ad hæc corrigenda auctoritate; namque potes: me autem amicorum numero inscribere digneris, tuumque facias. Vale.

A. ℥. *Asæ fetid.* ʒ ʒ.*Balsam. Peruvian.* ʒ j.*Cathechu,**Mastiches,**Olibani,**Succi Inspissat. Glycyrrhizæ,*
ana ʒ j. ʒ.

M. F. Pilulæ singul. ʒ. iij.

B. ℥. *Cortic. Capparid.**Cinnam.**Tamarisc.* ana ʒ j. ʒ.*Ligni Santali citrin.**rubr.* ana ʒ iij.*Limaturæ Martis rec. non rubig.*

ʒ xij.

Rad. Caryophyllat. ʒ ʒ*Helenii* ʒ ij.

A iij

Epistola Consultatoria

Imperat. 3 j.

Sem. IV. calid. min. ana ʒ ʒ

M. F. Pulvis ; unde cum vini Albi

Gall. *Lib. IV*, vel vini Lusitan. F.

S. A. Vinum medicatum.

I I.

Professor Celeberrime, fors miseranda filii dilecti, opem medicam Principis Medicorum implorare cogit ; qui, jam adolescens annorum sexdecim, bonarum litterarum studiosus, temperiei phlegmaticæ, coloris pallidi, habitus laxi, affectuum volubiliū facile movendorum, quinque plus minus abhinc annis, a frigore in pedibus suscepto, affectibus spasmodicis ad radices digitorum & dorsum metatarsi pedis dextri incipientibus, sensim ascendentibus, musculos tali & cruris flexorios violenter, & dolorifice, contrahentibus, afficiebatur. In tendine Achillis dolor maximus. Paroxysmo post aliquot horas soluto, prif-

cum Responsis BOERHAV. 7
tina valetudine fruebatur, sed hactenus semper recurrebat paroxysmus bis vel ter in anno (post frigus susceptum) ferocia majore laceffens, ratione nulla ad lunæ phases habita, Per annos duos primos spasmi nunquam ascendebant supra musculos femoris dextri, sed postea, in loco prædicto pedis dextri semper exorti, sensim ascendebant versus caput, musculos omnes lateris dextri horrendo convellentes, ligaturis quibuscunque non obstantibus. Quando vero ad caput perveniunt, mirifice, & violentissime, convelluntur omnes muscoli totius corporis, cum omnimoda abolitione sensuum omnium internorum externorumque, vel Epilepsia exquisita in Apoplexiam perfectam desinente cum stertore, spuma oris, &c. Per aliquot minuta post paroxysmum frigus magnum in dextro crure sentitur, quod frictionibus facile cedit. Insultum ultimum terribilem passus est circa initium mensis Augusti. Morbus sæpius tempore æstivo quam hiberno recurrit. Cœ-

8 *Epistolæ Consultatoriæ*

lo boreali frigido optime se habet æger.

Notandum quod mutatio aliqua inexplicabilis in dorso metatarsi pedis dextri ab ægro sentitur per aliquot horas, vel forte diem unam aut alteram, ante insultum, per quam certissime prædicere potest eum instantem. Paucis diebus ante eundem color fit pallidior in lividum vergens. In initio, ligaturæ circa talum, &c. cruris dextri, remoram aliqualem paroxyfmo injiciunt. Observandum quod in ascensu morbi ad caput sensus nullus auræ frigidæ percipitur. Succum expressum hederæ arboræ, jacobææ officinalis, & equiseti, sæpius assumfit ex præscripto Empirici, sed sine levamine. Medicus junior consultus victum ex carne sola, aromatibus probe condita, cum pane bene fermentato injungit; ab acidis & dulcibus arcet; pro potu quotidiano aquam frigidam præscribit, cyathis aliquot vini vel cerevisiæ generosæ de die permittit; exercitia moderata, diu continuata; fri-

cum Responsis BOERHAV.

gore caute evitato, imperat. Eodem auctore æger nunc tantum aggreditur medicamenta sequentia, videlicet pro quinque primis diebus capit pilulas ex gummi ferulaceis; postea utitur pilulis chalybeatibus Sydenhami per longum tempus una cum infuso vino e radicibus gentianæ, zedoariæ, serpentariæ virginianæ, valerianæ sylvestris, & croco.

Medicus idem proposuit inustionem ferro candente per tendinem Achillis ubi ossi calcis incumbit, adacto ad os usque ferro, una cum paucis superficialibus inustionibus in dorso metatarsi diu apertis retentis per digestiva fortia causticis mixta; sed operationem crudelem instituere recusat, nisi te Medicinæ Oraculum assentantem habuerit. Placeat igitur, Domine humanissime, respondere ad quæsitæ sequentia. 1. An medela radicalis morbi horridi certa? an saltem præcaveri possit, & quomodo? 2. An methodus proposita tibi arri-deat; vel ne alia melior, & quænam? 3. Quisnam victus, qualis potus,

4. Quænam exercitia observanda? 5. Nonne spes summa in iustione? Si sic tibi videtur, ubinam instituenda, an in uno, vel pluribus locis simul, & quibus? 6. Nonne ferrum crassitie calami gallinæ sufficit? Quam profunde adigendum? 7. Vel ne ullus metus claudicationis a perforatione tendinis Achillis? 8. An frictiones pannis laneis institutæ, diu continuatæ aliquid ad sanationem conferre possunt?

R E S P.

LEgi attentius, intellexi, atque perpendi, argumentum epistolæ, iniquam miseratus fortem. Eo acrius animum intendi ut circumspiciendo salutare quid excogitarem. Meditatus hæc profero. 1°. Vespere ante somnum per semihoram utatur balneo pedum & crurum ad genua usque ex aqua calida. Partes hæc siccatæ fricentur quadrante horæ pannis de lana rudiore contextis, calidis, siccis. Tunc cavæ plantæ pedum ap-

plicentur emplastra A, quæ & metatarsi dorso apponantur, gerenda noctes diesque, & tantum deponenda quamdiu balneum instituitur, mox iterum obvolvenda locis dictis. 2°. Exercitatio corporis, deambulatione diuturna quidem, sed moderata, conducet firmandis ossibus tarfi & metatarsi. Etiam mane & vespere instituat fortis extensio tarfi & metatarsi pedis, ut fieri solet in restituendis partibus hisce luxatis. 3°. Bis in mense, triduo ante novilunia & plenilunia, sumat mane hora sexta jejunus purgans B uno haustu totum; iisdem diebus sumat vespere hora sexta potionem C una vice. Iisdem diebus vesperi, post balneum & frictionem, pedes ante ignem leniter inungendi oleo spicæ, ita ut oleum cogatur penetrare intra meatus cutis, ibidemque coalescat. Idemque ita faciendum quoties prima indicia intentati paroxysmi percipiuntur in pede. 4°. Cæteris diebus mensis liberis a purgatione conferet mane jejuno bibisse ʒ iij. de infuso D.

¶ 2 *Epistola Consultatoria.*

Victus sit ex levioribus, cerealibus; farinosis, oleraceis, carne & pisce parcioribus, potu cerevisiæ tenuioris; somnus plenior vespere mature capiendus. Ubi hæc, trimestri spatio sedule peracta, profuerint, ulterius in annum integrum pertinaciter producenda. Si nihil juvant, tum ferum orbiculare, crassum digito diametri pollicaris, candidum ab igne, applicandum ad calcis partem pofficam, tam profunde ut urat, quemadmodum carnifex inurens stigma Rei solet. Eschara basilico separatur, plaga per semi-annum servatur aperta ope mercurii præcipitati rubri basilico admisti quoties consolidari incipit. Studia Litterarum coli possunt sed moderate. Hæc habeo quæ suadeam; Adspiret Numen. Vale. *Leydæ.* 17 $\frac{3}{4}$ 37.

A. ℥ *Gumm. Ammon.*

Bdellii,

Galban. ana ℥ j. ℞

Emplast. Oxycroc. ℥ iij.

M. F. *Emplast. ad alutam extend.*

cum Responsis BOERHAV. 17

B. ℥ *Cinnabar. nativ. Hungar.* ḡ. x.

Resin. Guaiac. ḡ. v.

Rhei. ℥ ℞

Scammon. ḡ. viij.

Stib. diaphoret. ḡ. xv.

Syrup. Cichor. cum Rheo ℥ vj.

Diu accurate trita simul miscer

Cum Aq. Stillat. Cichor. ℥ ij.

F. *Hauftus.*

C. ℥ *Aq. Stillat. Papav. Rhæad.* ℥ ij.

Syrup. Diacod. ℥ vj.

Tinct. Opii gutt. viij.

M. F. *Hauftus.*

D. ℥ *Rad. Caryophyllat.*

Pæon.

Valerian. sylvest. ana ḡ ℞

Rutæ rec. ℥ ij.

Minutissime conscissa infundantur cum aqua fervida instar potus Thé, ut sint quotidie recentes ℥ vij. paratæ.

III.

Generosus quidam Juvenis, cum virtutibus, tum fortuna illustris, annum ætatis vicesimum octavum jam agens, post multos magni nominis Medicos me nuperrime de sanitate sua recuperanda consuluit. Ego, morbi magnitudine durationeque perpensis, hosti tali debellando meipsum imparem prorsus deprehendens, a te, Medicorum Principe, suppetias ut peteret Medicus, ab ægroto ingenioso tandem impetravi.

En sequentem mali historiam paucis observationibus meis sultam (tempus enim plures colligendi defuit) præcipue vero ab ægri ore hausitam.

Valebat tempore quo a parentibus Londinum missus artes liberales discendi causa; sæpe autem ibi cum condiscipulis suis ad cœnam caseum tostum cum pane communi nostro edebat, hocce edulii genere maxime delectatus.

cum Responsis BOERHAV. 15

Sub autumnii finem, post cœnam solito uberiozem, lectum petens, a primo somno expergefactus est, immani adeo dyspnœa & anxietate correptus, ut omnes adstantes perterrefacti illum illico moriturum putarent. Intra horam symptomatibus evanescentibus absque ulla medicamentorum ope, evacuationeve sensibili, ab omni morbo immunis videbatur. Ab hoc usque ad decimum quintum ætatis annum, multos tales paroxysmos sæpe recurrentes, ætatis præsertim exitu, autumnive ingressu, sine ulla sensibili evacuatione abeuntes, perpeffus est. Mense Augusti hujusce anni morbus ferociter revertens, decem septimanarum spatio tenebat, Medicis interea medicamentis cathartidis & pectoralibus utentibus. Expectoratio nunc primum superveniens illum ab angoribus tandem liberavit. Viribus jam morbi diuturnitate perfractis, ab urbe domum rediit, ubi aeris, exercitiorum, paucorumque medicamentorum pectoralium, incidentium, minus calido-

rum usu (paroxyfmis subinde rever-
tentibus, præsertim frigore suscepto,
aut expectoratione recedente) ad vi-
gesimum secundum ætatis annum sa-
tis commode vixit.

Phænomena paroxyfimum antece-
dentia & concomitantia fuere, sine
magna varietate, quæ sequuntur.
Durante scilicet hoc tempore ingentis
coarctationis sensus circa cordis scro-
biculum, inflationisque per reliquam
abdominis partem sævissimi paroxyf-
mi insultum præivit. His fere sese ad-
iunxit scapularum artuumque dolor gra-
vativus. Urina ante paroxyfimum in
hoc ægro fuit plerumque parcius &
& rubicundior solito, alvusque mag-
is constricta. Pallidam sese minxisse
urinam nunquam observavit. Paro-
xyfimo ingruente, præter dyspnæam,
præcordiorum anxietatem, tussim
aridam, febris, alvus constricta, uri-
na pauca rubicunda, pulsu frequenti,
inæquali, caloreque stipata, fere sem-
per se manifestavit. Aliquando etiam
rigores & horores adsunt, paroxyf-
imum mali moris denotantes. Sem-
per

cum Responsis BOERHAV. 17
per iidem manentibus, vel gradu au-
ctis, in statu paroxyfimi symptomati-
bus, tandem ad exitum tussis evadit
humida, phlegma viscidum ejiciens
copiose; urina copiosior sedimen-
tum lateris simile deponit; quo vero
majores fuere hæ duæ evacuationes
sub prædictis circumstantiis, eo ma-
jus levamen ægrum accepisse semper
observatum fuit.

Paroxyfimus octo vel decem die-
rum spatio terminatur; verum quan-
do est brevissimus, phlegma non est
adeo tenax, & crassum, sed gelatinæ
C. C. liquidiori simile.

Paroxyfimorum intervalla adeo
fuere varia, ut nil certi de iis dicat
æger.

Hæc est historia morbi ad vigesi-
mum secundum ætatis annum. Ab hoc
tempore ad vigesimum octavum an-
num, hypocondriacus evasit. Paro-
xyfimo itaque appropinquante, vel
præsentate, dejectio animi ingens, se-
se symptomatibus enarratis jungens,
ægrum misere torquet. Hoc vero fi-
nito, paroxyfimorum intervallo ut-

18 *Epistolæ Consultatoriæ*
plurimum hilaris est, facillime spirat;
& appetitus viget. Huic epistolæ men-
dis repletæ ignoscas, vehementer
etiam atque etiam rogo, quodque
sit agendum, quidque tibi placeat, per-
gratum erit si ad me scripseris. Vivat
diu valeatque, Medicorum, nec non
humani generis, decus & ornamen-
tum Faxit Deus! sic vovent omnes,
præsertim tui observantissimus.

R E S P.

EXoptatissimas exosculatus sum
quibus me honorasti litteras,
gaudens sapientis Medici amico com-
mercio: utinam tibi tam grato & uti-
li ac mihi! Feras, eximie Medice,
ut gratias tibi debitas solvam pro
benigno illo testimonio quod de me
perhibes. Excitavere interim tenuis
consciium suppelletilis, obsequium
mandatis tuis votique semper a me
(si quid valeo: præstandum, & il-
lustris ægri voluntas.

Expensa mali accurata descriptio
facit ut credam Asthma, convulsione

cum Responsis BOERHAV. 19
natum, infestare. Sedes affecta dia-
phragma videtur, eo imprimis loci
quo stomachi finem transmittit ad ven-
triculum. Actio ibi casei igne auctioris
crebra tandemque immodica copia
ingesti, nervos numerosissimos hic in-
tertextos irritavit, unde tetanus septi
medii, reciprocationem intercipiens
dilatationis & constrictionis in pecto-
re, mortem tum præsertim intentavit;
quas tamen suffocationis minas sustu-
lit nata ex ipso malo debilitas morti
proxima, quæ resolvit nervos mus-
culosque tentos dum vis vitalis urget,
sicque exacerbationem in his pro tem-
pore mitificat. Sed heu! hæsit mala
partibus degeneratio, facillime irri-
tanda iterum, vel levi de causa, ut
calamitoso nimis fato expertus illu-
stris Dominus; sed ita fieri natus!
Repente nata convulsio infestat repe-
tito ictu semel læsa corpora. Quum
reversum toties malum singulis ac-
cessibus liberum humorum per vis-
cera chylopoietica trajectum impe-
diat, mirum non est inversam horum
actionem, & inde aggestu atrabilariæ

materiei melancholiam accedere ; quæ tamen , prioris soboles , facile radice extirpata expelletur.

Curationi intentus suadeo , 1° . omni mane jejuno , omni vespere horula ante coenam , vacuo adeo ventriculo , abdomen , hypocondria , præcordia , epigastrium , pannis asperiusculis , calidis , siccis , spatio quadrantis horæ perfriquentur . Id remedium tam læta largitur præsidia adversus hoc malum , ut temere neglectum nolim . 2° . Quotidie semi-horæ spatio ante prandium , inani igitur ventre , equitet ; tantumdem repetat vesperi bihorio , & semihora ante coenam . 3° . Mane a frictione statim deglutiat 5 de catapotiiis A , & id repetat quinquies , interpolato semper decem minutorum horæ spatio ; tum superbibat ocuus unc. de potionem B . Interim , tempore impendendo his leniter , deambulet in aula libera . 4° . Vesperi mature , sane ante decimam cubet , matutinus furgat . Horam post frictionem jentaculum comedere licet , & negotiis agendis ipsummet dare usque

ad tempus equitationis . 5° . Cibum ficiorem , sed facilem coctu , moderata copia laudo , ita tamen ut perfecte maturos fructus horæos commendem , præcipue vacuo ventriculo , cum paucis panis biscocti simul manso , si tempestas calida , sicca , siccitiosa . Carnes recentes assæ , pisces assati , tam fluviales quam marini , olera levia , imprimis de cichoraceorum & lactucarum tribu , proderunt . 6° . His sedulo factis bimestri spatio , tempestivum foret cogitare an acidularum ferratarum æstivus usus sanationem perficeret , una cum exercitio corporis assiduo , & vacatione animi a severioribus liberi .

A. ʒ *Sapon. Venet.* ʒ iij.
Balsam. Peruv. ʒ ʒ
Trochisc. de Myrrh. ʒ j. ʒ
 M. F. Pilulæ. ʒ. iv.

B. ʒ *Rec. Acetosæ pratens.*
Bellid. pratens.
Chærophyll.
Cochlear.

12 *Epistola Consultatoria*

Heder. terrestr.

Nasturt. aquatic.

Taraxaci ana q. s. ut lotis ;
scissis , tuis , expressis , prælo succi
puri $\frac{3}{4}$ iv quotidie recentes hora sexta
paratæ exhibeantur.

I V.

MOrbus quo laborat Generosa ,
Lepræ speciem præ se fert ;
cutis enim hic & illic crustacea ,
squammosa , reperitur. Crustæ hæ ar-
ticulos & caput præcipue invadunt ,
indiscriminatim per totam cutis su-
perficiem passim conspicuæ sunt , &
si scalpantur , ichorem emittunt al-
bum.

Octavo ætatis anno morbus hic inva-
sit , & ad vicesimum tertium cum æta-
te perrexit , quo tempore rogavit con-
siliium. Plurima mitiora antiscorbu-
tica obtudentia & sanguinemedulco-
rantia , epithemata , lotiones , multa-
que ejusdem generis præscripsi. Metho-
dus vero hæc voto minime respondit.

cum Responsis BOERHAV. 23

Tunc salivationem ex usu calome-
lan. & unctione mercuriali passa , inde
cutis crustis liberata per mensem ; dein
decoctum Lignorum , decoctum corti-
cis ulmi à Jacobo Daveneto prædica-
tum , medicamenta viperina , pulveres
testacei , variaque ejusmodi exhibita
fuere , sed incassum ; cum hyeme
enim repullulabat morbus. Vere in-
sequente ex usu mercurii tenuis ex-
citabatur ptyalismus , & cum inde re-
cuperata erat , potationem Aquæ
Scarburienfis (ex fonte) cum bal-
neatione in mari præscripsi ; sed
proh dolor ! ingruente hyeme squam-
mæ cutis superficiem rursus occupa-
bant ; cutis iterum desoedata erat.
Cum hæc erat morbi pertinacia ad
diætam lacteam confugiendum ab-
solute necessarium duxi. Consului ite-
rum ut Bathoniam proficisceretur , &
sub tutela D— C— his uteretur aquis ,
balneatione , & potatione. Ibi per
menses aliquot commorata in pa-
triam tandem revertitur , a morbo
liberata. Breves vero erant indu-
ciæ ; nam post sex menses iterum ca-

24 *Epistole Consultatorie*
put extulit; in ludibrium vereor
Medicinæ.

Matre nata est insulæ Barbadae indigena, & annum jam agit vigesimum sextum. Menfes raro, parcius, & cum dolore fluunt; fluore albo sæpius laborat; dolores vagi univfersum corpus, caput præcipue vexant; noctes inquietas agit; calores subiti sine aliqua prophasi invadunt, & æque subito recedunt; ne vel minimum frigus extremum sine molestia patitur: Vultus antea vegetus, nunc pallidum, nunc subflavum obtinet colorem; corpus sensim debilitatur; a Venere & Baccho religiose abstinet; lacte, oleribus, & ex tritico præparatis, & similibus, vescitur; nulla carne, vel simplicissima, utitur; exercitio equestri; favente cœlo, fruitur. Ventriculus pituita sæpe infarctus, vomitoriis exoneratur, & medicamentis concoctionem promoventibus corroboratur. Hæc est præsens rerum facies; hæc morbi pertinacia, Medicorum conatus adhuc illudens.

1750. 10. 11. 11. 11. 11.

RESP.

cum Responsis BOERHAV. 25

R E S P.

Post irrita tot tamque bona auxilia jam suadeo mane, ut & vesperi, omnia loca corporis, in quibus labes deprehenditur, perfricentur diu satis, & quam ferre poterit fortissime, pannis asperiusculis ex lana contextis, & supra fumum accensi sulphuris ita detentis, ut fumo hoc penetrati adhuc sint eo tempore quo ad frictionem adhibentur. Inter fricandum vero alii aliisque pannos subministrant, qui iterum fumo imbuti sint, quo ea ratione halitus isti sulphurei penitus adigantur vi frictionis in meatus cutis; quin etiam indusia, caligæ, capitis tegmenta, priusquam applicentur corpori, eodem vaporentur prius fumo. Quæ quidem dum topice usurpantur, requiritur interim omnino perpetua medicatio, quin & prohibeatur retentio materiæ in sanguine quæ in cutis emunctoria deponitur: id vero fit si triduo ante novam lunam ac ple-

C

26 *Epistola Consultatoria*
 nam, bis adeoque in mense, purgans
 hydragogum A, mane vacuo ven-
 triculo, hauriatur; eodemque vesperi
 una vice hora sexta hauriatur po-
 tiuncula B, cæteris vero mensis die-
 bus a purgatione liberis quotidie ter,
 hora ante jentaculum, prandium, &
 coenam, sorbeat singulis vicibus $\frac{3}{4}$ v.
 de decocto C. Interea corpus motu
 exerceat; abstineat a falsis, & dura-
 tis fumo, vel acri, omnium vero ma-
 me a pinguibus, præcipue quidem a
 lardo.

A. ℞ *Æthiop. miner.* ḡ. IX.
Resin. Jalapp. ḡ. IV.
Sacchari albi ḡ. iij.
Scammon. ḡ. v.
Stib. diaphoret. ḡ. XIV.
 M. F. Pulvis tenuissimus.

B. ℞ *Aq. Stillat. Melissæ.* $\frac{3}{4}$ ij.
Spir. vitæ Matthioli $\frac{3}{4}$ ij.
Syrup. Diacod. $\frac{3}{4}$ vi.
Tinct. Succin. gutt. IX.
 M.

C. ℞ *Rad. rec. Bardanæ* $\frac{3}{4}$ iv.

cum Responsis BOERHAV. 27

Graminis $\frac{3}{4}$ iij.

Eryngii $\frac{3}{4}$ ij.

Lapath. acut. $\frac{3}{4}$ ij.

Recentiss. Scabiosæ. m. j.

cum aqua fontana S. A. F. de-
 coctum cujus lb iv. usui exhibe.

V.

Nobilis quædam Domina acce-
 pit contusionem in labro dex-
 tro vulvæ, cui supervenit tumor
 inflammatorius, qui suppuratus, per-
 tususque, magnam purus foetidi co-
 piam effudit; ob vero nimis angus-
 tam aperturam ulcus fistulosum eva-
 sit: quare Chirurgus, ad causticum
 recurrens, totam fere partem consum-
 sit, denique sanavit. Interea autem
 Domina prægnans evasit, debitoque
 tempore puerpera facta est. Statim
 autem a partu labrum sinistrum affi-
 citur tumore adeo dolente, & mole-
 sto, ut coacta fuerit decumbere su-
 pina: cruore dextro ad clunem repli-
 cato per tres dies integros. Fomen-

tis tandem cessit tumor, quem rudi obstetricis manui adhuc acceptum refert nobilis Domina. Statim etiam post partum femur dolore cœpit, quasi minimis aculeis in plurimis punctis pungeretur. Dolor tamen depulsus est linimento ex unguento althææ & oleo succini, & crus laborare cœpit stupore, quandoque & sensu caloris & aliquando sensu frigoris, qualis ex immersione in aqua frigida oriri solet; in femore etiam debilitas quædam remansit. His omnibus se adjunxit fluxus admodum copiosus liquoris putridi ex utero, qui post usum asæ foetidæ, per septem septimanas, tandem disparuit, cum cæteris omnibus molestiis, excepta cruris ægritudine jam memorata.

Denuo etiam concepit gemellos, peperitque utantea. Hoc veronotandum quod dum eos gesserit in utero, totam eorum molem perceperit in dextra abdominis parte, unde eo loci major elevatio, & sensus molesti augmentum in femore & crure dextris sequuta sunt.

Tertia vice gravida facta est, & feliciter infantem demisit; sex vero a partu septimanis eam corripuit copiosus fluxus ex utero materiei albæ, cum summo urinæ ardore, quæ non prius desiverunt quam iterum conceperit. Non tamen diu foetum retinuit; nam tertio graviditatis mense abortum passa est, quem secutus est lochiorum pallidorum, aquosorumque, incredibilis fluxus, cui tandem supervenit fluxus liquoris albi, crassi, modo blandi, modoque acris & foetidi, cum excoriatione vulvæ, & urinæ ardore, quibus torquebatur semper tempore intra mensum eruptionem intercalari. Mensibus vero erumpentibus disparet fluxus, urinæque ardor, & sensus gravitatis in lumbo, femore, & crure dextris. Mensibus vere desinentibus semper incipit iterum continuo depluere ex utero humor albidus, subinde flavescens, ferofus, pituitosus, plus minus & mucosus. In initio semper inodorus est, & mitis; paulatim vero induit colorem fuscum, acrescit, excoriaturque. Ad-

sunt etiam quandoque lassitudo spontanea, lumbago gravativa, & sensus stuporis, præcipuè in latere dextro; scilicet a regione hepatis ad talum usque in crure & femore dextris, color multo flavior quandoque & venæ multo tumidiore apparent quam in sinistris. Ab his vero levamen sentit dum humor ex utero copiose fluit vel urina redditur turbida instar jumentorum, & penitus ab iis liberatur, dum erumpunt menses; illis vero desinentibus omnia paulatim revertuntur.

Denique nobilis Domina, jam emaciata, carne gaudens flaccida, moestitia & appetitu prostrato laborans, sudore frigido, spirituum depressione, & horripilatione quadam, vexata, quotidie in pejore versatur statu, non obstantibus omnibus medicamentis, quibus Medicorum consilio usa est a mense augusto elapsi anni, quo tempore agmen symptomatum jam memoratorum eam aggredi cœpit.

Enixe rogatur Cl. Boerhaavius, velit suam ad nos transmittere sen-

cum Responsis BOERHAV. 31
tentiam de morbo jam descripto, & indicare modum quo servari possit. nobilis Domina, Patriæ, Pauperibus, & Vicinis cara, & utilis.

P. S. Notari meretur quod latus sinistrum nobilis ægræ nullo afficiatur incommodo, aut molestia; totus in latere dextro lateat mali fomes, ubi aliquando sentit ardorem quemdam circa renem, & aliquando percipitaliquid instar globi movens ab ima abdominis parte ad hepar usque. Menstrua sub iisdem conditionibus, quibus dum sana esset, adhuc fluere pergunt, & ab omnibus recensitis malis levamen offerre observantur.

R E S P.

INtricati morbi terra symptomata videntur docere quod jam in uteri parte dextra hæreat ulcerosa malignitas scirrroides, quæ faniem perpetuo gignit, stillat, utero post menstrua clausa accumulata, multa mala parat, laxata matrice per menstrua, pro tempore levat. Metuendum nè

hinc virulentia tandem carcinoma-
tosa acerbescat, ni forte citior ex con-
sumptione humorum putrida mors.

Quum vero malum jam invetera-
tum, alte radicatam, sapientibus au-
xiliis majus, jam prostraverit vires, &
tabe quasi perederit, haud video
multum spei a me absente, & peregrino
medico, expectari posse. Ut tamen
paream votis, hæc ego potissimum
suaderem. 10. Mane hora sexta post
somnia in lecto propinetur haustus
ex ʒ iij. Spadanarum de Fonte Pou-
hon, permixtis cum unciis totidem la-
ctis vaccini recenter multati. Idem re-
petatur hora octava, decima, & duo-
decima. Surgat nona. Vehatur cur-
ru leniter per apricum aër usque in
duodecimam.

20. Hora prima prandeat ex fructi-
bus horæ bene maturis cum pane;
ex oleraceis omnimodo paratis; ex
farinosis quibuscumque, ex assa re-
centi carne; ex pisce fluviatili, impri-
mis assò. Bibat vini Rhenani modi-
cum.

30. Post meridiem vehatur curru

in aère rusticano, hora vero vesper-
tina sexta bibat ut mane, idque hora
octava repetat. Nona, levi coena
reficiatur ex iisdem quæ modo dicta.

40. Hanc ego methodum colen-
dam suadeo hoc æstivo tempore, &
sex septimanis continuandam sedulo,
cum abstinencia ab omni omnino me-
dicamine alio, ut mitificentur hu-
mores, liberentur ab omni acri &
putri commixtis, locus affectus mol-
liatur, detergeatur, consolidetur,
interim nutritio, viriumque refocil-
latio, procurentur.

50. Quo feliciter hæc omnia pro-
cedant, opus erit ut quotidie mane,
priusquam surgat, totum abdomen,
circa locum affectum præcipue, pan-
nis asperiusculis, calidis, siccis, be-
ne dimidiatæ horæ spatio perfrice-
tur. Idem etiam vesperi in lecto ante
somnia ita repetatur. Hæc medita-
tus prudentioribus submitto.

Leyde 17²²34.

V I.

JUENIS robustus viginti annorum, per anni fere spatium, querebatur de vertigine, de dolore capitis, & anxietate circa præcordia. Incertis periodis redibant, & per tria, vel quatuor fere, minuta durabant. Hoc spatium bis concidit in Epilepsia paroxysmum, quorum primus mense februario præcedentis anni corripuit, secundus mense januarii præsentis. Nec in ultimo paroxysmo sensus penitus delebantur, sed pronus concidit, manus capiti admovens, cum tremore unius brachii (dextri scilicet) & capitis agitatione: & rogatus, de dolore capitis & anxietate circum præcordia conquerebatur, hæc loca commonstrans manibus; nec omnino cessarunt hæc symptomata, nisi post largam sanguinis missionem.

Incidit inter hæc duo paroxysmata, quod Juvenis sodalis, qui ægroto pie administrabat, inter ejus bra-

cum Responsis BOERHAV. 35
chia delirans obiit: ex quo in maniam profusus incidit, brevi tamen inde, & perfecte sanatus est à Do. C... Voluere tamen parentes ut hæc quoque dicerem.

R E S P.

DOlui dum casum evolvi: censeatur quippe Epilepsia vera. In ea vero pejus nihil mihi quidem apparet, quam longitudo temporis, quæ intervalla accessionum prorogat; semper enim eo difficilior sanatio obtinetur quo plus distant insultus, neque facile cognosci potest si quid curando proficitur, dum semel modo in decursu anni geminatur ictus.

Consultissimum censeo ut semel in mense, triduo scilicet semper ante plenilunium, nobilis Æger, mane hora quinta capiat purgans A, mistum aqua pura pluviali. Ea die se domi contineat, prandeat parum, neque acida ulla ante quintam vespertinam assumat.

Cæteris diebus, quotidie utatur mane jejunos, trihorio ante jentaculum, duabus unciis aquæ, in qua recens ruta infusa instar potus *Thé*. Vesperis hora quinta fumat iterum unam unciam ejusdem.

Pedes & crura foveat balneo calido aquæ dulcis sexies in mense, vesperi ante coenam, tribus diebus successivis ante plenam lunam, & ante noviluniam. Id postquam factum erit, tum eadem partes fricentur fortiter fatis pannis asperis, calidis, siccis, ut optime perspirent, atque arceant a capite deorsum humores.

Atque ea quidem dum fient, opus erit simul exercitatione corporis perpetua, & quidem valida fatis, ut cerebrum & nervi firmentur, spiritusque animales ferventur agiles. Sic omnia bona sperare licet. Votis aspi-ret Numen.

A. \mathcal{L} *Cinnabar. Nativ. Hungar.* ḡ. x.
Lapid. Hæmatit. ḡ. vj.
Resin. Jalapp. ḡ. iv.
Rad. Rhei elect. pulv. ḡ. vij.

cum Responsis BOERHAV 37

Scammon. ḡ. viij.

Stib. Diaphoret. ḡ. vij.

M. F. Pulvis subtilissimus, diu terendus in mortario vitreo, vitreo pistillo.

V I I.

CUm de morboſo ſtatu hujus Domini ſcribere decretum ſit, de ipſius vitæ præteritæ ratione & modo, pauca præſari neceſſarium erit, & utile.

Generoſus hic, patris nempe generoſi, podagra & ſcorbuto multum vexati, hæres, a juventute prima ſcorbuto ſero affligebatur, qui totam corporis, præſertim faciei, ſuperficiem occupabat, maculis & eruptionibus foedis, nunc manifeſtis, nunc vanefcentibus, prout æger majore aut minore fruebatur valetudine.

Ætatis ſuæ anno decimo-nono patriam linquens in Hollandiam appulit, Lugdunum Batavorum petens, ubi diarrhoea correptus erat, quæ

38 *Epistola Consultatoria*
consilio vestro, sapientissimo cito curata fuit.

A Lugduno ad exercitum foederatum tunc in Flandriae Comitatu contra Francos bellum gerentem migravit, & in cohortibus peditum Scotticis Ordinum Hollandiae stipendiariis se annumerari curavit; militari deinceps vitae generi se totum devovens, labores, vigiliis, itinera, inediam, cubationem in vallis humidis cum infimis militibus alacriter ferens, caseum etiam Batavis familiarem, Comminum dictum, obsonii loco multum comedens, inde appetitum adeo prostratum habuit, ut eundem adhuc restauratum remedio quovis dicere nequeat.

Anno 1709, ætatis suæ vigesimo quinto, in patriam rediit, ubi brevi posthac delegationem ad furta & latrocinia in borealibus locis suppressenda a principe suo obtinuit, quo officio exsequendo per montes nive sæpe tectos, itinera longa facere, & in iisdem per noctes integras sub nudo cœlo nullis fragulis nisi velamis

cum Responsis BOERHAV. 39
ne uno montium incolis proprio, coopertus, sæpius dormire, atque ad frigus arcendum aquæ vitæ cyathos plures haurire solebat.

Dum vitam multorum annorum modo prædicto peragebat, scorbutus exinde magis inveteratus fiebat. Podagra etiam a decennio, peridice primum per quinque annos tempore æstivo, aut autumno, redeunte, & pedem finistrum semper occupante, corripiebatur; adveniente autem diarrhœa gravi (de qua mox scribendum) dolores podagræ in pede nunquam fixi sed per totum corpus, nunc ventriculum, mox intestina, hypochondrium denique finistrum, affligentes, vagi & incerti erant, & quo magis hi deorsum tendebant, eo plus semper levaminis habebat æger.

Ad scorbuti & podagræ symptomata mitiganda lac caprinum, ut mos est in his regionibus, bibere amicorum consilio suavis erat, anno præterito jam quinto; quod ut optimum, recentissimumque, haberet, ad

40 *Epistola Consultatoriae*
cum inter montes (ubi pascunt caprae) a domo propria milliaria aliquot remotum se contulit. Interea temporis in animum venit vicinum visere, cum quo pocula quaedam cerevisiae fortis inter confabulandum epotavit; nocte vero sequente diarrhoea gravi correptus fuit, in hunc usque diem perpetua, sequentibus querelis, & symptomatibus ærumnosis, plerumque comitata. Adest nempè ventriculi, abdominis, vellicationes crebrae & molestae, ejusdemque visceris nec non totius hypochondrii finistri tensio manu premente dolorosa. Flatus, ructus, ventris infimi tormina, dejectiones frequentes, appetitus prostratio, nausea, capitis dolor, & vertigo; atque hæc omnia atrociora, aut mitiora, prout diarrhoea crebrior aut rarior est. Corpus denique antea sanguineum, & succulentum, nunc macilentum, gracile, & aridum videtur.

A carnibus quibusvis, alitum exceptis, jamdudum abstinet æger; diætâ ut plurimum lactea vescitur; poculum

cum Responso BOERHAV. 41
culum unum aut alterum vini albi Hispanici, aut Gallici rubri, post singulos pastus bibit; cerevisiam autem vix unquam delibat.

Emetica omnia nuperis annis deorsum petunt, & parum levaminis adferunt. Radix autem rhei nobis ab Oriente allati plus attulit commodi quam omne aliud medicamentum adhuc expertum, diarrhoeae vero amoliendae par nondum inventum remedium: consilium ergo obnixè petitur.

R E S P.

MOrbus hic ortus a tam variis causis, multiplices partes obsidens, & diversa adeo producens effecta, admodum sane complicatus videtur, inveteratus pariter, neque temere extirpandus.

Utique materies acris podagræ, frigore repercussa violento & diuturno, viam cum acri siccobuto sibi fecit ad intestinorum cavam, ubi labefactatis vasibus elabitur, sicque pertinaciter

42 *Epistolæ Consultatoria*

cem alvi fluxum ciet, & sustinet.

Prudentia opus in curatione mali, ne confestim averfa hæc excretio peiora alibi mala producat; quare, dum fitur, cogitandum de evacuatione per cutim substituenda.

Igitur suadeo sequentia accurate quidem observanda.

1. Omni mane corpus exponatur vaporibus aquæ dulcis infusæ in vas amplum, adeo fervide ut multum exhalat. Corpus nudum teneatur supra halitum ita, ut pallio tegatur talari, & linteo cera obducto; quo ita aquosus vapor pallio coercitus determinetur ad superficiem cutis. Calor vaporis sustineatur affusu novæ aquæ fervidæ subinde factæ. Id ubi factum per horæ quadrantem, in cubiculo calido, tum siccetur. calidis aridis pannis corpus, atque siccatum perfricetur bene, mox calidas bene siccas vestes induat.

2. Utatur exercitatione equitationis, crebra, diuturna ante prandium, ante coenam, quantum ejus ferri poterit; sed vacuo semper vetriculo. In eo sane auxillo summa

cum Responsis BOERHAV. 43
spes est curandæ debilitatis intestinalium.

3. Cibus esto ex pane biscocto, aut leniter tosto; ex oriza diu cocta, in pastam ficiorem; hordeum etiam mundatum, lente coctum conducet: licebit & uti lacte diu ebulliente cum oriza; nequæ nocebit alba caro assa recens, aut piscis fluviatilis tostus. Potus parcius & generosior esto; optimus, Mumma Brusvicena; siti leniendæ hydrogala sufficiat.

4. Deglutiat omni trihorio diei duas pilulas A, cum ʒj. de potu B.

5. Vesperi cubet ante nonam, dormiat ad sextam matutinam. Aëra vitet pluviosum, siccum captet.

Horum ope post sex hebdomadas meliora spero, & opto.

A. ℞ *Bulbi Ari recentis* ʒj. ʒ

Benzoin. ʒ. xv.

Croc. ʒ. xij.

Mastich. ʒj. ʒ

Olibani ʒj. ʒ

Ol. Stillat. Cinnam. gutt. viij.

Rhei ʒj.

D ij

Epistolæ Consultatoriæ

Succi Catechu ꝯ ij. ℞

Terebinth. ꝯ. xv.

M. S. A. F. *Pilulæ* ꝯ. iij. fing.

B. ℥ *Aq. Stillat. Menth.* ℞ j.

Sp. Menthæ ꝯ j.

Tinct. Succin. ꝯ j.

M.

VIII.

JUvenis quidam vigenti-trium annorum, Mercator, vitæ sobriæ, nec vino, nec ulli alii vitio deditus, mense martio anni proxime elapsi subito, & inopinato, in hæmoptoen, nulla præcedente causa externa, incidit, & per tres dies successivos sanguinem purum, rubicundum, pleno ore, cum levi tussicula exscreavit; rediitque singulis diebus quater die exspuitionis sanguinis paroxysmus, dein per duos dies sanguinis minuebatur quantitas, quæ pituita vel phlegmate mixta exspuebatur, tandemque penitus evanuit sanguis

cum Responsis BOERHAV. 45

molenta sputatio, remanente tussi arida, sed sibi aliisque melius habere videbatur. Viguit appetitus ejus, solitoque more cibos captavit, non de indigestione conquerens; progressu tamen temporis macilentior evasit, quod non facile a parentibus & amicis observari potuit, quia erat semper habitu corporis macilento, potius quam obeso, ad munera tamen sua præstanda satis robusto. Ineunte ætate diæta lactea ex lacte caprino, ejusque fero, per aliquot tempus usus est, sed absque ulla in melius mutatione, atque in hoc statu ad mensem usque octobrem permanfit, quando in tussim, humidam magis quam aridam, incidit, quam a susceperito frigore (morbo tunc temporis epidemico) originem ducere & ipse & alii autumabant; sed citra expectationem ad hoc usque tempus permanet tussis crebrior, & violentior, cum phlegmatis viscidis colorisque viridis expectoratione; & circa diem decimum hujus mensis januarii profusissimis sudoribus nocturnis cum

46 *Epistolæ Consultatoriæ*
virium dispendio, & appetitus pro-
stratione, fuit deprehensus.

Per totum hujus morbi decursum
de nullo pectoris, vel lateris, dolore
conquestus est. Exoneratio alvi est
ut in statu sano, & urina est pallida.

Hic est casus egregii hujus juvenis,
hæcque mali symptomata, prout ip-
se ejusque amici mihi retulerunt, a
quibus, Vir Celeber, consilium ve-
strum quoad curam enixe efflagita-
tur, & præcipue a, Vir Celeber,
vestro servo devotissimo, &c. 26.
Jan. 1738.

R E S P.

OMnibus examinatis, credo ægro
tantem laborare vera tabe ex
pulmone suppurato post excreatio-
nem cruoris; videturque jam eo qui-
dem usque invaluisse malum, ut pro-
jectio virium, sudor nocturnus, cor-
poris consumptio statum pessimum
indicent. Gravatur metus præsentis
& secuturi deinde mali, eo magis,
quo sane meliora jam remedia carue-

cum Responsis BOERHAV. 47
runt successu sperato, dum accrescit
pernicies adversus optima consilia.

Optimum fore putem si possiet quo-
tidie, vacuo ventriculo, equitare
multum, quotidie cursum augendo
magis magisque; si mane & vesperi
corpus diu & fortiter perfricaretur
pannis calidis & siccis; si vesperi ho-
ra octava somnum capefferet in ela-
ta parte ædium in lecto bene siccio;
hinc mane surgeret matutinus; po-
tus quotidianus ex mulsa recenti cum
æqua copia lactis; cibus ex cereali-
bus omni modo paratis, & oleribus
lenissimis, lacte, cancris fluviatilibus,
ostreis, & pauca subinde carne alba.
Cibus autem parca copia simul, sed
repetita sæpius interdium, dari debet.

Deglutiat vero omni trihorio diei
tres pilulas A, statimque sorbeat post
has $\frac{3}{4}$ iij. de liquore B; vesperi au-
tem, priusquam cubet, hauriat una
vice haustulum C.

Omnia hæc fieri possunt spatio bi-
mestri ut fiat periculum. Eventus fe-
lix sit opto..

48 *Epistolæ Consultatoriæ*A. ℥ *Gumm. Ammon.* ʒ β*Balsam. Peruv. gutt. xv.**Mastich.**Olibani.**Opopanac. ana* ʒ β*Succi Glycyrrh. inspissat.* ʒ iij.*Terebinthinæ* ʒ βM. F. *Pilulæ.* ʒ. iijB. ℥ *Recent. Agrimonæ.**Betonic.**Fenic.**Hyssopi.**Melissæ.**Veronic.**Virg. Aur. ana* Man. $\frac{1}{4}$ Minutum scissa infunde S. A. instat
potus *Thé*, ut sint ʒ xvj. recentes.C. ℥ *Balsam. Peruv. gutt. iij.**Ol. Amygdal dulc.* ʒ iij.*Syrup. Diacod.* ʒ v.*Vitelli ovi* ʒ. xv.M. F. *Hauftulus.*

I X.

Generosa quædam Fœmina, annos quadraginta quinque nata, habitus tenuioris, in artubus imbecillitatem per biennium persensit. Valetudine firmiore ante hoc nemo usus fuerat, nisi quod vires a frequenti imprægnatione fuerint imminutæ; quippe quæ quindecim partus edidit, & tres passa est abortus. Imbecillitas in sinistro latere semper deterior, jam vero in utrifque brachiis manibusque tumor perpetuus, qualem in ætate provectoribus passim licet observare. Accedit interdum in brachiis, & humeris, doloris, seu potius imbecillitatis sensus. Nulla unquam de capite, pectore, aut appetitu querela. Pulsus ad normam viresque bene compositæ; somnus arctus fatis, & diuturnus. Spiritus imbecilliores. Ægrota non lento passu stabili que, sed titubante, ac fere præcipiti, incedit. Nil aliud est memoratu dignum quod te scire

50 *Epistola Consultatoria*
scire oporteat ; a prædictis enim sat
omnibus, sat tibi præcipue, consta-
bit, Vir Clarissime, qualis hujus mor-
bi natura sit, ad quam normam dirigi
debeat Medentis consilium. Cum id
vero minus feliciter cesserit, ad te
confugimus, tuam sociam operam de-
sideramus. Aquas Bathonienses tepi-
pidas quæ sulphureo-chalybeatæ sunt,
per sex septimanas bibit. *Castor. Ass.*
fatid. Rad. Valerian. Sylvestr. Tinct.
Mart. cum aqua *Spadana*, diu omnia,
& frustra, fuerunt adhibita. Menfes
quinta quaque hebdomada ita copio-
se redeunt, ut ad medicamenta re-
stringentia necesse sit aliquando con-
fugere.

R E S P.

Corpora toties per graviditatem
repleta & distenta, toties exi-
nanita per partus & abortus, vasa
debilia, laxa & mobilia accipiunt tan-
dem ; & quidem varicosa, maxime
in utero, quin & humores mire mu-
tabiles per eandem rerum vicissitu-

cum Responsis BOERHAV. 51
dinem. Imbecillis hinc *Συλφῆται* ; nervo-
sæ nimis variabilis commutatio, tre-
mores, motus spontaneos, nec regen-
dos arbitrio, cum profusioris sangui-
nis uterini expulsi, gignit. Inde & cæ-
tera, quæ observata attentius perlegi,
mala. Pertinacis morbi alte actas ra-
dices vel inde cerno, quod sapienti
consilio, & optimis remediis, usa Do-
mina nec dum liberata sit ; unde mihi
peregrino, nec aliunde instructiori
Medico, major rectiora præscriben-
di difficultas. Similia actis pertuadeo ;
dat sæpe dies quod hora negat. Cre-
diderim potissimum juvandi spem in
eo, ut leni adstrictu corpus, per fas-
cias caligasque adductas firmetur,
vasa leniter premantur, & humores
pressu prudenter densentur ; enim
vero id remedium præstat incredi-
bilia, nec aliis facile impetranda au-
xilium ; ea tamen lege, ut lente, & per
gradus sensim auctos, quid exhibeat.
Proderit quoque quam maxime si ma-
ne ac vesperi, spinæ dorsi decursus,
& abdominis mollia, diu, & quantum
ferre commode poterit, satis fortiter

52 *Epistola Consultatoriæ.*

perfricentur pannis asperis, calidis; ficcis; neque enim melius, aut magis exploratum remedium, scio aduersus tremores huiusmodi causa tali ortos. Victus etiam ficcus ex assa carne, & pane biscocto, cum condimentis acrioribus ex sinapi, raphano rusticano, & nuce myristica, commendatur cum potu paruo. Pulchre his addatur Mumma Brunsvicensis, præcipue vespere ante somnum. Medicamenta hæc conducunt, quæ firmant quidem, neque tamen nimia acrimonia ruditer exagitant humores. Sufficere videntur catapotia A ter interdiu, hora ante ientaculum, prandium & coenam, deglutita tria simul, semper superbibendo unc. j. vini Medicati B. Hæc continuanda spatio sex hebdomadum; promittunt enim plurimum boni. *Leydæ. 17 $\frac{1}{2}$ 35.*

- A. \mathcal{L} *Catech. puriff.* \mathfrak{z} ij.
Lapid. Hæmatit. \mathfrak{z} s
Mastich. \mathfrak{z} j.
Oliban.
Sarcocoll. ana \mathfrak{z} j. s

cum Responsis BOERHAV. 53

Rad. Rhei pulv. \mathfrak{z} j.
Terebinth. \mathfrak{g} . iij.
M. F. Pil. \mathfrak{g} . iij.

B. \mathcal{L} *Cortic. Capparid.*

Cinnam.

Tamarisc. ana \mathfrak{z} ij.

Ligni Santal. citrin. \mathfrak{z} vj.

Limaturæ Mart. rec. non ru-

igin. \mathfrak{z} xij.

Nucis Myristicæ \mathfrak{z} ij.

Rad. Bistort.

Tormentillæ.

Semin. contus. Plantag. a. \mathfrak{z} iij.

M. F. omnium pulvis, unde
 fiat S. A. Vin. Medicat.
 cum Vino Rhenano.

X.

S Alutem, si ab ullo, a te certe sperare licet. Ægro hæc facies morbi. A pedibus extremis ad cardiam usque circumquaque sensus fere omnis nisi frigoris abolitus, præcipue ad tibias medias, & spinam dorsalem. Tho-

¶4 *Epistolæ Consultatoriæ*

racem etiam, & collum, stupor idem nunc tandem invasit. Constrictio ei perpetua, instar funis, regionem occupat inter umbilicum & cardiacam, utrinque quatuor pollices latam, costas arcuens; sæpe etiam surgens nauseam & vomitum minatur. Duodecim elapsi sunt anni cum plantam sinistram primum occupabant formicatio, pruritus, ardor; mane sequenti crus totum, & plantam dextram; & intra quatuordecim dies sensus omnis fuit deletus, nec ambulatione, frictione, sudore reducendus. Paulatim de instupor ascendit, & post V. S. totum occupabat abdomen. Thermis deinde usus Bathoniensibus, multum inde boni reportavit. Inter lavandum sæpe redibat perfectus ad genua usque cito evanescens sensus. Sequentibus annis sæpe frustra Thermas repetebat. Eodem successu ^{perpercio}, & ambulatione postea ad sudorem usque fuit usus. Ex præscripto Empirici cum fuit usus medicina quadam purgante omni nono die, & quotidie sudorifera, intra momentum temporis per omnes ar-

cum Responsis BOERHAV. 55

tus profluabat vitalis calor, & sensus in totum abiit, nisi ad plagam abdominis parvam: nimis cito! V. S. bis in anno, unguenta varia ad spinam frustra tentavit. Equitatio tantum, nimis forsan neglecta, semper aliquid commodi attulit; profunt etiam fluor alvi naturalis, cœlumque fervidius. Novem præteriti sunt anni quum oppressio ad cardiacam primo invasit, quotannis dein gravior; eodem anno molestus ille frigoris sensus spinam occupabat. Homo Pistor annum agit quinquagesimum quintum. Causam mali ipse credit labores, ardores, sudores ante ostium clibani, quos sæpe passus. Temperies sanguinea, lurida; respiratio ex motu anhelosa; pili nigri rari; diæta moderata, tenuis; mens læta, alvus tarda. Quid tibi videtur si placet præscribere, mihi pergratum erit, qui beneficiorum tuorum nunquam non memor ero.

R E S P.

DUm sollicitè excussi casum descriptum, in eam sane sententiam deveni, quod multum hæreat præsertim in vitio nervorum, & quidem præcipue in levi tantum horum affectu acrem modo prohibente sensum. Consultissimum fore credo, ut quotidie post somnum mane curet totum decursum spinæ dorsi a nucha ad os sacrum diu fortiterque perfricandum, pannis asperis, calidis, siccis: dein loco perfricato superponi debet zona tres digitos lata, coriacea, obducta emplastris A, quæ noctes diesque applicata gestanda, solo frictionis tempore tamdiu deponenda, mox reponenda iterum. Corpus exercitatione acriter exercendum. Ter interdiu vacuo ventriculo quinque Pil. B deglutendæ cum unc. j. liq. C; hæcque omnia hac ratione continuanda sedulo per sex hebdomadas in spem sanationis, quam Deus datam velit. *Leydæ 17⁷36.*

- A.** ℞ *Emplast. Melilot.*
Galban. pur. ana ℥ j.
Olei Castorei ℥ ℞
 M. pro Emplastro.
- B.** ℞ *Gumm. Ammon.* ℥ j.
Asæ fetid. ℥ ℞
Balsam. Capayb. gutt. xv.
Bulbi Ari rec. ℥ j. ℞
Castorei,
Croci, ana ḡ. xv.
Myrrhæ, ℥ ij.
Terebinth. ḡ. xij.
 M. F. Pil. sing. ḡ. iij.
- C.** ℞ *Aq. Stillat. Lavendul.*
Rosmarin.
Rutæ,
Salviæ, ana ℥ iv.
Spir. Sal Ammon. ℥ ij.
Tinct. Succini ℥ j.
 M.

X I.

Generosus quidam quinquagenarius, per totam fere vitam negotiis implicatus, cibo, vinoque libere usus, exercitio assuetus, agilis; cum sanus fere a juventute vixerit, paucis abhinc annis humorem scorbuticum gengivas invadentem primo sensit, ventriculi etiam inflationem a cibo, motumque intestinorum molestum. Ventriculi & intestinorum affectus a concoctione tardiori oriri arbitrabatur. A prima symptomatum invasione fontanellæ duæ (ad hoc usque tempus fluentes) juxta scapulas sectæ sunt, unde symptomata ex aliqua parte levabantur. Sed mensibus aliquot jam proxime elapsis, sævi hæmorrhoidum fluxus intervallis brevibus eum invaserunt. Parum sanguinis effunditur, neque ingens est tumor externus. Chirurgus ab inspectione nullam inesse fistulæ suspicionem judicat. Putat patiens morbum

se hunc primo contraxisse nimis sedendo durante Parlamenti conventu. Sumsit æthiopem mineralem copiose, externe etiam multa adhibita sunt, sed frustraneo omnia successu.

R E S P.

Videtur morbus consistere in aggestu materiæ lentæ in vasis hypochondriacis: hæc vero sensim acrior facta, viscera & intestina infestat, forte & vermes generatos alit. Convenit vacuo ventriculo ter interdium, hora ante jentaculum, prandium, & cœnam, deglutire tres pilulas A, & statim post has superbibere unc. j. de liquore B; interim corpus cibis vacuum exercere quam maxime, potissimum tempore illo quo medicamenta capta sunt horis modo dictis; equitatio præcipue. Proderit ter in die corpus alere, potius minorem copiam fumendo singulis vicibus, quam una vice largiore copia onerare simul. Mane autem a somno, spatia mollia abdominis bene perfri-

60 *Epistolæ Consultatoriæ*
canda sunt pannis ex *Flannel*, diu &
fortiter, quantum ferre commode
poterit. Quin & juvabit mature cu-
bitum ire, matutino surgere, nego-
ria vero ante meridianum tempus
præcipue absolvere; atque hæc spa-
tio bimestri continuata spem faciunt
valetudinis integrandæ; quod Deus
velit! sic censui. *Leydæ* 17¹⁶/₇36.

A. ℥ *Gumm. Ammon.* ʒ β
Asæ fetid. ʒ j.
Balsam Meccani gutt. x.
Bulbi Ari rec. ʒ j.
Croci ḡ. x
Curcumæ ʒ β
Galbani,
Rhei, ana ʒ j.
Terebinth. ḡ. xv.
M. F. Pil. ḡ. iij.

B. ℥ *Aq. Stillat. Cochlear.*
Majoran.
Melissæ,
Pulegii,
Rosmarin.
Ruta,

um Responfis BOERHAV. 6
Salviæ ana ʒ j.

Spir. Lavendul.
Rosmarin. ana ʒ β
Tinct. Succini ʒ ij.
M.

XII.

VIR CELEBERRIME,

Generosus quidam provectioris
ætatis, a duobus hinc retro an-
nis Calculo, uti suspicatur, laborat;
inter meiendum enim, materiam sa-
bulosam rubicundi coloris cum urina
emittit; novissime vero acutissimos
passus est dolores, dum urinam red-
deret, mireque torquetur dum cur-
ru supra pavimentum vehitur; sta-
tim enim postea mictu cruciatur san-
guineo; ita ut vereatur ne Calculus
in vesica concretus sit. Ad te, ergo,
in hoc statu, tanquam ad Apollinem,
confugit, tuum imploras consi-
lium, enixeque petens ut regimen
aptum præscribere digneris. An putes

62 *Epistola Consultatoriae*

medicamentum ullum dari lithontrip-
pticum quod solamen aliquod adfer-
re possit? An usus Spadanarum pro-
ficuus foret? &, si sic iudices, an
non hic epotæ, pariter ac ad ipsum
fontem, salutiferæ evaderent.

Consilio cuiusdam hic Medici Ele-
ctuario utitur sequenti.

℞ *Pulp. Cassiæ recent. extract. ʒj. &*

Rhei opt. pulveris. ʒj.

Terebinth. e Chio probe lot. ʒ vij.

Spec. Diatragacani. frigid. ʒj.

Pulver. Glycyrrhiz. ʒ ʒ

cum S. Q. Syrup. de *Althæa*

F. Electuar.

Sumat æger mane jejunus quan-
tatem nucis, juglandis statim super
bibendo ℥ j. liquoris posseticici cum
cerevisia facti; post horam vero ela-
psam ebibat iterum liquoris posseticici
cum vino albo parati, iuce moschata
aromatizati, & saccharo edulcorati,
℥ j. caute frigus cavendo, sicque al-
ternis diebus per tres vices pergendo,
sex scil. diebus ante novi & pleni-lu-
nium,

cum Responsis BOERHAV. 63

Quid de hoc medicamine censes,
aut de dolore quem æger nuperrime
in collo vesicæ persentit, qui urinam
reddere sæpius cogit; an a calculo
majori, vel minori, partem irritan-
te procedat, dicere ne recuses?

R E S P.

MOrbum calculosum mihi san-
guineo stipatum attentius con-
sideravi; unde censeo:

I. Calculum parvum, acutum ve-
ro, renibus impactum, cuius attritu,
dum Nobilis æger curru supra pavi-
mentum violento vehebatur motu,
soluta sunt vasa sanguinea.

II. Miçtio dolorifica vesicæ calcu-
lum non semper denotat, quamvis
sæpius accidat majorem ibi dolorem
persentiri, licet causa in renibus
tantummodo hæreat.

III. Quod si res ita sit, tutius nul-
lum novi medicamentum, sero lactis
recenti in quo *charophylli* tantillum
decoctum fuerit, addito *mellis puri*
momento. Hoc utatur æger pro potu

64 *Epistolæ Consultatoriæ*
quotidiano ; ne acefcatur tamen , bis
de die recens parandum fuadeo. In-
terim ufum moderatum vini Canari-
ni inter prandendum , & cœnandum ,
ventriculo multum profore puto.

IV. Viçtus interim optimus e vege-
tabilibus depromatur herbis fcil. cu-
linaceis , fructibus horæis maturis ,
& farinosis omnibus.

V. Corporis exercitatio moderata ,
quo frequentior , eo melior ; violenta
vero vitanda , ne mictum ite-
rum producat fanguineum.

VI. Omni trihorio diei devoretur
ʒj. Maffæ A , ftatim fupersorbendo
ʒij. Decoçti B , ficque pergatur quoti-
die , a fummo mane ufque dum lec-
tum petat , per fex feptimanas. Inde
fpes fumma falutis ; quod faxint Su-
peri !

Quod ad Spadanas refert , harum
mihî videtur ufus admodum dubius ;
earum enim vis impellens adeo effi-
cax eft , ut Calculum , modo exiguus
fuerit , feliciter fæpius extrudant ,
majorem vero e renibus deturbando ,
ureteribus impactum relinquunt , un-
de

cum Refponfis BOERHAV. 65
de urinæ denegatur exitus. Hacce-
methodo plurimi incauti quampluri-
mos ad orcum demiferunt ; quare
hanc femper rejiciendam puto , nifi
prius dignofcere valeam , an Calculus
adeo parvus fit ut per vias urinarias
transire queat , necne ; quod fane fem-
per difcernere non ita facile videtur.

Boni multum fperandum , finiftri
nihil a methodo a me laudata me-
tuendum , adeoque in cafu fingulari
huic confidenter infiftat æger.

A. ʒ *Caffiæ opt. rec. fifful. extract. ʒvj.*

Mannæ leçiffimæ ʒj.

Maffiches ,

Olibani ,

Rhei ana ʒj.

Succi Glycyrrhiz. inſpiſſat. ʒi.

purat. ʒvj.

Terebinth. puriff. ʒj. ʒ.

M. F. Maffa.

B. ʒ *Flor. rec. Alth.*

Rhæados ana ʒ ʒ.

Fol. rec. Parietar.

Scabioſæ ,

*Virg. aur. ana m. j. ʒ**Rad. rec Fœnic ʒ iij.**Glycyrrhiz. ʒ j. ʒ*

Cum aq. decoct. spatio $\frac{1}{2}$ horæ
adde Semin. rec. contus. *Anisi* j.
stent vase clauso in digestionem fere
fervida sine ebullitione per horam ;
dein decocti lib iv. exhibe.

XIII.

Quinto ætatis anno variolis pessimæ indolis correptus eram ; statim vero, his debellatis, tanta oculorum debilitate cum dolore insigni, humoris lachrymalis stillicidio, & ophthalmia pertinaci, per quinque fere annos, adeo misere cruciatus, ut his sublevandis malis nil intentatum reliquerim. Diæta tenuis, sanguinis missio, collyria varii generis, sudorifera, capillorum abrasio, balnea aquæ frigidæ, vesicatoriorum applicatio, cum innumeris aliis incassum adhibita sunt. Annum autem cum agerem decimum, absque ullius re-

cum Responsis BOERHAV. 67
medii auxilio, cessavere enarrata omnia symptomata, per sex subsequentes annos, quum iterum sævire inceperunt, hoc tantum cum discrimine, quod per intervalla quædam sat bene omnia cedant. Quinque fere elapsi sunt anni quum recidivam passus sum. Tanta autem erat oculorum, per totum illud temporis decursum, debilitas, dolorque adeo acutus, ut clausis palpebris in obscuriori domus loco sedere, per quindecim plerumque dies, coactus fuerim. Vel minima data occasione, aperiendo nimirum palpebras, hæret stagnatque sanguis, in vasis omnibus per oculos irrepentibus. Superius laudata medicamina, pluraque alia, de novo iterum adhibui, sed absque levamine ; levi enim, imo nulla præcedente causa manifesta, sæpissime recurrit, diuque perseverat malum. Cæterum sat prospera fruor valetudine, frigori licet suscipiendo obnoxius sim, ob sedentariam, ~~sursum~~, quam duco vitam : malum autem hoc oculos solummodo affligit.

RESP.

Quo aciori cura expendi historiam mali, cum quo oculi conflictantur, eo vehementius metuone vascula pupillæ musculos formantia affecta sint teneritudine nimis sentiente, quæ contractionem ad actionem lucis irradiantis natam necessario tolerare nequit. Non miror igitur tot remedia, variasque methodos, tam parum profecisse, quum vix possibile sit eo aliquid boni adferre ad hanc causam tollendam.

Re perpenſa, hæc ſuadeo.

I. Omni mane & vespere, semihoræ spatio, detineantur pedes & crura in balneo tepido aquæ simplicis.

II. Dein fricentur pannis asperis, calidis, siccis, satis diu & fortiter.

III. Applicentur cucurbitæ duæ cervici tertio quoque die, vespere dum partes in balneo, spatio semihoræ, sine scarificatione; dein, his ablatis, fiat lenis frictio cervicis.

IV. Perspicilla plana de vitro pro-

cum Responsis BOERHAV. 69
funde viridi confecta, debent semper præponi oculis, quoties lux & colores iis offeruntur, more Hispanico. Id summum in meo consilio est.

V. Oculi sæpe fovendi aqua tepidula; dein paulo minus tepida, dein frigida, ut ita sensim frigori, sed valde lente, assueſcant, omni septimana, modo parum frigidiorum adhibendo.

VI. Mane, vacuo ventriculo, bibendæ uncie duæ liquoris A calidæ, idemque repetendum vespere hora sexta, idque omni trimestri spatio continuandum esse censeo in spem levaminis.

A. ℥ Flor. Cyan. seget.

Sambuci ana pug. ʒ

Rad. rec. Fœnic. ʒ ʒ

Semin. contus. Anisi ʒ ii.

Minutissime scissa infunde vase clauso cum aq. pluviali tota nocte; mane ebulliant uno momento, ut sint liquoris puri sic parati ʒ iv. quibus dein admisce Rob. Sambuc. ʒ vi. pro usu quotidiano,

XIV.

Initio junii 1724. in febrem incidit violentam, vomitu & diarrhoea stipatam, quæ postea, in intermittentem transiens, domi me retinuit per quatuor menses. Accersitus Medicus in principio morbi emeticum, sanguinis missionem, & purgans e rhabarbaro præscripsit. Magnam dein corticis Peruviani in substantia devoravi quantitatem, adjunctis decoctis amaris, &, quum coelum & vires permittebant, domo exibam. Lente admodum convalui, & per duodecim fere menses debilis omnino, frigori-que suscipiendo obnoxius, remansi. Balneis aquæ falsæ frigidæ corpus primum frigori ferendo assuevit, ita ut perfecta per quatuor annos gauderem valetudine, ad mensem scilicet aprilis anni 1728, cum iterum eodem, sed non ita sæviter, correptus fui morbo. Iisdem iterum ac antea usus sum medicamentis. Post sex hebdo-

cum Responsis BOERHAV. 71
 madas elapsas, pedetentim convalui, sicque perseveravi ad mensem decembris, quum denuo per mensem eodem laboravi morbo. Prius facta repetendo sanitatem recuperavi ineunte vere, atque ita perseveravi ad mensem junii anni 1729, quum iterum rediit idem morbus, per mensem affligens. Tinctura vero Corticis, & decoctis amaris fugatus, ad mensem usque subsequens septembris latuit, dum de novo per breve tantum temporis spatium apparuit, statimque evanescens inducias per biennium tulit, ad mensem scilicet novembris 1731; tumque ut antea, in capite & ventriculo incepit. Ipecacuanha assumpta levamen attulit, paucis tamen diebus elapsis sævius invasit. Emeticis autem quater repetitis, tincturæ Corticis, ejusdem pulve-ri, viscosi amarissimi, atque equitationi cedente malo sat bene valui ad finem fere mensis martii anni 1734, quum recrudescens a diarrhoea exordium duxit, quæ, quamvis lenis sit, mire tamen animum dejecit. Ad dolorem

vero capitis tollendum, & appetitum prostratum sublevandum, vomitorium ex ipecacuanha bis repetitum, & Corticem in substantia, assumpsi, atque ita sensim convalui. Eundem denique morbum aggredientem, eadem methodo debellavi.

Medici nostrates morbum hunc vocant febrem intermittentem nervosam. Sequentia ingruentis insultus signa percipio. Alvus scilicet astricta, postea vero laxa est; appetitus omnino prostratus; caput & ventriculus valde discruciantur; capiti vero & temporibus ita infidet malum, ut novacula in anteriori capitis parte, aut tempore tangi vix sufferere queam; tinnitu aures, flatibus & dolore ventriculus & intestina, afficiuntur; frigus, horripilatio, calor mutuo succedunt, cutis color immutatus, pruritque quasi ab urticæ urentis applicatione; somnus irrequietus, & tremendis interruptus somniis; languore, ægritudine, spirituumque dejectione, totum afficitur corpus; in calore febrili urina clara & limpida est, quantitate

quantitate multum superans potum, & sedimentum nullum deponens; deperit carnosus corporis habitus, exhauriuntur vires, quamvis a catarrho, & sputatione immunis sim.

R E S P.

Magnam fuisse corporis dispositionem ad febrem facile crediderim; intempestiva autem Corticis exhibitione motus febrilis subito impeditus, ventriculi debilitatem, viscerumque obstructions, procreavit.

Malum radicitus tolli posse puto corporis commoda exercitatione, diæta, & medicamentis. Lectum itaque petas hora nona vespertina, surgas quinta matutina, pergasque attentus in peragendis negotiis ad prandium usque; postea vero exercitatio moderata, ambulatione vel equitatione, multum proderit. Balnea autem frigida, in tali casu, nullius mihi videntur usus. Victus sit e vegetabilibus facilis concoctionis, carne teneriore as-

74 *Epistola Consultatoria* ;
fata, & piscibus fluviatilibus ; potus
vero inter prandendum & cœnan-
dum, vinum rubrum Gallicum bonæ
notæ, moderate sumptum ; cerevisia
autem tenuior, temperate calida,
fit pro potu communi.

Sumas velim hora antejentaculum,
prandium, & cœnam, quinque de ca-
tapotiis A, superbibendo cochlea-
rium unum liquoris B. Sic præcave-
bitur recidiva. Si tamen contra spem
supervenerit, assumendus pulvis C,
octo ante paroxysmum horis. Hoc se-
mel tantum faciendum ; omni vero
trihorio diei cochlear. j. Liquoris D,
bibendum suadeo, cujus ope post qua-
tuordecim dies optatam sanitatem re-
cuperabis.

A. ℞ *Myrrh. elect.* ʒ iij.
Sapon. Venet. ʒ vj.
Terebinth. ʒ j.
M. F. Pil. ʒ iij

B. ℞ *Aq. stillat. Cochlear.* ʒ iij.
Melissæ ʒ iv.
Salviæ ʒ iij.

cum Responsis BOERHAV. 75
Spir. vitæ Matthioli. ʒ ʒ
Tinct. Succin. ʒ iij.
M.

C. ℞ *Lapid. Cancr.* ʒ ʒ
Rhei ʒ xv.
Scammon. ʒ vij.
Stib. diaphoret. ʒ xxv.
F. Pulvis.

D. ℞ *Aq. stillat. Salviæ* ℥ j.
Sal. Polychrest. ʒ ij.
Spir. Cochlear. ʒ iij.
Tinct. Contraierv. ʒ vj.
M.

X V.

INtra octo annos duodecies abor-
tum passa sum, vario tamen gesta-
tionis tempore ; aliquos enim peperii
infantes septimestres, alios vero quin-
quimestres, denique quadrimestres,
& demum trimestres.

Consilio Medici familiaris varia
G ij

76 *Epistolæ Consultatoriæ*,
devoravi medicamina, vitamque do-
mi duxi sedentariam per quinque
menses. Malum originem duxisse ab
imperitia obstetricis suspicor. Medici
autem consilio ad Bathonienses fon-
tes me contuli, sed absque successu;
ideoque alterum consului Medicum,
qui balneorum ex aqua frigida usum
præscripsit. Statim ergo postquam ul-
timum perpeffa sum abortum, fon-
tes adivi Tunbridgenses, ibique potu
aquare, & balneo e frigida, per ali-
quod tempus usa sum: ab iis autem
reversa, prægnans evasi; Medici ta-
men familiaris jussu ab omnibus ab-
stinui pharmacis, vitam domi agens
sedentariam, balneisque frigidis ut
supra utens, usque in diem quum ite-
rum abortum perpeffa sum. Balneis
istiusmodi per sesquiannum usa sum,
hisque exceptis nullum aliud tentavi
medicaminis usum; ne quidem venæ
sectionis, quamvis sanguinem mitte-
re bis in quinquimestri spatio sole-
bam.

Debilitatem quandam tempera-
menti accusat Medicus familiaris. An:

cum Responsis BOERHAV. 77
num jam ago trigessimum secundum,
& ab omnibus aliis, hoc solo morbo
excepto, huc usque immunis. Consi-
lium ergo tuum enixe rogo.

R E S P.

Mihi videntur vasa uterina ita de-
bilitata esse ut fœtum retinere
non valeant; ideoque non abs re fue-
rit, si gravida non sis, fumere per quin-
que successive dies, hora sexta ma-
tutina, purgans A, & sexta vesper-
tina, cardiacum B, caute frigus ca-
vendo. Victus per id tempus e vege-
tabilibus, jure carniū, & lacte esto.
Sexto die, hora ante jentaculum,
prandium, & cœnam, fume pilu-
las tres C, superbibendo unciam
unam vini medicati D. In his perse-
verandum toto gestationis tempore.
Victus sit ex iis quæ maxime arri-
dent. Corporis moderata exercitatio
utilis admodum, & necessaria.

Hæc sunt quæ super his censeo.
Felices opto, & spero successus.

78 *Epistolæ Consultatoriæ*;
A. ℞ *Myrobalan. citrin. sine nucl.* ʒ ʒ
Rhei electi ḡ. xxxvj.

M. F. Pulvis, qui infundatur tota nocte, vase clauso, cum aqua. Mane teratur satis diu, dein pressi per pannum liquoris unc. ij. admisce,

Mannæ opt. ʒ iij.

Syrup. Cichor. cum Rheo ʒ iv.

F. Haustulus purgans.

B. ℞ *Aq. stillat. cortic. Citri* ʒ ij.
Spir. Vitæ Matthioli ʒ j.

Tinctur. Opii gutt. x.

Succini gutt. xv.

M. F. Haustulus.

C. ℞ *Catechu* ʒ ij.

Cort. Granator. ʒ j.

Mastich. ʒ j. ʒ

Oliban. ʒ j.

Sarcocoll. ʒ j. ʒ

Rhei ʒ ʒ

Succini ppti ʒ j.

Terebinth. ḡ. vj.

Ol. stillat. Cinnam. gutt. viij.

M. F. S. A. Pilulæ sing. ḡ. iij.

cum Responsis BOERHAV. 79

D. ℞ *Cort. Capparid.* ʒ ij.

Cinnam. ʒ j. ʒ

Tamarisc. ʒ j.

Ligni Agalloch. ʒ ij.

Santal. citrin. ʒ iij.

Lapid. Hæmatit. ʒ j.

Limat. Martis ʒ vj.

Maceris,

Nucis Moschatae, ana ʒ iij.

Rad. Lapath. acut. ʒ j.

Semin. 4. calid. min. ana ʒ j. ʒ

M. F. Pulvis tenuis, inde S. A. F.

Vinum medicatum cum vini Rhenani ʒ vj.

X V I.

Æ Ger quidam Generosus, annum agens 68, habitu corporis repleto, initio ætatis proxime prægressæ, Ictero correptus fuit. Variorum Medicorum consilia & præscripta sequutus, a sex septimanis totum curæ meæ se commisit. Aperiensibus, in tali casu præscribi soli-

G iij

80 *Epistola Consultatoria*,
tis, priorum medentium jussu, incaf-
sum usus est.

Faciei tum color ad nigrum ver-
gebat, caput vero & reliquum cor-
pus colore intenso flavo perfunde-
batur: a diarrhoea immunis, licet alvus
semper laxa fuisset: in sedibus, nul-
lum flavedinis signum, urina autem
bile saturata videbatur. Appetitus
denique valde prostratus.

Sanguini, meo consilio, ad unc. xij.
extracto adhærebat crustula phleg-
matico-biliosa tenax admodum. Vo-
mitorium ex ipecacuanha septimana-
tim affumendum suasi, purgansque e
rhabarbaro lenientibus admixto, ob
nimiam viscerum laxitatem, semel
atque iterum exhibui: dein autem
bis in septimana *calomel.* ḡ. xij. hora
somnia, sequenti aurora, potionem e
radic. curcum. rub. tinctor. sal. tartar.
aq. cinam. fenn. rheo. cremor. tartar.
croc. & syr. de rhabarb. fumendam
præscripsi; diebus intermediis elec-
tuarii e chalybeat. aromatic. atte-
nuant. detergentib. & stomachicis
usum commendavi, superbibendo in-

cum Responsis BOERHAF. 81
fus. chalybeat. amar. Loweri. Postea
æthiop. mineral. electuario addidi.
Rediit appetitus, neque ab assumpto
cibo qualicunque male se habet; per
alvum excreta ad naturalem acce-
dunt colorem; minuiturque urinæ
biliosus color; augentur vires, &
negotii multum vacat.

Notandum insuper scorbuto a plu-
rimis retro annis laborasse ægrum;
nuperrime etiam crura versus in-
feriora, hydropicis uti advenit, tu-
mere; abdomen tensum & quasi in-
farctum animadverti; tussi demum,
& materiæ viscosæ tenacis expuitio-
ne, sicut & sanguinis per sedes excre-
tione, aliquoties vexari.

R E S P.

C Onsideravi intenta cum cura
tristis sane & periculosi morbi
historiam.

Mihi videtur cachochymia bilio-
sa ab obstructis biliosis viis, jam ten-
dens in consummatum hydropem.
Hyberna tempestas, ætas proventa

82 *Epistolæ Consultatoriæ* ;
 ægri, ipsiusque mali duratio nil boni
 portendunt, intendunt vero magnum
 fatis & præfens periculum, præcipue
 cum optima quæque remedia frustra
 jam administrata, & origo ipsius ægri-
 tudinis in scorbuti inveterati maligni-
 tatem radicata narretur.

Summum quod habeo in hoc casu
 remedium erit, si Nob. Dominus as-
 sumat omni bihorio diei pilul. ʒ. A,
 statimque post easdem bibat unc. j. de
 liquore B; sicque periclitetur mensis
 decursu num gravi malo levando par
 sit hæc medicina. Interim quam ma-
 xime opus erit ut quotidie, mane &
 vesperi, totum abdomen diu, & quan-
 tum ferre potest, fortiter pefricetur
 pannis laneis, asperis, calidis, ficcis;
 ut infarcta vasa liberentur, auxilio hu-
 jus motus, ab impacta faburra; & assi-
 dua opus erit corporis exercitatione,
 eaque forti fatis, sive uestione fiat,
 seu deambulatione, si vires ad eam
 ferant. Victus porro ex recentiori-
 bus oleraceis, acetosa, beta, brassi-
 ca rubra, cichoreo, endivia, lactuca,
 spinachia, & vini meraci parcioris

eum Responsis BOERHAV. 83
 eopia, aut Mumma Brunfwicena,
 commendatur ab ipso morbi ingenio:
 Utinam his sperata obtineatur sani-
 tas. *Leidæ 17²⁸ 11 33.*

A. ʒ *Bulb. Ari rec.* ʒ j.
Aseætoid. ʒ. xv.
Balsam. Copayb. ʒ j.
Croci ʒ. xv.
Rhei ʒ j.
Sapon. Venet. ʒ ʒ
Terebinth. ʒ. x.
 M. F. Pil. ʒ. iv.

B. ʒ *Aq. stillat. Baccar. Juniper.*
Cochlear. ana ʒ vj.
Sal. Polychrest. ʒ ij.
Tartar. Vitriolat. ʒ j.
Rob. Baccar. Juniper. ʒ iv.
Spir. rectificat. Baccar. Junip.
 ʒ j. ʒ
Tincturæ Myrrha ʒ j.
 M.

XVII.

Generosum Scotum annos natum 23, temperamenti melancholici, dolores ventriculi & hypochondriorum a plurimis annis discruciant; lipothymia, flatibus, alvoque astricta vexatur; maculæ scorbuticæ crura deturpant; tussi, licet non violenta, frequenter laborat; nullum interim puris aut ulceris signum apparet. Lumbricos exiles, albidos, capitibus acutis instructos, copiose aliquoties per alvum egerit. *Æthiops minerali*, *pilul. coch. min.* & *tinctura sacra* usus est. Sanguis e vena emissus optimus videtur. Denique, postquam violento exercitio corpus incaluerit, tumor, adhuc perseverans, pone aurem in conspectum se dedit.

R E S P.

MOrbum descriptum accurate consideravi; unde cenfeo glandulas totius corporis obstructas esse, tænia sive intestina obsidere. Vacuo itaque ventriculo, hora scilicet ante jentaculum, prandium, & cœnam, sumat æger pilulas tres A, superbibendo unciam unam liquoris B. Hæc ita per sex hebdomadas usurpata, salutifera fore puto.

A. ℞. *Aloes optim.* ʒ. ʒ.

Asæ fetid. ʒ. j.

Camphor. ʒ. v.

Castor. ʒ. vj.

Myrrhæ ʒ. j.

Sagapen. ʒ. j. ʒ.

Succin. ppti ʒ. j.

Terebinth. ʒ. vj.

Vitriol. Mart. ʒ. j. ʒ.

M. f. pil. ʒ. iij

B. ℞. *Aq. stillat. Cochlear.*

Rutæ, ana ʒ. j.

6 *Epistola Consultatoriæ,*
Elixir. pp. cum sp. Tartar. ppt.
3. iv.
Sal. volatil. oleos. 3. iv.
Spir. Cochlear.
Tinct. Succini ana 3. ij.
M.

XVIII.

Puellula nobilis annum agens septimum, sub finem Decembris 1731. dolore & gravedine capitis, atque nausea correpta est; subsequenter etiam duobus diebus febricitabat. Quinto a primo insultu die magis de capitis dolore conquesta est, magnamque materiei biliosæ quantitatem vomitu rejecit. Proximo die oculorum & cutis color in flavum conversus est, & ipsius lotio imbutum linteum croceo tingebatur colore. Ab assumptis ipecacuanhæ gr. xij copiose bilem evomit; ad pacandum autem ventriculum, ipsique quietem conciliandam, sequentem postea cum euphoria assumpsit haustum.

cum Responsis BOERHAV. 87

℞. *Succ. Limon* 3. ij.
Sal. Absynth. ʒ. ʒ.
Aq. Meliss.
Cinnamom. hord. ana 3. vj
Spirit. Menth. gutt. xxx.
Syr. dialth. 3. ij.
M. F. Haustus.

Huic bis repetito vomitus & febris cessere. Ad flavedinem vero cutis & oculorum fugandam, cochlear. j. sequentis infusionis bis de die haustus;

℞. *Croc. Anglic.*
Sal. Absynth. ana 3. j.
Limon. tost. N^o j.
Vin. Rhenan. ʒ. j.
Infunde per 24 hor.

Interpositis duobus diebus sumpsit hora somni *rhabarb.* scrup. j; unde postero die bis alvum deposuit; fœces argillacei coloris videbantur. Tribus dein successive diebus iterum usa est infuso, postea autem 3. ʒ. *Rhabarb.* cujus ope per duas vi-

38 *Epistolæ Consultatoriæ*,
ces purgata est. Gradatim deinceps
recessit flavedo, optatamque recupe-
ravit sanitatem.

Ad finem mensis januarii iterum
delapsa est. Parum tunc bilis evo-
muit; pulsus erat celeris; aderant
capitis dolor, oculorum gravedo,
colorque sub oculis cæruleus, urina
saturator, licet vulgo pallida sit,
aliquando etiam colore æmulans ca-
ryophyllum hortensum, sedimen-
tum deponens subalbidum, salibus
in superficie natantibus. Sequenti
die sat bene se habuit, iners quam-
vis & desidiofa.

Primo februarii Medici duo cele-
bres accersiti præscripserunt *rhei*
scrupul. unum, adjunctis granis 5.
salis absynthii, bis in septimana assu-
mendum, intermediis vero diebus,
salis absynth. dosim bis de die; *aquam*
denique *Bristolensem*, cui identidem
instillatæ fuerunt *spiritus nitri dulcis*
guttæ octo. Horum usu sanitatem re-
cuperasse visa est. Undecimo martii
subsequentis *succos antiscorbuticos* ad
unc. unam bis interdiu assumendos
commendarunt

cum Responsis BOERHAV. 89
commendarunt, purgato prius cor-
pore *rheo* & *sale absynthii*; quod bene
cessit ad vigesimum usque ejusdem
mensis, cum denuo ægrotare incepit.
Tunc alvinæ fæces multo pure &
sanguine refertæ erant; sub oculis
color ad nigrum vergens apparuit;
nares frequenter scalpebat. Bolum
sequentem medentium consilio sump-
sit *calomelan* ḡ. v. *rhei pulv.* ḡ. xv.
styr. violar. q. f. f. *bol.* unde sursum
& deorsum purgata convaluit. Postea
æthiop. mineral. & *pulv. e chel. cancr.*
simpl. scrup. β omni nocte exhibue-
runt cum tribus julapii sequentis
cochlear.

℞. Aq. Ceras. nigror. ʒ vj.
Pæon. composit. ʒ i. ℞.
Margarit. pp. ʒ ij.
Sacchar. alb. ʒ ij.
M. F. Julap.

Vigesimo nono ejusdem mensis
bolus e *calomel* & *rheo* repetitus eun-
dem præstitit effectum ac antea.

Insequentis aprilis octavo in fe-

brem incidit violentam, vomitur; dorsi doloribus, & variolarum symptomatibus, per 24 horas concomitam. Remittente febre, haustum cum *sale absynth.* & *styr. alth.* superius præscriptum adsumpsit. Urina referata erat arenulis rubicundis, quæ filamentis, vel pilis ipsi innatantibus, adhærebant. Rediit sæpe, incertis tamen periodis, eadem malorum caterva: flavescit facies declinante morbo: temperamento gaudet sanguineo.

Enixe rogant Parentes ut sententiam tuam de ægræ statu quanto-
cius aperire digneris.

R E S P.

A Ccepi, legi, perpendique summa cum cura historiam accuratissime conscriptam de morbo, quocum conflictatur valetudo illustrissimæ Puellæ: dein id, quod ex ea collegi, libere ita profero, ut sapientiorum iudicio prorsus submittam.

In regione hepatis, & vesicæ biliferæ, amurca ipsa & calculi hærent. His iter in duodenum bili interceptitur; hæc ideo detenta, aggesta, vasisque repletis molesta, irritat sollicitatque naturam, ut operæ febris & vomitus, turgens fel per vasa jecoris retropellat in venam cavam, misceat sanguini, edat iterum; sic pro tempore liberare videtur amabilem ægram: ubi vero regenerata copia bilis vasa appellit, eadem renascitur malorum series, eodem transitura modo, sicque per vices itura redituraque, donec radix extirpata fuit.

Sane nisi sapientia providetur, tandem metuendum, ne toties geminata violentia rumpantur fatali eventu viscera, aut lethali tandem sanguinis per affusam bilim resolutione, hydropè extingatur infans.

Remedio erit creber usus olerum aperientium in jure carniū incocctorum: apium, brassica rubra, chærophyllyum, cichorium, endivia, petroselinum, scorzonera, sisarum,

92 *Epistola Consultatoria,*
tragopogon, tum maturi bene succu-
lenti fructus, rubi idæi vel sylvestris
fraga, cerasa, grossulariæ, mora,
& quidquid horum; serum lactis re-
cens, de bobus recenti verno grami-
ne pastis hausti, si melle purissimo
diluto ad suavem usque saporem dul-
cius temperatur, usus erit mirifici;
quum nil aliud efficacius, simulque
mitius, fundat coactam materiæ duri-
tiem, temperet bilem, expediat meatus,
laxet alvum, ducat in debitas
naturæ vias fellis inversum iter.

Interim tenelli corpusculi mollia
abdominalia, hypocondria, & præ-
cordia imprimis, mane & vesperi
per dimidiatæ horulæ spatium per-
fricanda omnino pannis asperiuscu-
lis, calidis, siccis, leni quidem mo-
tu, sed per omnem gyrorum varietatem
assidue mutato; faciendum hoc
vacuo ventriculo, observandum religiose.

Quin etiam oportebit carpento rudi-
us per strata viarum concutiendo
movere corpus, hora ante prandium,
coenamque quotidie.

cum Responsis BOERHAV. 93

Pro remediis internis imprimis sua-
deo, si usus obtineri potest a tenella
ætate, ut quater quotidie sumat
unc. j. decocti ad literam A descrip-
ti, paulum calide; id vero fiet mane,
hora ante jentaculum, meridie hora
ante prandium, vesperi hora ante
coenam, deinde decima vespertina,
si tam iterum evigilat, aut suscita-
tur. Hoc tutissimum equidem, sed &
efficacissimum simul est quod habeo.
Si autem impetrari nequit ut his utatur,
coacti tunc ad vicarium B, licet
haud ita laudatum ire cogemur.
De illo autem bibat cochleare j. si-
ve unciam omni trihorio. Medica-
menta quidem commendata debe-
bunt in continuatum usum protrahi
per bimestre spatium; enimvero al-
te est radicans morbus, acri proin-
medela eget, dum interea tamen te-
nellæ ætatis & fabricæ ratio, lenia
postulat & mitia valde auxilia; qua-
re usus diuturnitate compensandæ
blandorum necessitas.

Faxit Deus his cedat prorsus, aut
rectioribus, malum.

A. ℞ Radic. recent. Apii

Bardanæ

Graminis

Feniculi

Petroseliniana ℥ j.

Sciffæ & contusæ digerantur in
aq. pluviat. vase clauso, non ebulli-
liendo, per horam; tum adde

Aceti Acori ex vino ℥ vj.

Sal. Tartar. opt. ℥ ℞

Ebulliant simul spatio ℞ horæ, tum

Decocti uncis xiv admisce

Syrup. ʒ. Rad. aperient. ℥ j. ℞

B. ℞ Aq. stillat. Rutæ ℥ vj.

Sal. Polychrest. ℥ j.

Tartar. Vitriol. ℥ ℞

Vitriol. Martis ʒ. xij.

Syr. v. rad aperient. ℥ ℞

M.

XIX.

Generosa tuum implorans confi-
lium colica vexatur hysterica.
Initio paroxyfmi languet, frigent &
rigescunt extrema, pulsus tremulus,
durus; tum flatibus distenditur ven-
triculo, ibique dolor acutissimus
per diem unum aut alterum fixus hæ-
ret. Ingesta qualiacunque eo tempo-
ris spatio, ne vel minimum caloris
excitant sensum.

Medicamentis nervoso generi di-
catis utitur; horumque nullum tan-
tum levaminis adfert, quam casto-
reum volatilibus junctum, & aro-
matica calida. Appetitus aliquando
auctior est. Hunc sequitur hypochon-
driorum tensio, rodens ventriculi do-
lor, appetitus abolitio, animus de-
jectus, pulsus vacillans, quæ omnia
diarrhoea superveniente desinunt; re-
dit dein appetitus, quem enarrata
vulgo sequuntur symptomata. Pul-
sus ut plurimum celer, & durus; in-

96 *Epistolæ Consultatoriæ;*
æqualis vero ab improvisis gaudio
vel timore.

Quos peperit infantes eodem fere
malo afficiuntur. A quinto ætatis
mense hectica laborant febre, per to-
tum dentitionis tempus perseverante;
& adeo voraces sunt aliquando, ut ci-
bos eousque ingurgitent donec hos ite-
rum rejicere cogantur. Nunc diarrhœa,
nunc vero vomituritionibus torquen-
tur. Sudoribus nocturnis, tussi, & res-
pirandi difficultati, obnoxii sunt. Hoc
vitæ stadium superarunt duo natu
majores, natu autem minima insuper
afficitur maculis aliquando erysipe-
latoſis, aliquando cryſtallinis, per
totam cutem erumpentibus, ichorem
albidum fundentibus. Omnium tan-
dem pulſus celeris, & temperamen-
tum calidum est. Sequentibus uſi ſunt
ſolummodo medicamentis, rheo, ſcil.
vinis medicatis purgantibus, pulveri-
bus teſtaceis, Cortice, vel forma ſy-
rupi vel externe abdomini admoto,
& identidem diacodio; ad eruptiones
tandem purgantia e calomel. & un-
guent. piperin. Bataï, adhibita ſunt.
Aqua,

um Reſponſis BOERHAV. 97
aqua, cui argentum vivum incoctum
erat, inſerviebat gelatinis, quibus
veſcebatur, conficiendis.

R E S P.

BEne examinavi argumentum epi-
ſtolæ, cui, re deliberata, repo-
no me vereri ne quid obſtructi lædat
officinam bilis, & ejus liberum iter
ad inteſtina intercipiat; unde impedi-
ti fellis exacerbatio, accumulatio,
tandem irritatio violenta, quæ inde
acutos dolores gignit.

Ideo reſolutio hujus materiæ, aper-
tura vaſorum, & dein lenis propulſio
offenſæ, requiri videtur ad ſanatio-
nem, habita ſimul ratione debilitatæ
fabricæ nervorum, & promptæ per-
turbationis ſyſtematis nervoſi.

Si igitur deglutiret omni trihorio
diei, ſingulis vicibus, tria de catapo-
tiis A, ſemper ſuperorbendo \bar{z} ij de
apozemate B, hæcque viginti & oc-
to dies ea lege continuaret, multum
auſum ſperare boni; maxime ſi pari-

98 *Epistolæ Consultatoriæ* ;
ter corpus idoneo exerceretur motu.

Parvulis vero crediderim maxime
profore si modice roborantibus reme-
diis pugnaretur adversus imbecillita-
tem viscerum, & humorum calidam
acrimoniam : ideoque apte laudo acta
jampridem, iisdemque ultra utendum
prorsus suadeo ; quale quid foret me-
dicamen C, si inde scil. unc. ℥. exhibe-
retur ter interdiu, vacuo potissi-
mum ventriculo, hora nempe ante
jentaculum, prandium, & cœnam.

A. ℥ *Gumm. Ammoniac.* ʒ ij

Borac. ḡ. x.

Sapon. Venet. ʒ iij.

Terebinth. ḡ. v.

M. F. Pil. fing. ḡ. iij.

B. ℥. ʒ. *Rad. aperient.* ana ʒ ij.

Sal. Polychrest. ʒ j. ℥.

Tartar. Vitriolat. ʒ j.

Cum aq. decoctis spatio semi-horæ
adde,

Raf. lign. Santal. citrin. ʒ iij.

Semin. 4. calid. min. ana ʒ j.

Stent in infusione fere fervida sine

num *Responsis BOERHAV.* 99
ebullitione, vase clauso spatio
horæ, dein decocti ℥jv. exhibe.

C. ℥. *Cortic. Capparid.* ʒ j.

Cinnamom. ʒ ℥.

Tamarisc. ʒ v.

Rhei ʒ ℥.

Semin. Anisi ʒ iv.

M. f. pulvis tenuis qui cum

Aq. stillat. Melissæ,

Hydromelit. ana ʒ vj.

infundatur.

X X.

O Ctodecim abhinc annis, frigo-
re hyemali annor. 1715-16. læ-
viente, æger, cujus statum descrip-
turus sum, de uvulæ relaxatione con-
questus est. Hanc initio neglexit ; po-
stea vero, cum somnum & degluti-
tionem impediret, gargarismata, vo-
mitoria, purgantia, &c. in usum frus-
tra adhibuit.

Perseverebat etiam idem malum
ad annum 1721, faucibus partibusque

I ij

adjacentibus exulceratis. Tunc ad hydragryrum confugiens sat magnam ejus copiam interne assumpsit, & externe adhibuit, nullo alio insequente effectu per quinque primas hebdomadas, nisi diarrhœa, solo astringentium medicaminum usu cohibenda. Variata tandem Medicorum consiliis mercurii exhibendi methodo, secutus est ptyalismus copiosus per quatuor septimanas; disparuere vel minima exulcerationum indicia, uvula relaxata remanente. Ope tandem gargarismatum astringentium, vesicatoriorum, & fontanellæ perpetuo fluentis, postquam etiam a morbillis convalesceret æger, uvula ad naturalem rediit statum. Initio anni 1722 nullum in faucibus percepit malum. Per totum ægritudinis tempus, noctes ferre totas, scribendo vel legendo, vigiles ita ducere solebat, ut exinde somnus admodum brevis, & irrequietus fuerit.

Mense martii 1726, absque vel minima tussi, incidit in sputationem sæpe continuam; qua perseverante,

cutis color immutari cœpit, deperitque carnosus corporis habitus. Ab usu tabaci, quod forma pulveris magna assuetus erat fumere copia, per annum penitus abstinuit. Mense augusti rus se contulit, ibique juxta regulas a Medicis præscriptas vitam per aliquot septimanas duxit; equitatio autem ipsi impossibilis erat, ob sævum hæmorrhoidum dolorem, quo dire cruciatur a sex circiter annis. Sputatio, thoracis strictura, tussis, expectorationis difficultas, sudores versus auroram erumpentes, invaluere. Ad finem septembris natale solum, in partibus septentrionalibus Scotiæ situm, petiit. Discedentem immanis ani & abdominis invasit per sex dies dolor. Sedes per id tempus nullæ, urina pauca, tenesmus continuus. Circa finem octobris Edinburgum rediit, sævientibus iisdem malis. Fistula in ano apparuit, quæ, sectione aperta, magnam materie saniosæ copiam effudit. Tunc dolores per corpus vagi ingruere, tussis, sputatio, & sudo-

102 *Epistola Consultatoria,*
res aucti sunt. Ad finem decembris
circa mediam noctem magnam cruo-
ris, partim coagulati, partim fluidi,
copiam evomuit. Post venæ sectio-
nem ter celebratam, gradatim discessit
sanguinis sputum, remanente materie
flavæ expectoratione. Per annos 1727,
28, 29, 30, 31, 32, ætate sanguinis
sputum, hyeme vero tussis, magis
infestabant.

Anno 1733, plurimos & violentos
paroxysmos sputi sanguinei pas-
sus est; & ab initio novembris ejus-
dem anni ad medium fere subsequen-
tis veris, sudoribus & diarrhœa cru-
ciatus est.

Sævit adhuc dira tussis, cujus lon-
gos, mane præcipue, patitur paro-
xyfmos; unde vires multum dejiciun-
tur. Ichor e fistula fluit ad quantita-
tem unciarum duarum 24 hor. spa-
tio. Decimo quinto mensis maii re-
diit iterum violentum sanguinis spu-
tum, brevibusque datis induciis,
perseveravit per duos menses. Paro-
xyfimum præcedit pressio & stricture
thoracis, posteaque sanguis purus,

cum Responfis BOERHAV. 103
& rutilans, sæpissime levi tantum
cum tussicula ejicitur. Tussis, ex-
pectoratio difficilis, sputum spissum,
albidum, læve, sudores nocturni,
ichoris tenuis faniosi per fistulam ef-
fluxus, vires exhauriunt. Tabescit
corpus, remaneat licet appetitus;
raro fitit; pulsus mollis, & æqualis,
naturali tamen celerior; urina co-
loris plerumque citrini est, in cujus
medio nubecula suspensa apparet,
post sanguinis vero sputum turbida
fit; aquæ injectum sputum, fundum
non petit; in alterutrum latus de-
cumbere potest; ambulatione vel
equitatione fatigatur, attamen neque
his, neque opio, somnus conciliari
potest; e contra enim horum usu
minus placide requiescit: respiratio
ut plurimum sat libera est, aliquan-
do licet ab uberiori aëris inspiratione
de thoracis dolore queratur.

Venæ sectio, emetica, & purgan-
tia lenia, pilulæ pectorales & balsa-
micæ e *gum. ammon. bals. solut. pis-
selæo indico*, & *spermate ceti*: *pilul.*
Matthæi, e *styrace*: *laudan. liquid.*

104 *Epistole Consultatoriæ*;
styr. diacod. cortic. Peruvian. decoct.
syptic. Eaton. styr. urtic. heder. terrestr.
sem. lini theæ instar, lac muliebre,
equinum, ferum lactis caprini, diæ-
ta e lacte vaccino, equitatio, aerque
rufficanus, sunt remedia ad hoc us-
que tempus in usum vocata.

Jam vero perseverante spuito san-
guineo, post venæ sectionem cele-
bratam, decocto utitur sequenti.

℞. Radic. alth. ʒ j. ʒ symphit.
ʒ ij. fruct. tamarind. ʒ. iij. coq. in
aq. fontan. ℥ vj. ad ℥ jv. sub finem
coctionis adde flor. tussilag. ʒ ʒ
rad. glycyrrhiz ʒ j. coq. parum, &
immoto operculo refrigescat. Cola-
turæ adde *nitr. ʒ ij.* capiat ʒ jv.
omni bihorio, donec sanguinis spu-
tum penitus cessaverit.

Tabellis e pulv. *diatrag. P. R.*
Edinburgensis, usus est.

Sputo sanguinis cohibito, ℥ una
sequentis decocti quotidie utitur *℞.*
Radic. alth. glycyrrhiz. ana ʒ. ij. coq.
leni calore in aq. fontan. ℥. j. ʒ. ad
℥. j. adde sub finem *sol. heder. ter-*
restr. flor. tussilag. ana ʒ ij; cola-
tura detur usui.

cum Responsis BOERHAV. 105

Ad ventriculi incommoda suble-
vanda, pulvere vel infuso *rhabarbari*
utitur. Jentacula sunt ex potu *theæ,*
coffæ; aliquando vero, sed rarius,
e *chocolada,* cum paucis pane gelati-
na ribesiorum vel aurantiorum illito;
prandium autem e pullis, pisces, cy-
naris, fabis junioribus cum cyatho
uno vini Xerani, vel Gallæciani;
cœna denique e pede vitulino &
paucis aceto, vel e jure ex pullo,
pedibus vitulinis, & rasura cornu
cervi, confecto; vel denique ex ovo
forbili, vel duorum ovorum vitellis
in vini Gallæciani haustu.

Consulunt tandem Medici ut a
vino & liquoribus spirituosus penitus
abstineat, ut diæta lactea, & equita-
tione crebra, utatur.

R E S P.

M Alum videtur ortum ex tussi
diuturna, frequenti, valida,
quæ tenerrima vascula pulmonis quas-
sat, rumpitque. Efficit vero geminatio

causæ, ut debilis cicatrix facile solvatur, & ita quidem toties repetendo malum fere evasit naturale. Metuendum porro ne tandem succumbat his debilitata vita; unde summa ope nitendum quo malum avertatur, prohibeatur reditus.

Mittatur sanguis quater in anno, mense aprili, julio, octobri, januario, triduo ante plenilunium ad ζ IX. Potus quotidianus esto ex lactis parte una, aquæ tribus cum paucis melle. Cibus ex farinosis vegetabilibus, omni modo paratis, & fructibus horæis, maturis, pane, lacte, cremore lactis. Somnus largus in alta ædium parte sicca. Deglutiat omni trihorio diei tres pilulas A; fumat statim desuper tepide ζ iij. decocti B; omni vespere hauriat potionem C una vice ante somnum.

Omnia hæc continuanda spatium anni, si fieri potest. Si tanto tempore caveri potest reditus hæmoptoes, magna spes est reconvalescendi. Id faxit Deus.

A. \mathcal{L} . Balsam. Peruv. ζ β

Catechu puriss. ζ j. β

Gummi Arabic. ζ j.

Mastiches ζ j β

Olibani

Sarcocollæ ana ζ β

Mannæ Calabrin. ζ β

M. F. Massa unde formentur Pilulæ
g. iij.

B. \mathcal{L} . Flor. rec. Alth.

Symphit. ana ζ β

Fol. rec. Alt.

Verbasci ana m. j.

Rad. rec. Symphit. ζ iij.

Liquirit. ζ ij.

Sem. rec. Papav. alb. ζ β

Plantag. ζ vj.

Cum aq. decoct. spatium horæ lb. iv.
exhibe.

C. \mathcal{L} . Aq. stillat. Flor. Rhæad. ζ j.

Syrup. Alth. ζ ij.

Diacod. ζ j.

M. F. Haustulus.

X X I.

B Oerhaavius, in prima hac epistola cum nullam fecerit fistulæ mentionem, iterum consultus sequens dedit responsum.

R E S P.

Historiam tristem miserabilis morbi denuo cum cura evolvi, atque adeo equidem implicatum ex variis malum deprehendo. Invenio tam bona remedia, atque exquisitam adeo medendi rationem adhibita, ut rectiora iis excogitare, aut prioribus a me datis vix possim superaddere. Videtur corpus ita adfuesci sputo sanguineo, ita labefactatum, ut ad minima novi sanguinis incrementa solvatur. Interea tamen fistulæ evacuatio videtur levare pulmonem, ut metuendum prorsus sit, ea persanata, pectus pejora passurum.

cum Responſis BOERHAV. 109

Faciunt perpensa hæc incommoda, ut haud ita planum sit dare remedia quæ hæc omnia juvare queant; quum tussis, hæmoptoe, fistula, dolor coxarius, tumores, singula varia postulent. Ad tussim optimum censeo ut primum utatur omni bihorio diei æger unc. ℞. balsami A, superbibens unc. unam decocti B, idem quod erit ad lævigandam asperitatem in trachea, & bronchiis, ubi cicatrix toties solutarum arteriarum videtur irritationem tussiculosam imprimis excitare. Eo facit & tumescens a novo generato sanguine locus, quem etiam meliorem inde futurum spero. Sane expectetur expectoratio, attenuabitur blande spissior materies, quin & disponetur corpus ad somni illecebras admittendas, quæ mechonii usu non potuerunt conciliari. Tumori vero videntur diligenter adhibenda quæ ocyus maturant, quo amissa cito materies avertatur ab interioribus, atque simul interiora, hunc exitum nacta, se interne repurgent, unde

110 *Epistolæ Consultatoriæ*,
plurimum folaminis provideri po-
test.

Jentacula præscripta fatis viden-
tur convenire. Canarini uncia una
ter in die haud creditur nocitura.
Carnes albas modice sumptas de vi-
tulo, pullis, cuniculis, agnis, pisci-
busque testaceis, ratione debilitatis,
profere puto, nec nocituras. Cætera
committenda censeo sapientiæ fami-
liarium & præsentium Medicorum,
qui prudenter, fatisque feliciter, pe-
riculosum morbum tractaverunt.
Profecto mei distantia, temporis
longitudo inter datas literas & res-
ponsum receptum, efficient sæpe
minus opportunam sententiam.

A. ℞. *Balsam. Peruv.* gutt. v.
Ol. Amygdal. dulc. rec. ℥ ʒ ʒ
Syrup. Diacod. ʒ v.
Vitelli ovi rec. ʒ ʒ
M.

B. ℞. *Rec. Flor. Althææ*
Rhæados
Verbasci

cum Responsis BOERHAV. III

Hyperici ana ℥ ʒ ʒ

Fol. Alth.

Scabios. ana m. ij.

Rad. Fenicul.

Glycyrrhiz. ana ℥ ij.

Sem. contus. Papav. alb.

Plantag. ana ℥ j.

Cum aqua decoct. p. horam t̄b ij.
exhibe.

X X I I.

ANnum jam ago 38. Usque ad
tertium ætatis annum a febre
vix unquam immunis eram, qua re-
cedente pustulæ & squammulæ fur-
furacæ genus præcipue occupabant,
adveniente vero febre disparuerunt;
hac vero cessante de novo eruperunt;
ficque alternatim sese excipiebant.
Grandior autem factus, febrique mi-
nus obnoxius, perfecta videbar gau-
dere valetudine. Serpserunt interim
squammulæ furfuracæ ad crura, cu-
bitos, & brachia. Cum autem viri-
lem attigi ætatem, ad ulteriorem mali

112 *Epistola Consultatoriæ*;
progressum prohibendum purgantia
mercurialia quotannis, debitis inter-
vallis, per decem annos assumpsi;
sed absque successu. Irrepfit enim ma-
lum ad femora, faciem, dorsum, di-
gitorumque pedum & manuum extre-
ma. Cum nullam, præter pruritem,
percepi molestiam, Jurisprudentiæ
operam dedi, genioque indulgebam,
comedendo indiscriminatim quæcun-
que apponebantur. A longo tamen
tempore ab usu cerevisiæ, carnisque
suillæ, sicut & a nimis salitis & con-
ditis cibus, abstinui. Trigesimo ætatis
anno varia, Medicorum consilio, ad-
hibui medicamina, qualia sunt *nasur-
tium aquaticum, cochlearia, raphanus
rusticanus, salia volatilia*, & plurima
calidiora *antiscorbutica*; sed eorum
usu vires acquisivit malum.

Parentibus aliunde natus sum sa-
nis; fratres & sorores optima gaudent
valetudine, excepta cutis asperitate.

A duodecim annis animadverti uri-
nam sæpius saturatam, in fundo tur-
bidam, sedimentum rubicundum de-
ponentem, aliquando vero limpida.

Vestram

cum Responsis BOERHAV. 113
Vestram super his quamprimum ex-
opto sententiam.

R E S P.

EXpendi malum, & meditatus
consulo, ut velis periculum fa-
cere hujus methodi, spatio sesqui-
mestri.

1. Quotidie mane & vesperi, cu-
res probe perfricandam cutim, ubi
malum adest, pannis e rudiore lana
contextis, calidis, siccis, supra ac-
censû sulphuris fumum detentis, & eo
adhuc fumo imbutis.

2. Vites pinguia valde, tum & aëre,
fumo, sale siccata; fumus vegetabi-
lia, farinosa, olera, fructus horæos
bene maturos, carnes albas recentes,
& fluviatiles pisces; pro potu cerevi-
sia tenuiore utaris, & paucò vino albo
Gallico.

Hora ante jentaculum, prandium,
& coenam, deglutias quinque pilulas
simul A, & bibas statim super his unc.
v. de liquore medicato B.

¶14 *Epistola Consultatoriæ*;

A. ℥ *Flor. Sulphur.* ʒ iiij.

Myrrh ʒ j. ʒ

Rhei ʒ j.

Terebinthin. ʒ j.

M. F. pil. fing. ʒ. iiij.

B. ℥ *Recentiss. Acetos. pratens. cum*
toto m. j.

Gramin. cum toto m. ij.

Taraxac. cum toto m. j. ʒ

Rad. Oxylapathi ʒ ʒ

Coque in feri lactis recent. q. f. per femihoram; dein liquoris per pannum pressi unc. xv. quotidie recentes exhibe.

XXIII.

Respirandi difficultate a quatuor circiter annis laboro. Hanc committatur tussis, per horam vel femihoram perseverans; paroxysmum autem brevi solvit expectoratio libera, & copiosa. Exercitatio corporis valida, potus liquoris generosi,

cum Responsis BOERHAV. II
præcipue cerevisiæ, usus tabaci, minimum frigus susceptum, aut demum aeris subita refrigeratio, non solum insultum inducunt, sed & augent etiam, imo dormientem excitant. Si ab actione procedat malum, tum primum invadit immanis capitis dolor. Mitescit quidem malum hac hyberna tempestate; quod affectum refero *duodecim guttis olei sulphuris per campanam in aquæ frigidiæ cyatho*, omni nocte hora somni assumptis.

In juvenili ætate motibus spasmodicis obnoxius eram: jam vero annos natus sum 27, malumque præfens hyeme magis quam æstate infestat. Viget denique appetitus, & quoad cætera bene valeo.

R E S P.

Satis magna dosis videtur adhibita fuisse *ol. sulphuris per campanam*. Morbus videtur esse Asthma convulsivum; si vero sequens præscriptum per sex septimanas successive sumatur, spero ægrum levamen accepturum. K ij

℞ *Gumm. Ammon.* ʒ ij.

Balsam. Peruv. ʒ j.

Croci ʒ ʒ

Trochisc. de Myrrh. ʒ ij.

M. F. *Pilulæ* ʒ. jv.

Sumat iij. ter de die, vacuo ventriculo, superbibendo uncias ij. frequentis.

℞ *Aq. stillat. Fœnic.* ʒ ij.

Oxymell. Scillitic. ʒ j.

Syrup. ʒ *Rad. aperient.* ʒ ij.

M.

X X I V.

DOmnia annos jam nata 36; morbillis decimo-sexto ætatis laborabat. His febris hectica, huic vero fere sanatæ, tussis sicca, thoracis dolor, purisque identidem expectoratio ad hoc usque tempus perseverans, successit. A nuptus celebratis tussis ferocius sævit. Tuum igitur rogat consilium.

R E S P.

QUantum potui intelligere historiam morbi cum quo conflictatur Domina ex paucis descriptis, & responsis quæ accepi a Domino, crediderim, ut sequitur:

1. Morbum hunc ortum duxisse a subitanea refrigeratione corporis prius calefacti, unde ligamentis, membranis, & tendinibus musculorum, nata cum dolore rigiditas, & in musculis pulmonum quoque nimia contractio, difficilisve explicatio, imprimis acriori aëre;

2. Igitur in musculis rheumatismi speciem, in pulmonibus asthmatis sicci, tussiculosi, efficere;

3. In toto corpore debilitatem simul peccare;

4. Metuendum ne ætate incremente augetur malum, præcipue quando menstrua penitus desinent, ideoque opus omnino esse amoliri hoc malum.

5. Igitur semel in mense, triduo an-

118 *Epistola Consultatoriae* ;
te plenilunium, applicetur inter sca-
pulas vesicatorium ex cantharidibus,
relinquatur in loco horas duodecim,
dein aperiatur cito, faneturque; id
ita tribus mensibus successivis fiat.

6. Interim toto medio tempore
fricetur pars dolens, & frictu con-
stanti mane & vesperi, pannis aspe-
ris, calidis, siccis, fatis diu utcun-
que fortiter.

7. Quin & exercitio ambulationis
aut unctionis in rheda utatur perpe-
tuo; quo magis eo rectius.

8. Interim bimestri spatio successi-
ve deglutiat ter omni mane ʒ. pilulas
A, hora septima, octava, & nona,
semper superbibens unc. ʒ. calidas
potus B.

A. ʒ Gummi. Ammoniac. ʒ j.
Bulb. Ari recent. ʒ ij.
Castorei ʒ. vj
Galbani ʒ j. ʒ
Opopanac. ʒ ij.
Terebinth. ʒ ʒ
M, F. pilul. ʒ. iij.

cum Responsis BOERHAV. 115
B. ʒ Rad. rec. Bardan.

ʒ. Radic. aperient. ana ʒ ij.
Sal. Prunell. ʒ ij.

Decoque cum aqua spatio semi-
hor. ʒ. jv. admisce.

Mellis Narbon. ʒ iij.

XXV.

Generosa delicatioris corporis
textura, tonitru & fulgure su-
bito perterrita, vix sui compos erat
per aliquot hebdomadas, metuens sci-
licet supremi Numinis iudicium, po-
stea autem melancholica & iners, dein
vero hysterica evasit. Passio exinde
ferocior facta, ter in mente dire affli-
git; neque ab ea penitus immunis un-
quam reperta fuit ægra.

R E S P.

Examinavi malum descriptum;
unde sentio illud pertinere ad
Epilepsiam Sympatheticam quæ du-
cit originem ex plexu nervoso ma-

120 *Epistola Consultatoria* ;
gno epigastrico ; hinc turbato horum
nervorum ordine , cerebrum affligi
videtur , imo sensorium commune per
plures horas opprimi penitus.

Est quidem id mali genus sanatu
difficile , quia fere sine materie actio-
nes cerebri affluit , veluti ex insidiis ,
obruitque , qualiter solent fummi af-
fectus animi in deviis abripere per-
territos.

In spem curationis hæc suadeo.

1. Semper emplastra epispastica A,
cavis pedum applicata , gerenda noc-
tes diesque , excepto solo tempore
balnei pedum.

2. Quatriduo ante novilunium &
plenilunium , omni vespere , hora ante
ingressum in lectum , pedes immiten-
di balneo aquæ simplicis calidæ , dein
pannis asperis , calidis , ficcis , perfri-
candi ; id itaque octo vicibus pera-
gendum quolibet mense.

3. Prima die illius quatridui , hora
matutina sexta , assumi debet pulvis
B , vacuo ventriculo , cavendo illa
die ab omni acido ; eadem die vespere
hora quinta uno haustu potanda por-

tio

cum Responsis BOERHAV. 121
tio C : id ergo bis quolibet mense per-
agendum.

4. Cæteris semper diebus ter in
die , vacuo ventriculo , hora ante jen-
taculum , prandium , coenam , deglu-
tiendæ sunt pilulæ tres D , semper su-
perbibendo unc. j. vini medicati E.

5. Corpus frictione , ambulatione ,
equitatione , exercendum. Quo plus
eo rectius. Somnus vesperi mature
capiendus , mane magis matutine sur-
gendum.

6. In cibo potuque consulenda con-
suetudo , potiusque indulgendum ali-
quid quam severe prohibendum , mo-
do dura digestu evitentur.

Leydæ 17 $\frac{1}{2}$ 32.

A. ℥ *Camphor.* ʒ β solut. in

Terebinth. ʒ j.

Emplast. de Melilot. ʒ ij.

Galban. opt. pur. ʒ j. β

M. S. A. pro Emplastris ad Aluta

B. ℥ *Cinnabar. nativ.* ḡ. ij.

Sacchar. perlat. ḡ. vj.

Scammon. ḡ. vij.

11

222 *Epistola Consultatoria*
Sub. diaphoret. g. xvj.
M. F. Pulvis tenuissimus.

C. ℥ *Aq. stillat. Flor. Tilie,*
Lavendul.
Majoran. ana ʒj.

Spirit. Matricalis ʒj.
Tinct. Opii gutt. xiv.
Succini gutt. x.
M.

D. ℥ *Asæ fetidæ ʒ ij.*
Bals. Peruvian. ʒ ʒ.
Camphoræ ʒ ij.
Myrrhæ ʒ ij.
Terebinthin. ʒ ʒ.
M. F. pilul. g. iij.

E. ℥ *Cortic. Magellan.*
Sassafras,
Tamarisc.
Capparid.
Cinnamom.
Citrei ana ʒ ʒ.
Lign. Agalloch. ʒ ij.
Santal. citrin. ʒ iv.
Lapid. Hæmatit. ʒ j.

cum Responsis BOERHAV. 12.
Limatur. Mart. ʒ vj.

Rad. Angelic.
Caryophyllat.
Contraierv.
Serpentar. Virgin. ana ʒj.

Semin. Angelic. Celeri, Dauc. Cretic.
Fœnicul. ana ʒj. ʒ.

M. F. pulvis crassiusculus ; dein
cum vini Rhenan. lb iv. F. S. A. vi-
num medicatum.

XXVI.

Vir procerus, corporis habitus
macilenti, 50 circiter annos
natus, per plurimos annos in Indiis
vixit Occidentalibus. Inde autem in
Angliam reversus ibi per decem pro-
xime præteritos annos remansit, so-
brie & temperate vivens, optimaque
valetudine gaudens ; tussi tamen ca-
tarrhosa, quam frigus susceptum ex-
citabat, pluribus ab annis laboravit,
sæpeque interdiu magnam phlegma-
tis copiam excreare solebat, usque
dum morbus quem jam descripturus

124 *Epistolæ Consultatoriæ*
sum invasit ; cessavit enim exinde
phlegmatis excretio.

Sesquianno abhinc iterum ad In-
dias abiit Occidentales. Post paucos
vero menses elapsos revertentem in
Angliam catharrus corripuit ; nihilo-
minus statim atque terram tetigit,
veredos conscendens per tres dies,
domum rediit, ibique duobus diebus
requiescens, neque de catarrho, aut
itineris tædio, conquestus est.

Mense autem augusti proxime sub-
sequente singultus, adhuc perseve-
rans, invasit.

Cardia ita aliquando constringi-
tur, ut liquidorum vel solidorum
deglutitio impediatur. Sequitur sin-
gultus, & phlegmatis crassi, visceri,
copiosa resectio. Post hanc evacua-
tionem, modo enormis non fuerit,
fat bene videtur se habere ; si vero
diutius perseveraverit, sensum mo-
lestum, excoriationis quasi in tho-
race, spirituumque dejectionem, post
se relinquit.

Attamen non semper adeo severe
affligitur ; aliquoties enim tanta cum

cum Responsis BOERHAV. 125
cautela deglutire conatur, ut cibos
ad satietatem capere possit. Nulla de
ventriculo querela ; nullus unquam
vomendi adest conatus ; excretiones
omnes naturales rite procedunt, in-
sensibili excepta perspiratione ; pul-
sus languet ; marcescit corpus ; ex-
hauriuntur vires. Equitatione vel
deambulatione quotidie corpus exer-
cet. Mens ipsi alacris & hilaris est,
nisi ingruente paroxysmo, qui sem-
per a deglutienti conatu incipit.

In hujus status principio vomito-
ria ex ipecacuanha septimanatim re-
petita, pilulæ gummosæ, tinctura
Helvetii, rheum, kinakina, elixir
vitrioli, pluraque alia stomachica,
sicut & diæta apta, frustra in usum
vocata sunt. Ad Bathonienfes se con-
tulit fontes, ibique per tres menses
aquarum potu, sapone Veneto, cin-
nabare Mercurii alcoholisata, spe-
ciebus diambæ, variisque aliis sub
auspiciis Medicorum, absque levami-
ne, usus est. Inde reversus, consilio
Medici hic celeberrimi, sequentia ꝓ
tribus usurpat septimanis.

℞ *Tinctur. sac.* ℥ j. *spir. lavendul.*
 ℥ ℞ m. f. haustus, omni nocte hora
 somni fumendus.

℞ *Conserv. absynth. roman.* ℥ j. *pulv.*
ari. ḡ. xij. *limatur. chalyb. opt.* ḡ. viij.
spec. diamb. ḡ. jv. *styr. cortic. aurant.*
 q. f. f. bolus, fumendus mane, &
 quinta pomeridiana, superbibendo
 aq. Spadanæ haustum, quam bibat
 etiam pro potu. Nil vero solaminis
 ab eorum usu percipit, quare tuum
 consilium, omni qua decet urbanita-
 te, petit.

R E S P.

Meditatus opinor morbum a
 summa glandularum ventricu-
 li & intestinorum laxitate oriri, unde
 tam copiosa phlegmatis collectio, &
 per superiora tandem rejectio.

Præscriptis medicamentis aptiora
 vix possibile est excogitare; usum
 tamen sequentium suadeo.

Sumat omni mane jejunos quinque
 pilulas A, hora sexta, sexta cum di-

cum Responsis BOERHAV. 127
 midia, septima, sesquiseptima, octa-
 va, sesquioctava, toties semper su-
 perbibendo unc. ij. succi B, recens,
 in hunc finem, quotidie pressi; sicque
 periclitetur sesquimestri spatio.

Leidæ 17° 36.

A. ℞ *Aloes lotæ puriss.* ℥ ℞
Bilis recent. Lucii piscis ḡ. xv.
Croci ḡ. xij.
Myrrh. ℥ j.
Sapon. Venet. ℥ iv.
Terebinth. ḡ. ix.
 M. f. a. f. pil. sing. ḡ. iij.

B. ℞ *Herb. recentiss. Anonid.* m. j.
Borragin. m. ij.
Cochlear. m. j.
Diapersf.
Eryng.
Fœnic. ana m. ℞
Gramin. m. jv.

Bene lotas, scissas, tere cum aq.
 pluvix q. f. dein preme magna vi
 prælo, ut sint quotidie Succis recent.
 unc. xij.

X X V I I.

A Gra, temperamenti sanguinei, annos nata 36, & quæ duodecim in lucem edidit infantes, octo abhinc annis febre correpta fuit quotidiana per quatuor fere menses. Per id tempus de dolore capitis acuto præcipue conqueſta eſt: Cortici tamen ceſſit febris, poſt ſe relinquens dolores rheumaticos, eruptioneſque ſcorbuticas, adhuc perſeverantes, mitiores vero poſt uſum ſuccorum antiſcorbuticorum, quos vere & autumno præſcripſiſti. Febris dein incertis intervallis ægrotantem invadere ſolebat, quam frigus ſuſceptum, vel evacuationes nimix, poſt partum, (v. g.) uti tribus abhinc annis accidit, excitare ſolebant, quæ *Cortice, rad. ſerpentar. theriaca, & ſale ſuccini*, ſemper fugata fuit.

Menſis julii 2 anni 1735, poſt partum admodum difficilem, in quo infans tranſverſim in utero ſitus erat,

tum Reſponſis BOERHAF. 129
doloribus, tribus poſtea diebus evaneſcentibus, in febrim incidit ſuperiori deſcriptæ, ſmillimam; Corticem autem tunc exhibere nefas putabatur.

Poſt menſem elapſum, dolorem in thoracis latere dextro punctorium, cum pulſu duro, & respirandi difficultate, percepit: repetitis autem venæ ſectionibus, & veſicatoriis, brevi ſanata fuit. Rediit tum iterum febris, eodemque modo ægram affligebat ac initio dictum eſt; hoc tantum cum diſcrimine, quod dum aërem ſpiret, ſenſum doloris moleſtum, & quaſi quid grave & pendulum in thorace foret, experiri ſoleat: unde ad hæſionis cujuſdam metus naſcitur.

Menſis auguſti 20, poſtquam ſuſum & deorſum purgata fuit, electuario e *Cortice, theriaca, ſerpentaria Virginiana, ſale ſuccini, & ſyr. caryophyll.* ſicut & inuſo e *cortice Peruviano, cort. aurant. gentian. ſerpentaria, ſemin. cardamon. min. flor. chamomill. & croco,* uſa eſt. Horum ope evanuit febris ſub finem ſeptembris; reman-

fit tamen corporis, præcipue abdominis, inflatio, quæ recedentis febris symptoma judicabatur. Thoracem vero nexilem brevi post induenti, ita protuberavit & intumuit abdomen, ut septimum graviditatis mensem agere dixisses.

Huc usque evacuationes menstruæ rite procedebant, abdominisque tumor adeo enormis apparebat, ut graviditatis ne vel minima esset suspicio. Menses statuto tempore, circa medium scilicet octobris, redituros frustra speravit; substituerunt quippe per decem dies. Aderant tum vertigines, nausæ, vomituritiones, aliaque graviditatis signa, quæ usque ad nonum insequentis januarii perseverabant. Per totum illud temporis spatium, bolum e *calomel.* hora somni, sequenti vero mane, infusionem purgantem, vel *pulver. Cornachini* undecies assumpsit, diebus vero intermediis pil. e *gum. ammoniac. galban. sapon. sal. tartar.* devorare solebat. Horum operam imminutus est tumor; decembris tamen decimo nono massam duram sub

umbilico percepit. Hæc initio profunda videbatur; mole autem gradatim aucta ad superficiem perrepit. Medicis hinc orta est graviditatis suspicio, quamvis menses statutis periodis fluere non desiverint. Horum quidem eruptionem, ab elapso mense octobris in hunc usque diem, præcedit, per duos dies, aquæ coloris fuscæ evacuatio; menstruus autem fluxus, quamvis aliquando subsistere per diem unum vel alterum acciderit, debitis tamen periodis riteque coloratus redire solebat.

Januarii nono ægritudo & vomituritio, de quibus superius, cessaverunt; motusque quasi plumæ, in medio massæ, bis tactu perceptus est. Increvit de die in diem massa ad duodecimum aprilis. Aquæ tunc, parturientibus uti evenit, erupere, & per duos dies, parva licet quantitate, effluerunt. Tum, instantis quasi partus dolores ingruere, versus massam non vero deorsum tendentes, & massam stringentes. Perseveravere per horas duodecim, & quotidie, per

132 *Epistolæ Consultatoriæ*;

binas septimanas, massa minime decrescente, rediere. Appropinquante menstruorum tempore sc̄vire iterum inceperunt dolores deorsum pelentes, aquarum tamen expulsiōne copiosa imminuti. Junii 26, massam, ovi gallinacei magnitudine, tugurio involutam, absque dolore extrusit. Hujus substantia, post macerationem in aqua, nihil aliud videbatur esse, præter membranam sanguinem grumofum continentem, & vi a parte quadam uteri, cui adhærebat, avulsam. Omnia insequuta sunt symptomata, partum sequi solita. Allevatur abdomen, quando mammæ turgent lacte; hoc autem viam per uterum brevi sibi quærit.

Julii 21, eadem rediit malorum caterva, tresque protrusit massas humore lacteo repletas.

Augusti 18, majori copia quam antea aquam fusci coloris demisit.

Septembris 11, post similem fluxum, absque dolore emisit iterum massam, cui ad latera adhærebant massulæ duæ albidæ, nucis avellanæ

cum Responsis BOERHAV. 133

magnitudine, & figura renes æmulantes. Eodem die magnam quantitatem membranularum albidarum, rubrarum, nigrarum, cum urina reddidit.

Præterea notatu dignum est ægram, a sex mensibus, diarrhœa, singulo fessquimestri spatio recurrente, affligi; unde quindecies de die alvum deponit; sponte autem, post duos tresve dies, desinit; alvus alias adeo ipsi astricta est, ut non nisi ope mannæ, vel cremoris tartari, solvatur. Perseverat adhuc tumor, mollior quidem, at non imminutus.

Quos assumit sat bene digerit cibos, quamvis eorum appetentia non vigeat.

A tribus mensibus Sicera pro potu communi utitur. A mense etiam octobris, quotidie libras duas aquæ Spadanæ, adhuc usque diem, ebibit.

Maculæ scorbuticæ non amplius, sicut in initio, succis antiscorbuticis cedunt, sed eodem modo cutim de-
foedant.

R E S P.

Historiam mali perpendi, unde censeo duplicem concurrere morbum, quippe docet malum obstructa in abdomine viscera tumorem producere, qui tam diu adeo manifeste apparuit; & præterea docent omnia quod in cavo uteri hæreat malum illud quod vesiculas generat membranofas superficiei matricis adnatas, succis uterinis plenas, vario tempore inde avulsas, tumque nisu fatis violento expulsas. Crebrum quidem id sexui, & eo quidem difficilius, quod uterus semel vergens in productionem harum ampullarum, novas regeneret, omnesque humores maternos consumat in alimenta harum vesicularum. Molestissimum curatu deprehenditur, quoniam fabricam degenerascentis uterinae structuræ vix arte emendare possumus, utut omnia tentemus. Reminiscor laborum quos exantlavi ad superanda, heu frustra sæpe! hæc ma-

cum Responfis BOERHAV. 135
la; si tamen arte non providetur, plurima fane inde metuenda erunt. Quare omni ope niti decet ut tempestive præsens tollatur, avertatur futurum.

Quare optimum habeo hæc adhibere quæ sequuntur.

Primo, aëre sicciore, eoque tepescente utendum in parte ædium elatiore, austro exposita, inter tabulata lignea.

Secundo, somno utendum pleniore, inchoando vespere ante nonam, sexta vero matutina evigilando, in lecto semper bene sicco, inter siccata bene stragula.

Tertio, mane statim a peracto somno totum abdomen, qua id molle, diu sed leniter perfricandum pannis laneis, asperis, calidis, siccis. Perfrictio hæc strenue converti debet in omnes versus, sursum, deorsum, per latera, in orbem, in orbem contrarios, omni prorsus modo. Postquam hac frictione ita peracta spatio quadrantis horæ omnes meatus rite aperti, tum panniculum de un-

136 *Epistolæ Consultatoriæ,*
guento A debet oblini toti ventri;
atque nova perfricatione adigi in
cutim, ut evanescat prorsus. Omne
hoc opus repetendum vesperi ante-
quam somnus capessatur; atque in-
sedula quidem observatione hujus
perfricationis princeps censeo adju-
mentum adversus hoc malum.

Quarto, quotidie, hora ante pran-
dium, corpus acriter satis exercitan-
dum est uestione, curru, cum equo,
facta dum viscera cibis vacua; idem
quoque exercitii genus repetendum
vesperi, post digestionem præcipue
peractam, ut ita juvetur vis naturæ
quo se liberet felicius excusso onere,
sed & toto præterea diei decursu ac-
tuosa vita esto, peragendo negotia
quæ corpus magis fatigent quam ani-
mum lassent.

Quinto, pro potu communi recens
mulla optima, addito vini Gallici albi
pauhillulo; hæc enim pulcherrime
solvit & aperit, præcipue quidem si
maceris pauhillum incoxit simul. Ci-
bi ex farinosis vegetantibus, atque
oleribus mollioribus, tum carne re-
centi,

cum Responsis BOERHAV. 137
centi, & fluviatili pisce, petendi;
sæpe fumendi, copia autem minori
simul.

Sexto, omnia hæc dum ita per-
aguntur, erunt etiam diligenter ad-
hibenda remedia interiora quæ blan-
de & efficaciter fundunt solvuntque
tenacitatem glutinosæ amurcæ quæ
impacta hæret in iis vesiculis, ea ta-
men lege ne vascula impleta rum-
pantur, sed ope eadem conserventur
potius; summa quippe patientia opus
ad hoc, ne ultra lædantur vascula.
Optimorum hoc specimen esto. Su-
mat mane jejuna hora sexta tres pil.
B; sorbeat ocius post tres uncias de
potu C; id repetatur hora septima,
octava, nona. Eodem modo quo xij.
pilulas, ita totidem uncias consumat
quotidie. Sic pergat agere donec ver-
nus calor salubres virentium herba-
rum succos largiatur, quibus dein sa-
pienter uti oportebit ad expugnand-
um ulterius morbum.

Fontes Spadani æstiva tempestate
boni erunt.

Scripti Leydæ 17¹²/₂ 37.

M

A. ℞ *Unguent. Alth. comp.* ʒ ʒ
Martialis .j. ʒ
Nervin. ʒ j.
Olei stillat. lign. Rhod. gutt. vj.
 M.

B. ℞ *Aloes puriss.* ʒ ʒ
Bulb. Ari recent. ʒ j.
Croci optim. ʒ. ix.
Galbani ʒ j. ʒ
Myrrha ʒ j.
Sap. Venet. ʒ iij.
Terebinth. ʒ. vj.
 M. f. pil. sing. ʒ. iij.

C. ℞ *Rad. confect. & contus.*
Anonid.
Cichorii,
Eryngii,
Fœniculi,
Petroselinii, ana ʒ ij.
Sal. Polychrest. ʒ ij.
Tartar. Vitriolat. ʒ ʒ

Decoctis cum aqua spatio ½ horæ
 adde

Semin. recent. contus. Angelic.

Anisi,
Carvi,
Fœniculi, ana .ij.

Ebulliant iterum parum, dein decocti ʒ iv. admisce.

Syrup. 5 Rad. aperient. ʒ ij.

 XXVIII.

V Ir eximie, immodico ita mensum fluxu laboro, ut erecta stare nequeam. Tenues adeo sunt, ut indusium, vel lintea parti applicata, vix tingant.

Grumos etiam sapissime egero. His ita debilitatur corpus, viresque exhauriuntur, ut lecto quasi alligata sim; & ni levamen quantocius adferre digneris, brevi de me actum erit. Faciei color, a chartæ epistolæ masticateæ colore nullatenus differt; tabescit etiam corpus.

Medicus familiaris vini Gallæciani, & rubri Gallici, sicut & jusculorum nutrientium, ut vocat, usum præscripsit; accusans, nescio quam,

M ij.

140 *Epistolæ Consultatoriæ*,
frigiditatem vulvæ meæ, quamvis
optime norit, me plurimos, summo
licet semper cum labore, peperisse
infantes.

Quinquagesimum jam ago an-
num; habitus corporis sum laxioris,
potius delicatioris.

R E S P.

Succincta morbi historia confide-
rata, metuo ne humores omnes
corporis per uteri canales debiliores
& laxiores elabendo, hydropem in-
ducant. Consultum foret corpus
quotidie, pannis laneis, *flannel* dictis,
perfricare.

Diæta exsiccans instituenda. Ci-
bus e. carnibus assatis esto, cum vini
Gallæciani vel rubri haustu; pro po-
tu vero communi lac vaccinum cui
cinnamomum incoctum fuerit, com-
mendo. Exulent potus theæ, & cof-
feæ, sicut & cerevisiæ tenuioris.

Omni trihorio diei, a mane scilicet
usque ad vesperam, deglutiendæ
sunt tres pilulæ A, semper superbi-

cum Responsis BOERHAV. 141
bendo cochleare j. vini medicati B;
sicque per sex hebdomadas pergen-
dum in spem salutis.

A. ℥. *Gumm. Ammoniac.*

Asæ fatid. ana ℥. ʒ. ʒ.

Balsam. Peruvian. gutt. vj.

Bol. Armen. ʒ. j.

Camphor. ʒ. ʒ.

Catechu ʒ. ij.

Lap. Hematit.

Mastiches ana ʒ. ʒ.

Sarcocoll. ʒ. j.

Terebinth. ʒ. xv.

M. F. Pil. fing. ʒ. ij.

B. ℥. *Cortic. Capparid.* ʒ. ij.

Cinnamom. ʒ. ij.

Citrei flavi ʒ. ij.

Lign. Santal. citrin. ʒ. iv.

Limat. Mart. recent. ʒ. ij.

Nucis Myristic. ʒ. iv.

M. F. Pulvis unde f. f. a. cum vini
Rhenani pint. vj. vinum medicat.

X X I X.

Mulier quadragenaria, corporis habitus obesi & repleti, duodecim abhinc annis subito valde perterrita fuit. Sequenti die colica flatulenta affligebatur; brevi tamen vulgari methodo cessit malum; quotannis tantum rediens mense julii, vel augusti. A duobus autem annis dolor dorsi, hypochondrii sinistri, borborygmi, spirituum dejectio, syncope, ægram per aliquot menses, fere absque intermissione, discruciauerunt. Post equitationem, urinam nigricantem, nullum sedimentum deponentem, reddidit.

Hyeme prægressa sæviit iterum per quosdam menses malum. Urina per id tempus pauca, sedes parca, tenesmo licet vexaretur continuo. Paroxysmo hoc finito, calculos exiguos, arenulasque rubras egressit. Post balneorum ex aqua tepida, & aquæ Pyrmontanæ usum, urinam

cum Responsis BOERHAV. 143
albescentem, sanie rubida refertam, demisit. Panni lanei, decocto calente chamæmeli, imbuti, lumbis circumducti, & ventriculo applicati, multum solaminis attulerunt.

A duobus mensibus vespere quotidie redit malum diris hypochondrii sinistri & dorsi doloribus stipatum. Per totum paroxysmi tempus frigidit corpus. Haustus vini Xerani tepidi, decubitus in grabatulo ad focum, frictiones cum pannis laneis calidis, levamen adferunt, somnus irrepit, sudores erumpunt, & expergefacta copiose urinam absque dolore, licet quodam cum ardore, demittit. Dolet caput; caligant oculi; alvum raro deponit; fluxus menstruus, licet dolorificus, statutis tamen redit periodis; in sævo paroxysmo ventriculus inflatur, & contenti cibi vomitu rejiciuntur. Plures in lucem edidit infantes, nullos tamen a septem præteritis annis. Medici nostrates vomitoria ex ipecacuanha, enemata, pilulas gummosas, salia volatilia, chalybeata, & opia-

144 *Epistolæ Consultatoriæ* ;
ta varii generis, præscripserunt. Eo-
rum etiam consilio abdomen fasciis
semper circumvolvitur.

R E S P.

EXcussi historiam qua describitur
morbus Dominæ, &, re rite
expensa, censui, quod triplex im-
primis malum concurrat; videtur
enim obstruentis quid in systemate
coeliaco & mesenterico obsidere
vias, unde expedita hujus prohibe-
tur actio; adest simul in nervorum
syntaxi nimis mobilis agilitas; &
denique renum quoque officina Li-
thiasi laborare creditur. Sanationi
vero ex se fatis difficili nihil magis
obstat, quam contrariorum simul
requisitorum repugnantia, & neces-
sitas.

Erit ideo temperandum ita auxi-
lium ut ferri queat a singulis, atque
universis tamen prodesse. Consulo
igitur tantum motus corpori conci-
liet, quantum ferre poterit; nihil
enim magis exigitur ad omnia. *Quin*
&

cum Responsis BOERHAV. 145
necessarium quoque erit mane &
vesperi abdominis mollia bene per-
fricare pannis asperis, calidis, ficcis,
quo haud aliud majus juvamen fert
ad flatum, atque oppressi ventris ma-
la.

Vellem etiam commendatum
usum remedii A, ea quidem lege,
ut inde caperet drachmam unam
quater interdium; mane hora ante
jentaculum una, iterum ante pran-
dium hora, tertio quinta pomeridia-
na, denique ultimo hora ante cœ-
nam, sumatur ex oblato, statimque
superforbeantur uncia binæ de apo-
zemate B. De victu præcipere quid
gnaris nil attinet; id serio suadeo ut
nona vespertina cubans matutino
surgat, parum interdium quiescat.
Hæc ea quæ hyems admittit consilia.
Vere autem adspirante, major a sa-
lubri herbarum vernantium succo
spes. Interim laudata modo erunt
usu continuato adhibenda sesqui-
mestri, priusquam cerni queat quæ
in votis est emendatio.

Leydæ 1736.

N

A. ℞ *Croci* ḡ. xv.*Curcumæ* ʒ ʒ*Lap. Cancror.* ʒ j.*Mannæ Calabrin.* ʒ j.*Mastiches* ʒ ʒ*Rhei* ʒ j.*Succi Glycyrrh. inspissat.* ʒ j. ʒ*Terebinth.* ʒ j.M. f. a f. massa pulvere *Liquirit.* in-
spergenda.B. ℞ *Rad. Bardan.* ʒ iv.*Eryngii* ʒ j.*Feniculi* ʒ iij.*Parietar.**Scabiosf. ana* m j. ʒ.Cum aq. font. decoct. per horam
adde*Agrimon. Beton. Melissf. ana*

m. ʒ.

Ebulliant iterum parum, dein tb iv
exhibe.

X X X.

A Nnum jam ago 36, obesa, non tamen robusta. Ex quo bis peperi, septies aborta sum; cui malo præcavendo multa variaque astringentia medicamina adhibui; unde obstructions natas esse puto. A quinque annis utero non concepi; a tribus vero annis menstrua vaga sunt & incerta. Duobus abhinc annis febre, vomitu, & diarrhoea, laboravi, qua sanata, balneis & aquis Bathoniensibus per tres menses usa sum. Diu antehac colica frequenter infestabat; pleuritis etiam invasit, cui sanandæ, detractæ fuere uncia sexaginta sanguinis spatium quatrinduo; cui reparando haud breve sufficit tempus. En obstructionis, ni fallor, initium.

Mense decembris præterito, perculsa summo terrore in icterum incidi. Actum tunc de me fuisse arbitrabantur Medici: convalui tamen;

N ij

at menses penitus substiterunt. Ba-
thonienses consuluerunt aquas; ab
harum autem potu intumuit corpus,
nec mihi, utpote hydrope laboranti,
congruere existimabant. Balnea se-
mel experiri volenti, deperiit ar-
tuum usus, & motus.

A purgantibus per aliquot menses
assumptis detumuit abdomen. Ner-
vos a diuturniori eorum usu debili-
tatos percipiens, ab iis abstini; sic-
que pedetentim redintegratae sunt
vires, & sanitas ab octo jam mensi-
bus restaurata est. Nitida & succu-
lenta videor; somnos dulces capio;
viget utcunque appetitus, flatibus
licet discrucier. Mense februarii præ-
gresso fluxerunt menses, exinde vero
cessaverunt, iterumque incepit abdo-
men intra & ventriculum tumor per-
durus, quasi utero gestarem; ventris
autem infimæ partes omnes molles
sunt. Vesperi tument aliquantum
malleoli. Sitis quamvis non urgeat,
perplacet mihi tamen potus ficeræ.
Urinam congrua quantitate reddo,
alvumque placide bis terve de die
depono.

Si a conspectu mei rectiorem fore
sententiam tuam arbitreris, libere
dicas, & trans mare currens ad te
veniam.

R E S P.

Historia morbi attentius perpen-
sa, sequentia commendo.

Cibus esto exsiccans, potus vero
ficera, vel cerevisia primaria. Cor-
pus, quantum ferre potest, exercen-
dum. Vesperi hora nona decumben-
dum. Mane & vesperi, abdomen,
præcipue ubi tumor apparet, semi-
horæ spatium fortiter perfricandum
pannis laneis, probe ficcis: inde
boni multum sperandum.

Omni trihorio diei deglutias ve-
lim tres pilulas A, semper superbi-
bendo cochlearia duo liquoris B. Si
hæc religiose observentur trimestri
spatio, summa spes est reconvalescen-
di.

A. ℞ Aloes optim. ʒ ij.

Bulb. Ari. recent. ʒ ij.

N iij

150 *Epistola Consultatoria*;
Ol. stillat. Junip. gutt. x.
Sapon. Venet. ʒ iij.
Terebinth. ʒ ʒ
Trochisch. de Myrrh. ʒ ij.
M. F. Pil. ʒ. iij.

B. *℞ Aq. stillat. rectificat. Junip.*
℔ ij.
Rob. Baccar. Junip. ʒ jv.
Sal. Polychrest. ʒ ij.
Spir. Junip. ʒ iij.
Tinct. Contraierv. ʒ vj.
M.

X X X I.

Dilecta mihi filia annos undecim
nata, procera, non autem obe-
sa, postquam variolas & morbillos
passa est, optima gaudebat valetu-
dine ad octavum usque ætatis an-
num: tum vero febre tertiana,
ineunte vere, correpta fuit, quæ
Corticis pulveri ter cedens, rediens-
que toties, ad mensem usque augus-
ti perseveravit, penitus vero cessa-

tum Responsis BOERHAV. 151.
vit post usum Corticis cum vino
Xerano infusi. Proximo iterum re-
diit vere; vomitoriis vero, & infu-
sione florum chamæmeli, brevi fuga-
ta. Tertia demum vice verna tem-
pestate invasit, vomitoriis, & Cor-
tici, rebellis; cessit autem sex co-
chlearis fucci petroselini, cui spiri-
tus vini cochlearia duo admixta fue-
re, quæ quotidie per septimanam
assumpsit. Tumuit deinde facies, ita
ut labia aperire vix posset: bando-
rum autem purgantium ope tumor
post mensem evanuit.

Mense maii serum lactis caprini
commendarunt Medici. Ruri autem,
a frigore intenso forsan, odontalgia
crudeli divexata fuit. Collecta in
gingivis materies ad suppurationem
ducta, viam sibi fecit infra maxillam;
parte vero brevi sanata, sero lactis
caprini ad mensem usque augusti usa
est. Domum denique revertentem
idem invasit malum, aperturam in
eadem parte nactum. Mercurii
doses quinque assumpsit, & pur-
gantia quædam lenia, rursusque pars
N iij

152 *Epistola Consultatoria*,
feliciter perfanata est. Novissime
tandem sub maxilla intumuit glan-
dula, mobilis adhuc, neque parti
adhærens. Oculus lateri eidem cor-
respondens valde inflammatus, &
tumefactus est, doletque mane ma-
gis quam vespere. Venæ sectio, pur-
gationes repetitæ, fontanella in bra-
chio secta, non juvant. Glandula
non nisi tactu compressa dolet; den-
tes de quibus conquesta est, carie-
scentantur.

R E S P.

Quo intentiore animo morbum
Domicillæ excutio, & per-
pendo, eo magis videtur mihi quod
crebræ tertianæ verna tempestate
reversæ, induxerint cacochymiam
sanguini, quæ cortice Peruviano sup-
pressa quidem, non sanata fuit. Hinc
etiam fixata radice anniversaria jam
ad vicem tertiam febris. Creditur &
hinc etiam humores serofos, glan-
dibus proprios, lentescere, atque
vergere in coagula circa partes,

cum Responsis BOERHAV. 153
ubi imprimis ipsæ hærent glandulæ,
ad oculos, genas, maxillas. Inde
jam universum corpus male afficitur
vagus variisque doloribus.

Hac rerum conditione, optimum
fore judico, ut omni ope conemur
viscidum lentorem humorum atte-
nuare, obstructa vasa expedire, sic-
que emendare firmatam dudum
ægritudinem, quæ assidue repullulat.
Eo proposito commendatum velim
ut quotidie mane, vacuò ventriculo,
instituaturs frictio abdominis pannis
laneis, ficcis, calidis, semihoræ spa-
tio, quo tollantur viscerum obstru-
ctiones. Dein tempora, facies, cer-
vix, collum, maxilla, loca circa au-
res, pariter fortiter & diu perfricanda
similibus pannis. Corpus omni motus
genere exercitandum est, ambula-
tionis, saltationis, aliisque; quo ma-
gis, eo quidem consultius; ut ea ra-
tione sanguis motu musculorum in-
citatus promptius agat. Quum vero
semper perferre in his casibus syste-
ma hepaticum affectum pateat, im-
primis necessarium erit concretam

¶ 14 *Epistola Consultatoria*;
ibi materiem fundere, atque in exitum deducere. Id præstat solvens herbarum succus quotidie sesquimensis spatio potatus. Igitur mane quotidie, post frictionem peractam, bibat hora septima, octava, & nona, singulis vicibus tertiam partem de succo A, quotidie recente, qui ut melius operetur, fumat vesperi cubitum itura fres Pil. B. Toto autem tempore quo bibit succos, oportet leni sed assidua deambulatione exercere corpus, ut in usu acidularum fieri consuevit. Vesperi mature omnino cubandum, neque frigori vesperino exponendum corpus, quin & somno indulgendum pleniori.

Cibi faciles concocti, solidiores tamen, ter in die usurpandi. Jentaculum ex pane biscocto, mane post ultimam dosin succi: prandium & coena ex modo dictis: vitandum tantum ea quæ aere siccata, indurata fumo, aut multa muria condita sunt. Fructus horæi bene maturi, mitisque, olera mollia, herbacea, lac recens, serum lactis, quandoque pro-

cum Responsis BOERHAV. 155
derunt. A prandio & a coena conferret pauculum vini bibere ad robur præstandum ventriculo.

Leydæ 17¹⁶/₃ 36.

A. *℞ Recentiss. Agrimon.*
Bellid. pratensf.
Cherophyll.
Endivie
Fumarie
Graminis ana m. j.

Minutissime scissis, & contusis, exprime succum prælo, quem omni mane recentem exhibe.

B. *℞ Aloes puriss. ḡ. xv.*
Borac. ḡ. vj.
Cremor. Tartar. ḡ. ʒ
Sal. Polychrest.
Tartar. Vitriolat. ana ḡ. vj.
Terebinth. ḡ. iij.
M. f. f. a. Pil. sing. ḡ. iij.

X X X I I.

D Omina nobilis, delicatioris corporis texturæ, 41 annos nata, numerosæ prolis mater, a pluribus annis dira vexatur tussi, expectoratione copiosa, ab hectica tamen immunis. Negotia domestica alacriter peragit.

Quinque abhinc annis septimestrem peperit infantem: exinde vires debilitatæ sunt, & valetudo labefactata. Sequenti anno mensium fluxu immodico correpta fuit; convalluit tamen, & tussis videbatur postea imminuta. Sesquianno abhinc diarrhoea, sudores, appetitus prostratus, ingruerunt, tussisque sævior invalluit; ab his tamen malis brevi liberata pristinam videbatur recuperasse sanitatem. Tussis licet mitior, corpus tamen marcescit.

Vere proxime elapso, frigidiori aëri nimis exposita, dolorem in capite, cervice, & brachio dextro,

cum Responsis BOERHAV. 157
persensit. Emetica, vesicatoria, fustus emollientes & attenuantes, frictions cum pannis laneis ficcis, multum levaminis attulerunt; remanet autem in brachio adhuc aliqualis dolor. Ab aliquot septimanis cibos male digerit; nocte præcipue pectus se habet; duritiem quandam, & motum quasi embryonis, nunc in hac, nunc in illa abdominis parte, percipit; alvum raro deponit; dolores vagos & fugaces in cervice & thorace experitur; tussis autem mane solummodo molesta.

Catamenia fere evanuerunt. Horum quicquid remanet, coloris est nigricantis. Nunquam urget sitis, nisi nocte, dum ægrotudines & calor inquietant. A laxitate nimia gingivarum, in alveolis suis vacillant dentes. Vomitoriis frequenter utitur. Horum ope magnam phlegmatis viscerum copiam, cum levamine rejicit. Corpus domi continuo exercet, & cœlo favente equitat.

R E S P.

M Etuo valde ne malum Domine pendeat a debilitatis visceribus, hinc turbata prorsus coctione; unde lenta pituitæ accumulatio, & actionum vitalium impedimentum. Princeps ad hæc remedium censeo, si mane, vacuo ventriculo, hora septima, octava, nona, in lecto fumeret singulis vicibus quinque Pilulas A, & statim biberet super his uncias jv. lactis calidi, misti cum æquali portione aquæ Spadanæ de fonte Puhon. Eo peracto, abdomen universum perfricandum, leniter quidem, sed spatio tamen quadrantis horæ, pannis asperis, calidis, ficcis. Dein exercitatio equitationis commendatur, quo crebrior eo quidem melior. Brachium affectum, & cervix, similiter perfricanda erunt. Proderit etiam semel in hebdomade veficatorium applicare brachio affecto, id modò horis duodecim ibidem detinere, tum statim consolidare, at

eum Responsis BOERHAV. 159
 que id ita repetere post octo dies usque in quartam vicem. Hæc ea sunt quæ meditatus potui ad hanc rem proferre. Faxit Deus ut profint.
Leydæ. 1736.

A. ℥ Balsam. Peruv. ʒ ʒ
Bulb. Ari ʒ j.
Curcumæ. ʒ ʒ
Myrrhæ ʒ j.
Opopanac. ʒ j. ʒ
Sap. Venet. ʒ iij.
Terebinth. ʒ ʒ
 M. f. Pil. ʒ. iij

X X X I I I.

JUvenis annos circiter quatuordecim natus, temperamenti sanguinei, ab initio augusti ultimo elapsi, raucedine, tussi, & dyspnœa laborat. Malum originem duxisse a frequenti natatione, & mora diuturniori in frigida, æstate prægressa, arbitramur. A longo jam tempore adeo sæviunt tussis & asthma, ut noctes fere integra

160 *Epistola Consultatoria*,
sedens ad focum ducere coactus sit.
Accersit tredecim abhinc diebus,
potionem præscripti purgantem, quæ
validius licet operationem exercuerit,
inde tamen levamen percepit. Ta-
bellas pectorales, & linctum deinde,
exhibui. Decimo tertio hujus mensis
Dn. K. Medicinæ Doctor ad ægrum
advocatus sequentia commendavit.
Mittatur sanguis e brachio ad uncias
vij, vel viij, crastino mane; appli-
cetur emplastr. epispastic. magnum
inter scapulas vesperi; & bibat ex
aqua & lacte p. æ. mistis. ℞ *Pilul.*
Ruf. ʒ ʒ *pulv. milleped.* ʒ j. *succi ra-*
dic. scillæ recens pressi, ol. chemic. ani-
si, ana gutt. vj. *sal. volutil. succin.* ʒ ʒ
oxymell. scyll. q. s. pil. magnitud.
communis, quarum capiat iij, omni
nocte, hora somni, superbibendo
unciam j. vel unc. j. ʒ decocti pecto-
ralis. Ab unica harum pilularum dosi
adeo violenter alvum ter deposuit,
ut ab earum ulteriori usu abstinere
consultum duxerit Medicus. Ab epif-
pastico etiam abhorruit æger, ejus-
que applicationem finire noluit. *Lo-*
hoch

cum Responsis BOERHAV. 161
hoch Fulleri commune, addito *spermate*
ceti, præscriptum denique, & V. S. die
lunæ præterita iterum celebrata fuit.
Peripneumonia laborare ægrum judi-
cavit Medicus. Paroxyfmi jam mitescunt,
nec adeo feri sunt. Quod rejicit
phlegma concoctum videtur, ejusque
quantitas imminuitur. An febris sym-
ptomata sit, vel hætica, statuere
nequeo; pessima heu vereor!

R E S P.

Metus est ne diuturna natatione
(quæ in historia præmitti de-
buit, sed omissa fuit) in frigida, ner-
vi diaphragmatici læsi sint in sua fun-
ctione; hincque malum asthmatis.
Id vero vitii genus haud facile per-
curatur postea, quod manifestum vel
inde habetur quod validis adeo reme-
diis perstat malum rebelles, & per-
tinax.

Crediderim periclitandum esse se-
dulo, an equitatio valida, quotidia-
na, diuturna, vacuo ventriculo fac-
ta, adjutura sit: ego sic cum fiducia

162 *Epistolæ Consultatoriæ* ;
sentio. Hinc eam pro palmario re-
medio commendo ; interim nervis
amica laudanda. Quare suadeo ca-
piat omni trihorio tres pilul. A, fu-
perforbens ocius uncias ij. liquoris B ;
quæ omnia trimestri acta spatio mul-
tum boni promittunt. Deus ratum
velit.

A. ℥ *Asæ fetidæ*,
Bdellii,
Castor.
Galban.
Myrrh.
Opopanac.
Ol. stillat. Succin.
Sal. volatit. Succin. ppti.
ana ʒ i. ℞
Terebinth. g. xv.
M. f. Pil. g. iij.

B. ℥. *Aq. stillat. Melissæ*,
Rutæ,
Rosmar. ana ʒ vj.
Tinct. Succin. ʒ ij.
Myrrh. ʒ iij.
M.

XXXIV.

Nobilis sexagenarius, a sex vel
septem annis motibus spasmo-
dicis in uno faciei latere, affligitur.
Accedit etiam dolor in maxilla per-
acutus, & copiosus salivæ effluxus.
Perseverat paroxysmus per dies ali-
quot, pluresque horæ spatio patitur
insultus. Per hebdomadas quasdam
ab iis omnino immunis est æger. Sec-
tæ sunt, in dorso & inter scapulas,
fontanellæ duæ, adhuc fluentes, plu-
rimaque assumpsit cephalica, & an-
tispassmodica, medicamina, avulsi-
que sunt omnes dentes in eodem la-
tere; sed omnia hæc frustraneo per-
acta sunt cum successu. Viget appe-
titus, neque ab assumptis cibo & po-
tu male se habet.

R E S P.

Consideratio attenta mali descripti facit ut putem consultissimum fore si nobilis æger hæc faciet.

1. Vesperis, semihora ante somnum, instituat balneum pedum ex aqua simplici, dulci; postea partes frotas, ficitatas, perfricet pannis laneis; deinde dormiat.

1. Mane semper caput lavet aqua frigida; deinde & illud curet perfricandum.

3. Biduo ante lunam novam & plenam, bis adeo in mense, sumat mane hora sexta pulverem A, ut purgetur satis fortiter ad eradicandum malum. Eo die se domi contineat, vivat sobrius.

4. Cæteris diebus mensis sumat quotidie ter in die, hora ante jentaculum, prandium, & coenam, tres pilulas B, novem ita quotidie, superbibendo unciam j. de liquore C. Hæc ita peragat per tres menses in spem levaminis a minaci malo.

cum Responsis BOERHAV. 1651

A. ℥ *Agaric.* ḡ viij.

Resin. Jalapp. ḡ. v.

Scammon. ḡ. viij.

Turbith. mineral. bene ppti.

ḡ. i.

Sacchar puriss. ḡ. vj.

M. F. Pulvis tenuis, diu terendus in mortario vitro.

B. ℥ *Gumm. Ammon.*

Asæ fetid.

Bulb. Ari recent.

Sup. Venet.

Myrrh.

Succin. ppti.

Terebinth. ana ʒ j.

M. F. Pilulæ fing. ḡ. iij.

C. ℥ *Aq. stillat Sambuc.*

Majoran.

Rosmarin.

Ruta,

Salviæ,

Spir. Melissæ ana ʒ ij.

Tinct. Castor.

Succini ana ʒ iij.

Clysteri tot sum.

XXXV.

Fœmina nobili stirpe oriunda, quæque annum jam agit quadragimum, optimi aliunde corporis habitus, nisi quod febribus sæpe repetitis multum debilitata, levibus postea nervorum morbis aliquatenus obnoxia remansit. A decem circiter annis alvum deponere nequit, nisi ope laxantis medicaminis; neque Medici nostrates huic incommodo adhuc mederi potuerunt. Fœces nunquam induratæ sunt, alvumque absque dolore exonerat. Quamvis per tredecim aliquando dies, libere & laute licet comedat, alvus maneat pertinaciter astricta, nullam inde perferit molestiam, præter repletionem, & somnolentiam quandam. Cephalalgia hæreditaria divexatur. Hanc frigus susceptum, vel minimus in non naturalibus error, excitat; incipitque aliquando statim ab alvo exonerata, quæ excretio tunc solummodo

cum Responſis BOERHAV. 167
 placide, & absque molestia, peragitur; sequitur aliquando levis diarrhœa. Observavit insuper ægra, quamvis per plures dies alvum non depofuerit, dolorem capitis non invadere illo tempore potius quam alio. Dispositionem hanc ab avis traxisse suspicatur: is enim cephalalgia per totum vitæ curriculum laboravit, alvo autem libera fruebatur: e contra avia, a cephalalgia immunis, astrictione alvi cruciabatur. Jam,

Quæritur an a defectu facultatis expultricis, vel a defectu motus peristaltici intestinorum, pendeat malum? an malum proprie dici possit *constipatio alvi*; cum ægra neque macilenta sit, neque vinis austeris, aut diætâ affringente, unquam usâ sit, aut morbis astrictiorem alvi inducentibus, quales sunt *passio iliaca, colica Pictorum*, unquam obnoxia fuerit? an non fibræ intestinorum musculares debilitatæ sint, a nimia scilicet distensione: quod fieri sane aliter nequit, cum ægra, copiose & liberaliter licet comedat, per tredecim tamen dies al-

168 *Epistolæ Consultatoriæ*
vum non deponat? an spincter ani
culpandus sit?

Notandum denique est minimam
purgantis dosim sufficere ad laxan-
dam alvum, neque ægram enemata
diutius quam par est, retinere, ulti-
mo tantum, quod e decocto florum
chamæmeli & oleo compositum erat,
excepto.

R E S P.

RE perpenſa, opinor nihil mali
in eo quod rarius deponatur al-
vus, nihilque inde metuendum. Ro-
bur inteſtinorum, expedita venarum
laſtearum ora, perſpiratio liberalior,
hanc corpori conditionem, laudabili-
ſſimam, ſane nec turbandam temere per
medicamenta, effecerunt. Id omnino
liquet vel inde, quod a copioſo ali-
mento, rara alvi excretionem, non gra-
vis ventri tumor, durities, moles,
pondus, adſint.* Cæterum proveſtior
ætas certo id de quo jam Domina

* Hocce ſymptoma explicuit Boerhaavius exemplo
ab illis hominibus deſumpto qui loca ſub æquatore
conqueriunt.

cum Reſponſis BOERHAV. 168
conqueritur, mutabit. Unicum, quod
tuto commendare auſim, erit ut ſu-
mat mane hora ſeptima, ſemihora
poſt, hora octava, & ſeſquioctava,
unciam unam de potionem hac per ſpa-
tium ſex hebdomadum.

A. ℥ Aq. ſillat. Cichor.

Fumar. ana ʒ vij.

Mannæ optim. ʒ j.

Sal. Prunell. ʒ j.

Syrup. Cichor. ʒ j.

Pulp. Tamarind. ʒ x.

X X X V I.

Læta, ſi valetudo, heu! nimium
labefactata, ſineret, ipſa ad te
confugerem. Ex literis autem, & ex
iis quæ viva voce ſciſcitantem tibi enar-
rabit Dominus quem ad te mitto, de
morbo cum quo jam conſiſtor judi-
cium & medelam te ferre poſſe ſpero.

Ad vigefimum uſque ætatis an-
ſentia petunt; hi enim triplo plus ſolito comedunt,
alvum autem rariffime ſolvunt. Idem Britannis in
Italia peregrinantibus ſæpius accidit.

P

170 *Epistolæ Consultatoriæ*,
num sat prospera fruebar fanitate.
Sæva tum correpta fui febre, cui
debellandæ, magnam assumpsi *Corticis*
copiam; exinde vero ad hunc usque
diem *menses* penitus substituerunt:
inde etiam diutina insultuum hysteri-
corum series, quos mœror immo-
dicus auxit. A diuturnitate morbi,
& ab evacuationum omnium natura-
lium totali suppressione, corpus valde
emaciatum esse facile conjicies; (a)
ciborum nihilominus viscidorum
& gravissimorum appetentia pepe-
tua est, (b) quos brevi post iterum
vomitu rejicio: quod etiam accidit

(a) Cum hanc partem epistolæ legeret Boerhaa-
vius demiratus plurima, sciscitabatur de frequentia
urinæ reddendæ; de alvi excretionē, de fecum cō-
lore, consistentia, &c. quibus responsum est semel
in octiduo vesicam & alvum levare solitam esse;
urinam esse straminei coloris, ac factidam; fœces
pernigras esse, ac fœtere; ante semiannum subalbidas
sæpius excrevisse, nunquam vero ex illo tempore nisi
a febre quadam quæ recurrit fatis vehemens post sex
menses; nigras fœces esse duras, albas e contra solu-
tas ac fluentes. Vicem harum excretionum nunquam
supplet sudor, ægræ enim crasis est sicca, ac hæctica.
(b) Nullum erat edulij genus tam durum, aut
grave, quod non comederat, ac magna quidem
quantitate; vix vero semihoram retinuit quin per
vomitum rejiceret, sicque de novo esuriret. Poru-
lentis quid interdum diutius restabat, minima vero

cum Responsis BOERHAV. 171
post assumptos cibos concoctu faci-
les. In thorace & visceribus abdomi-
nis dolor continuus discruciat. Ad
stomachum durum quid ac nodosum
percipio. Medici familiares morbum
dicunt esse atrophiam nervosam, a
glandularum totius corporis obstruc-
tione ortam. Ciborum aviditatem
suspicio famem esse caninam, quam-
vis dicant eam procedere a deprava-
tis ventriculi succis, quos quidem
valde acidos esse ipsa experior. Sta-
tum meum funestum esse vereor; &
ni opem cito ferre poteris, spem om-
nem abjiciam.

R E S P.

OMni qua poteram animi at-
tentione, historiam morbi fr-
gularis meditatus, & demiratus, re-

quantitate, omnisque vini aut spirituosus expers;
aliter enim statim evomebat. Nullus tumor externe
apparet, strictius potius corpus videtur, ac Agra
duri quid & compressi ad stomachum sentit. Medi-
camenta quam plurima incassum tentavit; sola V. S.
sæpe ac parva quo duntaxat instituta parum subleva-
vit: hæc vero dudum omissa est pro summa quo
laborat debilitate.

pono, verosimillimum esse vim digestivam ventriculi & viscerum validissimam esse; unde nutritionis materies ita attenuatur, ut per vasa interna facile pellatur, brevi- que post per diaphoresim dissipetur. Hinc in iisdem visceribus humorum acrium accumulatio, ingestorum iterum cita digestio, partiumque nervosarum, statim atque materies digerenda deficit, corrosio.

1. Itaque consulo ut nobilis ægra, tribus successive diebus, cum regimine fumere velit vomitorium A.

2. Omni trihorio diei deglutierendæ sunt tres pilulæ B, statim superforbendo uncias duas decocti C calide, incipiendo quarta die, sicque quotidie pergendo.

3. Omni mane post somnum, abdomen universum perfricandum semihoræ spatio pannis laneis, calidis, siccis.

4. Omni vespere, fedeat ita ad focum, facie ab igne averfa, ut incallescant partes ubi renes siti sunt; tum harum partium cum pannis laneis

cum Responsis BOERHAV. 173
instituatür frictio lenis, dein unguento D inungantur opime.

5. Consulitissimum erit pane bis-cocto, communis loco, ad pastus vesci.

6. Potus optimus erit aqua pura, cocta, & melle ad gratum saporem temperata: nil enim efficacius excrementorum duritiem emollit.

Hæc, sesquimestri spatio sedulo peracta, salutifera fore puto.

Leydæ 17to 37.

A. ℥ *Rad. Ipecacuan.* ʒ ij.

F. Pulvis qui infundatur vase clauso tota nocte cum vin. Gallic. alb. ʒ ij. Mane liquori colato admisce *Oxymell. Scillitic.* ʒ jv.

B. ℥ *Aloes Succotrin.* ʒ j.

Gumm. Ammon. ʒ ij.

Myrrhæ ʒ j. ʒ

Sapon. Venet. ʒ jv.

Sperm. Ceti. ʒ j.

Terebinth. ʒ ʒ

M. F. Pil. ʒ. ij

C. \mathcal{L} *Flor. Alth.* p. iij.

Fol. Alth. m. iij.

Rad. Alth. \mathcal{Z} ij.

Cum aq. decoct. per horam adde

Semin. contus. Anethi

Angelic.

* *Anisi*, ana \mathcal{Z} j.

Mellis optimi \mathcal{Z} ij.

Stent iterum vase clauso per horas
duas in digestionem fere fervida, sine
ebullitione tamen. Dein ss jv. exhibe.

D. \mathcal{L} *Unguent. Martiat.*

Nervin. ana \mathcal{Z} j.

Ol. Scorpion. \mathcal{Z} jv.

Vtelli Ovi. \mathcal{Z} j.

M. S. A. F. Linimentum.

XXXVII.

J Am quinquagesimum quintum
ætatis annum adimplevit Nobilis
æger, qui a septem circiter annis vomitu
corruptus sanguineo, magnam
rejecit sanguinis coagulati copiam,

cum Responsis BOERHAV. 175
imo & per sedes egressus. Temperamento
satis laudabile, ad id usque tempus,
gaudebat; ideoque opipare semper
vixit, carnibus succulentis vescens,
vino liquoribusque spirituosus, sæpissime
ad ebrietatem usque, nimis libere utens.
Brevi cessavit sanguinis vomitus, atque
per annum fere integrum satis bene
valuit: tum vero dolor & distentio
hypocondrorum invadit, quibus misere,
per duos aliquando dies, discruciat;
flatibus autem sursum vel deorsum erumpentibus,
ab iisdem liberatur; redit attamen
a sex annis, bis vel ter in septimana,
idem malum. Urina quoad quantitatem
& qualitatem optima videtur; alvum
autem omni triduo vel quadriduo,
imo semel tantum in hebdomada,
& tunc parce admodum, deponit.
A ventriculi flatulenta distentione,
sicut & ab alvo astrictiore, malum
omne pendere putat. Ad hoc autem
incommodum sublevandum, elixirio
usus est purgante; rheum etiam
masticare solebat, plurimamque
alia ejusdem generis medicam.

176 *Epistola Consultatoria;*
 camina assumpsit, sed absque le-
 vamine; quamvis enim initio opem fer-
 re videantur, statim atque eorum actio
 cessat, effectus quoque desinit. Appet-
 itus vagus & incertus est: aliquando
 enim, si forte fortuito plus solito co-
 medat, ventriculus flatibus distendi-
 tur, neque sublevatur donec conten-
 ta vomitu rejiciuntur. Animadver-
 tit insuper æger penem nunc ad unum,
 nunc vero ad alterum latus, absque
 dolore tamen, retrahi. Agitatio quæ-
 vis vel corporis vel animi violenta
 malum invehit. A diuturnitate mor-
 bi marcescit corpus. Ab astrictione
 etiam alvi tument, & dolent hæmor-
 rhoides.

R E S P.

CAsum descriptum attente con-
 sideravi, unde consultissimum
 fore credo si Nobilis æger vellet se-
 quentia tentare. Vacuo ventriculo,
 quater de die sumat quinque simul
 pilulas ad litteram A descriptas, hora
 ante jentaculum, & prandium, quin-

cum Responſis BOERHAV. 177
 ta pomeridiana, & hora ante cœ-
 nam. Post has ocius superbibat un-
 cias tres decocti B. Exercitia mo-
 derata valde proderunt. Hæc vero
 in usum trahenda per sex ad minimum
 septimanas in spem meliorum.

A. ℞ Balsam Peruv. ʒ ʒ
 Mastich. ʒ j.
 Myrrh. ʒ ij.
 Sap. Venet. ʒ iij.
 Succ Glycyrrh. inspissat. ʒ iij.
 Terebinth. ʒ ʒ
 M. F. Pil. ḡ. iij.

B. ℞ Flor. Althæa,
 Consolid. maj. ana p. ij.
 Fol. Althæa,
 Parietar.
 Scabios.
 Virg. Aur. ana m. ij.
 Rad. Glycyrrh. ʒ j.

Coque in aqua communi per se-
 mihoram, dein decocti s̄b jv. per pan-
 num pressas exhibe.

XXXVIII.

ANno ætatis septimo Nobilis ægra febre, tussique feroci phthifim minitante, laboravit; post sex autem menses convaluit. Dein vero chlorosis invasit, qua durante, chartas furtim ita devorare solebat, ut inde vires multum dejectæ fuerint: aptis tamen medicamentis relevata, licet non penitus sanata, ab omnibus ægritudinibus fuit. Decimo tertio ætatis anno, mane cum surgeret, syncope correpta in terram decidit, ibique immota per aliquod tempus remansit, antequam ad se rediret.

Quatuordecim postea diebus erecta alterum insultum passa est. Statim atque paroxyfimo corripitur, deperit omnino visus, atque eodem instanti decidit; sub finem vero paroxyfimi luctatur quam maxime, spuma circa os apparet; sensusque & memoria, non nisi diu post loquelæ usum recuperatum, redire solent.

De capitis perturbatione, artuumque dolore, quasi verberibus cæsa fuisset, per duos postea dies conqueritur. Motum in abdomine insolitum perferent, fœcesque ipsa invita aliquando excernuntur. Nulla instantis insultus signa percipit; redeuntque paroxyfimi incertis periodis; semel aliquando bimestri spatio, ter aliquando intra quatuordecim dies, nunquam vero bis eodem die, invaserunt.

Sæpissime etiam manus ita convelluntur, ut nihil retinere possit. Tum pro momento perit sensus omnis, nullus autem insequitur paroxyfimus. Accedunt tandem per intervalla, strangulationes hysteriæ, lipothymia, nervosique affectus. Menstrua semel in mense, incertis tamen diebus, & quantitate nimia, erumpunt.

Sequentia adhibita fuere medicamina, *sal. jovis, visc. quercin. extract.* & *tinctura hellebor. nigr. radix & tinctura valerian. sylvestr. castor. sal. succin. limatur. stanni, gumm. ammoniac. galban. crocus, fontanellæ a pluribus*

180 *Epistola Consultatoria*,
annis fluentes, balnea e frigida; sed
omnia hæc effectu desiderato carue-
runt.

R E S P.

Diligentiſſime perpendi caſum
deſcriptum; unde opinor inſul-
tus ortos eſſe a defectu & penuria ſpi-
rituum animalium poſt ſanatam fe-
brem; & cum optima quæque, tum
generica, tum ſpecifica, fruſtra ad-
hibita fuere medicamenta, rectiora
iis invenire moleſtiſſimum erit: ſerio
tamen ſequentium uſum commendo.

Omni trihorio diei ſumat nobilis
ægra cochleare unum vini medicati
A immediate ante paſtum, ſicque per-
gat biſeſtri ſpatio. Exercitatio inte-
rim corporis multum proderit.

A. ℥ *Cortic. Tamarisc.* ʒ iij.
 Cinnamom. ʒ ij.
Limat. Mart. rec. ʒ ij. ʒ
Radic. Contraierv. ʒ ʒ
 Serpentar. Virginian. ʒ i.
 Pæon. mar. ʒ iij.

cum Reſponſis BOERHAV. 181.
Valerian. ſylveſt. ʒ jv.
Semin. Dauc. Cretic. ʒ vj.
M. F. Pulvis groſſius, unde f. f. a.
cum vini Rhenani generoſi lb j. ʒ vi-
num medicatum.

X X X I X.

Hypochondriacus qui ſexageſi-
mum ſecundum ætatis annum
ſuperavit, hepatis, ſplenis, ventri-
culi, meſenterii, uno verbo, viſce-
rum omnium, obſtructione laborat.
Tanta inſuper copia humores acidi
& acres in ventriculo accumulatur
a triginta jam quatuor annis, ut in-
de reſpiratio difficilis & anhelofa fiat.
Pruritus per totam cutem tantus eſt,
ut ad hunc ſedandum, unguibus
ſcalpere ad ſanguinis uſque effuſio-
nem cogatur. Doloribus rheumati-
cis, licet non valde exquisitis, per
univerſum corpus, ſicut & alvo af-
triſtione, divexatur. Tota hæc ma-
lorum ſeries ægrum jam 34 annos
afflixerunt. Morbum male tractatum

fuisse vel inde patet, quod non nisi a quatuor mensibus Medici hic celeberrimi invenerunt causam omnium malorum nil aliud esse præter enormem illam copiam humorum acidorum qui in ventriculo scaturiunt. Ante illud tempus ad Asthma tantum attendentes, huic mederi conabantur, minime cogitantes asthma symptomaticum solummodo fuisse. Catarrhis præterea valde obnoxius est æger. Statim atque iis corripitur, coryza per tres vel quatuor dies laborat; quarto plerumque die supervenit asthma, ab humorum nimia spissitudine ortum.

Silentio denique prætermitto infinita prope modum symptomata malum hypochondriacum sequi solita, adeo dira ut Medici Lovanientes una voce fateantur, ægrum, ni robustissimo valuisset temperamento, jam dudum fato functum fuisse.

12 Octobr. 1735.

R E S P.

EXpendi casum summa cum cura; unde censo materiem atrabiliarem, scorbuticam, terrestrem, ubique dominari, hinc viscerum omnium præcipue chylopoieticorum obstructio. Magna autem si adfuisset acrimonia, huic per tot annos resistere minime potuisset æger. Omnia itaque ope intendendum ut impacta viscida materies attenuetur, vasa aperiantur, & humores lente quidem & prudenter deorsum ducantur; Temperandum interim acidum prædominans.

Deglutiat igitur æger quater de die, hora scilicet ante jentaculum, hora ante prandium, quinta pomeridiana, & hora ante lecti ingressum, tres pilulas ad literam A descriptas, superforbendo calide uncias tres liquoris B.

Hypochondria & abdomen omnia mane perfricentur pannis laneis, calidis, siccis, spatio semihoræ.

Corpus autem exercendum ambulatione, vel uestione, quantum vires & cœlum ferre permittunt; id vero vacuo potissimum ventriculo faciendum.

Hæc sunt quæ hac anni tempestate, medicamentis contraria, commendare ausim, quæ religiose observata multum boni promittunt: quod faxit Deus.

- A. ℥. *Corall. rubr.* ʒ ʒ
Lap. Hamatit. ʒ j.
Limat. Mart. ʒ j. ʒ
Opopanac. ʒ ʒ
Sapon. Venet. ʒ iij.
Terebinth. ʒ ʒ
 M. F. Pil. ʒ. jv. circiter.

- B. ℥. *Rad. Bardan.* ʒ jv.
Eryngii ʒ iij
Fenic.
 * *Gramin.* ana ʒ ij.

Conscissa & contusa macera tota nocte in aq. commun. s. q. -dein mane per semihoram decoctis adde

Rasur. lign. Santal citrin. ʒ ij
Sassafras

Ebulliant iterum parum, tum ibi jv. admisce

Mellis Massiliens. ʒ jv.

X L.

Mense aprilis anni 1732, fœmina annum agens quadragesimum sextum, dum chartis pictis luderet, paralyfi linguæ & brachii dextri correpta fuit. Harum partium in instanti deperit motus & usus; in cervice quoque quid grave & molestum perfenfit. Nil præterea incommodi percepit; hilaris quippe negotia domestica, uti antea solebat, peragere potuit.

Venæ sectio initio celebrata fuit, atque emeticum exhibitum. Medici nostrates Galli, sicut & unus Anglus non infimæ notæ, consuluerunt aquas & thermas Borbonienses. Interim, donec tempestatas opportuna his usurpandis instaret, sequentia adhibita fuere remedia, guttæ nimi-

186 *Epistola Consultatoria*,
rum paralyticae dictae, sinapis cum
lacte & vino albo parata; decoctum
lignorum, & tinctura cum spiritu
vini facta; pilulae ex assa foetida,
aliaque similia, quorum ope loque-
lae usum aliquatenus recuperavit.

Ad Borbonienses se contulit fon-
tes, multumque levaminis ab usu
aquarum & thermarum accepit;
partes autem affectas fontibus sup-
ponere noluit. Cum autem persana-
ta non fuisset, ad eosdem fontes abiit
iterum mense septembris, ibique
partes affectas fontibus supposuit,
aquisque & balneis usa est. Conva-
luit exinde, atque per tres annos nil
incommodi percepit praeter capitis
stuporem: huic autem malo vesi-
catorium bis capiti applicatum le-
vamen attulit. Mense junii praeterito,
post vexationem aliqualem, insultum
de novo passa est; at non periit lin-
guae usus, voces enim proferebat,
aliquatenus tamen indistinctas; tor-
porem etiam ad latus percepit. Post
sectam autem saphenam, & eme-
ticum exhibitum, melius se habuit,

cum Responsis BOERHAV. 187
at non perfecte sanata; quare tertia
vice Borbonienses petiit fontes men-
se septembris, unde denuo multum
solaminis percepit: remanet tamen
capitis stupor, & linguae spissitudo
quaedam. Dolorem quem in pede
per tempus persensit, ab arthritide
provenire judicarunt Medici Pari-
sienses; evanuit jam dolor ille.

Sinapi, guttis paralyticis, tinctu-
ra lilii, & tinctura assae foetidae, al-
ternatim utitur; remanet autem
adhuc capitis & linguae stupor, re-
diit tamen usus dextrae manus.

A minimo malo mire perturbatur.
Res angustae domi itinera ad fontes
Borbonienses saepius conficere ve-
tant. Quater quotannis, invito Me-
dico Anglo, de quo supra, sangui-
nem e pede mittendum curat. Vo-
mitoria facile fert, atque uncia una
semis mannae alvum sufficienter mo-
vet. Delicioris corporis texturae
est, nervisque gaudet facile mobili-
bus. Colicae, absque diarrhoea, a
cunabulis obnoxia fuit. Tuum, &

188 *Epistola Consultatoriae* ;
quoad diætam, & quoad medicamina,
consilium verecunde petit.

R E S P.

OMni mense sumat bis purgans
A, tribus scil. diebus ante novilunium,
tribus itidem diebus ante lunam plenam.
Cæteris vero mensis diebus,
hora ante jentaculum, prandium,
& coenam, deglutiat tres pilulas B,
superbibendo unciam unam liquoris C.
Caput omni mane frigida perlavandum,
omni vero nocte pedes immittendi sunt
balneo aquæ simplicis tepidæ, spatio semihoræ.

Corporis exercitatio omnimoda quo major,
eo melior. Lectum petat hora nona,
surgat diluculo, negotiaque domestica
ad meridiem usque peragat; tempus vero
pomeridianum, curis vacua, absque sollicitudine
transigat. In his sedulo perseverandum
per sex hebdomadas.

A. \mathcal{L} *Cinnab. nativ. Hungar.* \bar{g} . vj .

189
cum Responsis BOERHAV.
Massæ Pil. Fæt. id. \bar{g} . jx .
Pil. Rusi. \bar{g} . x .
Sal. Polychrest. \bar{g} . $iiij$.
M. F. Pil. N^o jx .
Sumantur una vice.

B. \mathcal{L} *Asæ Fæt. id.* \bar{z} 6 .
Castor. Siberic. \bar{g} . jx .
Galban. \bar{z} j . β
Myrrh. \bar{g} . xv .
Olei stillat. Rosmar. gutt. x .
Sal. volat. Succin. \bar{g} . vj .
Terebinth. \bar{g} . $iiij$.
M. F. Pil. sing. \bar{g} . $iiij$.

C. \mathcal{L} *Aq. stillat. Lavandul.*
Majoran.
Rosmarin.
Ruta
Salviæ ana \bar{z} $iiij$.
Spir. Rosmarin. \bar{z} v .
Tinctur. Succin. \bar{z} $iiij$.
M.

X L I.

Historiam morbi quidem pertinacis puellam nobilem instantis, jussu parentum ejus nobilium, boni quiddam ex salubri tuo consilio expectantium, considerationi tuæ transmittito. Ne vero te diutius interpellem, historia ita se habet. Nobilis ægra tres annos mensesque novem nata, habitus gracilis, corporis & delicati, fanis parentibus orta, sed, ut passim creditur, postremis tribus lactationis mensibus a nutrice non admodum sana lactata, in mense quarto ætatis febrem equidem vehementissimam perpeffa fuit; qua depulsa, scabies humida cum pruritu vehemente, & tumoribus quibusdam, unus quorum in pectore prope axillam suppuravit, & diu materiem purulentam reddidit, nobilem ægrotam spatium trium vel quatuor mensium vexavit. Sed mense decembris 1733, currente tum ætatis mense

cum Responsis BOERHAV. 191
 septimo, ablactata, salubri diæta & bono regimine, a scabie liberata, & sanitati restituta fuit. In mense octobri 1734, quando sola obambulare potuit, quodam die tibia tabulato sinistra incubuit, & geniculum allisit. Viginti quatuor horis plus minus elapsis, geniculum intumuit cum inflammatione, & dolore vehementi; sed hisce cæterisque molestis symptomatis, partem affectam calido spiritu vini camphorati, & similibus, lavando sublatis, ægrota usum articuli ex parte recuperavit. Currente tamen hyeme sequente articulis infirma fuit. Intumescentiæ quoque in parte interiori femoris sitæ super musculos gracilem & sartorium, interterdum etiam in poplite inter tendines flexores, aderant. Remedia, ad tumescencias tollendas, & articulum corroborandum, sed incassum, adhibita fuere varia, ut *spir. vin. camphor. sp. aq. Hungar. camphor.* nempe

℥ *Vitriol. Roman.*

Boli veri, ana ʒ j.

192 *Epistolæ Consultatoriæ,*
Camphor. 3 f. Pulvis subtilif-
simus, & injiciatur in aquæ fonta-
næ bullientis lbj. Fiat aq. camphor.
turbida.

Acetum cum aqua frigida mistum,
& aque frigidæ lavacra. Mense maio
1735, postquam emplastro de minio
cum sapone, ad duodecim dies vel
circiter, geniculum circumvolutum
fuisset, tumor magnitudine ovi largi
gallinacei, ichore contento plenus, in
parte interiore femoris vix latitudi-
ne duorum pollicum supra articu-
lum genu, juxta latus superius mus-
culi sartorii, aderat, quo tumore in
parte decliviore scalpello inciso, lar-
ga quantitas ichoris tenuis & sangui-
nolenti effluxit.

Vulnusculum ope digestivi, & em-
plastri, spatio duarum hebdomadum
vel circiter cicatrice fere obductum
erat; sed fluxu inflammatorio parti
accedente, ulcus ope turundulæ spon-
giosæ patefactum rursus fuit, & ul-
cusculum (cujus cavitas latitudine
pollicis unius cum semisse juxta mus-
culum

cum Responsis BOERHAV. 193
culum sartorium sursum extendit)
liquore deterfivo ope syphonis quo-
tidie lavabatur, turundulæ spongio-
sæ linimento digestivo & pulvere
mercurii præcipitati rubri frequenter
orificio ulcusculi, (sed interdum præ-
cipue) immittebantur, & plumaceo-
li lintei eodem digestivo liti nocte
imponebantur. Per idem fere tem-
pus ad fluxum inflammatorium (cui
ab origine mali pars affecta obnoxia
fuisset) præcavendum, femur latitu-
dine trium digitorum supra orificium
ulcusculi emplastro defensivo circum-
volutum fuit. Hac methodo ulcuscu-
lum ad quatuor vel plures hebdo-
madas tractabatur, & tum pure me-
lius concocto, in quantitate quoque
valde diminuto, turundulæ ablata
fuere, & ulcusculum ope ligaturæ
compressivæ circiter finem julii sana-
tum, & cicatrice obductum fuit.
Ægrotæ nullum medicamentum, ni-
si æthiopem mineralem in parvulis
dosibus bis quotidie sumpsit, cujus
usum toto autumno sequente conti-
nuavit. Per idem etiam tempus ti-

194 *Epistolæ Consultatoria,*
bias & femora ad ulteriorem corro-
borationem in aqua frigida frequen-
ter immerfit, & mense julio sine ullo
vicio in partibus affectis antea ma-
nifesto fuit. Articulus tamen genu si-
nistri dextro paulo grandior erat;
sed ad finem usque decembris nul-
lum ei malum accidit, nisi semel in
mense novembri a lapsu pedis sub-
ito in tabulatum cubiculi, tibia sinistra
nimis protensa, inflammatio & intu-
mescentia cum dolore in exteriori
parte genu sinistri juxta articulum
cito apparuere. Partem affectam
spiritu vini calido lavando, inflam-
matio cæteraque symptomata mole-
sta spatio sex dierum evanuerunt; &
nobilis puella solo obambulare ut
antea, ad diem usque vigesimum ter-
tium decembris, perstitit, quando si-
ne ullo lapsu, vel alia causa mani-
festa (uti modo narrabatur) retrac-
tione tibiæ sinistræ subito observa-
ta, genu ejusdem tibiæ inspiciebatur
tumor parvus, indolens, tactui ce-
dens, ejusdemque fere coloris cum
cute externa, interiorem partem genu

cum Responsis BOERHAV. 195
& inferiorem partem rotulæ inter-
jacens. Aderat quoque retractio
musculorum flexorum tibiæ. Tibiam
flectere, sed vix extendere, digitos
plantarum vero pedis vix tabulato
imponere, neque sola obambulare,
ægrotæ potuit.

Remedia primo adhibita tumori;
sp. vin. calidus, vin. camphor. Ten-
dines quoque musculorum flexorum
in poplite, ad eorum rigiditatem præ-
cavendam, vapore aquæ calidæ ma-
defacti, posteaque oleo lumbrico-
rum inuncti erant. In principio men-
sis januarii 1736, aliis Medicis de
hocce morbo in consultum ineunti-
bus, tumorem in exteriori parte ge-
nu sequenti methodo conabantur dis-
cutere.

Primo, articulus affectus panno lin-
teo quadruplicato, Mindereri spiritu
calido madefacto, ter quotidie circum-
volutus fuit. Secundo, omnis motus
tibiæ prohibitus, & quies injecta.
Tertio, æthiops mineralis bis quo-
tidie in parvulis dosibus, & semel
in hebdomade pulveris purgantis rhei

196 *Epistolæ Consultatoriæ*
optimi ḡ. x. aquilæ albæ ḡ. ij. sumpt.
fit. Hæcce methodus bimestri spatio
observata fuit accurate, quando pu-
stulæ plurimæ inflammatoriæ, cum
dolore & intumescencia in anteriori
parte genu affecti, apparuere. Dolor
& pustulæ cito evanuerunt, sed tumef-
centia ejusdem naturæ cum tumore
supra descripto infra patellam exti-
tit, articulus quoque grandior eva-
sit. Currente mense martio, ægro-
ta tibiam rursus movere permitte-
batur. Articulus tum aqua frigida
vice spiritus Mindereri cum nullo le-
vamine lavabatur. Mense aprili aqua
frigida prohibita; genu spiritu vini
camphorati ḡ. vj. sp. sal. arom. ḡ. β
lavatum fuit. Currente mense maio,
tendines in poplite oleo palmæ, vice
oleo lumbricorum, ungebantur. Per
id etiam tempus ægrota vinum mil-
lepedum bibit, sed vix ulla in mor-
mo mutatio. Mense junio articulum
melius movere, & tibiam paululum
extendere cum difficultate, etiam so-
la obambulare, observatur ægra; tu-
mescentia in genu tamen aderat,

cum Responsis BOERHAV. 197

Per id tempus ægrota serum lactis
caprini bibit, sed nullum medica-
mentum interne sumptum, aut exter-
ne, nisi oleum palmæ, tendinibus in
poplite applicatum fuit. Initio mensis
juli urbem Moffatam in Australi Sco-
tiæ regione sitam curriculo advecta.
Aquas ibi medicinales nativo sale po-
lychresto scatentes trimestri spatio
bibit, totum corpus ægrotae bis in
hebdomade, & articulus genu affecti
semel quotidie, aqua ista moderate
calida lavabatur. Currentibus men-
sibus julio & augusto majorem usum
articuli quotidie recuperavit, sed
mense septembri ad tumescenciam
in genu (nequaquam diminutam)
tollendam, genu zythogala alumine
facta ad quosdam dies lavabatur, sed
tum, uti mihi narratum fuit, immo-
bilis articulus cum impotentia am-
bulandi tibiamque extendendi cito
coepit recrudescere. Mense octobri,
ob acris illius regionis tempore hy-
berno intemperiem, ægrota domum
vehabatur, ex quo tempore vix ulla
in morbo alteratio, qui impræsen-
tiarum ita se habet. R iij

198 *Epistola Consultatoria;*

1°. Tumor fungosus, indolens, tactui cedens, vix quarta parte latitudinis pollicis unius excedens superficiem, in exteriori parte genu sinistri, inferiorem rotulae partem & externam epiphyfin tibiae interjacens: rotula mobilis, sed tumescencia ejusdem naturae fungosae obducta.

2°. Tumescencia in interna epiphyfi tibiae sita.

3°. Tumescencia in lateribus & anteriori parte genu sita.

4°. Manifesta retractio musculorum flexorum tibiae. Tumescencia quoque tendines illorum in poplite interjacens; sed adhuc nullum adest signum suppurationis in poplite, aut genu.

5°. Tibia emaciata; sed nec dolor, nec decoloratio in tibia aut genu. Tibiam flectere, sed neque extendere, vel plantam pedis tabulato imponere, potest. Nullum remedium anteriori parti genu impraesentiarum adhibetur, sed tendo-flexores in poplite oleo lumbricorum quotidie unguuntur. Nullum remedium internum nisi infusum sarsaparillae &

cum Responsis BOERHAF. 199
ligni sassafras quotidie sumit. Interdum quoque infusum rhei optimi in vino Gallico albo (cui infuso ab anniculo aut circiter assueta fuisset) bibit. Reditus ad Moffat praesenti vere propter aquas medicinales constituitur. Dieta ab infantia salubris & bonae digestionis; juscula scilicet hordeacea, avenacea, panis triticeus, & similia, non veropisces, lac, aut cibus oleaginosus, vel aromatibus conditus, aegrotae permittuntur. Potus ordinarius, cerevisia tenuis bene fermentata. Excepto supra descripto morbo, nobilis puella bona valetudine fruitur, satis alacris, bene dormit, appetitus & digestio boni, excretio alvi regularis. A descriptione hujus morbi liceat quaerere,

1°. Morbi diagnofin, prognofin, & methodum medendi.

2°. Numne ab extenfione tibiae impossibili linimentum Haversianum in crassitiem tendit, indeque anchylosis metuenda?

3°. Numne a tumescencia epiphyfios, partes externae, tegumenta scilicet

200 *Epistola Consultatoriæ*,
carnosa, membrana cellulosa, vel
os, affici videntur?

4°. Ab analysi chymica aquæ Mos-
fatæ medicinalis, numne hæc aqua
ad morbum tollendum conducere
videtur; & etiamsi suppuratio tu-
moris in genu metuenda sit, numne
lavatio tumoris cum aqua ista cali-
da suppurationem prohibebit?

R E S P.

LEgi, perpendi, intellexi, mor-
bum nobilis puellæ, atque inde
acerbe dolui, quia morbus ille gra-
vis, & curatu difficillimus. Læsa fuit
articuli fabrica genu ibi loci, ubi li-
gamenta, periostea, tendines, cryp-
tæ Haversianæ, fere nuda, facile of-
fendi possunt, labem impressam lon-
ge facilius retinent, sanari vix queunt
unquam. Quum enim omnes hæc par-
tes membrana cellulosa intercurrente
separatæ, atque hinc lubrica mo-
bilitate agiles inter se maneant, ita
quoque si membrana hæc semel sup-
purata fuerit, relinquit semper hinc

cum Responsis BOERHAV. 201
inde sinuosa volumina, quibus de-
tentus ichor nova semper mala fa-
cit recrudescere, dum interim quo-
ties membrana eadem consumpta
mox tendines, ligamenta, & cæte-
ræ membranæ, quam arctissime con-
crescunt inter se, sicque mobilita-
tem prorsus tollunt; quo quidem ca-
su flexores semper extensoribus lon-
ge prævalent. Quod malum augetur
magis dum simul fungosi tumores in
degenerascentibus cryptis exoriantur,
ipsoque incremento partem im-
pediunt, & omnia vicina trahunt in
contagium. Præcipue tamen articulo
jam immobili, etiam in ipsis ejus ca-
vitatibus metuenda erit linimenti
Haversiani ulterior incrassatio, exitura
in anchylosim immedicabilem. Moliri oportet ideo sanationem mor-
bi dum recentior, dum ætas pue-
rilis spem facit reddendæ flexilitatis.
Præcipue hæc suadeo.

1°. Mane & vesperi loca affecta diu
& molliter perfricanda sunt pannis
asperiusculis, calidis, ficcis, spatium
quadrantis horæ, cavendo ne nimis

202 *Epistola Consultatoriæ,*
forti frictione inflammentur partes.
Statim a frictione hac femur & crus
in directum quantum fieri potest ex-
tensa ita locanda sunt supra vaporem
aquæ calefactæ, ut halitus undique
adpellat ad juncturam genu, atque
lintea cera incrustata sic circumpon-
nenda, ut coerceatur fumus calidæ
ad eundem undique articulum. Id
ita continuandum ea lege semihorio,
rite curando ut semper calida teneatur
aqua, ut vapor fieri queat. Postquam
hoc peractum, siccata partes
rite extendendæ, flectendæque sæpe,
satisque fortiter, quantum id sine
periculo effici poterit. Postremo em-
plastro A, ad alutam extenso cir-
cumdando, quod applicatum semper
maneat, tantummodo tollendum mane
& vesperi, dum balneum vaporis
adhibetur.

2°. Omnia hæc commodissime fieri
poterunt aquis Mossatanis sic usurpatis.

3°. Oportebit machinam construere,
quæ femur & crus lento gradu disponat
ut jaceant in directum, qualem

cum Responsis BOERHAV. 203
quam quis facillime huic negotio idoneam
excogitet; aliter enim, flexo poplite
diu & semper, sensim contractio in
flexuram ingravescit, tandemque in
rigidam penitus contracturam vertitur.

1°. Dum hæc ita peraguntur, simul
conferet largior usus herbarum B,
lenissimarum ex iis quæ antiscorbuticæ
appellantur, modo id a tenella ætate
obtineri poterit. Atque hæc quidem
ea sunt quæ adversus urgens malum
opponenda arbitror. Illa vero tanto
sane confidentius commendo, quo eadem
magis cerno affinia haberi illis quæ
jam a Medicis feliciter & prudenter
peracta. Illis fortunatum eventum
secundet Numen.

Leydæ 17²³ 36.

A. *℞ Emplast de Melilot.*

Mucilagin. ana ʒ j.

Galban. lectiff. ʒ v.

Ol. infus. Castor. ʒ j.

M. exactissime pro Emplastro. ad
alutam extendendo.

℞. ʒ. Recentiss. Agrimon.

Beton.

Chærophyl.

Melissæ

Veronic.

Virg. Aur.

Urticæ ana q. f.

Minutissime conficiæ parentur in-
star potus *Thé*, ut inde bibat ʒ ij. ter
de die vacuo ventriculo.

X L I I.

Generosa Domina vidua, de-
centibus virtutibus ornata,
quadraginta octo annorum per vitæ
decursum satis sana fuit, nisi quod
aliquot retro annis colicæ hysteri-
cæ subinde sit obnoxia. Anni fere inte-
gri proxime elapsi decursu ipsi desti-
terunt menses, laboriosus interim
ingravescit fluor albus, non sine
virium dispendio. Aliquot ante præ-
teritos menses Dominam invasit
dolor peridiocus atrox, qui adhuc

durat, ad os sacrum & femur dex-
trum, comitante simul in hypoga-
strio cruciatu admodum dolorifico
instar parturientis, cum uteri pres-
sione ad inferiora. Nullus externe
apparet tumor nec in femore nec in
abdomine, ingens tamen vexat ar-
dor ab osse sacro ad os pubis. Ute-
rus manu exploratus tumidus senti-
tur & durus; qui paroxyfmi tempo-
re prolabitur in finem pudoris (tunc
simul vulvæ latera relaxata) cessan-
te dein dolore ad naturalem uterus
redit situm. Pudendi labia cum
nymphis excoriantur. Cæterum con-
tinue stillat ichor subcruentus, non
tamen graveolens. Ab an utero, an
a vagina, vix liquet symptomatis
supra recensitis. Bis quotidie lacef-
situr nobilis Domina; adoritur enim
dolor circa horam nonam matuti-
nam simul & vespertinam, qui per
horulam ingravescit, dein mitigatur
ab opio hora somni assumpto. Durat
malum in meridiem, quod matutina
hora invaserat. Mitto tibi, vir Ce-
leberrime, consulendi gratia, casum

206 *Epistolæ Consultatoriæ*,
supra descriptum, de quo tua cogi-
tata mihi transmittas vehementer
cupio. Utinam te coram frui, & con-
sulere detur! Omnia fausta tibi
Discipulus olim tuus, tui observan-
tissimus, precatur.

29 Dec. 1735.

R E S P.

Lætus accepi tuas, quoniam in-
telligo inde recte te valere,
Medicinam exercere feliciter, atque
mei esse memorem. Intenta cogita-
tione expendi literarium argumen-
tum, neque absque dolore vidi no-
bilem Dominam scirrhusi uteri ma-
ligna fane diathesi laborare, quippe
carcinomatosi quid habet. Ortus
mali, locus affectus, symptomata,
ætas, materies rejecta, nimis id
confirmant. Fit inde ut sensus disten-
dentis mali perpetuum tenesmi im-
petum faciat, & conaminis partu-
rientis speciem, quæ urget uterum
deorsum, paritque cætera.

Censeo balnei, semicupii, usum

eum Responsis BOERHAV. 207
profere, quo depurentur emollian-
turque partes, & aperiantur lacunæ
muco plenæ, sicque eliciatur præ-
sens materies infessu emollientium.
Ubi vero horum ope eo respectu
melior uteri conditio, tum roboran-
das ejus partes puto vapore incensi
thymiamatis A, quod pauca copia
prunæ inferfum in flammam vola-
tilem abit, divaricatis parum femo-
ribus excipiendum inferiore corpore,
dum eo determinatur per pendula
vestimenta. Interea semel in hebdo-
made, mane, jejuna, bibat purgans
B una vice, & vesperi hora quinta
potionem soporata C, uno haustu.
Cæteris diebus hebdomadæ sumat
ter in die, vacuo ventriculo, tres
pilulas D, cum uncia potionis E
frigidæ.

A. ℥ *Mastich.*

Oliban.

Styrac.

Lap. Calamin.

Succini ana ʒ v.

M. F. Pulvis pro Thymiamate.

B. ℥ *Lap. Cancr.* ʒ ʒ
Hæmatit. ḡ. iij.
Rhei ḡ. x.
Scammonii ḡ. viij.
Stib. Diaphoret. ḡ. xvj.
 M. F. *Puly. tenuis.*

C. ℥ *Aq. stillat. Cinnamom.* ʒ j.
Tinct. Opii gutt. x.
Spir. Nitri dulc. gutt. x.
Syr. Violar. ʒ ij.
 M.

D. ℥ *Gumm. Ammon.* ʒ ij.
Balsam. Peruv. ʒ ʒ
Croci optimi ḡ. xv.
Galban. ʒ ij.
Rhei ʒ j. ʒ
Succi Catechu dicti ʒ ij.
Terebinth. ʒ ʒ
 M. F. *Ril.* ḡ. iij.

E. ℥ *Aq. stillat. Salviæ*
Menthæ
Rutæ ana ʒj v.
Spir. Menthæ

Tinct.

XLIII.

Generosus quidam septuagenarius, equitans duo vel tria millia passuum, dolore cum pruriginè molesta circa os sacrum, sed imprimis ad glandem penis, correptus est, superveniente dein mingendi conatu; unde & urina copiose evacuata est. Sed post pauca minutalis, sed inanis, sequitur conatus cum dolore penetrantissimo, nec prius removente vel remittente, quam moveri desierit. Sæpe quoque thrombòs cum urina minxit. Quandoque duas tertias partes ejus constituentes, atque hujusmodi urinæ sanguinolenti unc. xij. simul emissas vidi. Olim erat referta tenuibus rubellis arenulis.

R E S P.

MEtuo calculum in rene, in vesica vix, licet ingratus sensus caput penis afficiat; solent quippe eadem mala produci a cruore intra vesicam coacto, nullo lapide ibidem hospitante. Remedium erit omnibihorio diei deglutire ʒ ʒ de condito A, semper supersorbens uncias duas apozematis B; hæcque debent continuari religiose per decursum sesquimensis. Eodem tempore cavendum ab omni acri, calefaciente, irritante, nimisque movente. Quare & animus quoque sedetur. Si hæc faciat, magna spes est malum illud hisce remediis mitigatum iri. Aspiret Deus.

A. ʒ *Balsam. Peruvian.* ʒ ʒ
Catechu ʒ j.
Mannæ puræ ʒ j.
Mastich.
Oliban. ana ʒ ij.
Pulp. Cassiæ recent. ʒ ʒ

cum Responsis BOERHAV. 211
Succi Glycyrrh. inspissat. ʒ vj.
 M. F. Massa bene permista.

B. ʒ *Flor. Althææ* p. iij
Fol. Althææ m. ʒ
Parietar. m. ij ʒ
Rad. Glycyrrh. ʒ j. ʒ
Hyperici cum toto m. ij.

Coque in aq. fontan. per semihoram; dein per pannum expressis ʒ iij. admisce

Sal. Prunell. ʒ j.
 M.

X L I V.

DOmine, quinquagesimum jam ætatis annum implevi, & flores per biennium penitus cessaverunt, qui antea, dum valetudine fruebar, fatis benigne & usitate semper profluxerunt; sed postea torrens & ardens in utero fuit dolor, qui stranguriam & hæmorrhoides dein mihi intulit. Membra tumefacta calida & integre sunt sicca. In lecto meo pes-

Sij

212 *Epistolæ Consultatoriæ* ;
sime habeo ; unde fit ut somni di-
midia horæ parte diutius non pro-
trahantur. Quaque septimana non
pari ratione me invadit dolor ; sed
nunquam unam intermittit horam ;
quin semper me affligit. Frequenter,
Medico consulto, alvus purgatione
citius, & missus sectione venæ fan-
guis, cujus nimia diminutione hy-
drops cum minimo corporis labore
ventre & cruribus me minatur. Jam-
pridem ad meas perveniens aures
te artis Medicinæ præclare esse pe-
ritum, has tibi mitto litteras, opem
tuam infelici meo statui imploratu-
ra ; quæ sum vestra humillima,
etsi ignota, serva.

R E S P.

INtento consideravi animo ægritu-
dinem quam epistola describit, at-
que meditatus conclusi mecum quod
sanguis acer, atque vergens in atrabi-
liarum, obsidet vasa in hypogastrio
& in pelve locata, præcipue quidem
circa uterum, vesicam, & intestinum

cum Responsis BOERHAV. 213
rectum. Verendum videur ne hic sen-
sim tumores oriantur maligni scir-
rhosi, sæpenumero malum habentes
exitum. Qui ut caveantur, mihi qui-
dem aptissimum censetur ut Domina
mane, ubi de lecto surgit, sedeat in
balneo aquæ calidæ ita ut aqua seden-
tis in vase pedes, crura, femora, ad hi-
pogastrium usque attingat; maneat in
ea per semihoram, dein in calido cu-
biculo ante ignem, vel hypocaustum,
detersæ, ficcatae, illæ partes
perfricentur pannis calidis, ficcis,
ex lana. Vas id commode fit si habet
longitudinem ab osse sacro ad plantas
pedum; latitudinem corporis Domi-
næ, & altitudinem sesquipedis; ita ut
insidere queat femoribus & cruribus
horizontaliter exporrectis. Interim
largiter erunt interne assumenda quæ
lenire queant acria humorum, re-
solvere spissa, & vasa expedire ab iis
quæ eadem obstruunt.

Et conducunt quam plurimum ca-
tapotia A, si inde sumantur tria om-
ni trihorio dier, incipiendo mane ho-
ra septima, continuando in septimana

214 *Epistolæ Consultatoriæ* ;
 vesperthinam, & semper superforber-
 do ʒ iij. de Apozemate B ; deinde
 victus siccior simul ex assis, pane bis-
 cocto, paucio vino Lusitanico ; &
 exercitia corporis præcipue com-
 mendanda.

Omnia vero hæc sesquimenſe in
 usum protrahenda prorsus puto,
 priusquam desiderio respondere queat
 eventus ; quem fortunatum velit
 Deus.

Leydæ 17 $\frac{3}{4}$ 36.

A. ʒ *Lap. Hæmat.* ʒ j.
Mastich. ʒ j. ʒ
Opopanac. ʒ j.
Rhei ʒ j. ʒ
Succi Glycyrrh. inspissat. ʒ iij.
Terebinth. ʒ ʒ
 M. F. Pil. ʒ. iij.

B. ʒ *Rad. elect. Bardan.*
China
Eryng.
Sarsaparill.
Scorzonera ana
 ʒ i. ʒ

cum Responsis BOERHAAV. 215
 Fracta, scissa, & contusa, co-
 que in aq. dulc. q. f. per horam ; dein
 adde

Rad. elect. Fœnic.

Glycyrrh. ana ʒ j. ʒ

Ebulliant iterum per 7. minut.
 dein decocti t̄b̄ jv admisce *Sal. Poly-
 chrest.* ʒ ij. & exhibe.

XLVI.

Nobilissima Domina triginta an-
 nos nata, matre & avo mater-
 no scorbuticis, parentibus aliter sat
 sanis orta, ingenio acerrimo, nervis
 delicatissimis, nimis mobilibus, præ-
 dita, dolorem acutissime perſentit.
 Innumeros a scorbutico, & male affec-
 to hepate, morbos perpeſſa, conſilium
 Celeberrimi Boerhaavii expetit.
 Annum agens duodecimū vario-
 las confluentes peſſimæ indolis vix
 ſuperavit, poſthac bilis vomitu, do-
 lore ventriculi, & inappeten-
 tia, per annos afflicta. His vix debel-
 latis ſcorbutus peſſimus cum den-

tium vacillatione, gingivarum putredine, erosione, crurumque ulceribus foedis, invasit, qui usum Aq. Mosfatenfium, & antiscorbuticorum fere omnium, illufit. Cum de ea fere conclamatum esset, ad salivationem ope mercurii confugitur, & probò quidem eventu. Redierunt vero brevi symptomata hepatica, & scorbutica.

Ineunte anno 1726 matrimonium contraxit. Abortum passa, multum debilitata est. Gravida denuo lecto, præ uteri ejusque ligamentorum doloribus acerbis, affixa, vix foetum retinuit dum in utero gestaret, & post partum omne malum sedem pristinam in hepate deseruisse, utrumque occupasse videbatur. Post multos a puerperio menses, e lecto eximi nequit præ doloribus uteri horrendis, cum dislocationis, ut ajebat, sensu ex debilitate. Summa tum macie confecta erat. Aderat interim tumor in uteri parte sinistra, digito in vaginam demisso palpabilis, qui diuturno usu decocti & pilularum quarundam

cum Responsis BOERHAV. 217
 rundam evanuit. Debilitas, dolor, & dislocationis sensus, diu restarunt. Thermas Anglicanas sine fructu adiit, longioris tamen itineris beneficio symptomata hæc sensim evanuerunt. Exeunte autumnò anni 1729, malum vetus denuo recruduit; doloribus ventriculi horrendis, imprimis si alvus non responderet, discruciatà est. Ineunte hyeme, tumor ovum anferinum mole æquans, in dextro hypochondrio eam regionem attingens ubi jecur pyloro incumbit, se palpandum distincte præbuit; in quo nunc dolor pungens, nunc gravitatis sensus, percipiebatur. Aderant ructus nidorosi, rancidi, quos putredinem vocavit. Dolor in pylori regione plerumque fixus manebat. Inter scapulas haud raro, & subinde per totius ventriculi ambitum, infestabat. Ad omnem tussendi, aut plenius inspирandi, conatum male multabatur. Haud raro sternum aut diaphragma deorsum explicare tentanti respiratio intercipiebatur. Vix ulla aderat febris, stomachi ægritudo, nausea,

218 *Epistolæ Consultatoriæ*,
vel ad vomitum propensio. Ufu de-
cocti, & pilularum, &c. non solum
symptomatum savities, sed & tumor
imminuebatur. Temporis favore,
rusticatione, exercitiis forte, & feri
lactis caprini potu, menses æstivos
& autumnales vix molestos habuit.
In Urbem reduci ingruente hyeme
omnia recidivam minitabantur; sed
prophylacticis temporius adhibitis,
hyemem non adeo incommodam
transegit. Ineunte verò februario
hujus anni in rheumatismum, hic
tunc temporis epidemicum, incidit.
Hujus reliquæ, cum scorbuto, om-
nium forte malorum fonte, conspi-
rantes, doloribus atrocioribus cru-
rum manuumque, imprimis vero
genuum & cubitorum, pessime mul-
tarunt. Aderant tum maculæ cru-
rum maxime purpureæ; cum quibus
tumores plerumque pertinaces, no-
dorum majorum ritu, elevabantur,
qui soli sôtui antiscorbutico cede-
bant. Nondum in integrum restituta,
spe auxilii ab acidularum aliarumve
usu, imprimis a Cl. Boerhaavii con-

cum Responsis BOERHAV. 219
filio, patriæ valedixit. Menses fere
inculpabiles plerumque debite satis
fluxerunt. Medicamenta per tot
morborum decursum, ex fonte
Boerhaaviano maximam partem
deprompta, usurpavit innumera,
attenuantia nimirum, resolventia,
eliquantia, evacuantia, roborantia,
antiscorbutica, anti-icterica, pilulas,
decocta, infusa, julapia, cataplas-
mata, fomenta, emplastra, scuta;
succos expressos, serum caprinum,
aquas nostrates Moffatenses sale na-
tivo polychresto divites, Bathonien-
ses apud Anglos, Pyrmontenses &
Spadanas huc delatas, cum præ-
scriptorum multitudine numeratim
non recensenda. Forsan tamen abs-
re non erit, Celeberrimi Viri cum
venia, eâ quorum usu, ad incitas
redacta sæpius revixit, indicasse.
Pilulas aliquot majores bis terve in
die deglutivit, ex sapone, myrrha,
opopanace, balsamo Peruviano,
pulvere rhabbarbari & succini, cum
oleis chemicis menthæ & cinnamo-
ni, confectas; quibus addebatur

220 *Epistolæ Consultatoriæ,*
aloe, quoties plus detergendum merat.
Superbibit decoctum lignorum in
quo infusa erant, semen dauci syl-
vestris, mentha cum croco Anglica-
no, addito vino Hispanico, & mille-
pedum succo. Infusum pulveris ipe-
cacuanhæ vomitum optimo cum
fructu movet. Elixir proprietatis
cum aceto paratum, cum dupla sy-
rupi de rhamno quantitate, tincturam
purgantem constituunt.

Intentiones nobis fuere obstructa
& impacta leniter solvere, & eliquare,
soluta abstergere, vasa renalia cu-
tisque spiracula patula reddere &
retinere, vires denique sustentare.

R E S P.

MOrbus acri, tenui, scorbuti-
co, sero sanguinis imprimis
oritur; hinc ossibus visceribusque
dolor fere erodens. Accedit mobi-
lissimi, agilissimique corporis, fa-
brica tenerrima, & acutæ quoque
bilis efficacia. Quin & arthritici quid
tormenti interspergi videtur; unde

cum Responsis BOERHAV. 221
malum complicatum, sævum, mi-
nax, atque summam in tractante
Medico prudentiam requirens.

1° Aer liber rufficanus conducet,
nimis calidus vitandus.

2° Cibi ex oleribus, fructibus
horæis maturis, carne recenti, pa-
ne, lacte; potus ex aqua Spadana
æquali lacti mista.

3° Exercitia corporis assidua qui-
dem, sed valde moderata.

4° Somnus largus valde.

5° Balnea aquæ dulcis ad pedes
& crura quotidiana.

6° Bibat omni trihorio diei unc.
j. succi A, quinquies interdum.

7° Vesperi cubitum itura, bibat
unc. j. potus B.

A. ℥ Acetof. m. j.

Beccabung. m. iij.

Charophyll. m. j.

Cochlear. m. 8

Puris, lectis, tufis, exprime fuc-
cum, addendo feri lactis q. f. Omni
mane exhibeantur succi pressi ʒ vj.

222. *Epistola Consultatoria,*

B. ℥ Aq. stillat. Cortic. Aurant.
 Cinnamom.
 Citreor.
 Melissæ ana ℥ j.
 Mivæ Cydoniorum ℥ j. ℞
 Spir. Embryonis ℥ jv.
 Syrup. Violar. ℥ vj.
 Tinct. Succini. gutt. x.
 M.

X L V I.

Fœmina illustris, plusquam sexagenaria, sana, vegeta, dolorem nephriticum nunquam perpeffa, a decennio jam urinæ difficultate laborare cœpit. Procedente tempore sensim aucta hæc *Dyspſia*, cum dolore lancinante circa finem emiccionis. Sæpe recurrit hoc malum, intervallis tamen sat longis distinctum; ita ut per menses aliquot molestia immunis sæpe persisteret ægrota. Tandem vero præter *Dyspſia* accedebat quoque mictio sanguinolenta,

cum Responsis BOERHAV. 223
 præcipue post deambulationem, aliaque exercitia. Omnia sensim ingravescebant symptomata, inter quæ non minimum doloris exhibebat tenesmus, seu inanis reddita est cupiditas, simul ac urina reddita est. Intervalla sanitatis breviora sunt, ac levioribus de causis ingruit malum intolerabile. Quærit ægrota quibus medicamentis demulceri possit tam horribilis dolor, quemque potissimum victum insituerere debeat.

R E S P.

Examinatio attenta mali descripti facit, ut constet quod asperateat in rene calculus qui motu, vel pressu, sanguinem vasis eliciat, fibrasque nervorum in principio ureterum faciat dolere, atque continuitate harum in vesicam usque excruciet partes.

Acria, nimis repletia, humores exagitantia, vitare quidem oportet quam sollicitissime; mitia vero, parva simul copia capta, sedantia, se-

224 *Epistolæ Consultatoriæ*,
dulo adhibenda. Potus ex recenti
lactis sero cum pauco melle commu-
ni optimus. Cibi ex farinosis, vege-
tabilibus, oleribus mitioribus, fruc-
tibus horæis prorsus maturis, jure
carnium, carne recenti, ovis, lacte,
sunt.

Ex medicamentorum supellectile
sumat mane hora septima, octava,
nona, decima, ventriculo prorsus
vacuo, \mathfrak{z} β simul de condito A, su-
perbibens semper post quilibet do-
ses \mathfrak{z} iiij . de liquore B calido. Hæc
quidem ea lege continuanda erunt
per decursum sex hebdomadum, ut
periculum fiat an calculus, malo-
rum omnium suspecta causa, minui,
aut molliter expelli, queat; quod
Deus factum velit.

A. \mathcal{L} *Croci optim.* \mathfrak{g} xv.

Curcum. \mathfrak{z} β

Mannæ \mathfrak{z} x.

Pulp. Cass. \mathfrak{z} vj.

Rhei \mathfrak{z} j.

Succi Glycyrrh. inspissat. \mathfrak{z} vj.

Terebinth. \mathfrak{z} j.

M. F. Massa.

cum Responsis BOERHAV. 225

B. \mathcal{L} *Flor. rec. Althææ*

Sambuc. ana \mathfrak{z} β

Fol. rec. Alth. Pariet. Scabios.

ana m. j.

Rad. rec. Gramin. ana \mathfrak{z} ij.

Cum aq. decoct. per $\frac{1}{2}$ hor. adde

Rad. rec. Glycyrrh. \mathfrak{z} j.

Sem. contus. Anisi. \mathfrak{z} vj.

Ebulliant iterum parum, dein tb jv.
exhibe.

X L V I I.

Nobilis ægra novem annos nata,
cujus pater adolescens scrophu-
la laborasset, a sexto ætatis anno ad
octavum, pruritus (parvis tantum
interpositis intervallis, medicamen-
tis obtentis) & eruptiones cutaneas
perpeffa fuit. Hisce tandem abactis,
tumores circa collum, faciem, glan-
dulasque corporis, variis in locis,
molles, pallidi, orti sunt cum debi-
litate & inertia totius corporis. Do-
mi semper fere vitam sedentariam

226 *Epistolæ Consultatoriæ*,
agit; *thé*, & cibis farinaceis, maxime
usa est. Mane præcipue, & vesperi,
magno calore occupatur, usque ad
gradum 96, vel aliquando centum,
cum inappetentia, & urina pauca,
pallida, aquosa.

R E S P.

Debita cum cura dum contem-
plor historiam satis exactam
mali descripti. Credo peccare im-
primis hoc in corpusculo cacochy-
miam, vergentem in spissitatem,
facile coagulabilem ad vasa minora,
præcipue ad glandulas. Id docet vi-
tium cutaneum prius, mox tumores
lenti, jam forte systema internum
iisdem laborans.

Remedio erit quotidiana univer-
sæ cutis, & fortis satis, perfricatio,
diu satis instituta, quantum ejus
corpusculum commode ferre poterit.
Tum exercitatio sedula, & continua-
ta ad sudoris instantis levissima præ-
nuncia, vacuo imprimis ventriculo
instituta, ante jentaculum, pran-

cum Responsis BOERHAV. 227
dium, & cœnam, proderit. Somnus
largior in lecto siccissimo, elatiore
ædium parte, meridiei exposita,
vesperi nona inchoandus. Cibus ex
iis quæ modice attenuant, facile di-
geruntur; cerealia, farinosa bene
fermentata; panis biscoctus; olera
tenuiora, cichoria, brassica rubra,
beta, spinachia, caro recens, assa
alba aut elixa, cum oleraceis herbis.
Potius proderit qui paratur de aqua
mulsâ admixta, & quarta parte vini
albi dulcis. Deglutiat vero omni tri-
horio diei tres pilulas A, superbi-
bendo semper unc. iij. decocti B.

Hæc gnaviter profecuta Domi-
cella levabitur, sub arte & auspiciis
sapientissimi Medici, cui salus ejus
commissa est. Id faxit Deus.

Leydæ 17²⁹/37.

A. ℥ *Gumm. Ammon.* ʒj.
Bulb. Ari recent. ʒj. ʒ
Croci ḡ xij.
Galban.
Myrrha ana ʒj ʒ
Sap. Venet. ʒ iij.

228 *Epistolæ Consultatoriæ* ;
Terebinth. ʒ ʒ
M. F. Pil. ʒ iij.

B. ℞ *v. Rad. aperient.* ana ʒ ij.
Concissas & contusas coque in aqua
per semihoram tum adde
Sal. Absynth. ʒ j.
Sem. iv. calid. min. ana ʒ ij.
Ebulliant iterum parum vaso
clauso, dein it̄ jv. exhibe.

XLVIII.

Nobilis Domina annum ætatis
quadagesimum tertium agens,
corporis habitus gracilioris, nego-
tius domesticis exercitata, secunda
fruebatur valetudine; donec ante
elapsos quinque annos, cum esset gra-
vida, febre continua violenta est cor-
repta, quæ calidiore regimine fuit
tractata; tamen post aliquod tempus
convaluit. Postea partu difficili eni-
xa est foetum. Tempore partus do-
lore excruciabatur fere intolerabili
in dextro abdominis latere juxta ossis

cum Responsis BOERHAV. 229
ilii regionem, qui, foetu in lucem
edito, statim evanescebat. Diebus a
partu elapsis duobus, totali urinæ
suppressione fuit correpta, quam ex-
cepit febris continua, præcedente
paulo mitior. Ab hoc tempore ab-
domen intumescere deprehendebat,
graviditatem adeo mentiens, ut ar-
tis obstetricandi peritissimi consulti
gravidam esse pronunciare non du-
bitaverint: sed temporis diuturnita-
te, intumescentiam morbosam de-
monstrante, suasu Medicorum rus
petens lacte vescebatur: sed intumes-
centia in dies augebatur, omniaque
in pejus ruebant.

Tandem abdomen mirum in mo-
dum undique æquabiliter tumefac-
tum est, & durities jam quædam sub
costis inferioribus dextris tactu se-
prodit. Cl. Boerhaavii consilium hu-
millime petit, &c.

RESP.

OMni re rite examinata, atque perpenſa, cenſeo malum quo Matrôna laborat eſſe duplex. In abdomine vel in omento, aut in crepidine jecoris inferiore, ſcirrhoſa eſt durities, & aquæ præterea in veſica collectio, ut videtur. Utrumque pertinax & arduum curatu in corpore hujus ætatis, & matre tot enixa liberos.

Ad fanationem requiritur ut ſuſtineantur vires, matières fundatur, & ut fuſa per alvi imprimis vias educatur. Hæc efficiuntur fricitione abdominis ante focum diuturna, & tam forti quam corpus ferre queat; inunctione deinde fricitione adjuncta; tum uſu medicaminum præſcriptorum quotidiano, ea tamen lege, ut quam prudentiſſime obſervetur, an forte matières ſoluta incipiat moveri; quod nauſea, vomitus, tormina alvi, diarrhœa, anxietas, docent; tum enim opus erit minus urgere, donec

cum Reſponſis BOERHAV. 231
iterum motus quietſcat, quando denique inſtandum erit, eadem rurfus methodo.

Facit Deus his reſtitui valetudinem in integrum.

Leydæ 17⁵36.

℥ *Ol. ſillat. Juniper. gutt. vj.*

Pil. Ruſi ʒ ij.

Sal. Polychreſt.

Tartar. Vitriolat. ana ʒ ʒ ſ

Terebinthinæ ʒ. vj.

M. F. Pil. ʒ. v.

Capiat iij. hora ſeptima matutina, hora octava, & ſeſquioctava, ſuperbibens vaſculum *Theanum* mixturæ ſequentis,

℥ *Aq. ſillat. Junip. ℔ j.*

Rob. Junip. ʒ ij.

Spir. Junip. ʒ ij.

Tinct. Myrrhæ ʒ j. ſ

M.

℥ *Unguent. Arthanit.*

Martiat.

Nervin. ana ʒ ʒ ſ

232 *Epistolæ Consultatoriæ,*

M. F. Linimentum, quo inungatur abdomen bis de die ante focum, & postea tegatur molli aluta.

X L I X.

JUENIS generosus, annum agens vigesimum tertium, præteriti anni mense augusto, tenuis cerevisiæ ampullam æstuans epotabat; & vix duobus vel tribus diebus elapsis, confusio totum corpus occupabat, dejectio spirituum, & vertigo cerebri perpetua. Ægritudo stomachi valde disturbati, venti ructatione secuta, per duodecim horas simul manere solet sine intervallo; præterea stomachus laborat tumore. Juvenis pro horum malorum remediis applicuit se Medico qui pro hysterico morbo captans, vomitorium & guttulas hystericas præscripsit. Ægritudo, ut putabat, paululum diminuta est, sed ructatio venti & spirituum dejectio remanserunt. Alvus admodum astricta est. Juvenis est pulchræ, & floridæ crasis,

cum Responsis BOERHAV. 233
crasis, paululum vero emaciatus. Olim sanitate perpetua fruebatur, sed ægritudo qua nunc laborat negotiis vel societati imparem reddit. Tua præscripta, & regimina, hujus juvenis gratia, Medice celeberrime, maxime desiderata sunt.

R E S P.

ÆStuans dum frigidam tanta bibit copia fecit ut sanguis circa latissima præcordiorum vasa subito frigesactus coiverit; hinc impeditis jam visceribus, atque obstructis, omnia mala, quæ tam difficulter iterum sanari queunt, orta. Oportet uti victu molliore, ex jure carnum, ole-ribus culinariis lenioribus, fructibus horæis bene maturis, farinosis cerealibus, cerevisia tenui. Abdomen quotidie, & mane, diu fortiter perfri-candum pannis asperis, calidis, sic-cis; exercendum ambulatione, equi-tatione, unctione, corpus; quo plus, eo melius.

Somno autem liberius indulgen-
V.

234 *Epistola Consultatoria*,
dum erit. Inter ea utendum medica-
mentis quæ blande solvunt, atque
attenuant, neque tamen nimium exa-
gitant sanguinem.

Cui quidem proposito consultum
velim ut fumat ter in die, vacuo ven-
triculo, hora nempe ante jentaculum,
prandium, & cœnam, tres pilulas A,
semper superbibendo unc. jv. decocti
B; atque ea quidem omnia continuet
sex hebdomadas spe levaminis, quod
opto.

Leydæ 17 $\frac{3}{8}$ 36.

A. \mathcal{L} Borac. \mathfrak{z} j.
Croc. \mathfrak{g} . vj.
Curcumæ \mathfrak{z} j.
Rhei \mathfrak{z} \mathfrak{b}
Sap. Ven. \mathfrak{z} v.
Terebinth. \mathfrak{g} . xij.
M. F. Pil. \mathfrak{g} . iij.

B. \mathcal{L} Rad. Anonid.
Bardan.
Eryngii.
Fenic.
Gramin. ana \mathfrak{z} ij.

cum Responsis BOERHAV. 235

Sal. Absynth. \mathfrak{z} j.

Cum aq. decoct. spatio sem. horæ \mathfrak{b}
jv. admisce

Syrup. \mathfrak{s} . Rad. aperient. ana \mathfrak{z} ij.

L.

VIR DOCTISSIME,

Sententia vestra in subsequente
sævide exoptatur, ubi rem quam
ample, ut mihi repræsentatur, ma-
nibus vestris transmittito. Anno 1731,
Virgo tenera, annos agens viginti,
ab equo cecidit in os temporale fini-
strum. Inde contusio magna, (nullum
autem vulnus sequebatur) cum do-
lore acuto & perpetuo. Paucis exinde
diebus Medicus accersitus, V. S. per-
acta, emeticum & catharticum pro-
pinavit, epispasticum vertici, & cu-
curbitulas humeris, applicavit. Nul-
lum autem doloris levamen seque-
batur. Tres post menses alter Medi-
cus fotum & linimentum loco dolenti
adhibuit; nullum successit levamen.

Vij

236 *Epistola Consultatoria*,
Cucurbitulis rursus applicatis dolo-
rem pro tribus vel quatuor mensi-
bus divertebat. Assumpto frigore
cum tussi, rediit dolor fixus in eo-
dem loco.

Aquæ Bathonienses epotæ cum pi-
lulis foetidis pro tempore relevabant,
& rediens dolor cum frigore fere sem-
per cucurbitulis cedebat pro paucis
septimanis.

Mense maio proxime præterito,
aquæ calidæ thermales in partem
exantlatæ, spongia interposita, do-
lorem aggravabant; V. S. autem in
jugulari & pede cum pilulis prædictis
pacem pro quinque mensibus dedit.
Dolor cum hyeme reversus miseram
huc usque adeo cruciavit, ut nullo fe-
re somno, nisi a sumptis opiatibus, in-
dulgeat. Pulvis sternutatorius mer-
curialis naribus assumptus salivam
maxime movebat, nullo autem suc-
cedente levamine. Tempori affecto
incumbens dolorem auget; nullum
apparet inflammationis signum, ne-
que dolor minuitur aut augetur a
tactu vel pressione. Dolor fixus est

cum Responsis BOERHAV. 237
in parte qua futura coronalis definit,
& se se extendit usque ad aurem;
unde suspicor causam esse in mem-
branis nervosis futuras percurrenti-
bus; sed iudicio vestro potius sub-
mitto, tui cultor observantissimus ad
rogos usque.

R E S P.

FAcit consideratio morbi credam,
metuamque simul, ne vis illata
offi effecerit ut tabula vitrea cranii
in loco læso, in festucam introrsum
elata fuerit. Vereor inde fixum acu-
tum internum dolorem non acerbes-
cere ad pressionem extrinsecus appli-
catam, sed intendi fortiter ab omni
causa, quæ contenta cranio fortius
huic acuto fragmentulo applicat. Si
hoc verum, non sane mirum videtur
quod contumax malum rebelles pu-
gnet adversus optima medicamenta,
solis tantum abducentibus a cerebro
leniendum. Hinc etiam vix aliud me-
delæ invenio quam si plenitudo &
impetus a capite deorsum verti pos-

238 *Epistola Consultatoria*
fit. Id' excitatio hæmorrhoidum forte
optime efficeret. Pediluvia quotidiana
vespertine instituat ; partes sicca-
tas fricet ; emplastra A plantis pe-
dum apposita gerat , noctes diesque ,
tempore balnei tantum deponenda ;
fumat mane jejuna pilulas tres. B. In-
dat alvo quotidie semel glandem C
oleo illitam. Hæc continuet mensis
spatio in spem salutis quam Deus det.
Vale memor nostri. *Leydæ 1737.*

A. ℞ *Emplast. Oxycroc.*
Galban. ana q. s.

Ut extensa ad alutam dent empla-
stra ad pedes.

B. ℞ *Boracis* ʒ j.
Aloes puriss. ʒ j. ʒ
Myrisca ʒ j.
Terebinth. ḡ. xv.
M. F. Pil. ḡ. iij.

C. ℞ *Aloes* ʒ j.
Mell. ad crassitiem cocti ʒ iij.
Sap. Venet. ʒ ij.
M. F. l. a. Suppositoria ḡ. vi.

L I.

Nobilis Domina , boni habitus ;
eximiae staturæ , & optimæ tem-
periei , insigni temperantia , & vita
omni modo bene acta clarissima , fœ-
cunda fuit , & geminorum mater , fe-
lix tamen semper puerpera , semper
sanissima nisi quod cum alvum , (uti
sanissimis accidit) obstructam habuit,
excreta dura & rotunda fuerint.
Ex diuturnis valde constipationibus
in ileum bis vel ter , nisi purganti-
bus liberata , fere incidisset.

Ineunte vere hujus anni , Nobilis
Domina sexagesimum tertium suæ
ætatis tum agens annum , acerrimo
ventris inferioris repletionis & disten-
tionis sensu laborare incipiebat , &
tum quidem vero primo tempore uri-
næ quantitatem minui observabat ;
sed , ne alios perturbaret , hæc nova
supprimebat , & ad finem martii ter
quadraginta milliarius duobus die-
bus equo perfecit , & vix quinque re-

240 *Epistolæ Consultatoriæ* ;
quieverat dies quin aliud, sed brevius;
iter fecit. At tunc morbus adeo ur-
gebat, ut inuitis gemitibus maritus
primo noctu detexerit illam (extra
omnem fidem patientissimam) ægro-
tare. Conquesta est de immani dolore
ad dextram abdominis partem, a cos-
tis brevibus ad os usque innomina-
tum istius lateris. Dolor autem hicce
a lecto augebatur, & adeo intensus
erat, præsertim circa spinam ossis ilii,
ut ne vel minimum tactum ferre pos-
set. Interim autem intumuit abdomen,
urina quoque in minori redita fuit
quantitate; quæque excernebatur
crassa erat cum sedimento, contrito
rubro lateri simili. Eodem tempore
pulsus inæqualem & depressum ha-
buit, & spirituum suppressione maxi-
me laborabat. Hæc omnia per tres
vel quator sæviebant dies, & iterum
mense aprili ad suam rediit domum,
ubi paucis diebus, iisdem iterum,
sed auctis, afflicta est symptomatis.
Sed hisce nunc accedebant, nausea,
ad movendum conatus, cardialgia, &
avopēgia quæ in primo paroxysmo non
adfuere.

cum Responsis BOERHAV. 241
adfuere. Vicefimo sexto aprilis it-
rum talem novum, sed adhuc sævieo-
rem, habuit paroxysmum. Tum vero
imprimis spiritus animales afficieba-
ntur, qui adeo suppressi erant, ut ni-
lli fore viderentur; sed & nausea & d-
lor quoque augebantur; &, quod
omnino notandum est, dolor ab al-
dominis dextra parte mutabat sedem,
& dextrum occupare videbatur fe-
mur, sed cito ad pristinum reversionis
est locum.

Medicamenta ultimo hoc stadio ex-
hibita fuere, 1°, lene emeticum, &
postea alternis vicibus doses binæ
tincturæ hieræ picræ cum rhabarbaro in
solutione saponis cum *tinctura croci*; &
inde melius se habuit, unde postea
pilulas saponaceas cum vino medi-
cato præscripsere Medici.

Hæc prægressorum est historia,
sic vero nunc se habet. Quam maxi-
me extenuatum est corpus totum,
adeo ut, licet naturaliter sit malicen-
ta, tamen nunc tantum est quasi sce-
leton prioris corporis. Abdomen tu-
midum valde, & ad minimum quasi

242 *Epistola Consultatoria,*
lib. vj. vel viij. continet aqua, quae
labitur ad illud latus in quod recum-
bit; & manibus tractando, facile est
percipere serum ibi in magna satis
quantitate esse collectum. Vix in la-
tus dextrum recumbere potest, & ne
vel minimum digiti attactum ad illam
partem ventris inferioris offi ileo
proximam ferre potest. Nocte tument
pedes; nullum prorsus habet appeti-
tum, nec digestionem; parum valde
vel non omnino dormit; semper con-
stipatam habet alvum, nisi adhibea-
tur remedium utcunque catharti-
cum, *tinctura hieræ picræ* cum *rhabar-
baro*, quo cum euphoria purgatur,
nisi cum paroxysmo laborat; & tum
nil prorsus agunt cathartica; unde ex
prægressis metuunt Medici aliquam
in intestinis concretionem, cum an-
tea ex suppressa alvo periculum in-
currebat ilei. Metuunt quoque ne
dextrum ovarium, vel ipse uterus
sint affecta (ex dolentibus partibus
vicinis) sed an hæc ita sint nec
ne; scire cupiunt; vel an syste-
ma, uti metuunt, lymphaticum sit

cum Responsis BOERHAV. 243
Iabefactatum. Restat ut moneamus
quod accuratissima instituta indagine,
totum systema hepaticum sanum vi-
deatur. Nullam neque sitim (hoc tem-
pore) vel febrem habet; urina in
satis magna quantitate nunc excer-
nitur, & coloris straminei, cum levi
furfuraceo sedimento. Conveniunt
inter se Medici quod, dum adveniat
consilium celeberrimi Boerhavii, se-
quenti modo tractetur.

1°. Singulis noctibus, partitis vici-
bus capiat, *rhabarbari* ḡ. xv. mastican-
do.

2°. Mane, & post meridiem, su-
mat pilulas ex *sapone Veneto*, *nuce
moschata*, & *cardamomo minore*, cum
vino diuretico amaro.

3°. Omni tertio mane capiat *tin-
cturam hieræ picræ* cum *rhabarbaro*, ut
bis vel ter alvum moveat.

4°. Frictionibus cum equitatione
utatur, vel in rheda vehatur.

- Ægra ipsa putat se morituram, im-
primis vero cum pater ejus ascite
mortuus est.

R E S P.

MÆrens evolvi historiam tristis mali quocum Nobilissima conflictatur Matrona. Dolui quippe sapientum consilia sperato usque carere eventu. Diffido absens, peregrinusque, adferre meliora. Parendi necessitate meditatus, quæ scribam hæc habeo. Fere metuo radicem mali fixam in cæco & colo, quo ex ilei cavo dextro dura semper recrementa sustinere, neque absque ingenti molimine olim sursum enixa fuerunt. An hinc forte coacta, dilatata, attrita, hic susceperunt schirrosi quid quod jam in malignum vergat? sane ratio malorum, atque apparitionum successiva vicissitudo, haud prorsus repugnare forsan videretur. Utique talia huic loco infesta videre memini, quibus alvus segnior, duriora scybala, vel & malo more diu voluntarie suppressa fuerat. Quin & toties tum turbatum renem in officio, atque fistulas laticis impeditas humo-

cum Responsis BOERHAV. 245
res aquosos alvo ingerere videram. Rei ambiguum præsentis Medici facile internoscant. Ætas, natura, ipse morbus, supra usque victor, & crescens, intentant metum, urgent circumspersionem ad præsens, efficax, tutumque remedium.

In deliberationem mitti posse creditur, an non proferret pro potu communi uti sero lactis recenti cocto cum melle ad gratum saporem, quo lente mollirentur viscera, liqueferent duræ fœces. Victus utilis ex oleaceis lenissime cientibus alvum, beta, cichorium, endivia, lactucæ, cocta cum recenti carni jure, & recenti butyro: fructus horæi penitus maturi, cremor lactis recens, sæpe sed parca simul copia interdum; carnes autem recentes, elixæ potissimum, ut & pisces fluviales elixi. Clysmata ex decoctis althææ cum melle, unciarum modo sex singula, quaque die injicienda, &, quamdiu commode fieri queat, retinenda sua deo.

Omni trihorio diei tria de catapo-
Xij

246 *Epistolæ Consultatoriæ*,
 tiis A deglutiri possunt, semper bi-
 bendo desuper uncias duas liquoris
 B; incipiendo hora matutina septi-
 ma usque in vespertinam septimam.
 Si his mitescit malum, ut tactum fe-
 rat, tum abdomen quidem totum,
 at potissimum locum affectum, mane
 & vesperi, vacuo ventriculo, leni-
 ter diuque pannis calidis, siccis, per-
 fricandum suadeo; ita quidem ut quo-
 tidie per gradus frictio intendatur, re-
 mittaturve, ut dolor concedit.

Interea vero molle generosum vi-
 num, quale Canarinum, Hispanicum,
 Malvaticum, sæpe parca copia præ-
 bendum puto, quo animetur vita.

Utinam hæcce, aut rectiora sa-
 pientioribus deprompta, salutem præ-
 stent meritissimæ Dominæ.

Leydæ 17²³/₆ 34.

A. ℥ *Gumm. Ammon.* ʒ ij.

Salis Polychrest. ʒ j.

Sap. Ven. ʒ iiij.

Succi inspissat. Glycyrrh. ʒ ii.

Tartar. Viriolat.

Terebinth. ana ʒ ʒ

M. F. Pil. ʒ. jv.

cum *Responsis BOERHAV.* 247
 B. ℥ *Becabung.*

Chærophyll.

Endiviæ,

Fumariæ,

Graminis,

Nasturtii aquatic. omnium re-
 tiss. ana ʒ jv.

Minutim scissa, tusa, terantur in pul-
 tem, dein prælo per pannum can-
 nabinum exprimatur succus quam
 fortissime; cui, si opus, addatur
 feri lactis ea copia ut quotidie exhi-
 beantur liquoris unc. xj.

L I I.

Nobilis Domina, quinquaginta
 quatuor aut circiter annos nata,
 habitu corporis macilento prædita,
 languida admodum & valetudinaria,
 a quindecim retro annis variis hysteri-
 cis affectibus, asthmatis, tussi catarrha-
 li a minimo saltem percepto frigore,
 lymphæ etiam viscidæ, nunc crudæ,
 nunc costæ, expectorationi diuturnio-
 ri; febri quoque hecticæ ex levi quali-
 X iiij

bet occasione recurrenti, appetitui prostrato, aliisque phthisin pulmonalem minitantibus symptomatibus obnoxia est. Hæc præterea constipata alvo, vitam degit maxime sedentariam, equitationem in aëre salubri frequentiore sæpius præscriptam abhorrens.

In prædictorum symptomatum sublevationem cathartica leniora ter vel quater quoque mense pro re nata repetenda, imo & ipsum ventriculum granis aliquot pulv. rad. ipecacuanhæ cum infusione *florum chamæmeli* expurgandum suasi, & *pilulas balsamicas à Clar. Mortono* in phthisi scrophulosa laudatas præscripsi, superbibendo aquas Bristolienfes, & pro febris hecticæ sævitia majore *tincturam cort. Peruv.* cum herbis pectoralibus in aqua fontana repetitis decoctionibus præparatam, aquarum prædictarum loco substituendam curavi. Pro urgentia pariter asthmatis in paroxysmo, & pro tussis nimia ferocia, & vigiliis inde sequentibus, aut sanguinis missionem cum cautela idonea celebrant.

cum Responsis BOERHAV. 249
dam, aut paregoricum lenius, pro re nata, præsertim nona vespertina præscripsi. Diætam quoque lacteam, vernali præcipue tempore imperavi; ut carnibus majori saltem copia vesceretur inhibui; imo ut ab iisdem religiose prorsus abstineret, horis præsertim vespertinis, diligenter præcepi. Hilarem animum, exercitia equitationis, aut in rheda uestionis, frequentia, in aëre rusticano, aprico, & salubri; immunitatem a negotiis & curis rei familiaris, artuum etiam & extremorum frictions, pediluvia, vinumque vetus & purum Gallicum cum aqua Bristolienfi commixtum pro potu in pastu, dum carnibus vescitur, injunxi. Amygdalinam pariter emulsionem cum hordei decocto, pitisanam pectoralem, lac cum aqua Bristolienfi commixtum, serum lactis, & alia hujusmodi, pro potu ordinario extra pastum, pro arbitrio haurienda, lubens concessi. Ad tussim etiam demulcendam usum *trochiscorum Balsamic. Pharmacop. Quincy*, superbibendo haustum decoct. pectorat.

250 *Epistole Consultatoriæ*,
alicujus appropriati, de tempore in
tempus, variationis gratia, probavi.
Cæterum in casu hoc chronico & dif-
ficili consilium expertissimi & eru-
ditissimi Domini Doctõris *Boerhaavii*
summopere necessarium judico, cu-
jus saluberrimis præceptis morbus
prædictus, si radicaliter curari non
possit, symptomata inde saltem red-
dentur mitiora, vitaque ægrotantis,
non solum suavior, sed & sympto-
matum sævitiam præcavendo, longe
protractior evadet.

R E S P.

EXaminavi rem concinna morbi
historia comprehensam; deinde
vero dictavit mihi veri amor, scri-
berem in morbo dignoscendo tractan-
doque eam artis medicæ peritiam ad-
hibitam fuisse, ut sane quod corrige-
rem nihil, quod adderem parum,
admodum haberem. Laudo acta, fa-
cienda proposita approbo, nec ul-
tra adderem, nisi efflagitari cerne-
rem. Crediderim feliciter profore si

cum Responsis BOERHAV. 251
Nobilis ægra velit periclitari quid
boni factura sit hæc methodus.

Mane, hiborio priusquam surgat,
bibat jejuna unc. jv. lactis mistas cum
unc. vj. aquæ Spadanæ, de fon-
te Pouhon dicto; idem repetat ves-
pere hora sexta; continet mensis
spatio; fumat calide vel frigide pro
lubitu.

His peractis prius, dein fumat om-
ni trihorio diei tres pilulas A, super-
forbens unc. iij. liquoris B infusi, &
hanc deinceps curationem altero ite-
rum mense prosequatur. Cæterum
in victu suadeo, ut jam Medico fa-
ctum: utinam trimestri hoc id boni
contingat, quod in tali casu pulchre
profuisset novi.

Leydæ 17¹²/₇ 35.

A. ℥ Gum. Ammon. ʒ ij.
Balsamm. Peruv. gutt. vj.
Croc. ḡ. x.
Sapon. Venet. ʒ jv.
Succi Liquirit. inspissat. ʒ ʒ
Terebinth. ʒ ʒ
M. f. Pil. ḡ. iij.

B. 24 Recentiff. Agrimon.
Betonic.
Chærophyll.
Fœnicul.
Hyssop.
Hederæ terrestr. ana
M. $\frac{1}{4}$

Minutim scissa, mista, infunde instar
 potus Thé cum aqua ut sint liquo-
 ris pro usu quotidiano unc. xv.

Cum duo sequentes morbi, quos
Cl. Boerhaavius in Nosocomio
Leydensi tractavit, ad Chroni-
corum classem pertineant, visum
est Editori illos huc adjicere.

CACHEXIA.

Die Saturni, Septembris vicesimo
primo, 1737.

Idestis Senem huncce 66 an-
 norum, qui hic jacet Cachexia
 laborans.

Ineunte ætate miles gre-
 garius stipendia meruit, postea in
 filis lanæ ducendis vitam egit. Mor-
 bis acutis ohnoxius, febrique tertia-
 na epidemica olim fuit vexatus,
 posteaque delapsus est in cacochy-
 miam, exinde & in hydropem, mate-
 riam leucophlegmaticam continen-
 tem; de quibus & olim utcumque
 liberatus fuit. Temperies pro viro
 debilis est, in atrabiliarium quodam
 modo vergens. Debilitas quoque se-
 nectute & præeunte hydropem aucta.

est; veruntamen paululum adhuc superest vigoris. Corporis autem fitus malum dat signum; dorso enim incumbens denotat quod corpori magna insit debilitas. Appetitus valde prostratus est, & ventriculi intestinorumque fibræ tam debiles sunt, ut (quemadmodum in lienteria) omnia per os ingesta illico per alvum ejiciantur immutata. Sitis fatis magna, & potus non citius in os haustus quam per anum fluit. Hinc ratio patet cur hydrops non auctus sit, & venter haud ita tumeat. Syntaxis chylopoietica, & bilis, nimis sunt debilia; iners enim bilis, & laxæ sunt fibræ. Pulsus exiguus, sed fatis æqualis. Respiratio fatis commoda, & inter dormiendum libera, & fatis lenta, sine strepitu. Lingua sicca, glabra, polita. Nullus in ore adest foetor. Calor moderatus ad extrema usque. Alvi foeces foetent. Urina minus colorata, sed non putrida; concussa, veluti iners saponaceum liquidum, spumam retinet; nulla insunt innatantia, nullum

emittit foetorem. Sputum foetorem, uti videtis, dat nullum; nullum pus, nullam biliosam materiem continet; sed album, sed crassum est & iners. Hinc patet quod hoc sputum excreatum nihil sit, nisi inertis pulmonis collectio: quia pulmo ad exantlandam hanc materiem toties exagitatus & defessus, ita labefactatur, debilitaturque, ut ad excreandum jam impos sit; hinc colligitur in pulmone materies, ibi retenta coquitur & increassatur, donec tandem hac materia ita gravatur pulmo, ut tota thoracis vis ad hanc excreandam necessaria prorsus sit. Functiones animales adhuc fatis constant; nisi quod ad musculorum motum tardior sit, & impos. Habetis jam, Auditores, quicquid ad indicationem vitalem spectat. Cibus sit ex pane biscocto, carne assa recente, aromate condita; usu vini interpellato. Pauperibus autem cerealia siccissima, coctum hordeum cum aqua cocta sufficiunt. Pro potu nullus meliorem edit virtutem quam *Mumma Brunsvicensis*.

Si vero in re lauta esset æger, austerum vinum Græcum adhiberi potuit, & myva cydoniorum &c. Ex stimulantibus petuntur remedia, ut ex aromatibus. Curatio therapeutica, blandis purgantibus efficitur, illamque tussis irritationem opiatis mitigando; solida tandem roborando, humores corrigendo: quæ omnia sequentibus obtineri possunt.

P U R G A N S.

℞ Rhei ꝑ. xl.

Scammon. ꝑ. iv.

Lap. Cancror. ꝑ. j.

Syrup. Rosar. solutiv. ʒ ij.

Contritit accuratissime admisce

Aquæ stillat Sambuc. ʒ i ʒ

℞. Haustus purgans, fumendus cras hora sexta.

S O P I E N S.

℞ Aq. stillat. Cortic. Aurant.

Meliss. ana ʒ j.

Aq. stomach. ʒ ʒ

Opiū

Opii puriss. ꝑ. j.

M. fumat x horas post acceptum purgans.

C O N F O R T A N S.

℞ Cortic. Cinnamom. ʒ ʒ

Winteran. ʒ ij.

Radic. Helenii

Imperator. ana ʒ vj.

Semin. Angelic.

Cardamom. min. ana ʒ v.

Cum tribus pintis vini albi Gall.

F. vinum medicatum. Die lunæ bibat quater ʒ j.

Die Mercurii 25. Videtis symptomata jam mitiora evasisse; vires meliores, lingua colore melior, magisque humida. Somnus tussi minus impeditus; appetitus aliquantulum melior; urina jam minus, sed diutius quam in sanitate, spumam retinet. Phlegma, quod altera lectione album, crassum, & iners, erat, hoc tempore nonnihil fluidius evasit. Tussis oritur ex materia crassa cryp-

tulis pulmonum debilioribus effluente. Calor toto corpore æqualis. Diarrhœa, seu lienteria, adhucdum manet, quæ potibus calefacientibus & narcoticis erit adjuvanda. Venterculus admodum debilis est; hinc emplastro roborandus. In eadem ac priore curatione diætetica manendum.

℞ *Empl. Oxycroc.* q. f.
ad alutam extens. F. Scutum stomacho illico applicandum.

℞ *Aq. stillat. Fœnicul.*
Menthæ ana ʒ ij.
Syr. Pap. alb. ʒ j.
Opii puri ḡ. iij.

M. ut sumat $\frac{1}{4}$ partem omni vesperī hora septima.

Septembr. 28. Videtis ad minimum motum defessum esse, & instar cadaveris jacere. Ultima vice duo erant maxime notanda symptomata, debilitas ingens nimirum, & lienteria. Instauranda erant solida, & pro-

hibenda putredo. Utebatur remediis, sed exinde pejus se habuit; nam nudius tertius videbatur esse defecturus. Præscripsi ergo aliquid, scilicet.

℞ *Aq. stillat. Menth.* ʒ v.
Lapid. Cancror. ʒ iij.
Laudan. puri ḡ ij.

M. bibat omni bihorio. cochl. j.

ut possit paulo plus fisci alvus. Intra 30 horas alvum non deposuit. Vires paulo firmiores. Medicamenta vomitu rejecit. Nihil in diagnosi mutatur, nisi quod fumma sit in intestinis laxitas. Post sumptum opium melius se habuit; sed jam de vertigine conqueritur, quod symptoma ab opio provenit, qui quidem opii effectus vix præcaveri potest.

℞ *Ol. stillat. Cortic. Aurant.*
gutt. vj.
Sacchar. ʒ 6

M. f. s. a. elæo-saccharum, cui admisce

Mastiches, Thuris ana ʒ j.

Succi Acaciae inspissat. ʒ iij.

Tartar. puriss. ʒ j.

Conserv. Rosar. rubr. ʒ ʒ

Syrup. Myrtin. q. f.

ut fiat conditum; sumat ʒ ʒ omni tri-
horio cum cochl. j. sequentis,

℞ *Aq. stillat. Fœnicul.* ʒ .

Opii puri ʒ iij.

M. pro vehiculo.

Octobr. 2. In nuperrimo consilio fuit conclusum eo debilitatis reduci ventriculum, ut vim medicamentorum ferre non potuerit; simul ac enim deglutita sunt, vomitu rejecit: hoc adhuc perstat. Deprehendo hoc tempore pulsum valde debilem. Alvi fluxus jam minor. Puto in priore diagnosi persistendum esse. Tentaturi sumus an vinum, vel aromata, aliquid boni efficere possint. Sumemus itaque Aquam stomachicam.

℞ *Aq. stomach.*

Spir. Matrical. Burrhi ana ʒ ʒ
M. capiat gutt. xxx. quater de die

cum vini Gallici albi ʒ j.
Gratissimum est hoc remedium, si-
mulque corroborans.

Octobr. 5. Ultimo consilio dictum fuit ægrum omnia per vomitum rejecisse; hinc colligebatur virium summa debilitas, ac metus ne sub fenili atrophia succumberet. Pulsus adhuc vix sentiri potest; hinc patet quod nec cibo nec potu reficiantur humores, ut repleant vasa. Tussis quodammodo est amplior, liberior; lienteria restrictior, vomitus minor; sed non multum superest virium. Persistendum erit in nuper præscriptis; & emp. stomach. gerat. Quando frigus autumnale supervenerit, debilior multo evadet, lienteria pe-
jor erit, sicque ad plures migrabit. Hoc ab initio mihi visum est.

Octobr. 9. Functiones naturales hoc tempore melius quam olim se habent, & longe facilius ventriculus ingesta fert & concoquit; 24 horarum spatio tantum bis alyum deposuit; firmum quod ventriculus &

intestina vires recuperarint paulo majores. Motus muscularis paulum instauratur; respiratio satis commoda; sine molimine tussis, olim admodum debilitans; calor per totum corpus ad pedes usque satis æqualis. Pulsus tam debilis ut vestram mereatur explorationem, qui parvam sanguinis denotat copiam, hinc & vires proportionatas; tanta enim deest copia ut sublevare possit arterias. Hinc manet adhuc eadem diagnosis quod nondum roborantur vires vitales. Prognosis est, quod quamdiu a senectute, a cacochymia, & a cachexia debilitatur, vires, nisi novi regenerentur humores, appetente hyeme collapsuræ fuerint. Bonis itaque cibus vires resciciendæ sunt, quæ parva simul copia ingerendæ sunt; aliter concoquere nequiret. Quandoquidem autem tam parva sit in arteriis sanguinis copia, metuentium ne defecturum sit liquidum nervosum. Hocce malum, impendentis mortis signum, magnopere observant Medici: ab hoc enim pro-

venit quod oculi evadant sordidi, pulverulenti; tale autem signum nondum se manifestavit; sensus constat; pervigilium multum compefcitur. Ultimo consilio indicationes erant, vias primas roborare, epigastrium emp. stomachico fovere, victu concoctu facile uti, vinum quo infunditur aq. quædam still. arom. bibere. Ex quibus hoc tempore se melius habet. Iteretur ultima mixtura eundem in usum.

Octobr. 12. Admodum est in hoc homine mirandum; omnia fere symptomata urgentia compefcuntur; grate appetit, digerit, detinetque tamdiu donec concoquat materies. Natura tandem, & Arte, superata sunt omnia molesta symptomata. Princeps fuit Tussis, hæc autem abest. Tussis erat tantummodo ab inertis materie pulmonem præ nimia debilitate ad expectorandum, eliminandumque, jam impotem redditum infarciante. Sanguinis autem vitalis actio tam debilis ut vix sentiri possit; si respiret vix crescit; si manum

in pugnum colligat (quod fere semper sanguinis velocitatem accelerare solitum est) vix sentitur. Hinc omnia, excepto sanguinis circuitu, emendantur. Otium vero, quo plurimum gaudet Æger, in causa est quare sanguinis circuitus haud augetur. Si hic in re lauta fuisset; corpus in rheda, vel equo, foret leni motu excitandum., & conquassandum. Cum autem res angusta domi sit, equitationi frictionem substituturi sumus. Ex lana igitur rudiore, calida, sicca, perfricentur ventriculi & intestinorum regiones. Dixit Hippocrates, partem quam nutrire vis moveto. Motus enim calorem producit; nutrimentum vero ad istas partes attrahit calor; sed ad hæc omnia valet frictio, ergo instituenda est: Somno frui debet pleniore; potum meracissimum, & generosum vinum, bibat. Tempestat, miro modo ferena, calorque lecti, omnia restitunt. Debemus ergo in eadem continuare. Lingua olim rubra, polita, sicca; hoc autem tempore humida, suisque papillis emicans & turgens.

Octobr.

Octobr. 16. Heri decumbentem vidi hunc ægrum, & sanguinem arteriis reddi inveni. Olim vix potui pulsus sentire, hodie autem utcumque fortis est. Respiratio bona: haud magna quantitate sputum. Calor naturalis bonus est, & æqualis. Lingua abest glabrities, & aliquid sibi humiditatis conciliavit. Urina paulo plus in colorem stramineum vergens, signum quod vires sint jam majores. Hinc, summa exhaustus licet debilitate, tamen miro modo restituitur. Omnia enim pessima symptomata jam superata sunt, viz. lienteria, virium prostratio, &c. Ex memorata hæctenus diagnosi prognosis promittit tantas recuperatum iri vires quantæ in corpore senectute & morbis sævis tam fracto expectari queunt; nam quod de integro rejuvenescat, & vires in totum recuperet, spes superest nulla, præsertim cum anni tempestat votis obstet. Repetatur igitur ultima mixtura eundem in usum.

Octobr. 19. Æger multo melius

Z

valet; functiones omnes majores vires jam recuperarunt; hinc in iisdem continuandum.

Octobr. 26. Altero die pejus se habuit; hinc si congelatio fiat, mutabitur ægri status. Hoc tempore indicatio est corpus contra frigus muniendum esse. Per quænam igitur remedia? ubi nulla inest sitis, vel æstus, vel febris, aut alcali putridum, nihil melius antiscorbuticis applicatur. Hinc

℞ Vin. Gall. alb. ℥ viij.

Elixir Proprietat. ℥ ij.

Spir. Carminat. Sylv.

Cochlear. ana ℥ ℥

M.

capiat vacuo ventriculo, ter in die, hora nempe ante jentaculum, prandium, & cœnam, cochl. j.

Octobr. 30. In hoc corpore senili sanitatem haud possumus sperare meliorem: bene appetit, commode digerit. Si quæretis, dicit se optime valere. Videtis profecto in hoc ægro exemplum virium medicamentorum:

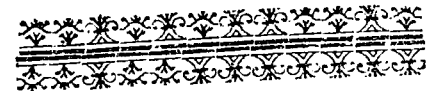
omnia enim symptomata jam superavimus.

Novembris 6. Hicce homo præscripta tantum ter quaterve fumpsit, & satis bene se habuit quamdiu serena & calida mansit tempestas; tantummodo fuit curandum ut contra frigus se muniret; sed jam relabitur. Satis videtur multum profuturum esse quod præscriptum fuit; sed oleum & operam perdimus. Debetis jam, Auditores, notare vires tempestatum in nostra corpora, momento summo nostro Hippocrate; præcipue enim se manifestant in corporibus senio & morbis prægressis confectis. Si gelu jam duret, intra paucos dies ad plures migrabit æger. Bona diæta, cardiaca, & leniter movens, proderit; nimis autem excitantia non conveniunt, augent enim tussim; nec nimis humectantia, quoniam olim hydrope laborabat; hinc lenia tantum exhibenda sunt.

℞ *Aq. Menth.* ℥ jv.
Sp. Carminat. Sylv. ℥ j.
Syrup. Papav. alb. ℥ ij.
Tinct. Croci
Succin. ana ℥ j.
 Sumat omni trihorio ℥ ℞

Hoc remedium tantum proderit
 leniter stimulando, & tussim com-
 pescendo.

Post tres dies placide expiravit
 Æger.

PARALYSIS.

S *Eptembr. 28. 1737.* Homo
 Leydenfis 61 annorum,
 temperie laudabili, tota
 vita vix ullum passus mor-
 bum, incidebat elapso anno, mense
 septembri, omnium primo, sine ulla
 manifesta causa prægressa, in dolo-
 rem atrocissimum, constantem, in
 musculis crurum & femorum. Hoc
 malum ad motum muscularem pro-
 movendum omnino impotem reddi-
 dit, increvitque perpetuo, donec
 circiter 14 vel 15 dies post mali ini-
 tium incidebat in febrem acutam.
 Ita debilitabantur mentis vires &
 corporis, ut muscoli tarsum, meta-
 tarsium, & crura, moventes, ad
 omnes motus impotes evaserint. Par-
 tes ad motum valde dolent, & sub

genua tam frigidæ sunt, ac in cadavere. Partes superiores adhaerent vegetæ sunt. Ante septem hebdomadas in ἀνωγειθνήσιον loci incidit. Alvus adhuc sentit, & monet; urinam vero nescius reddit. Latus dextrum motu caret & sensu, totumque frigidum. Ingens circa os sacrum ad lumborum regionem exsurrexit tumor. Quodnam autem huic malo erit nomen imponendum? certe Paralysis; i. e. musculorum motus impotentia. Observant Medici Practici, Paralyfin vel ex solo motus muscularis defectu oriri; & tunc nervorum Paralyfin vocitabant: vel ex sensus defectu, tunc majorem nervorum Paralyfin: & tertio, quando calor deest, hanc dicunt esse Paralyfin conclamantam. In hoc ultimo statu arteriæ sanguinem non accipiunt, nec transmittunt, & tunc ut plurimum hydrops sequitur. Diagnos est quod sit Paralysis completissima triplex cum tumore œdematoso propter humorum defectum. Vitium erat in nervis; ex nervis in muscu-

los, ex musculis in arterias, ivit. Quænam autem causa sensus aboliti? summus dolor prægressus. Docuerunt Medici (ut jamjam dixi) Paralyfin a summo dolore prægresso conclamantam esse. Quid est dolor? est vel tensio nervorum, vel dilaceratio quædam; hæc est ejus summus gradus. Hinc una vel altera ex hiis causis misero huic homini accidit. Morbus jam ascendit, sic ut musculus urinæ fluxum coercens paralyticus sit; quod sane tristissimum est. Hoc enim significat quod causa jam ascendit in medullam spinalem sursum, quod a solo contuso osse sacro accidit. Metuendum ne altius ascendat. Tumor se manifestat; sed Paralysis superveniens designat omnes nervos per inferiora esse obstructos. Hinc huic homini dolor sentitur similis isti dolori qui homini sedenti ex compresso nervo accidit. Cætera in hoc homine bene se habent, color, linguæ humiditas, pulsus, perspiratio, omnia bona; appetitus quoque bonus.

Concludo igitur quod morbus in hoc respectu fere habendus sit pro affectu infimarum partium ischiatico. Diagnofis ex originis & progressus modo nil boni promittit, magnum vero malum designat. En miserimum hujus fenis statum.

Prognofis. Metuendum est ex omnibus quod fenfim medulla spinalis labefactata erit, & quod fiet tandem in ipso capite Parapoplexia, ubi arteriæ nil vitale accipiunt, ubi venæ nil ad cor transmittunt. Metuendum quoque est ne tumori gangræna, partibus inferioribus *νεκρωσις* inducatur.

Indicatio. Vires vitales sunt infraurandæ quantum possumus; hinc sæpe, sed paululum, simul bibat. Omni bihorio, vel trihorio, aliquid fumat, parca vero quantitate, ne istæ partes chyli advenientis nimia quantitate obruantur, materiæ transmittendæ impotes. An hic convenient frictions? minime: quia nimis movendo istas partes, quibus materia ob sanguinis circuitus de-

fectum stagnat, putredinem accelerarem. Optimum erit hoc in casu putredini adversissima fumere, & quæ motum non faciunt, ut sal, vinum, & omniâ ex vino parata. Huic quoque scopo optime respondent acida, & omnium maxime acetum. Sic si muriam, & acetum, & vinum, ad partes istas applices, putredinem optime arceas. Quid vero erit interne applicandum? an repletia? minime; molem enim augebunt. An stimulantia? nequaquam. Ex prædictis diætæ ratio constat: nihil melius est quam omni bihorio levem cibum & potum dare, ut prius videamus si humores isti quid aliud indicent.

℥ Aq. stillat Rorismarin. ℥ ij.

Acet. Sambuc. ℥ jv.

Spir. Theriacal. ℥ ij.

Sal. Ammon. ℥ ij.

M. pro fomento cum pannis ab infimo pede ad medium crus applicand.

℞ *Aq. stillat Fœnicul.* ℥ j.

Rob. Sambuc. ℥ ij.

Spir. Sal. marin. ℥ ℞

Cochlear. ℥ j.

M.

Sumat cochl. unum omni bihorio.

Octobris 2. Ad infimas partes adhuc quodammodo superest sensus, ascendendo autem acutior. Crus sinistrum cadaveris instar riget. Tumor adest œdematosus. Duo potissimum urgent symptomata, I^{um} est extumescencia præternaturalis; alterum est excoariatio & inflammatio, quæ futuram notant gangrænam. Est sane horrendus hicce circa vertebras & os sacrum tumor; si tamen movere posset corpus, & ejus situm mutare, multum spei foret; sed dum semper dorso incumbit, vasorum orietur suffocatio, ex suffocatione inflammatio, & ex inflammatione excoariatio. Nuperrime ex hypothesi credebam quod mirus iste tumor commercium forte haberet cum me-

dulla spinali, quod notat Paralyfin superfuturam. Tumor tactui satis mollis est. Credibilis opinio est impeditum nervi fluidi transitum in causa esse. Quæritur an aperiendus sit hicce tumor? an maturandus? minime: nam constitit experimentis quod si tales tumores aperiuntur, moriantur ægri; hoc docet spina bifida: & si adeo excrescant ut mox rumpantur, aqua pura exit, & mors sequitur: si vero maturentur, accelerabitur putredo. Puto ex hisce manere nuper datas indicationes viz. ut systema nervosum leniter foveamus, & ab impendente gangræna defendamus. Nuper præscriptorum effectus fuit quod haud pejor sit morbus. Quid vero ad triste symptomata? nullum sane erit remedium si corpus in isto situ maneat: si vero illæ partes per aliquod tempus essent a compressione liberæ, vasa se expanderent, & spes foret major quod se brevi quodammodo restituerent. Quod proximum est, ~~emplastrum~~ *diapomphol.* applicabi-

mus, & ceruffa partes inspergemus ad inflammationem tollendam. Pulcherrimos sane effectus sæpissime inde vidi. Nulla fomenta liquida jam applicari debent, quia partes excoriantur. Therma quoque artificiale erit applicandum. Iteretur die futuri præscriptum interne fumentum.

℞ *Empl. Diapomphol.* ʒ ij.
Exhibe.

℞ *Ceruff. pur.* ʒ jv.
Lithargyr. tenuiff. trit. ʒ ij
M. F. pulvis impalpabilis.

Octobris 5. Valde æqualis est calor; quod mirum est; nullæ adsunt bullæ. Tantum certo medicamenti proficimus quod a putrefactione spontanea partes defendamus. Metus vero præcipue urget ne stagnatio humorum fiat. Color vero adhuc nullum corrupti signum præ se fert. Epidermis si bullatim extumescat, tunc putrefcet, & gangrenescet pars. Sensus

haud admodum acutus. Dolor adest talis qualis istis hominibus quibus crus amputatum est; illis adhucdum sentitur dolor quasi in pedum digitis. Antea plumbeum erat frigus, nunc calor naturalis per totum est, bono certe signo. Musculi lumbis & ossibus innominatis ligati adhucdum crus movent. Tumor nullo modo minor, sed ingens revera. In primo consilio mali causam altius hæere fuit suspectum. Dolor summus adest, quia periostrium acutissime sentit, & in istis partibus nihil habet tegumenti: hinc pressio vasorum vivorum contra istud os; hinc suffocatio & inflammatio, & hinc tandem gangræna sequeretur. Tumor alter certe satis notat materiei collectionem ad ossis sacri ligamenta oriri. An stillicidium fiat a theca medullæ spinalis, incertum. Quid ad diagnosim spectat? an mutanda est præcedens, quæ Paralyfin & inferiorum *articulorum* indicabat? certe adhuc manet, licet non adeo atrox. Prognosis manifestat inferiora a stagnante humore, & viribus vitæ istius

partibus deficientibus, in gangrænam resolutum iri. Non profecimus adeo ut futuram restitutionem promittamus. Haud mutanda est hæc diagnosis. Indicatio designavit bonum victum & potum, non admodum succulentum sed roborantem, nec magna sed pauca copia, ut nutrimenti aliquid vitæ suppeditet, quod bonum effectum præstet. Paralyti in senili corpore & lento existente, an nervos fortiter movere Medici est? aut frictiones adhibere? Nonnulli sic sentiunt. Ego certe longe aliter censeo. Ubi gelu adstrinxit crus, si moverit Medicus partem, gangræna citissime accedet. Tantum bonum alimentum adhibere oportet, ubi res suppeditat. Quid faciendum ad excoriationem, quæ magnum infert dolorem? si efficere possim ut omni die cingulis coriaceis pro bitorio suspendetur sic ut libertas vasis daretur nec comprimerentur, hoc optimum foret; sed homini tali modo suspensio accidit ut pectus tam stricte arctaretur, ut suffocatus fere mortuus fuerit; id-

circo ab hoc abstineo. Ergo curavi factum esse pulvinar orbiculare, stramine turgidum, & in anulum coriaceum compactum ut in medio cavitas sit; sic ut sustinendo circumcirca partes, tumorem a compressu liberum teneat. Repetantur ultima præscripta.

Octobris 19. Vidistis nuper ægri conditionem, & quod morbo labore Paralytico ab abdomine ad digitos usque pedum. Motus quem facit, ut vidistis, à musculis ossis femoris, non ab iis qui pedem movent, perficitur; movetur enim crus, & trahitur pes. Hinc minus gnari falli possent. Diagnosis & prognosis hodie confirmantur, nihil subit mutationis. Functiones animales & vitales, exceptis istis locis, bonæ. Metus vero ne partes istæ compressæ sensu & motu carentes, gangrænescant; hinc antiseptica applicata fuerunt. Crura & pedes inflantur (quod unicum symptoma novum est) a mira enim contusione suffocantur humores, hinc gangræna oritur. In istis locis nihil fere est nisi

tendo Achillis. Hinc nil nisi nervosum; Unicæ tantum causæ debetur, quod in uno corporis situ nimis diu manserit; si enim in latus vel in dorsum decumberet quisquam nimis diu, gangræna laborarent hæ partes. Tumor in lumbis major est. Morbus ad lumbos melius se habet; & si ventri incumbere possit, liberarentur istæ partes; sed nunquam id possumus efficere ob incommodam sic respiratiõnem. Prognosis est si in eodem corporis situ maneat, perget malum; & cum nihil vitale in istis partibus supersit, ascendet gangræna. Quonam igitur utendum remedio? situs mutandus est. En exemplum; homo cui crus fractum est, 6 vel 7 septimanis in lecto cubare debet; si Chirurgus non curet, ut moveat corpus, partes compressæ gangrænescent. Hic omni bihorio in latus est invertendus, & tunc sanatur. Partes autem inferiores æqualiter sustinendæ sunt, ut omnes simul partes, quantum fieri potuerit, æque premantur. Tunc emplastrum diampmholigos, & ista absorbentia applicentur.

plicentur. Hoc itaque tempore nervos leniter movere tentemus, ut humores quam lenissime ad istas partes derivemus.

℥ *Gumm. Ammon.* ʒ j.

Asæ fetid. ḡ. xv.

Galban.

Myrrh. ana ʒ β

Terebinth ḡ. xij.

M. f. Pil. ḡ. iij. singul.

Sumat iij. quarta quaque hora diei, superforbendo ʒ iij. seq. decoct.

℥ *Lign. Santal. rubr.*

Sassafras, ana ʒ j. β

Glycyrrhiz, ʒ j.

Ebulliant vase clauso $\frac{1}{4}$ hor. decoct. ℔ iij. exhibe.

Intelligitis hoc remedium: sumpsimus nervis & musculis amicissima gummi, & aromatica illa facile ferenda, lenissime suscitandi scopo. Audemus hoc facere quod jam didicimus quid corpus hocce pati possit.

Octobris 12. Ultimo consilio om-

nia ut in antecedentibus deprehendimus: ergo molestus haud ero. Incefferat novum symptomata quod pars calcis exterior a simplici compressione in gangrænam esset conversa. Summus erat metus ne gangræna per totum crus se dispergeret; quia non sentiebant partes hinc compressæ, emoriuntur. Cavendum erat ne partes ab aëre siccæ fierent, & ut a putredine arcerentur. Empl. diapomp. effectus quam insignes præstitit. Nam si cautum non fuisset, omnes partes occupasset gangræna; si in iisdem posset continuare, credo se melius habiturum. Os sacrum credo sanatum iri, si situm mutare pergat; sed tumor ille magnus potius crescit quam decrescit. Diagnofis; Paralyfis eadem restat; sed in aliquibus pedis digitis parvus adhuc superest motus.

Octobris 16. In iisdem prorsus insistendum erit, & faciendum ut sæpe se movere pergat: arcenda quoque omni ope putredo. Sed omnia de plumbo præparata putredini quam maxime resistunt, ut cerussa, &c.

Partes hoc tempore valde siccæ apparent; hinc aliquid humidum erit applicandum. Actiones vitales, naturales; & animales, bene constant. Ultimorum medicamentorum effectus est, quod non in peiorem statum delapsus sit æger. Fuit enim timendum admodum, ne magis truculenter sæviret gangræna. In usu istorum leniter excitantium, & putredini resistentium medicamentorum, hoc tempore pergendum.

℞ *Gumm. Ammon.* ʒ j.

Asæ fœtid. ʒ ʒ

Galban. ʒ j. ʒ

Camphor. ʒ. x.

Castor. ʒ. v.

Croci, ʒ. xv.

Terebinth. ʒ ʒ.

M. f. Pil. ʒ. iij. ut omni trihorio capiatur ij. cum ʒ ʒ potus seq.

℞ *Aq. still. Rosmarin.* ʒ x.

Sp. Sal. Ammoniac. ʒ ij.

Syr. Diacod. ʒ j. ʒ

M.

Alaiij

℞ *Aq. stillat. Sambuc.* ℥ x.

Spir. Matrical. ℥ ʒ

Sacchar. Saturn. ḡ. v.

M. pro Lavamento.

• Inter medicamenta interna oculis sese offert *gummi ammoniacum*, quod summum celebratur antisepticum. Nec sua vi antiseptica minus pollet *galbanum*. Addidi & *camphoræ* paululum, quæ ad eandem quoque classem pertinet. *Castor* vero pro nervis additur; quando autem tam parva quantitate præscriptiones Medicorum ingreditur, tum superaddi solet *salamoniacum*.

Octobris 19. Tumor lateris sinistri fatis adhuc ingens, dextri vero parvus. Semper conqueritur æger de dolore ad partem superiorem. Symptoma hocce vobis ante explicui ab exemplo hominis cui crus amputatur. Credo quod parum sit sensus in hacce parte. In sura sinistra stigma parvum cerno quod gangrænam minitatur. Motus nervorum qui sub ge-

nua ponuntur, parvus admodum, adhuc superest; unde apparet quod medicamenta ab illo quodammodo ferri possint. Cæterum alia omnia in hoc misero sunt fatis commoda: iners vero pondus cruris supra calcem facit ut parum separetur eschara, eschara vero compressa gangrænescet. Quidnam igitur remedii erit addendum? Partes debent relevari, sicque separatio conciliari, & *æsclepiæ*. Omne hoc atrox malum pendet a sanguine transire impotente, & nervis compressis. Gangræna utcunque nondum ulterius procedit. Fœtor & putredo absunt, & tantum mors partium venit a compressione. Quoad præscripta nihil est mutandum.

Octobris 23. Vita hujus miseri jam retrolabitur; id docet aspectus & corporis habitus. Ad loca gangrænosæ major quam antea siccitas. Ægro quoque huic ante duos dies accessit intestinorum resolutio; nam ut urina olim, sic nunc quoque fœces infcio desluunt. Talibus interim usus est remediis fortioribus multo quam

ego præscripsisse ausus fuerim. Hæcce huic clam allata sunt, uti apud homines hocce consuevit; ab hisce sumptis aucta est gangræna; deterior diagnosis, & pejor multo ipse morbus. Unica jam spes superest in partes a compressione liberatas tenendo, cuius sane modum vix invenire possum. Si hoc efficere possem, spes aliqua adhuc foret: nullus enim foetor sed tantum necrosis apparet. Emplastra præscriberebam ex oleo, plumbo, &c. ad emolliendum nimirum, & separandum; sed incassum. Omnibus indicationibus & intentionibus obstat ægri conditio, & morbi locus. Præscribam jam aliquid quod vires refocillet, & paulo fortiores reddat.

℞ Aq. stillat. Menth. ℥ j.

Spir. Vit. Matthiol. ℥ j.

Tinct. Lign. Sassafras, ʒvj.

Aq. Cephalic. ʒj. ℞

M. Capiat omni sesquihora cochlear. j.

Octobris 26. Cernitis qua ratione.

(multa licet oblata fuerint) corruptio se manifestet. Ad supremas corporis partes nihil hydropis apparet. Convulsiones quoque jam accesserunt, quæ gangrænae omnino debentur. Gangræna, uti scitis, est a ficitate sine inflammatione ad margines, sine quoque ulla suppuratione. In tali casu procul habendæ sunt vulgares regulæ ubi emollientia applicantur; corrumpere enim œdema, & omnia putrescerent. Partes hæc a putredine arcendæ sunt eo modo qui ex primis indicationibus patebat. Ad lumbos profunde valde se infinuat escharam nigra, & corruptionis manifesta præ se fert vestigia. Hinc contra putredinem adhuc quid addendum foret. Myrrha pulverisata, pauca copia cum basilico mixta, vires antisepticas præbet optimas. Quæritur an scarificandæ sunt partes ad talum & calcem? sed vix ulla ibi est substantia. Si nulla esset gangræna melius foret suppurationem tentare. An circumambierendæ sunt partes cataplasmate? Cum humoribus ita turgent vasa,

metus est ne in suppurationem ver-
gant partes. Tantum curandum est
ut escharæ teneantur quam mollissi-
mæ, & in hoc propositum unguen-
tum basilicum, aureum, vel popu-
leum, addi debet. Ad superiora ma-
gnam videtis esse mutationem; lon-
ge enim profundior ivit eschara ad
vertebrarum etiam interstitia. In tali
casu magno cum successu exhibetur
myrrha, vel aloe cum spiritu vini mix-
ta. Videbitis quod balsamica hæcce in
forma solida effectus edent longe pul-
chriores quam soluta, licet bene no-
vi quod alii haud ita sentiant. Pro in-
ternis ultimo præscripta repetantur.

Octobris 30. A putrescente urina
(quam infcius reddit; & quæ mora
acris evaserat) penis inflammatus
est. Metus est ne gangræna hanc quo-
que partem occupet. Ultima præscri-
pta pulchrum præstitere effectum: ni-
gredo enim jam abit, & humescit es-
chara. Alvi fœces nescius adhuc di-
mittit quando movetur. In calcis
vero eschara siccitas summa appa-
ret; nulla huic inest humiditas; ibi-
dem

dem tamen non pergit gangræna,
quod medicamentis unice debemus.
Sæpe hæctenus repetita amplius non
repetam. Indicationes intelligitis, in-
telligitis quoque remedia. Ab illa una
causa (motus nempe muscularis ino-
pia) omnia hæcce mala tam gravia
procedunt. Crusta jam profundior
significat malum inter ossa insinua-
tum iri; hocque provenit a decubitu
supra dorsum; ibi enim loci tum fit
suffocatio, & retunditur introrsum ne-
crosis, quod maxime metuendum est.

Diagnos. Gangræna jam minor
est; & partes quæ antea siccissimæ
erant, jam humidi quid ostendunt.
Nostis hoc esse bonum signum; ma-
nifestat enim quod vita adhuc sit su-
perstes. Olim rugæ & nigredo appa-
rebant, tumque antiseptica erant ap-
plicata.

Quænam autem est ratio tumo-
ris genitalium? videtis enim penis &
scroti tegumenta valde intumuisse.
Membrana nimirum cellulosa urge-
tur urinæ acrimonia, venæ quoque
comprimuntur; hinc totus penis in

tumorem elatus est, & urinæ acrimonia inflammatus. In præputio apparet epiphymosis. Cl. *Ruyfchius* nos docuit in suis præparatis, quod si per leve vulnusculem in cute immittas tubulum, & infles, totus penis scrotumque vento extumescent. Non vero hæc est emphysema, sed ab acrimonia urinæ epiphymosis. Partes hæc sunt tenerrimæ, & ad crepaturam usque facile distenduntur.

Indicatio ergo est, ut avertatur gangræna: sed quomodo? erosionem impediendo: sed urinæ fluxum impedire nequimus; hoc ergo tantum agendum restat, ut unguento nutrito & populeo, cum cerussa, pars inungatur, ut locus hisce lenitus ab urina arceatur, quæ cum oleo se non miscet. Plumbum addidi, quia urinæ spicula domat. Non applicanda sunt emplastra, quia perspiratio impeditur, & suffocaretur pars.

℞ *Unguent. Nutrit.*

Popul. ana ʒi.

Ceruss. subtiliss. ʒij.

M. pro Linimento.

Novembris 2. Eschara in calce manet valde sicca; nihil enim ibi loci motus datur. Cætera omnia ut ante se habent. Certus sum si per quadrimum liberum possem tenere hocce corpus, ita ut fieret perspiratio, melius se habiturum esse. Hoc unicum jam restat remedium a quo morbi, id est gangræna, vim per aliquod certum tempus retardare possimus.

In iisdem præscriptis tam internis quam externis persistendum est; non enim novi meliora.

Novembris 6. Videtis jam, Auditores, quantum per paucos hosce dies gangræna grassata sit; ascendit enim ad partes superiores, quæ omnes motu carent, ut os, oculi: solum vivunt cor & pulmo. Hinc colligi incipit in pulmone sanguis, quod ad cor nimirum sinistrum transire nequit. Brevi morietur suffocatus; nam illud pauxillum quod restat sanguinis in venis a corde jam palpitante suppletur.

DE ENTEROCELE.

QUOD gratissimis honorare me litteris voluisti gaudeo, nec diffiteor suave admodum mihi fuisse testimonium amicitiae repetitum in ultima hac epistola. Quamvis enim satis norim mea merita erga te magni non esse momenti, neque præter summum bene faciendi conatum aliquid habere eximii, tamen gravissimi viri amor tanto oblectamento mihi est ut nollem clarius tibi notam tenuitatem meorum benefactorum, ne honorata carerem benevolentia.

Magno porro cum gaudio intelligo Principem Sabaudam filio nato matrem feliciter factam. Celsissimæ familiæ cedant omnia ex animi voto, dum secuta tuæ in medicina sapientiæ vitam committit & salutem.

Utinam vero faustis æque prælagiis studere posses sanandæ puellæ nobili

Epistola hæc, & sequentes ad eundem scriptæ sunt Medicum.

cujus accurate enarratam misisti historiam! Est quidem casus ille ex his qui fastidiosi plus satis laboris medico, parum tamen læti sufficiant successus. Et certe tanto mihi infelicio exitus prævidetur, quanto magis considero ortum ex nativa laxitate, & biennio jam seniore morbum. Scis enim ipse expertus vix aliquid spei in adultis postquam eo usque jam dilatatus sinus, ut tam profunde dimittat intestina.

Caterum iis quæ adhibes addendum melius quod sit nihil habere me confiteor. Tentabam olim, non absque consilio diu librato & successu hanc viam.

Mittatur cruor ad ℥viiij ex brachio. Purgetur tribus sequentibus diebus successivis cum rheo & myrobalanis in hac forma:

℞. Rhei ℥j Myrobalani citrini sine nucleis ℥j; intund. cum aq. spatia noctis; mane ℥iij exhibe.

Tum iterum secta vena reddat ℥vj sanguinis, & rursus repetantur purgationes ut prius. Denique tertia &

ultima vice detrahantur sanguinis
 ℥vj, & postremo purgatio ter repe-
 ratur tribus diebus.

Toto hoc decursu supinæ locum
 alcohol fotum pressu bene despen-
 dant ab exitu, & a dilatatione. Uta-
 tur carne asæ, cum pane biscocto
 & vino rubro austero, a reliquis ab-
 stinens.

Ubi his humores evacuati, par-
 tesque constrictæ, adhuc per septi-
 manas iij vel v. situ, pressu, fotu,
 locum affectum juvet, victum eun-
 dem continuet, & vino medicato
 utatur, quod sic habet.

℞. Cort. radic. cappar. granator.
 tamarisc. peruvian. a. ℥ij. fol. querc.
 ℥ij. fl. granator. ℥i. cum vini ℞ij.
 coq. S. A. in phial. altiss. vitrea me-
 thodo nostra spatio xxiiij. horarum,
 sumat quater quotidie divisim rite tem-
 poribus ℥i.

Hæc summa curatio, qua irrita
 nihil juvet, Neque chirurgicam ope-
 rationem facile suaferim, Scis ejus
 incommoda, & interim quod mul-
 tæ mulieres huic malo obnoxie con-
 jugii labores ferant,

Vale & si quid curatum velis per
 me, audax impera; nam lætus tibi
 invigilabo. Lugd. Bat. 2. Novembris
 1744.

DE REGIMINE PUERORUM,
 lactentium, & nutricum.

QUOD de meis bene sentire, lo-
 qui, & scribere dedignatus non
 fueris, eo dudum me tibi devin-
 ctum reddidisti: jam vero tuorum
 erga me meritum pretium auge-
 re visum mihi est, postquam ho-
 norificam non modo memoriam mei
 testari, sed & donis me honorare vo-
 luisti. Pro omnibus his gratias ago,
 & charam habebō omnem opportu-
 nitatem qua aliquid efficere queam
 tibi gratum quod fiet.

1°. Infanti recens nato soleo da-
 re illico mellis ℥j. in ℥ij. vini albi,
 prohibere dein spatio vi. horarum ab
 omni cibo, potuque, ut purgetur ven-
 triculus a materia lenta quæ adesse
 solet.

2°. Jubeo ut nutrix primis 20. diebus utatur tenuiore victu, & potu dilutiore, nec ubera præbeat nisi trihorio, vel quatrihorio, post cibum, potumque captum, quo omnis cruditas correctæ bene sit. Si veræ acidi excedentis manifestissima signa, tum jura carnis dilutiora præbenda curo: si vero absunt hæc, lac præferendum aliis censeo. Inveni quippe per eventum panem aqua incoctum plus adhuc quam lac accessere.

3°. Cæterum summum remedium quod unquam exploratum habeo, & optimum deprehendi ad cavendos, curandosque morbos pueris proprios, hoc est. ꝛ. sapon. vener. ʒij. margarit. ppt. ʒi. lapid. cancr. ʒiʒ. syr. de althea ʒ^{ss}. aq. stillat. menth. fœnicul. cort. citr. a. ʒiij; bibat uncia $\frac{1}{4}$ ter spatio nycthemeri, divisis æqualiter temporibus. Hoc medicamen tam miro successu se commendat ut incurrerem jactantiæ crimen, si ut res habet eloquerer. Ideo etiam soleo illud tegere, ne cogniti abusus contingat, vel vilescat dignitas; duo quippe hoc medicus cavere debet.

Et equidem si paucis his iungere velis ea quæ elapso anno coram dixi in collegio, habebis ea quæ ego in his vera novi; puderet enim me si sapienti fastidium crearem inani scripturæ dispendio, & agnovi eas in te sapientiæ medicæ dotes quas non satis suspicerem, si vel verbulum supervacaneum adderem.

Unum hoc patiaris, subnectam me omni officio promptum tibi revera esse. Vale. Lugd. Bat. 1714.

D E R E G I M I N E

Lactentium & Nutricum.

GRATISSIMÆ fuerunt mihi litteræ quas xvij Februarii Vientiæ ad me dedisti: namque gaudebam ex iis cognoscere tuam quæ cara mihi habetur valetudinem, simulque intelligentiæ artis nostræ qua præstas excellentiam. Quare credas velim semper me & honori deputare & beneficio, quoties amicis compellationibus me decorare placuerit. . Bb iij

Cernis sponte nihil opis ferri posse contra prolapsum uteri. Id unum auxilii datur, ut sequi velit quod rite proposuisti. Cæterum pertinax hoc malum, maxime ubi juveni acciderit, ut pote ortum ex ingenti partium laxamento. Neque graviditati oberit ipsa ligamenti pressio: nam os matricis semper sursum intra corpus attollitur a conceptu, unde & eo tempore minor erit metus prolapsus. Idcirco crediderim mala quæ metue- re videris non exoritura esse gravidæ; imo vero ubi attolleretur & in globum expandetur uterus, spero ne pef- fario quoque opus fore: postquam deinde enixa erit fœtum, tum certe puerperæ necesse erit summa quiete, ut laxatis maxime genitalibus uterus haud excidat.

De arte qua tractasti principem sin- cere dixerò nec sapientius agi, nec felicius evenire potuisse, prorsus ut nihil omnino possim scribere, quod aliter ex lege artis actum oportuerat, sive cautelam spectem in seligenda nutrice, sive in ea regenda, sive ad

curam infantis animum adverteriam. Neque miror principem fœminam commendasse aliena, & insultasse consiliis; nam semper facile est acquiescere consuetudini, durum no- vis fidere. Ideo magis de triumpho gratulor, quia felici successu comprobasti methodum.

Censeo quoque pergendum in so- lo usu lactis nutricis, donec dentes anteriores tam in superiore quam in- feriore maxilla prodierint, quando panis fermentatus triticeus, cum lacte calido potius contritus, quam diu concoctus, exhiberi potest tuto, aut & idem juri carniū infusus.

Nunquam vidi male cedere infanti si nutricis bene sanæ lacte utitur, licet menstrua patiat, sæpe autem observavi mutationem nutricis pluri- mum attulisse damni.

Quare consultissime factum a te puto; neque etiam crediderim cru- stulas, & ulcuscula hinc orta, sed ex virtute virium hac via, ut & per fu- runculos, se liberantium a lentiore parte lymphæ, quod semper opti-

me cedit, nec remedia arcentia requirit. Etenim nec nocet, & sponte superabitur bene, hoc quidquid mali est. Optandum foret modo ut alacriori exercitio suum exercitaret corpus nutrix, delassationem quidem fugiens sed & ignaviam evitans, quæ hebetat: quare putem eam aliquot septimanis ante suscipiendum iter, sensim debere assuescere ferendæ vocationi; quod commode fiet, si quotidie una cum puero principe Carpentio (Carosse) vehitur, per gradus paulatim hoc genus exercitii assuescendo; aliter insueta omnino suspecta; sed hac cautela adhibita, proderit utrique & iter & aer. Toto vero tempore quod itineri dabitur, oportet ut semper antequam rhedam ingrediatur nutrix paulo plus solito bibat, ut & infantulo ante hunc motum conducet semper aliquantulum prius potasse de lacte nutricis. Vale, & optata me porro amicitia honorare pergito, Lugd. Bat. 1715.

DE REGIMINE

*Puerperarum, & hysterica affectione
succedente.*

QUAS 28. Julii ex Korteles ad me dedisti, eas accepi demum 14. Augusti. Gratæ fuerunt, quia te venerunt, & quia referebant Principem puerum prospere valere, qui ut porro artis tuæ beneficio felix adolescat opto!

Historiam mali cum quo constitatur Princeps domina cum cura expendi, ut & illa omnia quæ illi illustrandæ sollicitè dedisti: unde persuasum habeo mihi eo usque constitisse de hisce rebus, ut de iis utcumque iudicium ferre ausim.

Tempore graviditatis ita curavisti omnia, ut nihil emendatius effici potuisset liberrime proficere.

Utinam vero puerpera iisdem gavisâ fuisset consiliis potius quam adversis omnino ipsius salutis auxiliis

usa! sane melius ipsi consultum fuisset, neque malis foret obnoxia quibus jam tenetur. Recens enixis sola quies remedio; quo citior eo salubrior; nihil ipsis vigiliis calamitosius his accidit; ut evitentur hæc, illa autem ut concilietur, tota ars occupatur: somnum vero irritamenti arce re dementia mihi videtur, eaque perniciosissima, & damnanda pariter periculosa exhalatio partium volatilium: quin Hippocrates ipse talia damnat, ut omnino noxia capiti, cujus tamen morbi omnium maxime puerperis metuendi, ut pote fatales aphorismo xxvii. sect. v.

Denique fere exitiale putem ambustæ camphoræ fuliginem acerrimam ingerere miseris his, quibus a nulla re gravius hocce tempore periculum imminet, quam nimia uteri læsi hæmorrhagia, cui excitandæ nihil est hoc remedio valentius; prorsus ut mirer unde obtinere potuerit ea opinio in aulis. Sane si ausu maligno obesse mulieribus quis ope summa contenderet, vix posset pejus reme-

Hysterica affectione succedente. 303
dium omnibus hæc excogitare, & crediderim, nisi plane contrariam instituisse viam, pessime se habituram fuisse illustrissimam dominam, quam servasti optima profecto medendi ratione. Quod autem ægre tulerint limoniorum succo infuso dilutum potum, ea demum mera inscitia est: quid magis restitit inflammationi? ego sane hordei vel avenæ dilutius decoctum limoniorum succo infuso gratum large propino puerperis quotidie, si calor, sitis, morbus, temperies exigunt, & quidem faustissimo ubique eventu. Ne autem putes forte me hoc in assensum scribere, verius quam ex observatis, inspicere quæso scedulam his insertam, ubi cernere est quantum censeat ille, qui omnium mortalium optime de his præcipere potest, mille experimentorum successu instructus Mauriceau, cui nemo hodie par orbi medico innotuit.

Mauriceau lib. 3. chap. 1.

Aussi tôt que la femme est accouchée & délivrée de son arriere-faix, il faut prendre garde &c. liv. 3. ch. 3. vers la

fin. L'Accouchée se doit tenir en repos &c. liv. 2. chap. 9. au milieu; on préférera de donner à la femme des bouillons & consommés faits &c.

Sed hæc fors semper eorum qui servilis adulationis pertæsi audent præconceptas opiniones deserere, & candido animo, atque generoso instituto, studere magis salutj humani generis, quam ineptissimis artibus captandæ gratiæ, & lucri inde aucupijis. Tu his ne cedas, sed contra ito audentior. Virtus sola sibi pretium; nec curandum quid ignari, sed quid dicet sapientia. Præsens jam Principis Dominæ malum putò referendum ad affectum uterinum, cui superando æris usus, motus ventionis in rheda, deambulatio, maxime conducent. Vesperi lene pedum balneum quadrante horæ continuatum ex aqua dulci commendandum; tum levis usus pilularum quæ sunt ex gum. ammoniaci, opopanax, sagapeni, aa ʒi. balsam. peruvian. alb. gr. xvi. castorei gr. ix. quarum gr. iij. sumenda mane, una hora ante jentaculum, iterum

una hora ante prandium; denique rursum unica ante cœnam hora. Quibus brevi sanationem spondere ausim. Vale, & si quid fiet quod mea ars potest efficere, rogo indica; efficiam lubens omnia ad quæ valere poterò. Lugd. Bat. 17^{1/2} 15.

DE ROBORANDIS
*fibris morbo debilitatis, regimine
ablaetandi, aurium morbis.*

MIRATUS dudum fueram quidnam causæ esset quod tamdiu nihil quidpiam a te litterarum accepissem, atque sæpenumero sinistri quidne accidisset metuebam. Utinam vero infra metum substitisset tantum; neque primum gratissimæ epistolæ munere intelligerem ea quibuscum conflictatus es mala! unum id solamen adfert, quod arte vales amoliri quæ casus infortunii attulit. Gaudeo sapientiam tuam tam feliciter servasse celsissimum Principem;

ut magis magisque perspiciat tua me-
rita, eademque dignis decorare per-
gat præmiis! gratulor tibi ipsi inco-
lumi a malo morbo! spero brevi su-
peratum iri eas, quæ forte supersti-
tes infestant debilitatum male reli-
quias! Si quid perspicere valeo, puto
hacce rerum facie opportunum tibi
fore & salutare, si omni mane ante-
quam lecto exires, totum corpus pan-
nis laneis calidis, siccis, supra ac-
censæ masticæ & olibani fumis rite
detentis, perfricandum curaveris:
dein horæ spatio, jejuno ventriculo
deamtules, ad excitationem nativi
caloris; tum bibas ℥i ex vino medica-
to, quod sit ex libris ʒv. vini gene-
rosissimi infusis tridui spatio calide
cum ℥iij. salviæ, ℥i rad. angelicæ
℥ij. cort. peruviani. Idem assumere si
velis hora quinta pomeridiana, post
exercitium moderatum unius, alte-
riusve horulæ, brevi vires instauratas
habitarum confido. Certe ardentibus
votis apprecor.

Equidem lætor impense de valetu-
dine Principis pueri. Probo consi-

De roborandis fibris &c. 307
tium de continuando nutritis lacte
usque in adventum Maii sequentis.
Tunc optimum erit, si jam incepe-
ris pro prandio exhibere quidquid ex
hordeo, oriza, milio, avena, pa-
ratur cum aqua, lacte, vel jure
carnis vitulinæ, ovillæ, bubulæ,
gallinacæ, similibus; & maxime obser-
vavi semper prodesse panem biscoctum
recentissimum, tenerumque, qualem
hic Lugduni te observasse crediderim.
Vesperis offerri poterit jus dilutum
carnium cum pauxillo panis biscocti
macerati, aut aliquid quod ex lacte
fit, non nimis crassum. Cum inte-
rim aliquid dari oporteat puerulis
medio tempore, amygdalæ dulces
profunt, aut & pistachiæ; tum & il-
la quæ ex pane biscocto fiunt, lagana
vel scribliræ; atque hæc quidem op-
tima habeo, ut utatur mense Janua-
rio & Februario. Deinde autem Mar-
tio atque Aprili, in prandio offerre
fas erit omnia quæ modo commen-
davi, sed pro mensa secunda offerre
carnes recentes assas, minutim incisas,
pani biscocto intermixto sicco, ex vitu-

lis, hædis, agnis, ovibus, columbis, gallinis, gallis indis, phasianis & similibus; quæ cum sale pauco & pane biscocto semper danda, ut ita cogatur manducare ob siccitatem duriusculi biscocti, nec deglutire queat offas integras, unde tot sæpe mala. Cœna tum rursus esto ut ante. Ubi hoc victu utitur, sæpe dandum aliquid de cerevisia, aut illo potu quo deinde usus erit, parva copia, ut assuescat sensim.

Sic agendum mense etiam maio, nisi ut tunc in initio noctu incipiat raro lacte nutricis uti, nec nisi urgente necessitate clamoris interdium arcendus ab ipsa. Ut autem lac nutricis interim non corrumpatur, quærendus alius infans, qui tandem de die sugat. Deinde victus idem conducit, qui ultimis hisce mensibus præscriptus erat, lento gradu procedendo ad plenioram dietam. Cerevisia clara defœcatione, nec tamen adhuc acris, optima erit.

Tristissimum Casareæ familiæ factum acerbè doleo. Suppleat jactu-

ram Deus in quietem Europæ! cernis autem quam perfunctorie, ne acrius dixerim, agantur res Principum, & longe felicius tractari plerumque quorum conditio extra magna præmia locatur, & infra invidiam. Utinam exemplum cœpissent ex te quid prodesset! sed ita semper aulica te habebunt negotia. *Tu ne cede malis, sed contra audentior ito, quo tua te fortuna vocat.* Posses enim autoritate Principis Eugenii uti ad cavenda tam infausta orbi damna, melioraque ipse consilia suppeditando prodesse.

Principi matri exhibe quæso omni mane, jejuno ventriculo, grana quinque lectissimi corticis peruv. ex pauxillo vini Hungarici; vesperi hora quinta guttas xx. ex mistura tincturæ castorei & succini, idque continua mensis spatio: forte sedabitur morbus; nam est summum fere in eo remedium, quod experiundo didici.

Si mastiches, olibani, succini
a. ℥iij 24. horis digeruntur in phiala valde alta vitrea hermetica, cum

duodecuplo omnium alcoholis vini arte chymica parati, tum habetur liquor amicissimus membranis, nervis, tendinibus, qui exceptus parce lana, atque auri immixtus non nimis profunde, halitu benigno fibras roborat. Tuto poterit periculum fieri an effectum Principi optatum præstare queat: Voveo!

Nihil ego hæcenus edidi in publicum præter ea quæ vidisti, & nimis laudas; neque sane ea ipsa emittendi audacia me tentasset unquam, nisi muneris publici coëgisset ratio. Dicam sincerus sæpe tamen me poenituisse temeritatis. Viri boni est animo circumspèctissime uti ad omnia, antequam audeat vel minimum quid pro explorato extendere. Biennium est a quo magistratum obivi rectoratus academici; lex tum exigit sermonem publicum; egi de certo in physicis acquirendo, nec ausus fui exemplar tibi mittere per tabellarium, quia tanta mercede rem redimi non placituras verebar.

Vale Lugd. Bat. 1716.

D E D Y S E N T E R I A

Castrensi.

SIMUL ac intellexi quis fatalis morbi genius, tum me dedi qui reperirem viam qua iretur in sanationem mali.

Sedula meditationis effectum in chartula mitto; tu pro sapientia qua excellis in arte, expende si quid boni habeat, plenoque pro arbitrio muta. Ego non potui meliora excogitare, & convenientiora castrensi medicinæ.

Si non a scientia placuero, certo laudabor ab obsequioso conatu, qui, ut parerem jussis Serenissimi Principis, famam meam periclitari volui lubens in re tanti momenti.

Ipse male habeo a morbo pulmonis, qui motum molienti spiritum præfocat. Utor omnibus, proficio parum: forte verni favonii tepor boni quid inspirabit, sed dabit sem-

312 *De Dysenteria Castrensi &c.*
per Deum quod unice mortalibus
bonum; illi sit gloria, amor, & obe-
dientia nobis.

Vide Epist. Boerhaavii in litteris con-
sultatorii Boerhaavii per Hallerum editis,
quæ profunt ad calcem tractatus Boer-
haavii *De Oculorum morbis*, Parisiis Anno
1748. editi.

DE DYSENTERIA

*Castrensi hungarica, febreque
Castrensi hungarica.*

IN cognoscendis, curandisque
morbis castrensis, aut endemi-
cis, puto acri diligentia opus, tum
quia difficulter detegitur horum na-
tura, tum etiam quia semel, ea re-
velata, omnium est eadem tractatio.
Invenitur horum causa in accurata
excussione egestorum, ingestorum,
retentorum & excretorum, & appli-
catorum. Maxime autem oportet
contemplari aërem, aquam, loci
indolem, quæ cuncta adeo absolute

De Dysenteria Castrensi &c. 313
tractata puto in libello meo de in-
veniendis causis & ingenio morbo-
rum, ut sane nihil super addere
queam, nisi labore supervacaneo abu-
ti vellem. Ideo magis accedo ad Dy-
senteriam. Quænam hujus sit in Hun-
garia causa præsens vellem indagare
hoc ordine.

1°. An in potu communi lateret sa-
linus, vitriolicus, arsenicalis, anti-
monialis, putridus, vel similis ali-
quis stimulus. Plerumque talis repe-
ritur. Frustra tum quæritur reme-
dium. Oportet vitare, vel emenda-
re; si neutrum datur certa strages.

2°. Forte in pane tanta insectorum
copia, ut pendeat hinc causa mor-
bi, aut in fracedine semicorrupti &
suffocati frumenti: id nostris quoque
contigisse novi.

3°. Nunc & usus crudorum fruc-
tuum, cum aquæ potu eo fecerit.

Si mali origo deprehenditur in his-
ce hærare, evidenter apparet quid sit
agendum ut sanetur morbus, tum-
que tota res nihil habet difficultatis,
cum communi methodo tractari po-

314. *De Dysenteria Castrensi &c.*

stulet. Si autem in iis reperiri nequit ; sed latet penitus , ut sæpe fieri notum est , tum mihi videntur duo superesse , quorum consideratio multum lucis methodo inveniendæ affundit ; scilicet spectandus primo stimulus excretionem pariens ; deinde vero virium ingens jactura , non adeo pendens a copia materiæ ejectæ quam a vi quædam agente in spiritus ipsos venenata : & sane a postrema hac causa mori visi sunt fere omnes quos ego mortem obire vidi ex dysenteria. Cognoscitur autem maligna hæc indoles ex deliquio virium subitaneo , doloris atrocitate , ingenti tenesimo , pulsu tenui & admodum vacillante , pallore faciei , nausea , fastidio ab omni cibo , siti inexplebili. Simul ac talia apparent , in initio statim hæc methodus semper meis respondit votis.

I. Accipio radicis ipecacuanhæ in pulverem contusæ drachm. j^β. illi affundo vini uncias ij. stent in infusione fervida , absque ebullitione , spatia ij. horarum ; tum liquorem per pannum

De Dysenteria Castrensi &c. 315

pannum trajectum uno bibat haustu ; expectet primum vomitum ; eo peracto , bibat uncias viij. mullæ ; ubi evomuit , bibat iterum tantumdem ; hoc agat post singulos vomitus , donec ultima mulla retineatur ; tum quiescat : semper fere simul deponet alvum. Postquam quievit post ultimum vomitum per horam , sumat hoc cardiacum.

Accipe frustum panis tosti utrimque ; id utrimque bene frica cum nucis myristicæ fissæ superficie ; tum illi superfunde vini frigidi uncias iv , paucillum cinnamomi contusi , & sacchari. Vesperi exhibe hujus opii , quo nullum præstantissimum est , granum unum cum semisse in pilulam reductum : omnis præparatio illud debilitat. Mane rursus vomat , totum edat , opium vesperi sumat , ut primo die. Dein quarto , quinto , sexto , septimo , octavo , nono , sumat mane & vesperi , granum unum opii. Vix peribit ullus ex ægris. Toto hoc tempore potum concedo liberalem ; quem negant fere ægrotis alii , &c.

cum maximo detrimento. Sed do lac cum duabus partibus aquæ hordeii calidæ, aut decoctum hordei cum pauxillo vini & cinnamomi, & pane tosto macerato.

Ægrotanti interea lac, puls avenacea, hordeacea, oriza, milium, hordeum, avena, & inde parata edulia, conceduntur: licet enim in hac methodo dare quæ verantur in aliis. Cernis; ita excutitur contagium susceptum, antequam infecerit sanguinem. Interim spiritus instaurantur cardiacis, potu, opio, quod forte summum in his nomen meretur super omnia reliqua.

Si autem malum jam durasset per aliquos dies, antequam bona medicina pareretur, & vires jam essent maxime prolapsæ, tunc non auderem viam hanc insistere, sed illico curam injiciendum hoc clystma, quod fit ex terebentinæ veteræ drach. ij. vitell. ovi. n°. j. subactis admisceatur theriacæ Andromachi unc. ß; lactis recentis, in quo ferrum candens aliquoties extinctum, unc. viij.

Id repetendam curarem omni spatio xxiv. horarum, usque in vicem quintam. Interim sumat omni hora unciam unam de sequenti potu, qui fit ex vini maturi dulcioris lbß, aquæ decocti hordei ꝑß. cinnamomi unc. ß sacchari drach. vj. Mane autem & vesperi deglutiat opii semi granum. Victus ut in præcedenti.

Neque hæc methodus elusit vota unquam, ita ut fere secure illi possimus confidere. Tamen omnino fatendum ingenuo est homini multa deprehendi corpora adeo tenuis fabricæ ut ferre nequaquam possint geminatos vomendi impetus; tum tamen æque certo, atque tuto curari possunt, sed via leniori hacce.

Simul ac dysenteria incipiens primis se signis manifestat, illico bibat æger hunc haustum: sume hujus rhabbari in tenuissimas lamellas tum demum scissi scrup. iv. vel v: in mortario vitreo conterantur cum aquæ communis, sensim affundendæ inter terendum, uncis duabus, ut fiat pulvicula æquabilis, cui dein affunde

æquæ stillatitiæ cinnamomi uncia semissem. Vesperi ejusdem diei deglutiat granum unum, vel alterum, opii hujus. Id continuetur usque in quartam quintamve vicem, erit sanus. Atque & in hac via curandi victus refocillans idem prior confert. Ausim asserere, omnis dysenteria sanabilis, quæ necdum scilicet gangrænam peperit, his tolletur.

Verum sæpe accidit omnem ventriculi, hepatis, pancreatis, intestinorum, fabricam adeo debilitari, laxarique, ut humores huc ruentes effluant, vires labantur, subito moriantur. Cito hic, certoque opus remedio. Ergo illico tum detur theriaca ad drach. ij. cum vini calidi unciis vj. Superbibat decocti panis cum vino & cinnamomo parati calidissimi, uncias xij: sudet leviter, simul applica epigastrico theriacam ad alutam extensam. Injice clystma ex aqua ferrata fabrorum, vel lacte ferrato, cui adde cortic. granator. vel folior. quercus unc. ij. theriacæ drach. ij. ebulliant parum; dein utere pro clysmate; certo

tivat: repeti debet omni mane per tres, quatuorve dies successivos. Hæc sunt primæ quæ de dysenteria didici reipta. Interea nosti si inflammationis summæ, suppurationis, gangrænae topicae, signa docuerint præsentiam horum malorum, variandam etiam esse remedium, methodique naturam. Sed hæc tum communia requirunt aliis similibus morbis auxilia.

Superest jam ut votis tuis morem gerens pauca etiam commenter de natura, & sanatione febris Castrensis Hungaricæ. Eam nunquam exploravi. Tu expertus longe firmiora experiendo scies, quam ignarus ego conjectando invenire possim.

Observat Hippocrates, & post eum omnes, in omni febre epidemica & endemica, conciliari humoribus contagium aliquod pariens febrim. Verum illud duplici fit modo semper; primo enim aliquando excitatur a peregrino hoc stimulo sanguinis sani violentior circuitus. Tunc est calor ingens manifestus toto corpore, respiratio fortis, densa, anhelosa, pulsus ce-

320 *De Dysenteria Castrensi &c.*

ler, fortis, magnus, expansus; urina rubra valde; sitis, siccitas, anxietas, delirium, inquietudo ingens. Febris hæc, his signis cognita, requirit venæ sectionem, dilutionem, nitrofa, oxymel, pediluvia, balnea vaporis, erectum corporis habitum, clysmata nitrofa, diluentia, dietam tenuem ex hordei pulvicula &c. potum aquosum, acidulum: ita facile sanatur naturæ, artisque auxilio. Sed vero aliud est genus hujusmodi epidemicæ febris, longe pejus atque lethalius, quod vix centesimo observatur medico. In ea quidem febricula est vires illico prosternens, absque apparentibus malis signis; calor longe mitior, sæpe vix percipiendus, cum frigore sæpe extremorum; respiratio impedita, angusta, anxia; pulsus celerrimus, debilis, vix percipiendus, tenuis, maxime inæqualis, sæpe quasi evanescens; urina non rubra, sed plerumque lactea, turbida, absque sedimento, aut varia penitus; sitis sæpe minor; siccitas oris, linguæ, faucium; inquietudo, deliria levia,

De Dysenteria Castrensi &c. 321

anxietates leviores. Febris hæc solæ sæpe virium jactura se prodit, adeo latere solet & fallere: quum interim longe sit priori periculosior, tam ex sua natura, quam ex mala ejusdem tractatione, adeo ut ipse Princeps in his aliquid sacri vel divini agnoverit. Simul ac febris hæc deprehenditur adesse, surgat æger illico de lecto; sedeat in sedili; moderatissimo modo fruatur calore; abstineat ab æstu; capiti, manibus, epigastrio, applicentur fomenta ex aqua & aceti aâ p. æ. pedibus & nuchæ noctes dieſque applicentur epispastica ex fermento acri panis cum sale & aceto subacto; bibat decoctum hordei, cum succo citrei, aurantii, cum rob ribesiorum, cerasorum nigrorum, sambuci, & similibus larga copia. Ubi largo ralisu usu permaduit, si sponte sudat, continuetur ille lenissime sine ulla violentia, sed quam mitissime. Cibus esto ex panada cum vino pauxillo & similibus. Medicamenta tum dentur omnia quæ putredinem arcent, humorumque nimiam dissolutionem

322 *De Dysenteria Castrensi &c.*
prohibent; qualia hæc, & similia.

℞. fol. rutæ, scordii aā m. ij. cortic. citrei flav. unc. ij. suc. citrei recens pressi unc. iij. aut ejus defectu aceti vini acris unc. j. ℞. aq. com. ℥iv. tunc liquori per pannum depurato admisce rob sambuci unc. iv. aq. stillatit. cinnamomi unc. j. bibat de hoc liquore æger unc. j. omni hora de die & noctu, nisi somnus impederit.

En tibi, chare & clare vir, hæc sunt illa compendio quæ simplicia quidem, sed tamen principalia habeo arcana in tenui arte, quam diligenti sollicitudine quæsi. Liceat autem mihi candide eloqui: hæc distinctio febris in has binas diversas classes, harum per signa prudens cognitio, atque diversa pene curatio; est fere præcipuum quod didici; nec temere crediderim aliud esse quod magis prodest medicis, ægrisque. Vale! excusa, quod ocus non responderim. Sane meditatio tempus requirit, & rei seriæ conscriptio.

Hodie itinere terrestri per Naubergam Viennam misi rad. ipecac. ℥v.

De Hippocratis libro, &c. 323
quinquinae ℥xij. rhei ℥v. opii ℥iv.
Lugd. Bat. 1774 17.

DE HIPPOCRATIS

libro de aere, aquis, & locis, & præcipitantibus chymicis.

BENEVOLENTIÆ tuæ & amicitia excessus supra modum erga me est, mea vero in te merita vel nulla, vel minimi sane momenti habentur: quare erubescō quoties tot me encomiis obruis, quorum certissime nulla in me illo in modo reperitur causa. Itaque ignosce deprecanti. Oro ne aliam in animo meo dorem agnoscas, quam candidum tibi serviendi animum.

Si cum vera ratione in castra mutatione varia proficere in animo est; quæso, lege cum attentione aureum libellum Hippocratis de aere, aquis, & locis: nec enim habet similem, sed vix est qui nobile opus legere; aut intelligere conatur.

Aquæ hærentia metalla instillatione olei tartari præcipitantur, arsenicum minus, & tamen teterrimum est. Eodē oleo tartari patet sal acidus latens. Sulphurea & arsenicalia in aquis latentia instillato vitrioli oleo fere lactescunt, fœtentque; si vero admiscentur alcalia, flavescunt ferme aut rubent.

Si Principi Eugenio aliquid offerre velis, poteris me monere; curabo habeat, si explicat animi sententiam tibi; sed quæso ne significes illi a me venire: nil plus fugio quam Principibus innotescere.

Confusus amicitiaæ tuæ adeo hanc a te sperare licet gratiam, cæterum nihil meritum nullis benefactis oneres oro, nisi solomodo constanti amicitiaæ dono, atque mandatis eorum quæ opera mea hic præstita voles. Vale. Lugd. Bat. 1717.

DE INTESTINO CÆCO
materia duriore obfesso.

FONTICULUS Sturmii impletur aqua; imponitur tum suo catino, salit; simulac digito obturas canalem medium nil exit: eo rursus laxato, salit, sicque pro libitu, ut monstretur pressio aëris gravis æque sursum quam deorsum. Fonticulum vitreum mittam, simul ac instrumenta parata erunt, quod brevi fiet. Scribam Londinum pro microscopio, ut impetrem quod petis.

Summa quidem mentis applicatione perpendi mecum historiam Principis Dominæ, neque tamen aliud quid causæ deprehendo, nisi dilatati intestini cæci cavitatem obfessam duriore materia, tempore graviditatis impacta, collectaque, atque diu difficulter resolvenda; nisi forte & ovarii dextri scirrhusa quædam adfuerit labes. Sane incisorum cadave-

rum contemplatio sæpe hujusmodi causas spectandas exhibuit postquam malis similibus obnoxia dudum agræ languerant. Solent interim hysterici affectus morbo huic comites semet dare, undique mœstitiam conciliare animo, quæ pejora cuncta efficit. Mihi quidem videtur optimum fore, si mane & vesperi locus bene ungeretur, perfriceturque hoc unguento.

℞ Ung. martiat. nervini aa ℥ij. ol. stil. lign. rhod. ℥i.

Atque bibat omni bihorio diei unum cochleare hujus mixturæ.

℞. Sal. vol. ol. nostræ descript. in colleg. chemico ℥i. sp. cochlear. ℥i℞. tinctur. myrrhæ. ℥i℞.

fuccini	} nostræ descriptio- nis. . ℥i℞.	℥i℞.
castorei		℥v.

Syr. arthemif. Fernelii

℥. Rad. aperient. aa ℥ij.

aq. stil. lavendulæ, majoranæ, melissæ, salviæ, aa ℥vj.

Hæc continentur spatio mensis, dein eventus docebit quid agendum porro sit. Vale. Lugd. Bat. 17to 18.

DE OPII USU
in hysteriis affectibus.

GAUDEO Principem se dedisse experimentis videndis; id enim recte valere eum me docet, sed quæso ne ita irascaris aliis ut mihi auras voluptatem tibi inserviendi tuisque. Vilella Amstelodami vivit sua forte contentus, seque sustinet faciendo medicinam. Credo eum emeritum, si eruditio & virtus ejus innotescant.

Opium videtur virtute sua omnino singulari semper pacare motum spirituum animalium; somnum, ebrietatem, apoplexiam, facere nimia copia, sed communi aliis vi. Apparet medicamen calidissimum omnium. Unde duplici hac vi, propria scilicet in spiritus, & calida communi, in omnia agit. Forte licet inde conijcere opium nocere ubi morbi habent spiritus animales debiles, tur-

bátosque a defectu, ut in nonnullis tenerrimis hystericis; nec enim in cunctis te id observasse putem. Hæc sane ego soleo distinguere in eo adhibendo, nec video nocere si parca repetita porrigitur dosi ex gr.

℞. Succi limoniorum recens pressi ℥β. opii purissimi gr. ij. in mortario vitreo accuratissime contritis simul admisce aq. still. cinnam. ℥vj. aq. stil. cort. citrei ℥iβ. aq. still. melissæ ℥ij. syrup. viol. ℥vj. tinct. succin. ℥ij. m. bibat ℥ss. omni quadrante horæ, donec sedentur paroxysmi. Vale! Lugd. Bat. 17^{II} 20.

DE CONVALESCENTIS

Regimine.

GRATULOR tibi de recepta valetudine, quam firmet pro-rogetque Deus! tu fuge nimis acrem mentis exercitationem, corporisque motui potius indulge, ne re-

crudescat malum. Corporis interim fricatio frequens proderit, vinique temperatus usus & equitatio.

Microscopium mitto. Medicos te prosequi non miror; suadet ambitio, & avaritia, cogit vero desperatio, cum diffidant propriæ arti, nec temere velint possint - ve senes meliora discere: sentire cum bonis, cum multis loqui, sapientis est; fac & tace, faustissima quæque tibi familiæque apprecor tuæ. Vale Lugd. Bat. 17^{II} 20.

DE MUSCULI STERNOMASTOÏDAI DEXTRI STRICTURA.

CURIOSÈ expendi indolem descripti morbi, atque consilia data, & remedia illi curando; inde in ea quam enarro sum sententia. Videtur causa mali hæere in ipso cerebro, ut pote primo ortum ibi, atque directa modo oculorum acie in contemplationem in tantam corpo-

330 *De muscoli sterno-mastoidei*
rum se manifestans, inde tantum natis in initio spasms, inde continuatis tantum; accedit & in capite deprehensus subinde harens dolor.

Erit eo difficilior sanatio, quo credibilior hæc de loco affecto sententia, maxime quia auxilia tam bona, adeo valida rite applicata eludantur ab invalescente vi insurgentis contra hæc morbi: nec meliora video. Maxime metuendus viderur progressus mali ituri in violentos inde successurus spasmos, nec est absque exemplis ita quod sentiam. Neque multum habeo quod proponam porro agendum, optima cum jam adhibita sint, neque vel ipsa argenti vivi virtus profuerit, licet humores dissolveret penitus usque in ipsam corporis emaciationem.

Tentari posset delapsus aquæ calidæ in nudum caput mane & vesperi instituendus, ad dimidiati quadrantis horæ spatium quotidie per spatium sex septimanarum, cum frictionibus dein moderatis post singulas embrochas adhibitis interim to-

to hoc decursu. Suaderem locum dexteri muscoli sterno-mastoidei mane & vesperi inungendum diu unguento althææ composito, ut sensim inde laxior cedat; totam autem plagam colli quam sinister mastoideus occupat, eodem tempore fortiter perfricandam curarem pannis calidis, siccis, supra vaporem accensi succini detentis, hocque fumo penetratis, ut ejus robur invalescens parem faceret æquilibrio cum antagonista obstinendo.

Lugd. Bat. 3. Aprilis 1722.

DE ÆTHIOPE FOSSILI.

ACCEPTAS meas placuisse gaudeo, spero inventurum te in medicamentis præscriptis quod salutare ægris, tibi utile sit, & honorificum. Æthiops fossilis, quem laudat *Harris*, tutum satis remedium, nunquam intrans in sanguinem, sed ventriculi regionem & intestina transeuns: repurgat maxime a lumbricis.

quibus infestum venenum habetur. Ptyalismum non ciet: quoniam inertii sua crassitie minutissimos vasorum lacteorum & mesentericorum osculorum meatus præterlabens, humores non adit: sæpe expertus loquor: verbo dixerim, crudior est cinnabaris.

Pro amicitia & benevolentia liberalissimis, & geminatis semper numeribus, gratias ago quam maximas. Vale Lugd. Bat. 1722.

*DE RADICE GINSENG,
& lumbagine rheumatica.*

IN tota Batavia unus modo Aromatopola habet radicem veram ninzin, sed sceleratus ille lucripeta noluit dare semiunciam hanc, nisi solutis illi primo 27. florenis; sic divites dimittuntur inanes. Sane ego non æstimo pluris quam fœniculi dulcis radículas, quibus hæ conveniunt.

Fossilia quæ mihi misisti, suo tempore optime accepi, nec læsa, sed non

potui videre; nam visum est Deo me jam spatio quatuor mensium lecto asfigere, ut necdum vel erectus sedere potuerim, quamvis lente convalescam. Morbus est, quem inter Autores unus Sydenhamus descripsit titulo lumbagine rheumatica; nec valere tentata plurima remedia nec methodi.

Maximas ago gratias pro munificentia qua me ditas. Felicior fuisti, qui similem morbum tam cito superasti. Usus purgantis omne mense non improbo, si modo paregoricum vesperi sumpseris quantum idelicet Sydenhamus in editis suis ultimis. Vale! Lugd. ex lecto meo 1722.

*DE LUMBAGINE
rheumatica.*

TUAS equidem tempestive literas acceperam, quas jam 19. Novembris elapsi anni ad me dedisti.

Debueram responsum fateor ; peccavi , ignoscas occupato huic homini ; parabam responsum , differre coëgit dolor ; dein vero moles negotiorum me tantum non oppressit vix respirantem a languore. Pudet me quod nullam adferre possim causam ut excusatum me habeas. Tu , mi care amice , condona hunc errorem amico tuo , & illo utere porro ut qui sincere testari queat nihil magis studere quam ut tibi gratum quod sit præstare possit ; neque enim inter homines alium magis quam te amo , quia nullum novi cujus amicitia plura debeam.

A morbo meo fere convalui , officia mea tam publica quam privata ab iteunte anno huc usque expedite satis curavi ; sed nimium quam par est ditrahor. Superest dolor semper in regione lumborum. Hunc expugnare conor largo & quotidiano usu succi pressi de beccabunga , cochlearia , fumaria , nasturtio aquatico , & taraxaco. Juvat satis hætenus. Paralytis & atrophia jam superata sunt ;

De lumbagine rheumatica. 335
reditum nuper minabatur dolor , sed cessit illico liberali usui trifolii aquatici.

Fidelis mihi consultor Sydenhamus ; ferme unus bene scripsit de hoc malo substituto rheumatismi. Methodum & remedia quibus te aliosque felici sanasti sapientia omnino laudo ; ipseque vidi optima : utinam fas mihi esset consilia sequi quæ vera offers ! utinam daretur tranquilla sequi ruris silentia procul a negotiis , atque uni Deo amando atque adorando devotam occupare mentem ! sed votis fata obstant , & opinio ægrotantium , & discipulorum , me ubique prosequitur vel fugientem. Bis enim ex patria jam excessi per mentem æstivis feriis , ut scirent me nolle magis medicinæ faciendæ operam dare ; sed redux aucta vidi omnia : nec peregrinanti alloquia effugisse datum est. Considera , quæso , quantum torqueor. Vale vir integerrime , atque amicissime , & me tuo utere : Lugd. Batav. 1723.

DE ACINELLÆ USU.

ACCEPI jam ex ipsis Indiis acinellam veram, quam simul mitti ad te curabo; est optima; curavi ut legeretur in insula Ceylon ipsa. Nec potui nisi intra biennium tuis votis facere satis: tantum faciendum est itineris. Pretio venditur hic carissimo; sed ab ipso gubernatore accepi: tu utere ut summo lithontriptico, in Asia celebrato, approbato in Europa. Drachmam infundunt cum bullientis aquæ ℥iij. ut the paratur. Bibitur infusi dimidium mane, vacuo ventriculo, altera pars hauritur vespere una ante cenam hora: id semel in septimana factum mira ad calculum efficere aiunt. Fac periculum: placebit vestris. Lugd. Bat. 17²⁵/₇23.

Sanus vigeo, decurro iterum totos dies, contemplandis & quærendis plantis intentus. Usus sum ingenti copia mellis, atque succis recens

pressis ex beccabunga, fumararia, nasturtio aquatico, & taraxaco, ad aliquot uncias quotidie haustus: id egi trium mensium porrecto spatio. Jam infuso trifolii aquatici utor.

DE P O D A G R A,
*Melancholia, Rheumatismo,
Plethora, Variolis curandis.*

NImis, o amice, laudibus me effers! pulchre scio quam parum valeam. Certus sum nullius te beneficii debitorem te mihi vivere, me vero tibi obstrictum, ob tot accepta amicitiae, imo vero & liberalitatis, munera; pro quibus ut gratias ago maximas, ita quoque quoties poterò, curabo semper sedulo.

Ægerrime doleo sortem tuam inspecto plethoram, diathesin melancholicam, podagram, rheumatismum & malorum catervam uno tamen credo fonte proflire, plethora. Hanc augebis missione sanguinis, atque indu-

338 *De Melancholia ; Podagra ;*
ces tandem corpori cachexiam. Se-
rio igitur cogitandum de efficaci, ne-
que tamen ita perturbante, remedio ;
fac periculum.

℞. Rad. rec. gramin. ℥j. bardanæ
unc. iv. stipit. dulcamar. unc. vj.
minutim scissas, tufas, decoque spatio
unius horæ, vase clauso, in vesica
scil. distillatoria ; dein has radices con-
tunde, succum exprime, aquam quæ
inter decoquendum ascenderat per
serpentem, reaffunde succo, & de-
cocto tantum aquæ adhibe ut habeas
jam decocti ℥vj. has quiete sola
fœcibus sponte subsidentibus depu-
ra. Serva loca frigido vasis lapi-
deis.

℞. Crystallor. tart. Rhenani candi-
dissimi unciam integram, contere in
pollinem tenuem. Divide in v. doses
æquales. Tum singulo trimestri spa-
tio ita age per quinque dies succes-
sivos. Mane hora 6. sume unam do-
sim tart. superbibe uncias iv. decocti
tepidi. Idem repete hora 7. 8. 9. 10. ut
sic uno mane unciam tart. absumas cum
unciis xx. decocti. Purgabit, non tur-
babit,

Rheumatismo, Plethora &c. 339
babit ; diathesin phlogisticam seda-
bit ; aperiet vilcera ; avertet a cere-
bro ; macilentia quid conciliabit cor-
pori ; faciet ne misso sanguine sit
opus. Semel in mense balneo utere
tepido aquæ dulcis, frictione spinæ
dorsalis & pedum utere perquam
frequentissime. Talibus ita convalui,
ut liber ambulem per destuta, ad
quærendas herbas, plures sane per
horas, quamvis 54. jam annos natus,
& multis utique laboribus fractus
sim. Utinam & tibi prosit ! me spes
alio.

Haud temere credideris qua ego
ægritonia viderim te, hominem li-
berum, & tuæ spontis, alieno ite-
rum arbitrio te commississe, aulam
qui spectasti, atque aulicos Principes
qui novisti horumque imperia. Mihi
ne quid contingeret tale, in extre-
mum fugerem Geruliæ angulum. Sed
reducere nequit supra potentis limen
semel qui posuit pedem : sic cecinit
Euripides. Sic repetit Ptolomæi in-
nans liburnicam Pompeius. Tu ergo
jam Salomonis monita sequere. Gra-

346 *De Melancholia, Podagra,*
tia Principis servitus æterna, ira ejus
rugitus leonis est. Cæterum vix a ri-
su tempero dum sollicitum video au-
licum de integritate mentis, & ani-
mi religione. Vah! exeat aula qui
vult esse pius. Interim, ut fas, se-
rio omnem rem expendi qua pos-
sum animi acerrima applicatione, li-
berosque sensus sermone simplici ef-
fero.

Temperatio corporis viderur valde
mobile habere nervorum systema &
cerebri, tum & humores laxos qui-
dem, acres tamen & facile degenera-
turos in alcalescens, & oleosum pu-
tridum. Unde liberaliorem pinguis
medullæ usum coercendum puto,
carniumque minus pinguium usum
substituendum. Potus aquæ & fre-
quentior panis usus conducere viden-
tur. In morbis enarratis, maxime qui-
dem illo penultimo, aliquid anoma-
li apparet, quod suspiciosi quid in-
fert.

Tutus tenui capitur de mensa ci-
bus, bibitur ex auro venenum! por-
ro acta. vita mihi satis placet ad sa-

Rheumatismo, Plethora, &c 341
lutis conservationem, excepto pin-
guiorum usu nimio, nec in hac ata-
te violenta nimis corporis exercitia
laudem, dum interim moderata ea-
dem quam maxime necessaria existi-
mem.

In dirigenda cura variolarum lon-
ge plus scrupuli hæret, quia morbus
hoc titulo intellectus tam mire va-
rius est, ut in aliis quidem casibus
longe alia curatio requiratur. Et in
ea quidem re curate cognoscenda
unus sane Sydenhamus sufficit, cura,
fide, & sapientia, ad hoc negotium
primus; cui addere boni quid non
valeo, si ex ingenio mali, & ma-
ture modo curandæ variolæ essent
semper. Tu vero memor es mei nar-
rantis sæpe in hoc mali genere cogi-
randum superesse de inertii reddendo
stimulo contagioso suscepto, antequam
inflammationes, suppurationes, gan-
granas, vasculorum in visceribus ero-
siones, & alia pataverit. Verum si
vel verbulum de hac re feceris, ex-
ploderis, solus eris; vel si efficis ut
consilium valeat, tamen insidiosiss.

342 *De Melancholia, Podagra,*
mi mali hic semper fere eventus tibi
uni imputabitur. Quid ergo si in pro-
pria occuparet familia, sic agerem.

1°. Si nunquam laborasset variolis,
semper suspicarer has, simul ac illius
febriculæ invadentis signa appare-
rent, maxime si illæ tunc domina-
rentur.

2°. Ubi vero jam sic intento mihi
signa apparerent harum, illico cona-
rer incipiens contagium, aut jam ince-
ptum, enervare, & in loca minus pe-
riculosa pedes, crura, femora, &
partibus nobilibus, capite, faucibus,
thorace, visceribus, & abdomine,
averrere.

3°. Itaque moderate tantum vesti-
tum quotidie, in cubiculo satis spa-
tioso, modice tantum calido, toto
die in sella, ad mensam levi quon-
dam lusu, aut inspectu tabularum
pictarum oblectarem, ad fallendum
tempus, nec concederem decubitus
ante sextam vespertinam; nisi gravia
mala cogere: subinde in lecticam
parum decumberet: noctu dormiens
modice solum tectus jaceret.

Rheumatismo, Plethora, &c. 343

4°. Mane hora septima ad octa-
vam balneum aquæ dulcis cum ali-
qua copia lactis dulcis & pauco cum
nitro adhiberem, idem horæ spatio
repetiturus. A quinta vespertina in
sextam a balneo molliter crura fri-
centur & pedes pannis e lana confec-
tis; tuncque semper applicentur pe-
dibus emplastra ex cerato stomachico
Galeni, & emplastro de meliloto, quæ
semper dein dies noctesque adhæres-
cant, solo tempore balnei aufe-
renda.

5°. Potus largus tepidus esto ex
decocto levi avenæ cum aqua para-
to, cujus demum partibus quatuor
una lactis bubuli recentis non co-
cti tempore usus admisceatur; quo
plus inde biberit tanto rectius.

6°. Cibus quater quotidie, sexta
quaque hora dandus, hic unus esto.
Avenæ a cortice repurgatæ una un-
cia incoquatur in aqua pura tribus ad
consumptionem dimidii, tum liquo-
ris per setaceum trajecti uncis qua-
tuor admisce succi limonii recentis
uncia semissim, syrupi violarum un-

344 *De Melancholia, Podagra,*
cia semissim, panis lenissimæ tostii
unciam unam, vini rhenani unc.
℞.

7°. Bibat omni hora diei, si non
dormit, unciam unam calidam hu-
jus decocti.

℞. Herbae scabiosae recentis, mor-
sus diaboli, a. m. ℞. flor. althæae pug.
℞. papav. erratici pug. j. rad. graminis
acetos. pratens. scorfoner. sifari, a.
unc. j. sem. contus. lini drach. ij.
cum aq. decoct. spatio $\frac{1}{4}$ horæ ℞ iij.
depuratæ admisce syrupi diacodii
unc. j. nitri depurati drach. ℞; su-
matque mane hora 8^a, vesperi hora 4^a,
ynam de hoc pulvere dosem. ℞. Flor.
sulph. drach. ij. laudani puri ex solo
purissimo opio gran. ij. sibi diaphore-
tici non abluti, rite parati, drach.
℞. M. F. pulvis subtilissimus. divid. in
vj. dof. æq.

8°. Interim & sexta quaque hora
abluenda facies & collum tepida hac
mixture, iterumque detergenda. ℞.
aquæ still. flor. rosar. sambuci, sca-
biosae, a. unc. v. aceti rosacei, sam-
bucini, a. unc. ij. sal. ammoniac.

Rheumatismo, Plethora, &c. 345
drach. j. sp. vini vulgaris semel rec-
tificati unc. ℞.

Atque hæc quidem agenda usque
ad initia duodecimæ diei a primo in-
sultu morbi. Post hunc raro pericu-
lum. In cæteris consulendus fidissi-
mus Sydenhamus, maxime quoad
usum sp. vitrioli in potu, ad vario-
las malignas & erosionem vasorum
tendentes. Plura nescio quæ usui esse
queant.

Vale Lugd. Batav. 17 $\frac{1}{2}$ 24.

DE PODAGRÆ curatione.

EXOSCULATUS sum, quum
dedisti, geniumque tuum venerabar
&c. Denique & dolorum & defati-
gationis & exacerbati podagræ insul-
tus causa sunt &c. Exercitationem
moderatam tibi profore scio, præci-
pue autem molles juncturarum fric-
tiones mane & vesperi constanter
F fiiij

346 *De Pini, abietis, &c.*
peractas. Assuescunt sensim deambula-
tionem ferre, eoque se ipso expediunt
e vinculis arthriticis, &c. Vesalius,
Aræteus, Nicander, &c. vale. 17⁶/₇25.

*DE PINI, ABIETIS,
piceæ, &c. propagatione.*

FELICES tibi conjugales precor
Deos &c. Pini, abies, picea,
juniperi, quas misisti omnes periere,
excepto uno &c. Abietes rubras ha-
beo, plurimasque piceas natas semi-
nibus elapso anno mihi ex Italia mis-
sis, & jam optime crescentes;
etenim possum plantas illas propaga-
re ex ramis, si abscinduntur hi in
ligno elapsi anni, & tum abscissi fines
immerguntur pici calidæ, non fervi-
dæ: tum æque vegeti remanent cum
retento suo succo. Debet hæc abscis-
sio fieri ad finem augusti &c. Vale.
Lugd. Bat. 17²/₆25.

*DE DIÆTA LACTEA
in podagra, & anglicana
hernias curandi methodo.*

HER mihi! ut dolui vicem tuam
ubi intellexi sævitiem podagræ
sprevisse quod auxilii opposueras!
vis lactis blanditia demulcere quam
superare nefas; probarem, nisi ætas,
consuetudo, temperies, maxime om-
nium recordatio tristissimæ quondam
melancholiæ obstaret. Forte posses
haustu frigidæ ad uncias ternas mane
vacuo ventriculo ingestæ quotidiano
usu infringere iniquam humorum in-
phlogosin degenerationem, maxime
si semel, certo die, in mense inter-
polares usum tartari tartarifati, cujus
tu novisti parandi modum. Ego usum
summum ad tenacitatem inflamma-
tionis resolvendam expertus commen-
do. Utinam hoc carum caput mihi
levet! quam serio gauderem! Maio
mense autem & Junio toto, prima

aurora haurienda graminis, beccabungæ, taraxaci, expressa virtus, dum lenes interea frictions semper & sedulo ad articularum commissuras instituuntur. Hæc sane cum victu moderato tentanda prius mihi videntur quam via lactea decurrenda, ad quam, ubi cætera frustanea, tandem denique refugere possumus.

De methodo hernias sanandi anglicana audivi nihil hæctenus. Difficilior erit quam prima fronte apparet, quia caustica rodentia escharam statim in superficie factam vix deinde penetrant; hinc raro attingunt panniculum adiposum: sed si & hunc infecerint, quid hoc faciet ad impediendum ne dilatatum in sacculi cæci formam peritonæum elabatur, atque in illud reliqua? deberet ergo inustio, suppuratio, & cicatricis callosæ inductio fieri usque ad exteriorum musculum abdominis, ipseque ille peritonæi expansi alveus consolidari, aut nihil perficietur; sed tunc antiqua methodus secandi, separandi, ligandi, suppurandi, cicatricem firmam

inducendi, Dionisio liquide descripta, tutior, certiorque habetur, quamvis rejecta dudum ob crudelitatem hæc in cura non evitabilem. Vale, mi optime, Leydæ 1726.

DE CALCULO RENALI.

Quo tardiori mora jucundæ semper mihi litteræ tuæ frustrabantur, animum discruciatum dudum mihi: nescio quid mali tibi accidisse suspicabar, nunc dolens intelligo accessisse ad vetus durumque aliud haud minus crudele malum. Ego ad id prius consilium dederam quod habebam summum, idque profore credo; at forte simul fundens succorum virtus, latentes expulit calculos. Sane & olim hos ita nidis suis motos ipse memini, ideoque succorum tamen usum porro suadeo. Quod si dolores a motu calculi urgent, scis aquam, mannam, opium, clysmata retundere impetum, lubricare vias;

adjuvare expulsum; scis autem; & nimium scire necesse est, abundantiam pinguedine renes gignendo, alendoque calculo aptos reddi quam maxime; ergo exercitatione corporis potius quam alio quocumque caveri remedio. Leydæ 17; 26.

D E V E N E N I S.

NUNQUAM datur ad te scribere, quin officium me moneat ut agam gratias pro acceptis beneficiis &c. De venenis difficile est differere: quis eorum in vivis hominibus experimenta, nisi nefaria crudelitate instituit? quis nisi his observatis presentium effectus deteget! quanto teguntur astu lethiferæ artes inter arcana aulae instrumenta semper repositæ! tutus capitur tenui demensa cibus, ex auro venenum bibitur. Aula exeat qui vult esse tutus. Optimum crediderim omnia symptomata observare, usque obviam ire per

remedia idonea ac si morbi essent singulares; sed adversus arsenicum vel cobalti fuliginem, quæ in descriptis a te suspicor latere, nihil est auxilium in arte: nec sapor, nec odor, monet imprudentes: & ex plumbo quoque tabifica fiunt. Verbo dixerim, una salus ad hæc omnia est obstare nulli, dulci satiari quiete, & sumere humi jacentes cibos. Ad sirim, diabetem, magnum, aqua hordei, mel, acetum, pro potu valent, eadem ad vomitum profunt & spasmos. Forte tentari hæc possunt, porrissimum, si subinde calcis vivæ subinde infusum, filtratum aliquid potatur. Fit vero illud ℥j. bene vivæ, recentis, nullo modo extinctæ, calcis demittendo in aq. optimæ vulgaris ℥vij; ubi ebullit, decoque spatio $\frac{1}{2}$ horæ, per emporeticam filtra; unciam unam bis in die vacuo ventriculo potandum da. Veneficus homo, fera pessima, neminem magis dente petit horrido quam illum quem artes suas eludere videt.

Alumnus tuus postquam huc venit

compellavit me, dixitque se Parisiis
 versatum, & exultum in iis quæ ibi-
 dem addisci queunt; iussum a te Ley-
 dam petere, paruisse se, atque me
 a te salutatum. Obtuli auxilii & con-
 sili quidquid afferre possum ad pro-
 movenda ejus vota. Bonus videtur,
 modeste admodum vestitus; in meis
 scholis privatis & publicis semper præ-
 sens intentissimo semper animo. Exa-
 minavi, reperi ingenio & doctrina
 anatomica, atque chirurgica, ut Pa-
 risiis parari potest, instructum satis.
 Libros non habet, eget iis quam ma-
 xime. Sane Vesalii, Eustachii, Borel-
 li, Bellini, Malpighii, Fernellii, Ri-
 verii, Sydenhami, Foresti, Sennerti,
 Hippocratis, Galeni, paucisque aliis
 carere nequit: ego operam dabo ut
 prosim. Scribas mihi quæ facta ve-
 lis; simul moneas an impensis Prin-
 cipis, an privatis tuis fruatur, ut ex
 animi tui sententia in his agam. Ley-
 da 17²⁷ 27.

DE FEBRE AUTUMNALI
 Epidemica anni 1727.

EGO non invito magis ægros a
 longo tempore, nisi paucos ami-
 cos: quare illi in clinicis exercendo
 par non sum; crediderim tamen do-
 ctrinam meam adeo facilem, ut intel-
 lecturus sit quam rectissime illæ quæ
 ego super his sentio.

Morbus hic autumnalis maxime
 epidemicus omnes fere invasit, oc-
 cidit quam plurimos. Post diuturnos
 æstus, summasque siccitates, ano-
 mala erat febris, vomitu assiduo, do-
 lore capitis summo, phrenitide bre-
 vi letalis; ubi quiescere visa, mox
 acriter recrudescens, cum insigni
 tumore abdominis, vomitu, sequen-
 te morte.

Alii inde languerunt tota hyeme
 luridi, pallidi, tumentes. Millenos
 curaveram, priusquam ipse decum-
 berem, neque enim alios plures

gros sanare coactus fui, tantus erat laborantium numerus! perspexeram hinc mali genium, putabamque me immunem fore; quippe qui tota ætate non nisi lacte usus eram, & equitatione ad malum pectoris, quod hisce feliciter superatum fuerat. Sed decimo tertio Octobris inuasit me, pressitque acrius, quam in aliis videram. Scilicet inter tot aegrotantes binos modo morbo hoc sublatos observaveram, unum octuagenario majorem, alterum juvenem Russum, quem jam amentem & convulsam reperiēbam, quando advocatus primo videbam. Mihi ergo medicinam feci, ut aliis omnibus. Emeticum hauri die prima. Altera die cremoris tartari unciam, sic & tertia die iterum, quarto bina clysmata. Toto hoc tempore decocto simplici hordei cum multo sambuci succo, & copioso sale polychresto usus. Hac cura repurgata habui viscera prima, liberumque caput; sed debilitas extrema urgebat utique fere ad syncopen: tum large vino rhenano cum citrei succo, saccharo,

& pane tosto usus, & decimo quarto iterum ter purgatus; dein post languores convalui cortice peruviano instar the infuso, interdium sumpto per aliquot dies; unde instauratus surrexi penitus, & videor mihi firmior quam ante. Quum languor a morbo me a munere cohiberet, composui tractatum de lue venerea, quod multum culpabitur a multis, sed, credo, bonam & sinceram doctrinam continet. Forte non displicebit tibi, ubi videbis in pingui solo se figere, hocque putrefacere, malignitatem hanc; atque hinc non curari, nisi oleum infectum ab ægri corpore separetur. Sed lege, atque rescribe quid te docuerit rerum usus in hisce. Accipies brevi scriptores de lue venerea Venetis editos olim, binis in folio voluminibus. Hos hic excudendos denovo curavi, atque præfationem præfixi quæ dicta habet; eodem tempore historiam miri morbi consignavi, quem in marchione de Sancto Albano tractavi, sed hanc nondum evulgavi.

Utor microscopio ex sphæra oculo æquali factis, ut oculos, linguam, labia, ægrorum examinem. Scis ibi nuda vasa ostendere humores arte non velatos, sed conspicuos, præcipue in oculo & palpebris. Hæ lentes optime tubo includuntur, ne opus sit nimis prope ad partes ægrotantium vultu accedere. Oculis iisdem in vulneribus, ulceribus, pustulis &c. perspiciendis adhibitis, multa didici, quæ proferre nimis longum foret; imprimis cum sponte patefiant.

Clarissimus Burmannus, inter literatos hoc sæculo Princeps, carmine animum erga me amicis publice testatus est; cuius exemplar in eodem libro mittendo tibi altera septimana reperies, vale, o optime. Lugd. Bat.

1728.

*DE LACTIS USU
in podagra.*

MAGNO animo fortique aggressus victum ex lacte; eo felix sis, opto! si sustinerè poteris, recte erit. Nihil equidem mali inde prælagio, ni forte nimis inde pinguescas, jam olim, si recordor obelus: quare crediderim pro potu præter victum lacteum, hydrogala ex binis aquæ ad lactis unam partibus propinandum, maxime urgente siti, & quarta decima die ex manna purgans mane, vesperi eo die diacodiatum hauriendum; corpusque interea equitatione roborandum quotidie, post peractam digestionem, ante cœnam & prandium. Vale, & scribe, oro te, qui cedat hic vivendi modus. Leydæ 1728.

DE PODAGRÆ
Curatione.

NON sine læsa patientia expectavi frustra in hunc usque diem discere a te qui valeres, ubinam versareris, quid ageres, vel ea sane gratia, quo scirem litteras mittere ad te quibus nuntiarem me penitus convalescisse, de te assiduo cogitare, & angere ut resciscam qua sint conditione podagrici dolores. Solatio fuisset misero, & veris forte graviora mentienti. Scias interim noctes me diebus laborasse in chimicis toto illo quo hinc abivisti tempore, ut reperirem remedium quod solvere tibi queat tenacitatem sanguinis abundantis, sicque sanare gravem morbum aut lenire saltem tormenti atrocitatem. Enim vero suavis mihi foret vitæ usus, si contingeret scire liberum te a cruciatibus vivere; nec adeo requiescam prius quam auxilia eo invenerim, aut

mortuus fuerim. Simul ac voti factus ero compos, curabo habeas quod tuto queas adhibere.

Nuperrime contra podagram acrem, eamque radicatissimam, suasi crebrum largumque usum recentissimæ ac lectissimæ agrimonix, betonicæ, chamæpityos, melissæ, veronicæ, cum aqua simplici infusarum, sicque quotidie usurpatarum mane & vesperi. Credibile haud est quantum brevi profuerit, firmando vires, humores fundendo, & agilitatem articulis reddendo absque ullo usque dolore, qui prius fere assiduus. Vale. Leydæ 1732.

DESTIPITIBUS
*Paragois, foliis acinellæ, radice
Ginzeng, mungo, faba Ignatii,
pareira brava.*

ACCEPI fossilia quæ ad me curasti mitti per Chirurgum: elegantia sunt, pro iis gratias ago summas.

Medicus ille Aquisgranensis ex nugis fecit seria; sic solent.

Stipites Paragoæ quondam summo in usu, dum maceratis in aqua potus fiebat, qui leniter expurgabant vomitu ventriculo; sed dudum est quod tam raro usurpentur, ut olim frequentissime.

Folia acinellæ ex Ceylon advehuntur, ubi nascuntur. Herba est proxime referenda ad bidentem Cæsalpini vel Tournefortii. Laudantur a virtute lithontripica; usurpantur folia instar thee, usu & dosi.

Longe minus virtutis habet quam jactatur radix Ninzing Chinesium; vel Ginzing, vel Nisi Japonensium; est jam ultimum quod præbetur divitibus ad cardiacas, antihystericas, antiepilepticas affectiones. Tanti fit in Asia, China, Japonia, Tartaria, ut vitam longam, fœcundam, sanam utentibus promittant. Exploravi in variis; quid habet res! vanam jactantiam, præterea nihil. Videtur mihi odor, sapor, natura, virtus, exquisite referre radices fœniculi dulcis

vel vulgaris. Pro uncia una veræ radicis solvuntur 25. vel 30. florenti monetæ Batavæ. Principibus datur ʒß. infusa aquæ, vino, vel simili liquori, vacuo ventriculo: placet pretium. Magis illa juvant quæ emuntur pluris, & divites ita inanes dimittuntur.

Radix mungi est remedium nobilitate revera, sed rarissimum. Nascitur in Ceylon. Venenatos morsus animalium curat ad miraculum usque, vi sua penetrante valida.

Faba Ignatii species veneni est amarissimi, proxime accedens ad nucem vomicam. Jesuitæ nomen dedere a suo Heroe: vendebatur olim caro hic pretio, nunc vili: arcana revelata vilescunt. Centaurium minus tutius, atque in eisdem usus longe efficacius.

Pareira brava est radix brionia ex America. Parum efficit; multum laudatur. Cur? rara est, & commendatur a Medicis nugacibus, qui arte vacui, semper quærunt quid, quodato, ultimum fecisse, nihilque omi-

filise videantur ; sed scis sic in aulis
semper obtinere : loquendum cum
vulgo , cum sapientibus sentien-
dum. Nunquam sum difficilis quin
talia adhibeantur , modo non no-
ceant. Ego puto , pro radice Ninzin,
radicem feniculi ; pro paragois ,
ipecacuanham ; pro acinella , agrimo-
niam & betonicam ; pro mungo , ru-
tam ; pro faba Ignatii , centaurium
minus ; pro pareira brava , radi-
cem aristolochiæ , commode substitui
posse.

Curabo & ocyus optima omnium
specimina habeas ut , si cogeris uti
queas , & venditare pro honorabilibus
artis secretis. Vale Lugd. Bat. 1728.

*DE PODAGRÆ
curatione ex lacte.*

SUMMO cum gaudio perlegi gra-
tissimas mihi litteras , quippe
nuntiant quod mitior morbus est ,
& quod natura fert lactis usum ,
unde

unde certe semper lenimen summum.
Semper equidem metueram , ne obe-
sam corpus , aliis assuetum , atque ex-
acte inter laxiora locandum , satis
admitteret id alimenti : nunc periculo
facto est ut gratuler de fausto eventu.
Faxit Deus plenam tibi , o amice , peren-
nem faxit , a diris tormentis sanatio-
nem ! tu animosus exemplo , constans
in usu , perstes usque beneficio & sa-
lutari. Videris subtiliter & vere sus-
picari de gravi auditu lectissimi tui
pignoris. Quod si vera hæc mali cau-
sa , numquid forte censes boni quid
fieri si adhiberentur cum prudentia
quæ viscida ad glandulas fundunt ? at-
qui mercurius dictus dulcis parca copia
mixtus ad hydragoga fortunatos sæ-
pe habet eventus , si ante novilunium
& plenilunium datur , ita ut triduo
præcedenti sic bis in mense porri-
gatur.

Resinam scammonei curo semper
terendam cum pauxillo sacchari :
rollit viscidum resinæ , promptiorem
ciet actionem.

Lætor quod methodo saponacea ,

alvum laxante, hemorrhoidas stimulan-
tante, obtinueris meliora, quia hæc-
ce tutissima puto; neque nocebit
sano quamdiu calor, sitis, dissolu-
tio sanguinis nimia, largiorem usum
haud prohibent. Crediderim excre-
tionem sanguinis ea via potissimum
saponi deberi, prodesse igitur & eo no-
mine saponem. Tu, mi optime, vale,
& utere diu agrimonia, betonica, me-
lissa infusis, ad instaurandos articulos
debiles. Leydæ 18. Junii 1728.

D E S A N G U I N E
depauperato, & succedente
hydrope ascite.

VIDETUR mihi, considerato mor-
bo, quod usu vitæ liberioris,
ex nocturnis fatigationibus, vigiliis,
æstu, frigore, victu opimo, vinis
generosis, spiritibus vini, denique
immoderata dosi salis volatilis, om-
nes humores acres, nervi vero debito
sicciores evaserint: utraque tandem

De sanguine depauperato, &c. 365
causa concurrente, atque acce-
dente animi perturbatione magna,
incensum esse morbum, qui jam fere
radicatus, & veluti naturalis factus,
quam maxima minitatur nervis ma-
la, difficillimus curatu. Malo huic,
magno satis, funesto accessit au-
gurio uteri per acerrimum sangui-
nem aggestum in graviditate, inflam-
matio, vaforum corruptio, sanguinis
jactura. Acerrima rursus exhibita,
ex vino Toccaviensi, spiritu salis,
succo millepedum, auro fulminante
(quod veneni fere vi agit, ut lapis in-
fernalis auri) effecere ut credam in-
validum evasisse corpus ad conficien-
dum ex victu sanguinem, sed ingesta
sponte corrumpi in corpore, in icho-
rosas, semiputridas deſcere vitæ vi-
res, replericorpus crudis, nec spem
superesse, ut viscera instaurari queant.
Hæc ego, nec alia de ætiologia,
diagnosi, prognosi. Vides, o amicis-
sime, quam periculosa plenum aleæ
opus æstimem curationem ægræ ita
aggredi, ut in sanationem eat; dum-
que acerrima cum cura rem revolvi!

366 De sanguine depauperato,
vix reperio firmi quid suadere ut pos-
sim. Omne quod ope humana tentari
queat, in hisce ponerem.

1. In sublimi ædium parte, vultur-
no exposita, inter lignea tabulata
mansionem consulerem.

2. Lectum, stragula, lodices, ve-
stes, semper siccissima & calidissima
curarem apponenda corpori, quoties
se vestibus induet, vel cubitum ibit.

3. Aer semper siccus, modice te-
pens, in conclavi sustineatur subinde
incensu benzoini, mastiches, oliba-
ni, succinai, paulo agilior redditus.

4. Potus esto ex quatuor aquæ,
una optimi mosellani partibus, qui-
bus paxillum succi aurantiorum Ulyf-
siponensium (poma de Sina) permi-
stum sit; addito sacchari vel syrupi
violacei tantillo: sed de hoc potu bi-
bat parum simul, nec nisi ut sitim
leniat.

Aqua foret Pouhountiana Spadana,
vel Swalbacena, aut si similem vir-
tute habes in vicinia, quæ vino mis-
cenda.

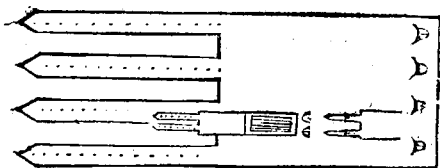
5. Cibus vero ex meraco carniam

et succedente hydrope ascite. 367
jure, vel assis carnibus, piscibusque
fluvialibus, imprimis esto: tum hor-
deum, avena, milium, oryza, ad
spissationem densam cocta. Condi-
menta ex synapi, raphano rusticano,
similibusque peti poterunt.

6. Si aqua copiosa certissime sci-
tur in cavo abdominis, quod pondus
ad stateram fidissime docet, atque
cætera haud repugnent, paracentesis
tentari poterit ope instrumenti tri-
quetri, hoc modo. Fiant ex forti lin-
teo, vel ex corio, aliquot cingula
lata, per fibulam ductilia, & astrin-
genda, pro libitu. His cingendum to-
tum corpus abdominis a costis infi-
mis usque ad hypogastria & pubem:
fiat paracentesis, constricto prius per
hæc cingula abdomine. Pro copia
expressæ aquæ inter effluendum assi-
duo adducantur per suas fibulas cin-
gula, quo ita vasa & viscera abdo-
minalia tantum perpetuo constrin-
gantur adductis cingulis, ut educta
aqua æque comprimantur, quam ab
aqua ante educationem; sic vice una

368 De sanguine depauperato, exaurire fas est omnem aquam; neque opus sævitiem vulnerum tories repetere, ut liquido intelligis. Paracentesi peracta, constrictio abdominis continuanda, donec sensim secure paululum remitti patitur, & sensim solvi potest.

Cinguli figura.

7. Laudabo maxime veterem Ægyptiorum methodum ad eliciendas aquas absque corporis perturbatione, scilicet ut ad utraque crura bina vel terna epispatica de cantharidibus applicentur, cuticulam aperiant, teneantur diu aperta ut aqua libere extillare queat; unde illaeso sanguine &

& succedente hydrope ascite. 369 visceribus, natura se ab aqua liberat; cum purgantia nec certo agant id, & omnes actiones quam maxime lædant. Si loco cantharidum, caustico potenciali dicto, vel & actuali, ulcera inuris cruribus, tanto melius quoniam magis stillant. Has methodos optimas commendo.

8. Pro medicamentis, hoc casu acicula, balsamica, antiseptica laudo; itaque deglutiat omni hora, 7, 8, 9, 10, 11, antemeridiana pilulas iij. A, suberbibens unciam potionis B, idque in spatium mensis.

9. Vestitione, frictione, motu corpus exercendum; quo plus, eo rectius.

A.

ʒi. Ammoniac. gumm. ʒi.

Bulb. recent: ari ʒʒ.

Opoponae.

Terebent. aa ʒʒ. m. f. pilul.

gr. iij.

B.

ʒi. Aq. still. bacc. junip. cohob. ʒʒij.

Hh iij

170 *De tertiana febre podagrici.*

Rob. baccar. junip. ζ vj.

Sp. junip. cohobat. ζ iiij.

Sp. nitri dulc. ζ i.

Sal. polychr. ζ j.

Vale, mi optime, neque tuo utere,
fruere! Leydæ 17 $\frac{17}{2}$ 28.

DE TERTIANA FEBRE *podagrici.*

O Factum bene! beasti me, metuebam ne quid mali passus esses; neque ausus fui scribere, dum omnia tuta timeo. Quam serio gaudeo recte te valere, podagra fere immunem, neque expulisse salutarem tertianam, quæ sibi commissa & rite gubernata, saluberrima habetur adversus podagrica & hypochondriaca, medicina! O si memores forent mortales antiquissimi observati, febres molimina naturæ humanæ quibus semet expediat ab hospitante intrus malo, nunquam suppressendas igitur sed moderandas sapienti directione

De Podagra curatione. 37

in usus a natura affectatos! Vale
suavissime *** , & me toto tuo utere.
Leydæ 26. Oct. 1729.

DE PODAGRÆ *Curatione.*

ACCEPI quæ ad me misisti; integra. Beasti me, gratias ago, quod salvus bis transivisti Neptuni regna. Utinam illa Domina dolorum infesta tibi ærumnis terraque marique non dominaretur, eademque crudelitate utrobique tyrannidem exerceret. Est vero mæra in te vitæ vis, quæ de tenui victu spissamenta cogit inflammationi generandæ nimis apta. Hanc tamen debellare si nefas, leniter dabitur operari. Jejunos ventriculus hauriat uncias quatuor frigidæ puræ aquæ hora ante jentaculum, claudat par haustus cœnam. Nitri esto parcus simul, ac crebrior usus; frictio frequens, ad solos vero articulos. Quæso mitte cætera: simplex

hoc sequere bimestri spatio. Ego in-
terea parabo Paracelsi antipodagri-
cum: experiar prius in aliis. Dein
dabo.

Gratias ago maximas pro pulcher-
rimo dono musico quo filiam ditasti ;
grates illa ingentes agit , non sine
verecundia , ocyssimeque se dedit
exercitationi.

Me vero quod attinet , liberatus
dudum fui ingenti frusto sideratae
carnis , quæ mortua excidit de gan-
græna , quam horruisti. Jam cavum no-
va plenum carne , sensimque coeuns ;
solidescit locus ; conditionem novisti
aridæ plagæ jam ante dimidiatum sæ-
culum nudatæ ab omni adipe , hinc
strigosæ prorsus ; facileque prospicis ,
futarum cicatricem tenuissimam ,
eamque membranæ accretam muscu-
lorum : unde obsequiosa minus hære-
bit loco rigiditas , cui leniendæ pa-
ravi oleum de cera , geminata stilla-
tione penetrabile & mite. Hiat jam
superficies extima , cruda adhuc , sed
pura & sine fundo , denarii amplitu-
dine. Aqua certe tua de sale parata

ammoniaco & sulphure , pulcherrima
præstitit.

Libellum Lobii de variolis fatis
reperi laudabilem : patiens est labo-
rum , veri avidus , & fatis in sentien-
do liber.

Jam doleo quod femoris apertum
adhuc malum prohibeat excurrere
Rotterdamum. Sed momentanea col-
locatio nonne foret acerbæ divul-
sionis integratio ! animo sic voluit
Deus ! præsentem tecum , absentis ami-
ci impressam contueor imaginem. His
me reliquis pascio , facitque sæculi
beatitudo ut litterarum sit liberum
commercium.

His fruamur , o bone , donec pu-
ræ labe animæ in elysiis beatorum
campis Deum ament , venerentur ,
conspirante in nudum amorem ardo-
re ! vale , o optime , creditoque man-
data facta. Leydæ 1731.

Malum meum pejus haud est , sed
lento tendit gradu in melius. Miscui
balsamum a te laudatum digestivo
priori , sicque applicui eventu bono
fatis , interim & foveo medicata aqua .

quæ juvat quam plurimum. Vere sentis vasa arcta, pingui membrana carentia, lenta ariditate obstare humectâ, mollique vasorum extensioni, hinc tardare mortui separationem, viventisque supplementa. Quid vero aliud a cicatrice semel sæculum vetusta expectari poterat? credo interim sanatum iri, imprimis quum sequar sapiens & fidele consilium quo me juvas: vale, Leydæ 1731.

DE SAPONIS USU.

EXULTAVI præ gaudio ut inscriptionem vidi litterarum; ubi autem perlegi, quasi fulmine ictus sum & percussus; nec est penes me, quo justum tanta ex jactura animi dolorem amico meo leniam. Millies cogitavi Jobum universis simul elapsum honis, liberis orbum, tormentis discruciatum, pie dixisse & sapienter, *Deus dedit, abstulit Deus, gratias agamus Domino.* Te, amicorum.

optime, ea jam ornavit statione Nutrien, ut si sanitas modo sufficit, opes satis colligere poteris pro te, & carafilia; cumque Cæsarea te obumbrer Majestas, spero rediturum solidum quod perditum reputaveras. Sis bono animo! caveas veterem melancholiam! ama unice amabilem Jovem, cætera dormienti confecta dabit. Moream interea antiquos jubere Batavos ne unquam numerosa nimis ova vel optime supponamus gallinæ, sed dividere potius sortem inter plures usurarios: tutius hoc, licet forte paulo laboriosius.

Ratio vitæ, quam instituiti, laudabilis imprimis mihi videtur. Saponis & nitri quotidianus hac dosi usus mira præstabit: id multis manifestis didici exemplis. Illum examinavi cujus mihi specimen dedisti, & inveni sane quam pulcherrimum omni quidem nota saponem: quare vel meo periculo, audacter eodem utere; proderit.

Sapo hic, vacuo receptus ventriculo, cum levi corporis motu, pede,

rheda, equo, in actum deductus, & uncia unius alteriusve aquæ frigidæ haustu adjecto, dissolvit lentiores mucosos in stomacho, intestinalisque recrementis; obfessa inde oscula arteriosa & venosa detergit; motumque liberum humorum per hæc vascula expedit, sicque officinam primam mundat, muneri aptat, acida coagulata resolvit, mitificat.

Novisti lixivium saponis misceri omni equidem noto corporum generi; inde potui, chylo, humori venarum mesentericarum, mistus, in venas it hepatis, vesiculæ fellis, promptuaria horum & emissaria aperiens; confectum bilis juvat, motum incitat, officium promovet; neque minus beneficii leni, nervisque amico; stimulo, partium inertiam excutit, virtutem animat. In ipso autem sanguine adeo est fere universale remedium, ut spissa incidendo, coeuntia resolvendo, solutam morbi materiem per illa urgendo, fere faciat quod de sale tartari reddito volatili magnus

Helmontius promittit. Ex his cernere est quæ verissima; hercle vix aliunde plus solatii in chronicis malis; fateorque felicissimos mihi in his præstitos successus saponis crebro usu & diu protracto adscribendos fuisse. Unum si velis dabo exemplum.

Vir fortis, cæteri, baccho, veneri immaniter deditus, semper in extremam usque senectam absque ullo morbo validus, solebat semper ante prandium vacuo ventriculo immittere pilulas de hoc saponis confectas, adeo insigni effectu ut nihil fere unquam fenserit in quotidianis semper commellationibus ad exemplum immersus. Non alius cujus corpus plus ad podagram a natura vergeret, nec alius podagræ conciliandæ plus operæ dederit, nunquam tamen ille ea infestatus.

Utendum est sapone ter in die vacuo ventriculo singulis vicibus pondere scrupuli reducti in pillulas juxta modum supra memoratum. Continuari potest usus in longam diem, quia raro sic nocet, vel integro protractus

anno. In uno tantum casu nonnumquam deprehendi, quoties nimirum acerrimæ bilis abundans copia nimis fundit & liquefacit humores, abradit & erodit viscera, atque intine dissolvit sanguinem, qui deinde, sudoris specie dimanans de corpore, tabificam creat totius emaciationem, cum calore motesto hectico. Nocet etiam iis qui laborant cacochymia putrida acalescente oleosa, quæ habitus oris cadaver spirat, urina foetet, recrementa alvi putrefactum prorsus olent, pulsus arteriarum exiles, præcipites tamen & hectici. Tandem in peste, capite putridorum morborum, exitialem esse, multiplicatis experimentis observavit laboriosissimus noster Diemerbroeckius. Tu, qui leges corporis humani penitus intelligis, pulchre cernis, tibi, tuisque convenire malis, si aqua capitur, vel fucus graminis recens demulsi ad uncias binas ternasve. Quotidie vacuo ingestus stomacho fere idem præstat, quem tota ego elapsa æstate religiosa observatione bibi lato usque eventu contra

contra insultus nephriticos, arthriticosque. Sed sapo semper præsto semper paratus, utique commodior. Atque ea quidem crediderim respondere quæsitis tuis circa hanc rem, sed tu vale, mi optime, bene age, & latare. Leydæ 1732.

DE ABSYNTHII,

& aristolochiæ longæ noxa.

GAVISUS ago gratias quod liberaveris magno me metu, neque enim causam reperi tam diuturni silentii in viro amico nisi forte immanius quid passo &c.

Ufus absynthii sæpe nocet oculis, sed monet incipiens hallucinatio, quamdiu non advertitur licet pergere.

Radix aristolochiæ longæ podagram lenit, sed vitam fecit brevem plerisque utentium. Cave. Remittam libros quos petis. Potes Principi Eugenio offerre unum, alium retinere tibi; fac autem id tuo nomine: neque enim

ambio , nec volo innotescere Heroi-
bus, &c.

Remedia singularia vix novi , nisi
ens veneris Helmontii , magnum in
morbis multis remedium. Si vis, mit-
tam aliquid propria manu paratum ,
ut & ☿ diaphoreticum Helmontii ,
utraque bona , sed multo labore fa-
cta. Vale & scias &c.

DE INCI D E N D I S

& vacuandis humoribus.

EUGE ! Desideratas diu & expecta-
tas exosculatus sum litteras, qui-
bus te vivere intellexi: utinam datum
fuisset simul & te valere in eisdem
legissem ! re expensa , credo si triduo
ante plenilunium , semel mane , je-
junus , haurires pulvisculum A mi-
stum in semi uncia syrup. violacei ,
& post horam dein jus non salitum
vitulinum , atque eodem die pro
prandio iterum illud jus , sedulo ca-
vendo ea die ab omni acido , purga-

& vacuandis humoribus. 381

bit album. Decem horis postquam af-
sumptum fuerit , hauſtulum B biben-
dus. Id non nocebit ; promittit re-
solutionem coacti , plenitudinis dimi-
nutionem : spero proderit.

Maximas vero grates tibi , pro ope-
ra mihi præstita in tradendis libris &c.

A.

℞. Sacchari gr. iij.
Scammonei lectissimi gr. ix.
Strib. diaphoret. bene abluti gr.
xx.

M. in mortario vitreo diu te-
rendo f. pulvis tenuissimus pro
una dosi.

B.

℞. Aq. still. meliss. menth. aa. ℥ij.
Sp. cort. citrei ℥i.
Syrup. diacodii ℥ij.
Tinct. opii gut. xvj.
M. F. hauſtulus.

D E P O D A G R Æ
curatione.

GAUDEO de recuperata valetudine tua qua mihi vix aliud habetur pretiosius; quam stabilem faxit & incolumem tibi Deus! quas vero gratias agam, quod amice me participem feceris rei adeo mihi optatæ! Quam mira debet latere humorum degeneratio in corpore quæ ad tenerrima ligamenta articulorum per spissitudinem detenta, dolores, immobilitatem, denique infirmitatem relinquat, vel excitet! Utinam huic fundendæ expellendæque, certa simul & tuta methodus atque remedia haberentur! sane sunt mihi rationes validæ quæ persuadent id obtineri tandem posse per remedia hydragoga, inter quæ princeps id est, quod mea paratum manu misi, cujus indicavi usum; quippe nihil tutius, qui carissimæ conjugii & unicæ meæ filiæ, crebro

id exhibui, blando & egregio successu. Nihil habeo efficacius, cum mirifice attenuet. Certus sum, si usurpare deliberas, ut commendavi prius, nequaquam damnosum experieris ullo respectu podagrifanti. Si profore invenis, parabo tibi quantum pro te voles, jussurisque: requirit namque peritum in hisce artificem. Si interea loci quotidie biberis uncias sex succi recentis pressi de recentibus, repurgatis, in pulvem contulis herbis, *anthona, beccabunga, cochlearia, endivia, graminis, nasturtii aquatici*, mane vacuo ventriculo, puto omnino te tandem longo usu dissoluturum diram pituitam, mitificaturum rodens acre, & instauraturum infirmos articulos. Poteris & bis in anno sanguinem mittere, ut saltem *Gallicismum* pius colas, & vel ita quoque humores densatos attenues. Mihi sane creditur summa cum ratione cessurum his remediis malum; quod velit Deus imploratus meis precibus!

In praxi medica deprehendi omnes mihi obviam factas febres intermit-

tentes sanari illo pulvere, quem tibi misi, si datur sex horis ante exacerbationem cum pauco syrupo sacchari candidi; idque ita fit in tertiam vicem diebus febrilibus. Quartanæ ipsæ cedunt, ter quaterve ita tractatæ. Nec quinquina, nisi raro, opus. Estque operatio lenissima, qua pauperes quam plurimos certus sano.

Jam fere anni spatio versor in parando remedio ex calcantho vero (vitriolo cupri) ad morbum epilepticum, & jam incredibilia vidi, ut & in hysteriis. Ubi perfecero videbis. Sed haud potui hic genuinum reperire, cœruleum instar saphyri, vitriolum hungaricum, ne summa quidem diligentia, & pretium offerens: quod comparare potui, fuit parum admodum cœruleum, magis viride, atramentum laudabilia dedit. Vale Leydæ 1733.

DE INCIDENDIS humoribus.

GAUDEBAM quando litteras vidi quibus me recreasti, quia nuntiabant te carissimum caput mitius habere; utinam tandem aliquando lenirentur cruciatus & debilitas inde reliqua! me sane dolores acerbissimi a duodecim fere annis intactum reliquere, ea tamen lege, ut quotannis verno tempore per tres menses sedulo utar, & quotidie, largissimis potibus ex agrimonia, becabunga, betonica, melissa, nasturtio aquatico in sero lactis decoctis; his certe indolentiam tribuo. Quoniam hyeme prisca monumenta doloris ægre semper perferisco. Vale Leydæ 1734.

*DE PUERPERARUM
aut partui vicinarum variolis.*

LÆTUS intelligo ex iis quas
13^a. hujus mensis ad me dedi-
sti, quod meas cum syngraphis ac-
cepisses. Gratias ago pro commendato
opere. Id pulcherrima habet multa
& singularia Typographi vero du-
dum numerum iugentem habent eo-
rum qui concurrerunt ad promoven-
dam editionem, quæ jam satis feliciter
procedit.

Quæ de mea erga te amicitia atque
beneficentia commemoras, tribuo,
ut multa alia, animo generoso, quo
regum opes æquare soles. Sane si se-
deremus ad rationes, debitor ego ti-
bi essem, qui magno cum pudore
quotidie reputo quot nominibus tuæ
benevolentiaë onerosus fuerim, &
quam fuerit exiguum illud, quod
ipse tibi efficere potui. Utinam esset
in me tibi gratum quod esset, &
utile!

aut partui vicinarum, &c. 387
utile! efficiendo illud contentus vi-
verem. Cogitavi serio de re quæ te
solicitat; meditatus hæc respondeo;
tu pondera & corrige.

Si fœmina partui proxima, aut
puerpera, sana prius, succi plena &
sanguinis, semperque large menstruor-
um evacuationi assueta, malignis cor-
ripitur variolis, forte semel haud ita
multum sanguinis educerem, si res
id exigeret, per æstum, plenitudinem
pulsuum, aliter non: quoniam a par-
tu tanta laxitas vasorum, tam pro-
clivis in putredinem lapsus, maxime
circa systema uteri, & tam formida-
bilis spirituum in nervis perturbatio.
Utique dolor ad lumbos, pulsus so-
la æquabili velocitate peccans, lochia
parca, lac nullum, sitis aucta, satis
videntur arguere quod sanguis in am-
plissimis valis uterinis computrescens,
atque malignam ibidem inflammatio-
nem excitans, delirio atque diarrhœa
fatali se manifestaverit. Notabile im-
primis statim a partu, fœtu, placen-
ta, aquis modo expulsis, abdomen
molle, non jam distentum, sed flac-

cidum prorsus; hinc vasa sanguifera paulo ante compressa; jam subito laxa, sanguinem corde expulsam facile admittunt in se, avertunt a reliquis partibus, accumulunt in arteriis venisque sitis in abdomine, præcipue uterinis locis, ubi amplissima jam, sed simul, collapsio utero, inertissima vasa. Apparet hinc quanta huic sanguini proclivitas ad putrescendum, præcipue aere nunc libere in uteri cavum admissio & veneno variolarum adeo putrescente jam quoque agitante omnia. En, amicissime B***, causam quæ creditur fecisse, ut putredo hic concepta eluserit omnem curam. Magna evacuatio minuit quidem impetum motus, sed prohibet expurgationem sanguinis qui hæret in canalibus calammum scriptorium æquantibus, sed inertibus jam. Summum remedium quo hæc mala avertuntur, est corpus puerperæ statim a partu fasciis latis arcte astringere, ut ita constrictum abdomen urgens viscera expellat sanguinem per parula in pelvi vasa. Cæterum puto sic simul pro-

phylactice curatum iri illam diarrhæam quam putredini humores liquefacienti tribuo. Interim victum ex avenæ decocto, sorbendo ad uncias quatuor omni bihorio, commendo in quo paucillum cinnamomi intabuit, & cui semper tempore usus duodecima pars vini rhenani cum paucis salis grano admixta sit. Præterea vellem tertia quaque hora diei dare pulverem hunc, qui fit ex crem. tart. gr. v. flor. sulph. gr. vi. nitri purissimi gr. ij. stibii diaphoretici bene præparati, sed non abluti gr. vj; hora vero a meridie tertia narcoticum ex tinctura opii cum spiritu vini facta ad guttas xij. ex syrupo acidi citri ad ʒß.

Potus optimus lac duabus aquæ partibus dilutum; poma acida assa, coctave, pulvis avenaceæ, hordeaceæ, vel ex oryza paratæ, jura carniū acido citri & paucis sale condita, etiam licita sunt. En, optime amicum, quæ consulta offero, ut & tibi hæc emendaturo opportuna sit materies cogitandi, & mihi liceat parere jussis. Vale, Leydæ 1736.

DE AUDITU GRAVI.

EUGE! recte! feliciter! en tandem expectata venit epistola, venit cara: a te est, de te boni quid nunciat? Quam sincerus gaudeo! utinam & perficiatur tibi sanitas constans! laudabo capellas, si nectare suo profuerint. Accepi cistulam cum fossilium calcanthorum frustis illibatis, quæ examinata pulchra inveni; pro quibus gratias ago maximas.

Operum Suammerdammianorum primus in folio tomus jam evulgatus est; Januario hujus anni remissi ad te syngraphas, quæ ad eos pertinent qui subscribere pro editione. Debent igitur mittere illas syngraphas ad quemdam Bataviæ incolam qui exemplaria petat a typographis. Tomus alter etiam brevi evulgabitur, sicque finitum erit opus, sane pulcherrimum.

Dolet mihi, quod mitissima tua

filia labore auditu gravi; certe cataplasma de pulpis caprarum, sub cineribus assatis, cum galbani pauxillo, & olei castorei, optimum est quod novi ad hæc incommoda, potissimum quidem, quoties simul mane & vesperi, loca auribus vicina, in ambitu diu & fortiter perfricantur. Oportebit sane scrutari, si forte obstaculi quid in meatu auditorio externo, ut emolliente ex melle mercuriali injectione repurgetur locus. An cæterum bene valet? an non cogitas de conjugio felici, dum vivis, ipsi conciliando?

Mea filia tibi venerationis officia offert, & pulchræ B*** amicitiam, rogatque an cantet crebra &c. &c.

DE VARIOLARUM
curatione.

HISCE gratias ago quod certum me feceris salutis tuæ, atque indolentiæ; hanc stabilem tibi

præstet Deus precor. Gaudeo impendere quod corpus lac ferat, victui multum dispari assuetum: quamdiu eo uteris, & quidem solo, recte valebis: sic vidi quam parum restat homini, ut se redimat a malo. Opes quo si uti nefas! sed aqua & polenta Epicuro satis, ut de felicitate contenderet cum Diis, ambrosia, & nectare fruentibus. Magna sane beatitudinis pars quod filiam habeas ingenio & moribus placentem; diu ea gaudeas in solatium vitæ. Mea illi officia sua deferenda commendavit, agitque grates pro missa melodia Baldaviana quam maximas. Sed oblita forte fuit B***, quod in opulenta olim gaza musica qua beavit Boerhaviam, jam & hanc quoque benefice inscriptam fuisse, sed eo quidem nomine magis adeo obstrictam se grata agnoscit, & querula quod nesciat rependere debitam vicem.

Quæ quæris ex me scire, libens aperirem; sed raro in commentarios refero acta. Scis quam sim miser laboribus! soleo pro re nata consilia

capere, remedia, & agendi rationes eligere, neque certum ex uno casu ad alium argumentari. Hinc accurate referre nequeo gesta, neque suis quoque temporibus dividere; sic se fere res habuit. Juvenis 22. annos natus in India, robustus, dives, luxui perditæ deditus, vino, elicitis inde spiritibus, opiparis mensis, peregrinationibus, exercitiis immoderatis uti suetus, mediæ ætate debacchatus solito jam immanius, hinc febre ardente, dolore capitis summo, vomitu assiduo, angore terribili, inquietudine perpetua, somno turbulentissimo. Amstelodamo Leydam vehitur velociter, ut consilia petat. Nihil de variolis suspicans, mitto sanguinem largiter, ocyssime. Statim purgans de cremore tartari, nitro, pulpa tamarindorum, rheo, exhibeo dosi larga. Id recte purgavit. Potum exhibeo ex radicibus acetosæ pratensis, graminis, scorzonæræ, una cum tamarindis incoctis, nitro addito & succo inspissato baccarum sambuci liberaliter admisto; unde multum

394 *De Variolarum curatione.*

& assidue bibit. Ad sitim vero, quæ insatiabilis illi erat, utebatur aqua cum succo recenti presso limoniorum, cum pauxillo succi ribesiorum & syrupo violaceo. Addebatur subinde & pauxillum vini mosellani. Decumbebat in lectica aperta, corio russo obducta, in cubiculo temperate frigido, apertis semper portis. Contra omnia hæc insurgebat atrocior morbus. Urina flammæa, ætus exurens, profusus sudor, somnus fere furibundus, lingua fordide fusca, taurini oculi igne & sanguine suffusi. Itaque die sequenti nondum apparentibus indicibus variolarum, eadem omnia æque libere repeto; neque prohibetur adscensio increscens per omnia mali. Sed paulo post omnis conspicua totius capitis pars ubique minutissimis punctulis rubris, proxime junctis, fœda, oculi lacrymantes, rubri, sternutatio, tussis. Serio diu meditatus, gaudeo acta quæ inflammationi adversa; nectuo suppurationis & gangrenæ diræ ventura effecta: his cavendis invigilo. Mane & vesperi pediluvia ex aqua

De Variolarum curatione. 395

& vigesima parte aceti. Cavis pedum & poplitum, fermentum panis acidum, aceto & nitro permixtis, noctes diesque applico. Temporibus placentas rosaceas, aceto rosaceo, & sambucino irroratas, appono, sæpe renovandas. Jubeo sedeat erectus quantum ferre potest; decubitum in lectica, loco obscurissimo, modice frigido; silentia muta ministrantium, impero. Decoctum avenæ in aqua cum succo limonum grato, lac ebullitatum coctum cum avena. Cerasa nigra, acidula, morellis confusis, cum suis nucleis in sero lactis cocta, per setaceum pressa, pauca saccharo grata, cum intrito pulvisculo panis biscocti, pro cibo exhibeo; nec aliud dari passus sum. Potus erat coffe cum $\frac{1}{4}$ lactis: thea boheica cum $\frac{1}{2}$ lactis, cerevisia levis, serum lactis, aqua pura cum pauxillo succi limonum. Decocto tamarindorum supra descripto utebatur toto morbi decursu, ea quotidie copia, ut semper quater interdium alvum laxaret, usque ad quartam decimam morbi diem; Hora tertia, quo-

tidie fumebat haustum soporatum ex
 aq. stillat. flor. rhead. unc. iij. opii pur.
 gran. ij. sp. sulphur. p. camp. gutt.
 vj. syrup. violar. ꝯs. accessere interim
 deliria, furores, convulsiones diræ,
 obmutescentiæ. Perrexi semper eo-
 dem modo. Post diem quintum mor-
 bi, semper ad decimum quartum,
 fumpsit omni quadrihorio pulviscu-
 lum ex cinnabar. nativæ hung. gr.
 vj. flor. sulphur zj. stib. diaphor. non
 ablut. a nitro fixante ꝯß. m. f. pulv.
 tenuis, divide in xij. dof. aq. Sæpe
 utebatur ad asperitatem dolentis gut-
 turis emulsione ex 4. sem. frigid. maj.
 amygdalis cum syrup. althææ Fernæ-
 lii, gargarismate assiduo ex decocto
 ficuum; erant enim omnia obfessa &
 ulcerata, eo usque ut omnis corporis
 eutis una tamen foetet exulcerata eo
 usque crusta, quam post diem undeci-
 mam, jam penitus aridam, quater
 interdiu oleo recens presso de amyg-
 dalis apprime, inungendam curavi.
 Sensim tum vino rhenano, jure car-
 nium, refocillans vires, omnia supe-
 ravi mala. Vivit usque Legati Gal-

lerum uxor sex menses gravida, cor-
 repta virulentissimis variolis, secun-
 da statim die effusissime erumpenti-
 bus, cum pessimis symptomatibus, &
 maxime in cerebro, missione sangui-
 nis liberali statim facta, decoctis si-
 milibus utens, ut bis quotidie alvum,
 deponeret; opiato vesperi ad gr. j.
 similibus pulveribus, omnique alio
 regimine, ut prius tractabatur. Huic
 tamen pultes avenæcæ, jura vitulina,
 leviora cum diu incocta oriza, cera-
 sa recentia cocta in ebutyrato lacte
 cum paucis pane biscocto largius obla-
 ta, respectu factus. In illa tanta va-
 riolarum vi, ut profus incredibili-
 fanata, integra tempestive pulchrum
 enixa filium, non passum variolas in-
 utero. Id balneum vitale amnii pro-
 hibuit; vivit bene sana illa, & ille
 robustus vivit. Interim monendum
 accidere quandoque in hoc morbo,
 ut venenum variolarum plus noceat
 spiritus projiciendo penitus, quam in-
 flammando corpus: tum æstus haud
 adeo magnus; pulsus creber, debilis,
 profus; deliria levia, virium proje-

398 *De Variolarum curatione.*
ctio, variolæ lentæ, planæ, par-
væ, depressæ, non adfurgentes; in-
terstitia pustularum languida, palli-
da; certa mortis indicia. Tum feces
alvi solutæ, cadaveroso fœtore, co-
lore fusco, debilitantes, deliria, vox
clangosa. His casibus methodus dic-
ta obest. Morbus ex se lethalis. Tum
rad. contrayerv. ʒj. serpentar. virg.
ʒß. rutæ recent. ʒss. infund. cum aq.
still. rutæ itj. vini rhenani ʒvj. add.
sacch. ʒiiij. bibat ʒi. omni hora fer-
vide, superbibens decoctum scorzone-
ræ ut excitentur vires. Dein pro re-
nata instituantur regimina. Vale q:
amantissime! Leydæ 17to 36.

DE THERMARUM
Aquis-Granensium usu.

GRATULOR tibi felicem ad
balnea Aquis-granensia adven-
tum, consilii simul & successum pre-
cor. Circa usum multa quæ addam
creberrimè usu probatis legibus, sa-

De Thermarum Aquis. &c. 399
ne vix habeo. Commodissimum equi-
dem videtur mane potare aquas,
easque corporis motu promovere.
Prandio dein siccò, vinoque meraco
instauratum corpus pomeridiano tem-
pore iterum excitare, ut circa vespe-
ram molliatur balneatione, atque
circa egressum ex balneo optimum
est frictione abdominalia agitare,
atque hypogastria imprimis, diem-
que finire brevi cœna. Sapienter pro-
fecto spectasti æque corporis in aère
assidue mutato concussus, itinerisque
effectum in consilio, quam ipsum
thermarum emolumentum; maxime
cum hæc usum balnei præcedant at-
que sequantur; ego interim quæsitam
de industria occasionem adhibebo,
ut satisfaciam iis quæ a facultate mea
nuperrime petivisti, sum enim tibi
magis quam vellem obstrictus. Vale.
Leydæ 1736.

D E V O M I C A
pulmonis.

MEprehendit vomica in pulmone, spiritum præfocans ad levissimos corporis motus, a tribus abhinc mensibus quotidie increfcens. Si claufa augetur, opprimer, si vero rumpitur, eventus incertus. Quidquid fiet, id omne continget ex arbitrio supremi numinis; cur ergo metuam? quid cupiam aliud? adoremus Deum! fufficit. Interim curo fedulo ut lectiffima adhibeam remedia, ut leniam & maturem. Securus de exitu vixi ultra fexaginta & octo annos femper lætus. Tu vale, o optime, & vive diu & feliciter. Leydæ 16. Martii 1738.

D E D Y S P N Œ A.

EGo æger anxietates fupra vires tuli: omni fere momento fuffocatus a terribili dyspnœa. Accessere poftea anguftiæ hypochondriacæ exquisiffimæ. Tandem vero & diræ ideæ hæc omnia pervigilem noctes egere diefque, ut vix triftius quid ferre potuerit natura humana: poftremo aqua interius, ofchepecele, anafarca, phimofis formidabilis una cum moleftiffimis fymptomatibus, donec crepante epidermide aquæ fe exoneraverit multum hac via: unde ulceratis partibus jam laboro. Hæc mea vita, quæ placet ramen, quia fic vifum Deo, cujus abfolutiffimum jus in me agnofco, amo, adoro: id orans, liceat pati patienter, & cum laude infinita fummi numinis, id omne quod vult ut patiar. Experior quotidie, quod poft triftiffima quæque diu tolerata, ferena deluceant intervalla. Dulce eft de te inter hæc cogitare, qui boni viri fpeciem vita

tota exprimis, cui parem. necdum reperi: regum certe opes animo æquas, vere generosus amicus. Doleo quod non potuerim dignas tibi vices reddere unquam, sed intra verba inania & vota steterisse omne id quod reipsa præstitisse debueram tibi, cui semper optime volui. Vale. Leydæ 19. Jul. 1738.

Calculi in vesica suspicio.

Examinavi historiam mali hanc quæ urgetur Comes Illustrissimus. Reperpenfa, vereor ne sit calculus, olim ortus in rene, inde excussus in vesicam, ibidem jam hospitans, utinam haud increscens! Id sane malorum concurrentium consideratio nimis videtur docere. Id vero mali hac ætate, (a) hyeme jam præsentē, in corpore priores morbos, horumque dura remedia passo, tum increscens satis contra saluberrima medicamenta, & methodum adhibita, parum spei relinquunt.

Cibo utendum ex cerealibus, lenio-

(a). Octogenarius erat.

ribus

ribus oleribus, jure carniū, carne alba. Moderata copia capiendus ille, sed ter quaterve repetendo in die: potus optimus multa recens, parum vini & tantum levioris. Motus prodest, creber utique; sed lenis valde, ne offēdat vesicam. Quies ex se hoc in malo pessima: quare oportebit lente, & sensim motum instituire, cavendo prudenter mala quæ a quiete oriuntur, neque minus illa quæ nimio motui ortum debent. Somnus plenior, & vespere mature inchoatus longe ante decimam proderit; vitando tamen incubitum in lectos plumis gravidos.

Mane statim a somno erunt deglutiendæ pilulæ quinque A, statimque sorbendo super his uncias tres de apozemate B: hæc mire demulcent alperitates quæ lædunt tenerrimi sensus nervos in vesica, & natum renescim ad intestina: hoc idem eodem modo fieri oportet hora ante prandium, ut mane sumi debet ante prandium, ut mane sumi debet ante prandium. Hora quoque sexta, vespere, idem pro vice tertia debet repeti, ut vacuis a cibo visceribus per-

luantur meatus renum & vesicæ, sed & simul etiam liberentur ab omni saburra, quæ aliter manet in corpore, & facile admodum ad crescit, nato jam in vesica calculo. Quin aliquoties observatum fuit continuato diu satis talium usu lapidem diminutum fuisse, ac tandem quoque haud incommode depulsum ex corpore: quod utinam hic fiat! quod si tamen hisce per binos menses ea lege in usum protractis levaminis nihil obtinebitur, tum equidem oportet explorare catheteris ope an calculus ibidem certo lateat; quo quidem vere deprehenso necesse foret periclitari an manu periti Chirurgi per sectionem educi queat. Fateor quidem obstare ætatem, sed & plurima prostant exempla eorum qui altiori etiam ætate fortunato inde sanati fuerunt. Certe aliud vere exploratum remedium non habetur, & mortalibus vere cognitum. Hæc ea sunt quæ potui meditatus proferre ad hunc morbum, quæ Deus fortunare velit. Scripsi Leydæ 17° 12° 37.

A

- ℥. Cassiæ recent. pulp. dr. j.
 Croci optimi gr. xv.
 Mann. drach. ij.
 Rhei dr. β.
 Succu glycyrrhiz. dr. iv.
 Terebenthin. dr. j.
 F. pil. singulæ gr. iv.

B

- ℥. Rad. contus. recent. gramin.
 unē. iij.
 Scorzonet.
 Sisari,
 Tragopogon. an. unē. ij.
 Cum aq. per horam coque, adde
 Rad. recent. contus. fenicul.
 unē. j.
 glycyrrhiz. unē. jβ.
 Semin. fenicul. contus. dr. vj.
 Ebulliant iterum parum clauso vase,
 deinde ℥jv. decocti exhibe.

*Vixit adhuc sub its malis æger ille
 biennio: aperto post mortem cadavere,
 calculus in sacco ad fundum vesicæ for-
 mato prægrandis inventus est.*

teria iliaca fere tota ossa : flexura quæ intestini coli : pulmo sinister fere integer consumptus apparuit.

DE TUMORIBUS
ex hæmorrhoidibus diu male tractatis relictis, & in carcinomatis naturam conversis.

MALUM quo laborat Illustrissimus Comes attentissimus consideravi, statimque, ut semper soles, litteras acceptas combussi, ne ulli deinceps pateant. Doleo calamitatem miserissimam magnanimi Herois, sive respiciam morbi pertinaciam atrociam, sive dolorificam quæ passus fuit, heu sine salute! remedia, licet ex arte optima. Non censeo opus fore ut me conveniat, quia melioribus ipse utitur, & quoniam ex accurata descriptione morbi quam mihi dedisti, intelligo satis, superque, quid secundum mearum facultatum tenu-

tatem censem agendum ad lenimen-
tationem mali, unde forte & sanatio tandem parari queat, ita quidem ut præsens ipse salubriora adferre haud possem.

Opus erit efficere ut cibi, potus, medicamina, talia modo corpori præbeantur, quæ humores mitescunt, lubricent, viscera, excrementa emolliant, ea quæ ratione omnia dolorum irritamenta sopiant.

Ipsa vero mala in loco nata extirpationem radicitus faciendam haud admittunt: quia originem habent in interioribus, & secta vel ulla ferocius acerbescunt: ideo putem ea modo tractanda esse, ut carcinomata leniri solent a prudentibus. Sæpe mirescunt lenibus, quæ generosiori agitata stimulo asperantur, & medendo crescunt. Cibi ergo ex avena, fagopyro, hordeo, milio, setali, tritico, oriza, prunis, uvis passis, uvis corinthiacis, atriplice, beta, endivia, lactuca, scorzonera, sisaro, spinachia, tragopogono, brassica rubra, parentur.

Lactis cremosæ, unguentula,

jura carniū, cum vegetantibus prioribus omni modo parata, caro recens assa, commendantur.

Acria aromata, salsa, fumo durata, vel siccata irare, condita titulo *haut gout* vel *ragout*, improbantur.

Cibi quater in die, parciore copia simul sumpti proderunt; cremor recens lactis, & medulla ex ossibus bubulis, aut & lac cum saccharo optima pro jentaculo.

Potus optimus foret ex mulsa recente cum paxillo lactis.

Pro medicamentis suadeo ut omni trihorio diei deglutiantur tres pilulæ A, sorbendo desuper binas uncias de decocto B, mane in vesperam.

Extrinsicus propono ut pars afflicta quater interdium singulis vicibus semihorij spatio foveatur liquore C pannis laneis excepto calido, & humido ita retento hoc tempore: tum lenissime detergeantur, atque tegantur linimento D cum plumaceolo imposito, quod & tota nocte applicatum teneatur. Partes interim quam

minime moveantur. Glandulis ad inguina duris emplastrum de mucilagibus salubre.

Thermæ Carolinæ omni modo proderunt.

Hæc ea sunt quæ acerrima meditatione dictata liberrimæ sapientiorum emendationi relinquo. Deum veneror, aspiret tuo molimini in salutem consultorum. Vale, Leydæ

17²² 35.

A

℞ Cremor. tartar. } an. dr. j.
 Man. optim.
 Pulp. cassiæ dr. jß.
 Succu glycyrrhiz. inspissat. dr. ijß.
 Terebenthin. gr. xv.
 M. F. pilul. gr. v.

B

℞ Flor. althææ.
 sambuc. an. unc. ʒ.
 Fol. althææ m. ijß.
 verbasco. m. ʒ.

#10. De Tumoribus ;
 Rad. althææ. dr. ij.
 glycyrrhiz. unc j.
 gramin. unc. iij.
 Sem. contuf. papav. alb. unc. j.
 Cum aq. decoct. ſpatio horæ per pan-
 num preſſ. ſbjv. exhibe.

C

℥ Aceti ſambuci dr. iv.
 Aq. ſtillat. roſar.
 ſambuci an. ſſſj
 Sal. ammon. dr. ſ.
 Spir. matricar. dr. j.
 Vitriol. Cypri gr. v.
 M. pro fomento.

D

℥ Aceti lithargyr. unc. j.
 Sacchar. Saturn. ſcrup. ſ.
 Succ. ſempervivi maj. recens
 preſſ. unc. j.
 Ung. nutriti ſine corpore unc.
 iſ.
 M. F. linimentum.

D E P O D A G R A
 animi ac corporis fatigationi-
 bus ſuperueniente.

DEBITA mentis applicatione
 excuſſi hiftoriam morbi quo jam
 laborat Comes Illuſtriſſimus, omnibus-
 que fideliter expenſis, tandem in
 hanc incidi ſententiam.

Ex laboribus ſupra humanis, quos
 mens attentiffima noctes vigilatas,
 dies laborioſas ſuſtinuit per tam mul-
 tos annos id effectum videtur quod
 cerebrum ſemper actuoſum viſceribus
 ſubduxerit ſpiritus digeſtioni dicatos.
 Inde crudi humores aggeſti in ſyſte-
 mate arteriæ cæliacæ, & meſente-
 ricæ, onerant ſplenem, jecur, pan-
 creas, meſenterium, inteſtina, &
 officinam bilis. Cauſæ huic ſatis vali-
 dæ in mala accēſſit largus ciborum
 duriorum, & vini fortiffimi uſus,
 forte libidinis calidæ liberatioꝝ exer-
 citatio, quæ ipſa in vigore ætatis

acrius culta corpus solet enervatum
senectuti tradere,

Quæ quidem omnia ita se habere
evidentissime docent mala, flatus,
vomitus, nausææ matutinæ, visus
partium in excretionem sanguinis us-
que, & sitis immanis, qua natura
ardet diluere acria, crassa attenuare,
perque vias urinæ se exonerare a
saborra alte impacta.

Sola podagra medicina purgando
profundo sanguinis senilis idonea e-
quidem! sed salubris tamen, quippe
quæ unice liberet cerebrum ab inten-
ratis aliunde gravioribus capitis mor-
bis. Hinc caute tractanda, ne scilicet,
explodere virus impedita, recurrat
ad vialia summo cum periculo.

Hinc opus erit turis remediis vis-
cosæ, & piceæ, bilis atræ tenacitatem
incidere, & fundere per ea quæ ni-
mis non urgent; neque minus neces-
sarium mulcere acre rodens, & urens,
quod in succo astrabilario micat, quod
imprudenter motum rumpit vascula;
atque ea quidem dum molitur Me-
dicus, vitæ interea viribus prospici-
endum erit.

Igitur suadeo mane hora ante jen-
taculum deglutiat novem cataportia
A; superforbeat uncias sex de potu
B: jentet post horam ex chocolata;
hora ante prandium sumat de iis-
dem cataportis septem; sorbeatque
super his uncias iv. de decocto B:
prandeat ex jure carniū cum incoc-
tis oleribus lenibus pro mensa prima.
Secunda apparetur ex assa recenti
cum acidulis condimentis, claudatur
maturis fructibus moderate sumendis.
Vini mosellani boni usus erit præ cæ-
teris. Hoc in morbo & tenuis quoque
proderit cerevisia, ita tamen ne co-
pia sit nimia, quia timeretur diabetes
a profusione largiore. Vesperis hora
sexta proderit capere quinque iterum
pilulas, & sorbere uncias iv. de B.
Cœna ex jure carniū oleraceo,
fructibus horæis coctis, lacte, vel
paratis ex avena, hordeo, oriza.

Somnus vespere mature capiendus,
neque pernoctandum post decimam;
surgendum matutine, negotia pera-
genda tempore ante prandium; a cœ-
na animus esto omni cura liber.

Corporis exercitatio prorsus necessaria, quantum negotia concedunt; quo crebrior eo rectior.

His quidem observatis prævideo omnibus occursum iri malis, atque podagram mitiorem fore, & articulis mobilitatem reddituram esse, quantum hæc autumno & hyeme obtineri possunt.

Verum simul ac Maius mensis illuxerit, & necessarium mihi videtur, & saluberrimum, ut liber ab omni negotio ad Spadanos properet fontes, ibidemque plenis faucibus hauriat. Optimum *Gerosifer*, ejusque laticem continuato per sesquimestre spatium usu assumat: inde enim multum prævideo boni; imprimis si cum exercitatione quotidiana adjuvatur vis medicata aquæ, atque etiam victu debito promovetur actio hujusmodi; ita enim vires corporis instaurabuntur, atque mali subigetur materies, facile deinde expedienda solius naturæ ope, unde & animo facultas integra, & corpore tum denuo libere utetur, & commode obeundi debita &

ac corporis fatigationibus &c. 415
magna munera. Id faxit Deus! scripsi Leydæ 17. 36.

A

- ℥. Aloes puriss. dr. β.
Ammoniac. dr. ij.
Boracis venet. gr. xv.
Bulb. ari recent. gr. xxxv.
Castor. gr. vj.
Curcumæ dr. β.
Rhei dr. j.
Sapon. venet. dr. iv.
Terebinth. dr. β.
M. F. pilulæ singulæ gr. iij.

B

- ℥. Fol. parietar.
Scabios. an. m. jβ.
Rad. recent. eryng.
Fœnicul.
Gramin.
Petroselin. ad.
unc. ij.
Sal. polychrest.
Tart. vitriol. an. dr. j.

416 De podagra animi, &c.

Cum aq. decoct. spatio $\frac{1}{2}$ horæ addè

Glycyrrhiz. unc. jß.

Ebulliant iterum parum, dein ibjv
decocti exhibe. (a)

(a) Tria ultima consilia præcedentibus
litteris non sunt annumeranda, prima tamèn
vice in publicum prædeunt.

F I N I S.

LIVRES DE MEDECINE.

- A** Bregé de toute la Médecine-Pratique, traduit d'*Allen*, Anglois; nouv. édit. revue, corrigée & augmentée de plus du double, 7. vol. *in-12*. Paris, 1741. 15. liv.
- A**rbuthnot. (Jean) Essai sur la nature & le choix des Alimens suivant les différentes constitutions, traduit de l'Anglois, un vol. *in-12*. Paris, 1741. 2. liv. 5. s.
- A**struc. (Jean) Mémoires pour l'Histoire naturelle de la Province de Languedoc, avec Cartes & Figures en Taille-douce, *in-4°*. Paris, 1737. 12. liv.
- Ejusd.** De Morbis Venereis, Libri ix. in quibus differitur, tum de origine & contagione horumce Affectuum in genere; tum de singulorum naturâ, Ætiologiâ & Therapeiâ. Editio altera, auctior & emendatior, in quâ additæ sunt duæ Dissertationes novæ, *in 4°*. 2. vol. Paris. 1740. 18. liv.
- du même**: Traité des Maladies Vénéériennes; traduit du latin de M. Astruc, Médecin Consultant du Roi; seconde édition revue, corrigée & augmentée, 4. vol. *in-12*, Paris, 1743. 10. liv.
- du même** Lettres contre les Chirurgiens, au nombre de cinq; Brochure *in-4°*. 1738. 3. liv. 12. s.
- Boerhaave**, (Herm.) Aphorismi de cognoscendis & curandis morbis in usum doctrinæ domesticæ digesti, accessit Libellus de Materie Medica, & Remediorum formulis, quæ servantur Aphorismis, *in-12*, Parisiis 1720 & 1728. 4. liv.
- Ejusd.** Commentariâ in Herm. Boerhaave Aphorismos de cognoscendis morbis,

- Gerardi van Swieten, *in-4°*. 2. vol. Parisiis;
1747. 22. liv.
- *Ejusd.* Institutiones Medicæ, 6^a. editio
auctior, *in-12*. Parisiis, 1747. 3. liv. 10. f.
- *Ejusd.* Elementa Chemiæ. Editio altera
Leydenſi correctior & auctior. *in-4°*. 2. vol.
cum fig. Parisiis 1753. 21. liv.
- *Ejusd.* Tractatus de Viribus Medica-
mentorum, editio novissima. *in-12*. Pari-
ſiis 1740. 3. liv. 10. f.
- *Ejusd.* Methodus diſcendi Artem Me-
dicam, in duas partes diviſa, *in-12*. Lond.
1744. 3. liv. 10. f.
- *Ejusd.* De comparando certo in Phy-
ſicis, Sermo Acad. 1715. *in-4°*. Lugd. Bat.
- *Ejusd.* Conſultationes Medicæ, *in-12*.
Parisiis, 1750. 2. liv. 10. f.
- *Ejusd.* De Morbis Oculorum, *in-12*.
fig. Parisiis, 1748. 2. liv. 10. f.
- Cheyneſi (Georg.) Tractatus de Infirmorum
ſanitate tuendâ, vitæque producendâ, cum
ejuſdem Tractatu de naturâ Fibræ; acceſſit
huic editioni Cliftoni Winteringham Com-
mentarium Noſologicum, *in-12*, Parisiis,
1742. 3. liv.
- Chomel. (J. Bapt.) Abregé de l'Histoire des
Plantes Uſuelles, dans lequel on donne leurs
diſſerens noms, tant françois que latin; cin-
quième édit. 3. vol. *in-12*. Paris, 1739. 61.
- Codex Medicamentarius, ſeu Pharmacopœa
Parieſiſis, ex mandato Facultatis Medicinæ
Parieſiſis in lucem edita, *in-4°*. Parisiis,
1748. 9. liv.
- Traité de la petite Vérole par Theophile Lobb,
Docteur en Médecine, Membre de la Société
de Londres; traduit de l'Anglois ſur la ſe-
conde édition, par M. P. B. Docteur en
Médecine, 2. vol. Paris 1742. 5. liv.